

Szerkesztőség és Kiadóiroda

SZUBOTICA

ZNAJ IOVIN TRG 8

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Szerkesztőség 8-10. 8-53

NAPILÓ

Előfizetés és eladás

egy évre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárKözvetítés
minden nap, kivül a
szombat napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. AUGUSZTUS 18.

223. SZÁM

VASÁRNAP

A lyoni polgármester

A név, Herriot Eduard neve alig három-négy évvel ezelőtt talán a legismertebb márka volt a francia politikai élet góthai almanachjában. A liktetően forgalmas, felett iparu, de az országos politika hullámverésétől kissé távoleső Lyon nép-szerű polgármesterét az 1920-as esztendő követő forrongással és erjedéssel telített nehéz idők juttatták vezető szerephez. Ezek az idők nemcsak a francia, hanem a nemzetközi politika legföldrengésesebb és legválságosabb fázisait termelték ki és ha francia politikát csinálni mindig egyet jelentett az európai politikai helyzet első térkép-rajzolójának méltóságával, akkor százaszorosán egyet jelentett Herriot Eduard első fellépésének idején, amikor a világégésből nehezen ocsudó népek a fulladozók görcsös tétovaságával kapaszkodtak a francia politika biztos bázisokon nyugvó dereglyéjébe. Ez volt az az idő, amikor kis és nagy nemzetek, hatalmi és gazdasági csoportosulások egyaránt a nemzetközi béke időálló világítótoronyának felépítését tartották eminens feladatnak az európai politika kömüvesei számára.

Lyon polgármestere, aki ezekben a fergeteges időkben habozás nélkül vette át a parancsnokságot a francia dereglye fölött, meglepetést meglepetésre halmozott. Jóságos, tiszta judiciumu politikuskusnak, példás nemzetgazdásznak és széles skálájú diplomatának bizonyult. Az európai politika tépett hangszerén játszott a primet és a fáradt, reményülvészett emberek már rövid idő múlva örömteljes meglepetéssel neszelték fel Európásertere. Herriot újjai alatt a béke és konszolidáció himnuszának gyönyörű melódiái zengtek fel az értéketlennek tartott hangszerekből. Az intonáción a virtuóz keze érzett és a szertelen gikszerék helyett egyre ömlőbben, egyre vígasztalóbban szállt széjjel a nagyszerű opera.

A radikális szocialista polgármester és szenátor 1924-ben választási együttműködésbe lépett a szocialista párttal és a gigászi küzdelem a baloldali teljes győzelmével ért véget. Millerandtól, az akkori elnöktől nem akarta elfogadni a kormányalakítást, elnökválságot idézett elő és Doumergue, a republika új feje első teendőjének tekintette, hogy Herriot-t miniszterelnökké deszignálja. Itt nyeri kezdeti sebességét a lyoni polgármester magasra ivelő pályája, amelynek főbb etappjai: az érdemleges tárgyalások felvétele Macdonalddal a német jóvátételi kérdéstről, az eredményekben gazdag amerikai ut és — last but not least — a londoni megállapodások.

Legnagyobb tette és legemlékezetesebb sikere az 1924. évi népszövetségi konferencia idejére esik. Herriot, mint a francia delegáció felelős vezetője, elsőnek foglalt állást a nemzetközi döntőbírság megszervezése mellett és ezzel akár Franklin Benjámin, ő is villámhárítót talált fel a világpolitika légköri feszültségének leveztelésére.

Herriot Eduardról politikai pályája zenitjén derült ki az is, hogy egyike a legsokoldalúbb embereknek. Amellett, hogy elismert szakértője a várospolitikának, finom vonalvezetésű művésztörténeti tanulmányaival a tudomány nyugodtabb-békéesebb birodalmában is jó nevet szerzett magának. Egyetemi tanár és irodalomtörténetirő, közgazdász és szociálpolitikus egyszemélyben. Amikor a körülmények úgy alakultak, hogy elérkezettnek látta az időt az országos politikától való visszavonulásra, visszament Lyonba — polgármesternek. Nehéz politikai küzdelmekben szerzett vitéségi érdemmel a mellén, tábornagyi rangban ment vissza, mert hiszen Herriot tudását, hozzáértését és invencióját most is igen gyakran veszi igénybe Franciaország.

Herriot Eduard, mint lyoni polgármester látogatott most el Jugoszláviába. Volt Zagrebben, Beogradban, Szkopljében, Bitoljban és — mint maga jelentette ki — a személyes érintkezés során sok olyan értéket és jóutaladonságot lelt fel a jugoszláv népben, amelyről eddig mit sem tudott, noha régen ismeri és tiszteli a jugoszláv pszichét.

— Remek nép az Önöké — mondotta eluta-

zása előtt a volt francia miniszterelnök és ezt a szívből lelkendezett, spontán felkiáltást büszke örömmel könyvelhetjük el aktívaink közé abban a könyvben, amelyben azt tartjuk számon, mennyire és hogyan ismeri a külföld Jugoszláviát. Herriot utja az ünneplések szakadatlan sorozata volt, hamisítatlan diadalut, amelynek minden egyes etapján imponáló módon nyilatkozott meg a francia-jugoszláv testvériség élő és egyre terebélyesedő gondolata. Herriot Franciaország és a francia nép nevében üdvözölte Velezben Jugoszláviát. Teljes joggal. A lyoni polgármester a francia nép igazi reprezentánsa és annak az országnak szeretetét hozta el nekünk, amelyet közösen megvívott küzdelmek nemes acélja s évszázados meleg szimpátia erős szálai fűznek hozzánk.

— Jugoszlávia mi örök barátunk! Eljen az Önök szép hazájá! — mondotta Velezben Herriot és ebből a két mondatból bankettek és udvariassági tényeken messze túlradó manifesz-

táció csendül ki. Az emberi haladás, a béke, a konszolidáció és az építő munka nagykövete egy nagy ország éber és aktív szimpátiáját hozta akreditáló levél gyanánt, azét az országét, amelynek népe évszázadokon keresztül a kultura, a fejlődés, az igazság *avant garde*-ját alkotta.

Nem lehet felbecsülni azt az értéket, amely Herriot személyes látogatásával jutott Jugoszláviának. A közvetlen érintkezés felejtethetetlen impresszió tul új, teljesebb képet kapott országunkról a francia politika egyik vezéralakja, akiknek szava és véleménye ma is a régi sullyal esik latba. Herriot eddig is lelkes propagálója volt Jugoszláviának, igaz, tettekre kész barátja a jugoszláv népek, most pedig megizmosodott rokonszenvet és zavartalanul szép emléket visz magával országunkból. Ez a rokonszenv konkrétumokkal ér fel, mert széles értékes propagandává fog realizálódni. A volt francia kormányfő jugoszláviai utja nemcsak Herriotnak, hanem a jugoszláv igazságnak is diadalutja volt. (d—i)

Hétfőre várják
a Graf Zeppelinint Tokióba

A léghajó átrepült a Bajkál-tó felett — Dühöngő tájfun fenyeget a Japán-tengeren — A Graf Zeppelin nagy sebességgel halad — „A japán szigetország olyan közel kerül Európához, mint az Egyesült Államok“

A léghajó már tul van a féluton

Moszkvából jelentik: A Graf Zeppelin pénteken délután öt óra harminc perckor átrepült Kisel felett. A léghajóról postazékok dobtak le, amelyben hat levelezőlap is volt. A léghajón levő orosz repülő írta a levelezőlapokat és közülük az egyiket a szovjetrepülés ve-

jelentékeny sebességvesztéséget követelt volna és nyolc-tíz órai késést okozott volna.

Moszkvában rádiójelentés jött a Graf Zeppelin fedélzetéről, hogy a léghajó pénteken éjjel tizenegy órakor Larjansktól északra körülbelül százötven kilométer távolságban volt a 80. keleti hosszúsági és a 62. északi szélességi fok között. Jelentette a Graf Zeppelin, hogy a Bajkál-tó északi csúsa felé vesz irányt és remélhetőleg szombaton a kora reggeli órákban el fogja érni a Jeniszei folyót.

Ebben az időpontban a Graf Zeppelin mintegy négyszázötven kilométernyire van Tomszktól keletre és ezzel

már megtette a Friedrichshafen—tokiói ut felét.

Azt hiszik, hogy a léghajó átrepül a Bajkál-tó északi csúcsát.

Friedrichsafeni jelentés szerint

szombatra virradó éjszaka éjjel után a Graf Zeppelin a Bajkál-tó felé vette irányát.

A léghajó sebessége igen nagy és a kedvező nyugati szelek lehetővé tették, hogy két motort leállítsanak, úgy hogy

a Graf Zeppelin már csak három motorral halad, de sebessége így is jóval a száz kilométer felett van.

A léghajó rádiókészüléke kitünően működik, a légköri viszonyok is igen kedvezőek, úgy hogy a friedrichshafeni Zeppelin-művek igazgatósága pénteken egész este tartani tudta az összeköttetést a Graf Zeppelin rádióállomásával.

Szombat reggel hét órakor a Graf Zeppelin az északi szélesség 64. és a keleti hosszúság 95. foka által meghatározott földrajzi pont felett repült el.

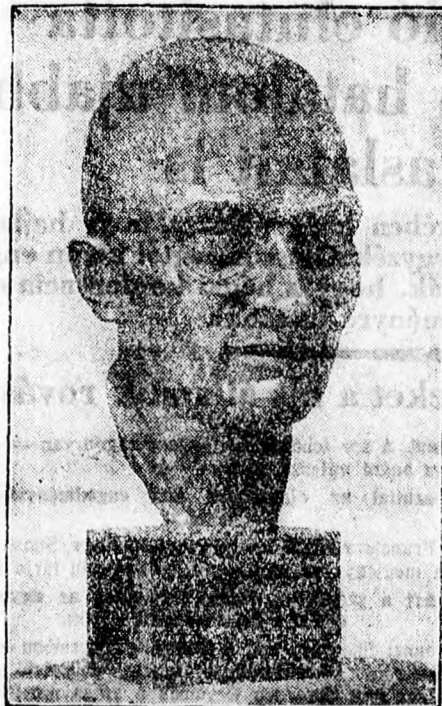
Ez a földrajzi pont Északészibéria kelles közepén fekszik,

a Jeniszei folyó középső folyása vidékén. Keleteurópai időszámítás szerint szombat délelőtt tizenegy órakor a Graf Zeppelin átrepülte a Jeniszei folyó első mellékfolyóit és

délben a léghajó elérte a Bajkál-tavat.

Tokiói jelentés szerint a japán lapok a Graf Zeppelin utjáról hasábos cikkekből számolnak be és hosszú kommentárokkal méltatják a léghajó tokiói utjárak óriási jelentőségét. Megállapítják, hogy

a japán szigetország, amely eddig megközell-

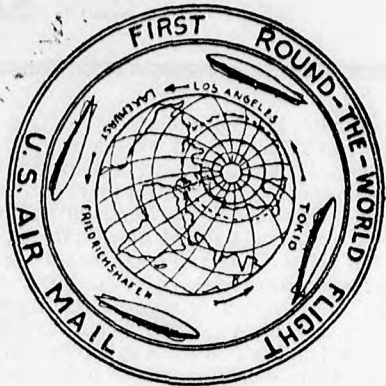

A Graf Zeppelin egyetlen teherárúja: Báró Hünefeld német oceánrepülő mellszobra, amelyet a japán császárnak visznek ajándékkul

zetőjének, a többi pedig barátainak és rokonainak címezte. Az egyforma szövegű levelezőlapok tartalma a következő:

— A kedvezőtlen szél következtében Eckener elhatározta, hogy nem repül át Moszkva felett, mert az

hetetlen volt az európaiak számára, a Graf Zeppelin utjával most ugyanolyan közel került Európához, mint az Egyesült Államok. Eddig hetekig, esetleg hónapokig tartott az ut Tokióból Európába, most pedig legfeljebb négy napig. Tokióban úgy számítják, hogy a Graf Zeppelin hétfőn este érkezik oda. A japán tengerészeti minisztérium hat hadihajót bocsátott a Graf Zeppelin rendelkezésére, amelyek kísé-

A Graf Zeppelin viládkörüli utjának postabélyegzője

ri fogják a léghajót, amikor a japán tengeren repül át. A hadihajók már el is indultak a léghajó elé. Tokióban már most is lázas az izgalom, messze vidékről özönlik a nép Tokióba, hogy láthassa a Graf

Zeppelin. Annál nagyobb az érdeklődés, mert a léghajón több japán utas is van. Az időjárás azonban hétfő reggelre Japán felett teljesen bizonytalan, mert napokon át viharok dühöngtek a partvidéken és

új tájfun van keletkezésben a Fülöp-szigetek felől, amely Japánnak vesz irányt. Félt, hogy a léghajó ennek a tájfunnak vonalába fog keverülni.

A tokiói városi hatóságok a tengerészeti és a hadügyi minisztériummal egyetértéssel minden előkészületet megtettek a Graf Zeppelin fogadására. A repülőtéren horgonyárbócot emeltek. Két napra tervezik a léghajó vezetőinek és utasainak ünneplését, lesz lakoma, fényes fogadtatás a városházán, népműsorokat rendeznek, a sajtóegyesület, a városi tanács és a német nagykövetség estélyre készül. A császár kihallgatáson fogja fogadni dr. Eckenert személyzetével és utasaival együtt.

Mint Washingtonból jelentik, Hughes tengernagy, az amerikai flotta parancsnoka közli, hogy az amerikai haditengerészet megtett minden előkészületet, hogy fenntartsa az érintkezést a Graf Zeppelinnel, miáltal a Távol Keleten repül és miáltal áthalad a Csendes Óceán felett.

A pekingi amerikai rádióállomást utasították, hogy a lehető leghamarabb természetesen összeköttetést a léghajóval és legyen Eckenert dr. segítségére. Az amerikai flotta tizenöt hajója, amely ázsiai vizeken legnagyobb részt Csifuban tartózkodik, ugyancsak utasítást kapott arra, hogy a léghajónak minden felvilágosítást adjon meg. A manillai obszervatórium szikratávirati uton rendszeres időjárásjelentéseket fog adni a Graf Zeppelinnel.

Szeptember elsején kezdődik Beogradban a volt frontharcosok országos kongresszusa Szuboticán, Rakeknál és Zsombolyán ünnepélyesen fogadják a vendégeket

Az Avala jelenti Beogradból: A volt frontharcosok világszövetségének (a Fidaacnak) kongresszusa szeptember 1-étől 9-ikéig lesz Beogradban, amelyet érdeklődéssel várnak.

Augusztus 31-ikén a vendégeket ünnepélyesen fogadják Szuboticán, Zsombolyán és Rakekon. Az első ülés szeptember 1-én lesz és a kongresszus ünnepélyes keretek között délelőtt 9 óra 15 perckor nyitják meg a tiszti otthonban. A megnyitáson képviselteti magát a királyi kormány, a hadsereg, a szövetséges diplomá-

ciai kar és a beogradi község tanács. Beszédet fognak tartani Kumanudi Koszta dr. helyettes külügyminiszter, továbbá a jugoszláv Fidaac elnöke, Sztelánovics Ljuba. Az ünnepélyes megnyitó után a kongresszus résztvevői felvonulnak a Teraziján.

A kongresszus tanácskozási napjai a volt szövetséges nemzetekről nevezik el a következőképpen: első nap belga, második olasz nap, harmadik lengyel nap, negyedik portugál, ötödik román, hatodik csehszlovák nap.

Az angol delegáció elutasította a többi szövetséges hatalom újabb közvetítő javaslatait is

Snowden pénzügyminiszter válaszjegyzékében hangsúlyozza, hogy hajlandó a tárgyalások folytatására — Az angol jegyzék Olaszországtól kíván engedményeket — Az angolok kizártnak tartják, hogy a hágai konferencia mostani tárgyalásain eredményre jussanak

Anglia nem fogad el engedményeket a kis államok rovására

Hágából jelentik: A hágai konferencia válsága még mindig nem enyhült, miután

az angolok elutasították a többi szövetséges állam pénteki közvetítő javaslatait is.

Snowden angol pénzügyminiszter szombat délben átadta Francouis belga delegátusnak a többi szövetséges hatalom javaslatára adott angol válaszjegyzéket, mely megállapítja, hogy az Angliának adott engedmények még mindig elégtelenek, emellett azonban a jegyzék kifejezésre juttatja az angol delegáció készségét arra, hogy folytassa a tárgyalásokat, bár semmiesetre sem a szövetségesek eddigi javaslatát, hanem új javaslatok alapján.

Az iniciatívának tehát ismét a többi szövetséges hatalom részéről kell kiindulni.

A francia delegáció köréből származó információk szerint

Snowden válaszjegyzéke arra is kiterjed, hogy Olaszország a Young-egyezmény értelmében tulzott előnyökhöz jutna.

A válaszjegyzék megállapítja, hogy Olaszország a konzervatív angol kormány részéről különben is anynyi engedményt kapott már más téren, hogy a munkáspárti kormány ezeket az engedményeket alig tudja

fedezni. A sor tehát most Olaszországon van — mondja az angol válaszjegyzék — és

ezt az olaszoknak kell engedményeket tenni.

Francia részről hangsúlyozzák, hogy Snowdennek ez a megjegyzése tulságosan leplezetlenül tárja fel azt a szándékát, hogy megbontsa az egyetértést a szövetségesek között.

Ugyanezt Snowden már a franciákkal szemben is megkísérelte, de sikertelenül. A francia delegáció szerint ugyanez lesz Snowden terveinek a sorsa most is, miután

az Angliával szembenálló négy szövetséges hatalom minden pontban szolidáris egymással.

Mihelyt az angol válaszjegyzék megérkezett a francia delegációhoz, Briand, Cheron és Loucheur tanácskozássra ültek össze. A válaszjegyzék részleteit szakértők vizsgálták meg, utána pedig újabb konferencia volt Franciaország, Belgium, Olaszország és Japán delegátusai között és ezen a konferencián behatóan megvitatták az angol választ. Beavatott körökben úgy tudják, hogy

a négy hatalom az angol delegációnak újabb jegyzéket fog küldeni.

A súlypont most az olasz delegáción van, amely kormányától újabb utasításokat kér,

Az angol delegáció körében egységessé lett az a felfogás, hogy a hágal konferenciát most nem lehet eredményre juttatni és a konferenciát el kell halasztani.

Genfben Macdonald tárgyalhatna Brianddal, de már most nyomtatékosan hangsúlyozzák angol részről, hogy Macdonald ugyanazokat a követeléseket fogja képviselni Genfben Brianddal szemben, mint amelyeket Snowden a hágal konferencián érvényesíteni akar.

Az angol delegáció nyíltan bevallja, hogy a brit kormány csak akkor lesz hajlandó a most megkezdett tárgyalásokat Genfben folytatni, ha már most garanciát kap három követelése teljesítésére.

Londoni jelentés szerint a Daily Telegraph a négy szövetséges hatalom ajánlatával kapcsolatban azt írja, hogy ez a javaslat nem veszi tekintetbe az angolok legfőbb érvét: a jóvátétel igazságos felosztását. A lap véleménye szerint

a végén valószínűleg a kisebb hitelező államokra próbálják majd áthárítani az Angliának nyújtandó engedmények terheit, amibe azonban az angol kormány nem fog belemenni

és Anglia nem fogad el más államok kárára engedményeket.

Ittas ember az autó alatt

Felmentették a gondatlansággal vádolt soffört

Mult év október 29-ikén Tornyospuszta és Szentá között halálos autóbélgázolás történt. Egy berautó, amelyben negyen ültek és amelyet Bienenfeld Béla sofför vezetett az ut egyik kanyarulatánál elgázolta Balázs Sándort, aki a szvendett sérülések következtében meghalt. Bienenfeld sofför ellen az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt emelt vádat. Ebben a bünygyben szombaton tartották meg a főtárgyalást a szuboticiai törvényszéken. A tárgyaláson dr. Boski Iván tanácselnök elnökölt, a tanács tagjai voltak Kosztics Jován és Vukosevics Márkó törvényszéki bírák. A közzvádat Makszimovics Sztetisláv vezető ügyész képviselte, a vádlottat dr. Löbl Ferenc szentai ügyvédjelölt védte.

Dr. Boski tanácselnök megnyitva a főtárgyalást ismertette a vádiratot, majd megkezdte a vádlott részletes kihallgatását. A huszonnegy éves sofför kijelentette, hogy a vádat megértette, de nem érzi magát bűnösnek. A kérdéses napon este hét óra után, amikor koromsötét volt egyik dűlőuton haladt Tornyosról Csantavir felé. Amikor egy kanyarulatba ért egyszerűn érezte, hogy az autó átmev valakin. Az országúton nem látott senkit, bár a reflektorok egész idő alatt működésben voltak. Azonnal megállt, leszállt az autóról és látta, hogy a kocsiuton egy mélyedésben fekszik egy ember, akin az autó átment. Az autó utasai is kiszállottak és megállapították, hogy az elgázolt ember ott feküdt a kanyarulatban, amikor az autó közeledett. Az elgázolt ember Balázs Sándor egy szentai lakos volt, aki részegen mehett az országúton, ahol valószínűleg elesett és elaludt. Az elgázolásért tehát őt nem terheli felelősség, mert a szerencsétlenül járt ember a kocsiuton feküdt és aludt.

Az elnök kérdésére a tanu kijelentette még, hogy a szabályszerinti előirt sebességgel vagyis husz-harminc kilométeres gyorsasággal hajtotta a gépet.

Az elgázolt embert az autó vitte be a szentai kórházba.

A vádlott után a bíróság több tanut hallgatott ki azok közül, akik a szerencsétlenség idejében az autón voltak. Dekszler Márton szentai asztalos, aki Tornyosról Csantavirre akart menni, tanuvallomásában elmondotta, hogy ő ott ült a sofför mellett, a gép előirt gyorsasággal haladt és a lámpák égtek. Folytonosan kémlelték az utat és a sofför kellő óvatossággal és körültekintéssel vezetett. Lehetetlenség volt észrevenni az országút egy mélyedésében alvó embert, annál kevésbé, mert sötét ruha volt rajta és ittas szokása szerinti összekuporodva mélyen aludt.

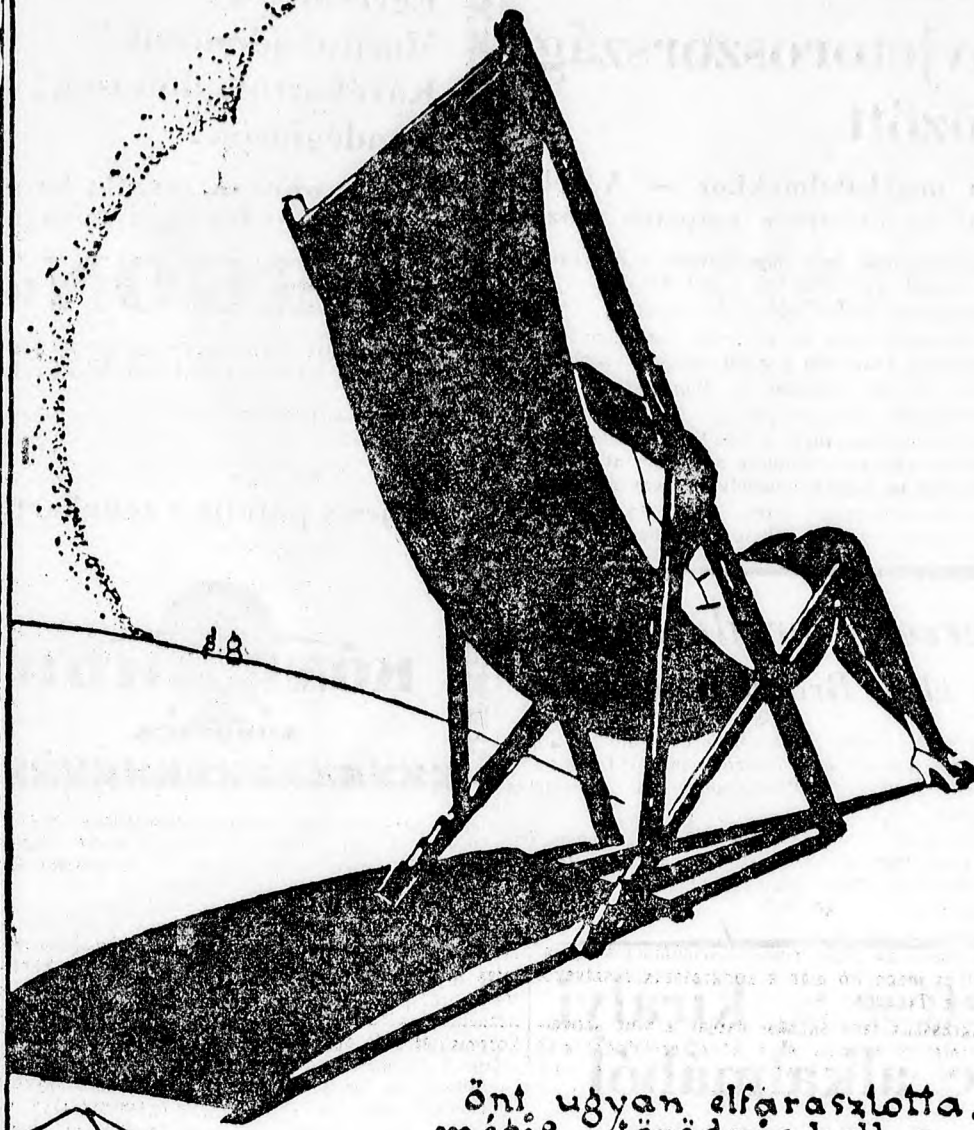
Fettmann Mátyásné Dekler Rózsika és Fettmann Ignác, akik szintén az autóban voltak, azt adták elő, hogy ők az autó belsejében beszélgettek és amikor a szerencsétlenség megtörtént kiugráltak a kocsiból, féltéáltak és nem igen mertek odanézni az elgázolt emberre, aki az uton feküdt. Annyi tudnak, hogy az autó mérsékelt sebességgel haladt és a lámpák égtek.

A tanuk kihallgatása után az elnök az iratokból megállapította, hogy a szerencsétlenül járt Balázs Sándort október 29-ikén szállították be a szentai kórházba, ahol azonnal műtétet hajtottak végre rajta azonban komplikációk álltak be és Balázs november hatodikán meghalt.

A bizonyítási eljárás végetért és elhangzottak a perbeszédék, majd a bíróság meghozta az ítéletet, amely szerint a vádlottat a gondatlanságból okozott emberölés vádjá alól felmentette, miután a tanuk vallomása alapján nem merült fel bűnössége mellett semmiféle bizonyíték.

Az ügyész a felmentő ítélet ellen felebbezést jelentett be.

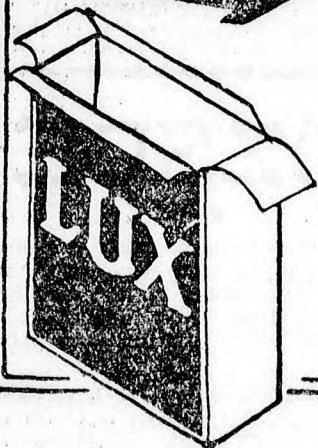
A nyári napheve

Önt ugyan elfarasztotta,
mégis törődnie kell a
gyapjukabátok és könnyű
ruhák ápolásával. A Lux
megkönnyíti ezt a
munkát és segítségével
jóléte végezheti azt akár
a legforróbb időben

19.

Csomagonként 9.-dinar és 6.-dinar

Egy temerini kereskedő holttestét
fogták ki Szentán a TiszábólA kereskedő kedden Koszovszka-Mitrovicára utazott
bevásárolni és azóta nem adott életjelt magáról

Szentáról jelentik: A szentai tiszai regatta-ház közelében — mint a *Bácsmegeyi Napló* megírta — néhány nappal ezelőtt egy idősebb férfi holttestét találták. Az első pillanában Szegedről érkezett jelentés alapján azt hitték, hogy a regattaház tövében, a szegedi strandon szerencsétlenül járt Tóth Aron cipész-mester holttestét vetette fel a víz, ez a feltevés azonban megdőlt, amikor híre érkezett, hogy Tóth Aron holttestét az algyői Tisza-hidnál kifogták. Csaknem ezzel egyidejűleg sikerült agnoszkálni a szentai partnál kivetődő holttestet is, kiderült, hogy a kifogott holttest Varga Ferenc temerini marhakereskedő holtteste.

Pénteken délelőtt a Csóka—szanádi szakaszon, a Tisza partján egy korakáson fekete férfi ruhát találtak, amelynek a zsebei ki voltak forgatva. A ruha nyo-

mán kutattak tovább és ekkor derült ki, hogy a Tiszapartján talált ruhák Varga Ferencéi. Telefonon azonnal érintkezésbe léptek Temerinnel, ahol kihallgatták Varga Ferenc feleségét. Az asszony kihallgatása alkalmával elmondta, hogy férje nagyobb pénzügyi ügyekkel elutazott Koszovszka-Mitrovicára bevásárlás végett és azóta semmi hírt sem hallott felőle. Amikor kíméletesen tudomására hozták, hogy a jelek szerint férje holttestét fogták ki Szentánál a Tiszából, drámai jelenet játszódott le. A szerencsétlen asszony hang nélkül összeesett és csak nagysokára sikerült eszméltre téríteni. Vargáné az első vonattal Szentára utazott, ahol a holttestben férje holttestére ismert. Kijelentette, hogy előtte teljesen rejtély, hogyan került férje a Tiszához, amikor egészen más irányban utazott el.

A fajvédők botrányral fenyegetőznek egy új magyar egyetemi tanár kinevezése miatt

A budapesti szülészeti katedrára kinevezett Frigyesi József zsidó származása miatt újabb egyetemi botrányok várhatók

Budapestről jelentik: A múlt héten a kormányzó dr. Frigyesi József szülész főorvost egyetemi tanárrá nevezte ki a budapesti I. számú nőgyógyászati klinikára. Frigyesi kinevezése a szélsőjobboldali körökben kitűnő meglepetésként hatott és a fajvédők hetilapja, az *Előrs*, botrányt készít elő és második Adám-ügyet akar csinálni ebből a kinevezésből.

Frigesit néhai Bársony János katedrájára nevezték ki. Bársony egyik vezetője volt a jobboldali mozgalmaknak és hozzá közelálló körökben utódjául adunktusát *Lehoczky Semmelweis* Kálmán magántanárt szerették volna látni. A jobboldali körök megbotrányozásának oka, hogy Frigyesi kikeresztelkedett zsidó és a *hetilap* ezért támadja most, megírva róla, hogy azelőtt Friedmannak hívták. A lap közli azt is, hogy Frigesit névtelen levélben figyelmeztették, hogy az egyetemi ifjúság tüntetésre készül kinevezése miatt és nem fog beenyugodni abba, hogy Adám tanár kinevezése után ismét zsidó származású tanár kerüljön magyar egyetemi katedrára. Az *Előrs* szerint *Lehoczky-Semmelweis* nem hajlandó Frigyesi alatt működni és megvált a klinikától és szeptember elsején ugyancsak elhagyja a klinikát Bársony Jánosnak egy másik tanítványa, egy tanársegéd is. A fajvédő hetilap bejelenti, hogy az ifjúság nem fog megjelenni Frigyesi székfoglaló beszédének meghallgatásánál, hanem ugyanakkor testületileg kivonul Bársony János sírjához.

A fajvédő lap közleményével szemben az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének vezetősége kijelentette, hogy semmiféle akcióval nem foglalkozik, ugynevezett Frigyesi ügyről semmit sem tud és az a meggyőződése, hogy a lap csak szeretné, ha az egyetemi ifjúság olyan akciót készítené elő, mint antilyenről a lap már mint befejezett tényről ír.

Elfoglalta hivatalát

az új szuboticei pénzügyigazgató

Grabovac Sztepan pénzügyigazgató nyilatkozata — A városi adóhivatal felhívása a kültelki lakosságához

Grabovac Sztepan, az új szuboticei pénzügyigazgató csütörtökön érkezett Szubotícára és pénteken délelőtt vette át hivatalát *Jovanovics* Riszta pénzügyigazgatótól, akit a pénzügyminisztérium Szerbiába helyezte át. Grabovac Sztepan a boszniai Breskoból helyezték át Szubotícára az ottani pénzügyigazgató-ság éléről. Grabovac Sztepan több évtized óta pénzügyi tisztviselő, Bosznia-Hercegovinában teljesített szolgálatot és kitűnő szakember hírében áll.

Grabovac Sztepan pénzügyigazgató sombaton fogadta a *Bácsmegeyi Napló* munkatársát és nyilatkozott munkaprogramjáról.

— Programom — mondotta — a törvényesség és munka. A tisztviselői karnak tudomására adtam, hogy a tisztviselők vannak a népert és nem megfordítva. Egyelőre mást nem mondhatok programomról és azt hiszem ez nem is fog kibővílni.

Grabovac Sztepan pénzügyigazgató egyuttal közölte a *Bácsmegeyi Napló* munkatársával, hogy felhívást adott ki a földadóhátralék és a többi adóhátralékok és a folyó adók befizetése tárgyában. Azokat, akik rövid időn belül nem fizetik ki adóhátralékukat, az adótörvény értelmében szigorúan megbüntetik. Nyolc napi határidőt engedélyezett az új pénzügyigazgató a jövedelmi adóvállalási ívek utólagos beiterjesztésére is, mert a benyújtási határidő már lejárt. Mielőtt az anyag készen lesz, az adókető bizottságok megkezdik működésüket.

Grabovac pénzügyigazgató különösen hangsúlyozta, hogy gondoskodni fog arról, hogy az adóketések igazságosan és reálisan történjenek.

— Nem lehet megengedni azt — mondotta a pénzügyigazgató — hogy egy piaci drus állami egyes adója egyenlő legyen egy nagykereskedő adójával. A multban nem egyszer történtek hasonló esetek, de a jövőben ilyeneknek nem szabad előfordulni.

Értesülésünk szerint Grabovac Sztepan pénzügyigazgató a közeli napokban jelentést fog tenni a pénzügyminisztériumnak tapasztalatairól és előterjesztést tesz aziránt is, hogy a szuboticei pénzügyigazgató-ságot bizzák meg az állami adók behajtásával. Az állami adókat ezútszerint, mint ismeretes, a városi adóhivatal hajtja be, de a befizetésekkel a felsőbb hatóságok már régóta nincsenek megelégedve és legutóbb *Letica* Dusan pénzügyminisztériumi segédmisztér lenn járt Szubotícán és tanulmányozta a kérdést. Ez alkalommal megállapítást nyert, hogy a városi adóhivatal nem terhelte felelősség azért, hogy Szubotícán még mindig igen nagy adóhátralék van, azért mégis szükségesnek mutatkozik, hogy az állami adók behajtását 1930 január elsejétől kezdve a pénzügyigazgató-ság végezze.

Vukov József helyettes városi adófőnök annak a közlésére kérte a Bácsmegyei Naplót, hogy augusztus 19-ikén hétfőn délelőtt a szubotnai kültereken és a tanyákon megkezdődik az általános adófoglalás a hátralékos adófizetőknek. Mindazonáltal, akik augusztus 15-ig nem fizették be esedékes folyó adóikat és hátralékos adójukat, a városi adóhivatal közegei foglalat

tartanak és a törvényes határidőn belül megtartják az árverést. Az adóhivatal arra is felhívja a tanyai lakosságát, hogy szigorúan tartsák be a rendőri intézkedéseket a kutyák megkötésére vonatkozóan, mert minden szabadon engedett kutya tulajdonosát kihágás miatt feljelentik. Értesülésünk szerint a jövő hónapban a városban folytatják a foglalatásokat.

Határviillongások Szovjetország és Kína között

A nankingi kormány jegyzéket intézett a nagyhatalmakhoz — A kelet-kínai vasutvonal mentén áll a harc a kínai és az orosz csapatok között

Nankingből jelentik: A mandzsuriai határon ismét határviillongások támadtak az orosz és kínai csapatok között. A nankingi kormány jegyzéket intézett a washingtoni követe útján a Kellogg-paktum szignatárius hatalmaihoz. Jegyzékében közli, hogy Oroszország megkezdte a támadásokat Kína ellen. A jegyzék hangsúlyozza, hogy Kína védekezni fog, de szigorúan kitart a Kellogg-paktum mellett és mindent megtesz, hogy a konfliktust békés uton intézzék el. Wang külügyminiszter szerint a nankingi kormány új jegyzéket intéz a nagyhatalmakhoz, közölve azt, hogy

Kína kénytelen lesz megszüntetni a nagyhatalmak exterritorális jogait Kínában. Mukdenből érkezett jelentések szerint a szovjetlovasság és tüzérség megtámadta Mandzsuria közlekedési és vasúti vonalait, miközben erős harc folyt a Mandzsuria felől érkező jelentések szerint. Hétszáz lovas és tüzér a kelet-kínai vasutvonal mentén több vasútállomást megtámadott és a harcban tíz polgári személy is megsebesült. Szovjetország az újabb erőszakos fellépése rendkívül nagy izgalmat keltett Pekingben.

Az európai turarepülőverseny eredményei Carberry kanadai repülő lett az első, Broad a második

Párisból jelentik: Az európai turarepülőverseny hat utolsó résztvevője közül szombaton öt érkezett meg az Orly-i repülőtérre és már csak Donati olasz repülő van uton. A verseny résztvevőinek osztályozása az elért átlagos sebesség alapján a következőképpen alakult ki. Az első kategóriában, amelybe a 309—440 kilogramm önsúlyú repülőgépek tartoznak, első lett Car-

berry kanadai repülő 155 kilométeres óránkénti átlagsebességgel, második Broad angol repülő 154, harmadik Röder 146 és negyedik Miss Spooner 145 kilométeres sebességgel. A második kategóriában a 308 kilogrammos önsúlyú első Mortzig 129 kilométer, második Dungen 126 és harmadik Offermann 120 kilométer óránkénti sebességgel.

Szomboriak kitüntetése a királyi herceg keresztelője alkalmából

Öfelsége Alekszandar király Andre herceg keresztelése alkalmából úkáztt irt alá katonai és polgári személyek kitüntetéséről. A kitüntetett személyek névsorának egy részét közölte a *Bácsmegyei Napló*, de a közöltekön kívül még sok olyan személy van a Vaidaság területén, akik kitüntetésben részesültek. Szomborban és a szombori írásban kitüntetett személyek teljes névsora a következők: A *Karagyorgye-csillag IV. osztályú kapták*: Jankulov Vladimir görögkeleti esperes, dr. Popovics Koszta ügyvéd, dr. Nikolic Gvoro ügyvéd, dr. Burgarszki Nenád királyi közigazgató, Popovics Miloszav görögkeleti esperes Sztápar, dr. Dulics Lázár ügyvéd Kula. A *Szent Száva-rend IV. osztályú kapták*: Szkenđerovics Antal katolikus plébános, dr. Krecsarevics Alekszander ügyvéd, dr. Csuriés Dávid ügyvéd, Wamoscher Andor földbírtokos, Radójevic Nikola, Konyovics Zsvikó és Sztanics Milan kereskedők, Matics Jován, Sztokov Radivoi bankigazgató, Bosnyák Antal földbírtokos, Vujin Jován görögkeleti plébános Sztápar, Zubkovic Milan görögkeleti plébános Sztanics, Atatic Baža katolikus plébános Sztvetozár Miletics, Karagics Sztován nyug. tanító Sztvetozár Miletics, Mrzvanov Jeta kereskedő Kula, Gutwein Vladislav gyógyszerész Torzsa, Polivka Mihály tanító Ruszki Krsztur és Heinrich Sztován iparos Priglevicsa-zsvetlián. A *Szent Száva-rend V. osztályú kapták*: Dr. Maglics Cveta ügyvéd, Mikovics Milan mérszáros, Crevar Vujo, Weigand Lovro iparosok, Nasztasics Lvubusa, Kovacsics Zsvikó, Lugumerszki Isza, Vrszalykovic Sztován, Bosnyákovics Iván és Isztics Szima földművesek, Firánv Antal, Plavics Koszta, Mandics Tosa és Gvurgvevics Nikola iparosok, Radics Vlada földműves Sztarivrbász, Speizer József, Beier Péter gazdálkodó Apatin, Frazon Antun iparos és Fuderer Ferenc vendéglős Apatin, Malavics Lázár tisztviselő Apatin, Plavics Milan sztanári, Görög Imre bogozóivói, Rum Ilica bogozóivói, Martin Milos, Vidakovics Gyuka, Jakics Jerka sztanári, Szeremesics Mata és Csetelinac Iván B. monostori földművesek, Marianovics Vladimir görögkeleti helysz Jagodnyák, dr. Dodik Gyoko orvos Kr. Vinograd, Ferenc Imre községi bíró Vardarac, Zariés Veszelin, Belvanszki Vlada besztrováci és Hahn József vajszakai földművesek, Popovics Lázár gyógyszerész Karavukovo, Benda Pál földműves B. Petrovác, Grimka Jován bankigazgató, Labász Andriia tanító, Labász Sztován bankigazgató Kulán, Lengvinszki Pavle földműves, Ros György földbírtokos, dr. Hollender Dávid orvos, dr. Schik Károly ügyvéd Kula, Novi Vrbaszon Sánta György kereskedő, Gurány Emil mérnök, Singer Márkó magántisztviselő, Híken Krisztján földműves, Kilo Károly földműves Sztari Vrbász, Jáki Adam és Hajusz Georg kereskedők Pribicevicsévó, Szabó Moszkolva Vaszilie földműves Kucura, Bilvina Sztován

földműves Kucura, Triber Mihály tanító Torzsa, Gvurgvera Péter cipész R. Krsztur, Naradi Sztován kereskedő, Szeiler József malomtulajdonos Veprovác, Crvenkán Gecs Péter földműves, Dom Károly kovács, Hirszt György magzóivó, Szelenovics Rada földműves, Mirics Száva földműves és Szlobodan Antun malomtulajdonos Baimok. *Aranyérmeket kaptak*: Milics Zsárkó ács, Radin Mita földműves és Tomics Sztován sztanári földművesek, Horvát Mihály bogozóivói, Kovács István B. monasztéri, Kersner Mihály, Gaszman Mihály és Farkas Imre priglevicsa-zsvetlián, Sztanics Janko jagodnyáki, Fischer Antun petlováci, Gilanovics Gvoka N. bezdáni, Kisalubca Jakca dárdai, Krizmanics Péter és Matievics Nikola topoljai, Kis János kotlinali, Bosnyák Sztvetozár, Dvorics Bozsa, Dvorics Sztokan, Denich Péter nepováci, Joles Milovan hraniinali, Loncsar Adam podoljai, Matievics Pavle gajicsi, Kovacs Gyavro sztariivrbász, Andrics Zsvikó Br. vrui, Baries Pavle, Vukovics Adam, Szamedvaracs Franva bácsi gazdálkodók, Gebauer Emil gyógyszerész Bács, Popovics Vaszta, Deszpotov Száva hresztrováci földbírtokosok, Jariés Ilija, Augusztinov Jován földművesek Vaiszka, Ranics Panta, Davidov Milivoi földművesek Deric, Auer Antun földműves Karavukovo, Bogdanov Nvexovan, Leszkovac Milan földművesek Lalic, Lukics Milan, Paek József földművesek Sztvetozár Miletics, Nedics Krszta ügyvédielőt Odzsaci, Sztankov Szima Pivnica, Himelbach Lörinc földműves Szrp. Miletics, Mai Andriia földműves Odzsaci, Cselics Novák, Suszter Pál kereskedő Pivnica, Lipták Jován földműves Szelence, Cucanics Franva földműves Bezdán, Csirszka György iparos Bezdán, Preininger Jován és Benics Mihály földművesek Rivica, dr. Spreicer József orvos Sztanics, Keller József iparos Krniaia, Ridl Pál földbírtokos Krniaia, Fath Sebasztján iparos Krniaia, Pein Novak, Pein Nikola, Nicsetin Miskó, Zsakics Novak, Pein Stevan, Pein Radovan sztariivrbász gazdálkodók, Beslics Tadia, Lengyel Pülöp bajmoki gazdálkodók, Arnold Andrija gyógyszerész Gakovó, Nagy Pál és Sztuzszina Jovan földművesek Szelence, Plevnika Zvojininir iparos Bezdán, Ergh Ferenc vendéglős Bezdán, Flesz György földműves Bezdán, Pum Lázár és Kecs Buja rigyicai gazdálkodók, Martinovics Lázár, Radicsév Jokó és Lukacsév Joza bácsibregi gazdálkodók, Gézi Sándor mérszáros Krusevlja, Grucics Gyuka, Masics Sándor, Korunenov Iván, Masics Szima, Póc András, Póc Adam és Weber György sztansicsi gazdálkodók, Vidakovics Imre, Vujevics Iván, Alaga Péter szvetozármetlicsi földbírtokosok, Probojevics Sztipán, Bosnyák Zákca, Gyurkovics Sztipán, Beretics Mirkó, Bohnert Gáspár, Kopping Ferenc és Krizsan István csenopljai gazdálkodók, Walter Adam, Rill Mátyás, Kviring Mátyás krnjajai gazdálkodók, Márki András, Frank István, Gauder Ferenc és Pesti Péter talocska gazdálkodók, Müller Pál és Vojvo-

**Egyesületek!
Mozitulajdonosok!
Kávéháztulajdonosok!
Vendéglősök!**

okosan teszik, ha a „szaba” gyártmányu

»ORGON«

kombinált rádió- és gramofon-zeneszerekrény iránt érdeklődnek

Hatalmas és bármikor legtisztábban vehető hangja folytán különösen alkalmas a közönség szórakoztatására

Teljesen pótolja a zenekart!

ter Péter novisziváci gazdálkodók, Miroszavliev Velikó, Plavics Vladio és Perkov Mladen sztariivrbász gazdálkodók, Urbanovszki József és Kollár Károly bajmoki gazdálkodók, Vukov Tódor és Jevrics Miliszava szombori gazdálkodók, Igyuski Péter szabó Szombor, Beslics Lázár gazdász Baimok, Legvinszki Gyura, Bukvics Jovan, Zimcrman Milán és Herceg Radivoi kulai gazdálkodók, Herman Henrik gazdálkodó N-Virbász, Suvakov Ignat és Zsvikupin Brankó sztariivrbász gazdálkodók, Róth József földbírtokos Pribicevicsévó, Hiter Fülöp malom Pribicevicsévó, Plaszkacs Jovan gazdálkodó Kucura, Greszer Henrik és Talheimer Ludvig gazdálkodók Torzsa, Schinck Mihály és Budinszki Gyavro gazdálkodók R. Krsztur, Gantner József és Lovro Gábor nepováci gazdálkodók, Stole Jovan, Píkula Trivkó, Guzsma Filip, Diner József és Andzics Tódor crvenkai gazdálkodók.

TÖZSDE

Zürich, aug. 17. (Zárlat.) Beograd 9.12 hétnyolcad, Páris 20.35, London 25.20 háromnyolcad, Newyork 519.925, Brüsszel 72.23, Milanó 27.18, Madrid 76.35, Amsterdam 208.30, Berlin 123.82, Bécs 73.23, Szófia 3.76, Prága 15.365, Varsó 58.30, Budapest 90.74, Bukarest 3.085.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 17. Buza bácskai uj 77—78 kg. 202.50—207.50, hajó Tisza uj 77—78 kg. 215—220, bánáti uj 77—78 kg. 200—202.50, szerémi uj 77—78 kg. 200—202.50, Arpa bácskai uj 63—64 kg. 157.50—162.50, Zab bácskai uj 172.50—177.50, bánáti uj 172.50—177.50, szerémi uj 172.50—177.50, Tengeri bácskai 200—205, bánáti 200—205, szerémi 200—205. Liszt: 0gg és 0g bácskai 307.50—312.50, kettes 287.50—292.50, ötös 267.50—272.50, hatos 242.50—247.50, heles 212.50—217.50, nyolcas 135—140, korpa bácskai jutatszákokban 115—120, bánáti jutatszákokban 115—120, szerémi jutatszákokban 115—120, a buza szilárd, különben változatlan. Forgalom: 86 és fél vagon.

Budapesti gabonátőzsde, aug. 17. Határidőzlet: Buza októberre 24.52—24.63, zárlat 24.30—24.31, márciusra 26.68—27, zárlat 26.68—26.69. Rozs októberre 18.95—19.15, zárlat 18.94—18.95, márciusra 21.05—21.30, zárlat 21.07—21.08. Tengeri májusra 20.27—20.49, zárlat 20.26—20.27. Készárupiac: Buza 22.95—24.20, rozs 17.50—17.65, takarmányárpa 17.50—18.50, sörárpa 19.50—24, köles 17.50—18.50, repce 46—48, tenggri 23.60—24, zab 17—18.25, uj zab 15.50—16, korpa 13.30—13.50.

Chicago terménytőzsde, aug. 17. Középarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza szeptember (139.75) 142, december (148.25) 149 ötnyolcad, március (153) 155. Tengeri szeptember (103.375) 103 hétnyolcad, december (98) 98 és fél, március (102.25). Zab szeptember (49.125), december (53). Rozs szeptember (108.25), december (116.375).

Winnipeg terménytőzsde, aug. 17. Középarfolyamok: Buza október (164) 167, december (161.125) 163 háromnegyed, március (165.875) 168

Megtörténik ez is néha

mondja mosolyogva Vidámné Bölcs Kató.
De tehet-e róla a csöppség? Hamar egy
tisza ruhácskát és tiszta kötényt. Nem törté-
tént semmi baj, hisz minden foltot elfüntet a

Schichtov
RADION

A kis szökevények

1.

Majom a fán

A porcs hársfa tetején egy majom kuksol. Kis barna maki. Olyan nyugodtan, mondhatni: spleennel hintázik, mintha ez lenne a világon a legtermészetesebb dolog, a forgalmas nagyváros zajos utcáján sorakozó fa tetején sütkérezni, akár az őserdőben. A fa alatt egy síró kislány, aki könnyes szemekkel csalogtatja a vigyorgó majmot:

— Bandi! Bandikám!

Bandi csak vigyorog, megcsóválja a farkát, akár a prérik indiánja a lasszót és a fogait csikorgatja gyönyörűségében.

— Te rossz, haszontalan majom! — szidja a kislány.

Csödület. A forgalom elakad a járdán. A sietős emberek megállnak és a jelentet pámulják. Egy majom a fán! Nahát, ez igazán vicces! Ilyesmért különben ki kéne menni az állatkertbe, vagy a cirkuszba. Kész cirkusz.

— Gyere le Bandi!

De Bandi még magosabbra kuszik a lombos ágak között. Egy kisgyerek lelkes felbuzdulásában utána akar mászni, átöleli a széles fatörzset, nekigyürkőzik, de félúton visszapotyan. Röhej. Vén csibész szellemeskedik:

— Majomvadászat a dzsungel mélyén! Szenzáció-csiócs!

Idősebb, monoklis ur szerényen indítványozza:

— Megkérné rázni a fát...

Az ötletet elfogadják kivételre. Ketten is nekigyürkőznek. A majom valóságos örül a hintázásnak. A villamos váltóigazító felhajtja a vasat a magosba. Majom ugrik, letér egy ágat és a váltóigazító fejéhez vágja.

— Baaandiii!

— Ne sírj kislányom — vigasztalja egy néni — majd leszded ezt a csunya majmot!

A kicsi indignálódva mondja:

— Nem csunya! Szép majom!

— Szép, de haszontalan!

— Nem is haszontalan! Ne tessék szidni az én Pandimát.

Közben megérkeznek a tűzoltók. Beállítják a fecskendőket és megkezdik az offenzívát. Azt sóhajtja valaki:

— Jó neki, ingyen tust kap!

A majom azonban nincs ezen a véleményen, mert morog, visít, végül is egy hatalmas saltóval lebukken-czik a fáról, egyenesen a kövér néni nyakába, aki halálra rémülten rogy össze az aszfalton.

— Baaandikám! — sivitja a kislány és nyakába veti magát. Aztán az uca közönségének sorfala között kéz a kézben, akár egy szerelmes pároska, méltóságos taglejtésekkel távoznak.

2.

Galambbőrze

Künn van a vásártéren. Kis meztelbás gyermekcök állnak itt melá lesben és megkörnyékezik a gyanudtan idegent

— Nem parancsol uraságod galambot?

Hirtelenben azt se tudja az ember, hogy sülye-e vagy főve adják. Mikor látja, hogy habozom, a zsebébe nyúl és kiemel onnan egy szép kövéret.

— Fajgalamb! Belgal!

Mielőtt még visszautasíthatnám, belenyúl a másik zsebébe és egy szakállas szürke galambot huz elő:

— Postagalamb! Olyan hűséges, akár egy kutya! Mindenhol hazatér!

Rémes gyanu vert fészket a szivemben:

— Mondja, nem a mostanában felbocsátott német postagalambok közül való ez?

Sértődötten kérte ki magának:

— Csak nem tetszik rólam ilyent feltételezni? Azok mind hazarepültek. Amelyik eltévedt, azt természetesen beszolgáltatták.

Természetesen...

Mig vele diskuráltam, fölünk nem messze egy másik kölyök állt, kezében kukoricával és a magosban kőválygó galambokat csalogatta. Látva kérdő pillantásomat, sietve magyarázta:

— A társam. Az a mi csordánk.

És a fölöttünk repkedő galambokra mutatott, olyan büszkén, akár a juhász a nyájára.

Vettem egy galambot.

— Nem fog ez visszaszökni magához?

— Ki van zárva!

Ép hogy azt nem mondta: Mit tetszik feltételezni egy ilyen jólnevelt galambról?

— No igen... mert utóvégre a galamb nem tudhatja, hogy én megvettem...

Már indulni akartam, amikor szolgálatkészen megkérdezte:

— Házinyul?

És már huzta is elő a zsebéből a tapsifülest.

— Köszönöm, nem kérek.

— Tengerimalac?

Az orrom előtt ficáncoltatta. Fantasztikus zseb-lehetett. Egész állatseregletet tartott benne

— Momentán nem reflektálok rá...

Az ifju fáradhatatlan volt:

— Teknősbéka? Sündisznö?

Futásnak eredtem. Mit lehet tudni, hátha egy-oroszlánt is kihuz azokból a rejtélyes zsebekből? Utánam loholt és ugy visitotta:

— Papagály! Kanári! Kérem, csak még ezt a fehér cgeret tessék megnézni!

Az utolsó pillanatban kapaszkodtam fel a villamosra. Leültem és ekkor ijedten keresni kezdtem a galambomat. Sehol se találtam. Mikor kinéztem az ablakon, megpillantottam: a kölyök vállán bugott, repestt és nevetett. Biztosan rajtam mulattak. A hűtlen madár bebugta a csőrét a fiu szájába. Csókolózott a kölyök a galambommal!

(Tsm.)

Költészet és morál

— Pedagógiai értekezés —

Az erkölcs igen fontos dolog, amire nagyon kell vigyázni. Szükséges, hogy már az iskolában is kifejlessze a tanulók lelkében az erkölcsös szellemet, aminek az oktatásban óriási jelentősége van a mindkét nembeli tanuló ifjúság jövőjének kialakulására. Ezért a jó tanító és a tanító már az elemi iskolák legelső osztályába járó fiúcskák és lánykák erkölcsi oktatását a legelső sorba helyezi.

A serdületlen kis gyermekek erkölcsi oktatása azonban igen nehéz feladat, mert rendkívül nehéz az elemi iskolába járó kisdiák lelkéhez hozzáférközni, lévén a kisgyermek mindig bizalmatlan a nagyokkal, főként a tanítóval szemben. Evégből ehelyett rámutatunk azokra az eszközökre, amelyek alkalmasak a gyermeklelkek megközelítéséhez.

Az első és leghatásosabb ilyen eszköz az ének. A kicsiny gyermekek szeretnek énekelni és ha a tanító érthető tartalmú, erkölcsös tendenciájú versikékre tanítja meg a gyerekeket, ezzel már egymagában is sokat teit a gyermeki lélek erkölcsi szellemi fejlesztése terén. Ajánlatos mindenekelőtt, hogy a verseket valamely közismert melódiára énekeltesük velük, amelyet minden kisgyerek ismer már hazáról, mert ezáltal a gyermek könnyebben tanul és lelke hamarabb megnyílik a vers erkölcsi példázatának befogadására.

Egynehány példával szolgálunk itt, amelyek bármely iskolában sikerrel használhatók. Nagyon ajánlható például az elemi iskola második leányosztályának növendékei részére a »Lányok, lányok, lányok a faluba« kezdett közismert népdal zenéjére a következő kedves versek:

Kétszer kettő, kétszer kettő, az négy,
Szőke-barna kis leánya hová mégy?
Megyek az iskolába,
A második osztályba,
Hol szorgalmasan tanulok,
Igy lutok föl a harmadik
osztályba.

Ez a kis nóta kétségkívül igen jó hatással lesz a kislányok lelkületére, szorgalmassá iparkodóvá teszi őket, megismerteti velük a tanulás célját: a magasabb osztályba való feljutást, azonkívül belopja a gyermeki lélekbe a kötelességeljesítés morális üzenetét.

Ugyancsak melegen ajánlható a kis elemisták részére betanítani egyes közismert népdalok szövegének morális irányú átdolgozásait. Az átdolgozás iránya természetesen csupán az lehet, hogy a dalokból kihagyjunk

a szerelmi vonatkozásokat, amelyek csak megfertőzhetnék a kicsiny gyermek szűzies lelkét és helyettük erkölcsös, buzdító tartalmú szöveget alkalmazunk. Például a »Maros vize folyik csendesen« című közismert népdalt így lehetne átültetni a kis iskolás gyermekek használatára:

Maros vize folyik csendesen
Viseld magad illedelmesen,
Mert ki magát illetlenül viselt
Tanítója azt nem szereti.

Kiválóan alkalmas ilyen átdolgozásra az »Édes anyám, kedves anyám« kezdetű ismert hazsránóta, mely a következő szövegre átdolgozva alkalmas a kicsinyek művelésére:

Édes anyám, kedves anyám
Csak az a kérésent,
Fekete bőr, fekete bőr
Táskát vegyen nekem
Fekete bőr táskát
És szíjját is rája,
Az illik illik, illik
Az illik illik, illik
Az elemistára.

A rendre, a pontos felkészésre és tisztálkodásra oktatja a kicsikéket ez az ügyes kis népdalátdolgozás is, amelyet már nagyobbacska gyermekek részére is ajánlhatunk:

Hét csillagból van a Göncöl
szokere,
Hét órákor minden reggel
felkele,
Megmosakszom, felveszem a
ruhámat
Ugy keresem fel én az is-
kolámat.

Lehet a kis iskolás fiukat és lányokat komoly és trófás költemények betanítása által is nevelni. A Tragter-féle elemi iskolai olvasókönyvben van egy példa, amely követésre méltó módon állítja eléink az elemi iskolai tanulók részére ajánlatos komoly költemények egyik gyöngyszemét. Ez a vers így hangzik:

Jegonyela tetejében
Ul egy holló feketében
Vajjon ez a gyász kit illet?
Farká mélyen, busan billeg

Hasonló komoly és nívós költemények egész sorát ajánlhatnánk a tanító urak és tanítónők figyelmébe, amelyek nem sértik az erkölcsöt, nem a szerelem tiltott területéről veszik tárgyukat, mégis nívós költői alkotások. Ajánljuk ebből a szempontból a következő versikét:

*Lehullott egy csillag az égről
Szokj le Annus a sok beszédről,
Süt a nap, a buza megérik
Jó lány csak akkor szól, ha kérdik.*

Vagy például hangulatosan és könnyedén lehet megdorgálni a hanyag kislányt ezzel a verssel:

*Megszólt az esti harang imdra
Haragszom én máma a kis Gizára,
— Összel elszállanak a fecskék —
Mert nem tanulta meg a leckét.*

Valóságos balladaszerű, de végtelenül tanulságos a „Két lánya volt a falunak” című dalnak ily módon való átalakítása:

*Két dídék volt az osztályba
Két szép bamba,
Mindakettő úgy vágyott
Az első padra,
Az egyiket megbuktatták algebrából,
A másikat szép csendesén
Kicsapták az iskolából.*

Ezekkel a példákkal akartunk az erkölcsi oktatást, a tanulás megkönnyítését, a gyermeklélek helyes irányu fejlesztését és — őszintén megvallva — a költészetet is szolgálni.

—55—

Szerelmi dráma a kórházban

A sárvári kórház tisztviselőnőjének titokzatos halála

Budapestről jelentik: Rendkívül bonyolult ügy foglalkoztatja napok óta Sárvár közvéleményét. A bonyolalmak egy fiatal sárvári leány, Jandó Rózsika rejtélyes halála körül keletkeztek és napok óta foglalkoztatják a bünyügyi hatóságokat is. Jandó Rózsika a sárvári kórház irodájában mint tisztviselő volt alkalmazásban. Működésével a legteljesebb mértékben meg voltak elégedve és különösen a kórház gondnoka, Türrök Imre Lajos nyilatkozott felőle dicsőítően a kórház igazgató-főorvosa előtt. Nemrégiben azonban a helyzet megváltozott és ezt a változást egy új orvos szerződésére idézte elő.

A fiatal leány és az új orvos, dr. Hutter Vilmos között barátság fejlődött ki, állandóan együtt jártak és már arról volt szó, hogy a fiatal orvos feleségül veszi Jandó Rózsikát. Ettől kezdve a gondnok magatartása teljesen megváltozott a leánnyal szemben, munkájában állandóan hibát talált, üldözte és több ízben hepanaszolta a főorvos előtt. Az igazgató békésen akarta elintézni az ügyet és azt javasolta, hogy a leány menjen háromheti szabadságra, azalatt keressen magának állást, de, ha nem talál, úgy visszatérhet a kórházhoz. Ezt az ajánlatot a leány örömmel fogadta el, azonban mielőtt szabadságra ment volna, közte és a gondnok között ismét heves jelenet játszódott le, amibe most már az orvos is beavatkozott. Az összeszólalkozás hevében a leány és az orvos visszaélésekkel vádolták meg a gondnokot, aki természetesen tiltakozott, azonban tiltakozása ellenére is a kórház igazgatósága megindította a vizsgálatot. Másnap váratlan fordulat történt az ügyben.

A kora reggeli órákban az Aranyos ér partján holtan találták Jandó Rózsikát. A szerencsétlen leány foszlányokká tépett ruhában, félig az iszapba volt fúródva és minden jel arra mutatott, hogy borzalmas kínok között halt meg. Az iszap tíz méter körzetben teljesen fel volt turva, különösképpen tünt azonban fel, hogy a tépett ruhájú leány mellett egy levelet találtak, amely azonban nem volt gyűrött, nem volt piszkos és ép olyan helyzetben volt, mintha a leány halála után tették volna a holttest mellé. A levélben csak két sor állott, mindössze ennyi:

»Kizárólagosan a kórházgondnok útvezetésének szolgáltam, üldözéseim nem bírtam tovább.«

Ezek a sorok írógéppel voltak írva, de a bucsulevél mellett kézírással egy terjedelmes feljelentés is állott, amely részletesen ismertette a kórházgondnok visszaéléseit. A rejtély csak fokozódott akkor, amikor megállapították, hogy a feljelentés nem a leány kezírása.

Közben a vizsgálat tovább folyt a kórházgondnok ellen, akit fel is függesztettek állásától, részben, mert visszaéléseket követett el, de megállapították azt is, hogy szerelmi viszonyt folytatott Jandó Rózsival. A nyomozás most tovább folyik annak kiderítésére, hogy valóban öngyilkos lett-e a leány, vagy megmérgezték, azonkívül, hogy ki írta a holttest mellett talált bucsulevelet.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ”

HIREK

Aranyérem X. Y.-nének

Az ucca nagy szinpadán zajlott le ez a kis jelenet.

Az élet rendezte a meleg kék ég alatt, a főszerepet Csapos János hatvanöt éves vak koldus és X. Y.-né öngyűsége játszották. A szinpadot a mindenre vigyázó gondos rendező: az Isten a Rudics-ucca sarkán állította fel. Igazi villanyos szaladgált a szinpadon, a stálistériát az izzadó, loholó küzdő emberek adták, valódi hathengeres autók szeltek, szabdalták az aszfaltot, fent az égen a Teremtő nagy Jupiter lámpája szolgáltatja az ezermillió gyertyalángú viláslást. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a rendezés jó volt: a gyümölcsösök vadul veszekedtek valamin, a rendőr homlokán hamisítatlan izzadságsepppek görögtek végig, a sarkon egy rikkanás kinálta a friss reggeli újságot és az emberek arcán nyoma sem volt annak az elfeledődöttségnek, amely ilyenkor kísérel a nagy kezdők arcára.

Mindenki végezte a dolgát.

János bácsi a szubotica uccák ismert vak embere a zsidótemplom felől jött. Nyersábotjával, mint egy csáppal, tapogatózott előre és az a lélektelen bot, mint funom, érző ideg rezgett meg a kezében, váhányszor idegen testhez ért. Roppant nagy tömegek hullámozta a kék gyümölcsös bódék között és a vak koldus szintelenül, nyitott szemmel, arcán a világtalan emberek dicszellemléte, transcendentális esedező és irgalmat kerő kifejezésével topogott előre.

Igy jutott el a sarokig.

Itt megtorpant. Botját szinte beleszurta a forró aszfaltba és némán megállt. Senki se figyelt fel rá, talán nem is vették észre, hogy vak és lökdösték ide-oda egy négyzetméternyi területen. János állt szótlanul, nem látott, de hallotta az autók villogását, a ke-rekek zizegését a kövön, a kocsi és lovak csattogó masirozását, a villanyos ellentmondást nem tűrő, vé-szes és ijesztő csilingelését, érezte az emberhullám vad sodrását, a fürgé kerékpárok sikoltását, a déli ucca gigantikus, forró életét.

Roppant problémaként állt előtte az az ötvenméteres út, amely az ucca másik feléig vezetett. Ott chakt állt. Egy darabig töprengett, bizték-e a jötevé any-gyallan, aki ilyenkor vizgázni szokott a szegény, világtalan emberre és ott megy lahatafanal-mögötte, szellemkezelével irányítja a veszélyek szakadéka között.

Siető emberek vágattak el mellette és ő már jó negyedórja képezett forgalmi akadályt a sarkon. Vég-re elhatározta magát és megszólított egy mellette el-haladó embert.

Ez az ember egy nő volt. Elegáns, előkelő, finom uriaszony. Pici, drága selyemhernyó villózt a kezében, aprókat lépett, lábán selyemharisnya volt, újjai ékes gyűrűk, ruhája édes illatot lehelte és mindenki megfordult utána az uccán. Bizonyos, hogy ezt az elő-kező X. Y.-né senki látó emberia az uccán leszólítani nem merne volna. Hüvös előkelőség sugárzott belőle és éppen déli sétáját végezte, vagy talán várt valakit.

— A jóisten szent nevében kérem — mondta János a vak és rongyos ember — vezessen át az ucca másik oldalára.

Szegény János, ha látta volna, ki az, akit a jóisten szent nevében erre az utra kísérőnek felkért, bizonyosan a torkán fegyott volna a szó. De nem látta a nő arcát, sem a briliánsait.

X. Y.-né meglepetten állt meg a koldus előtt. Egyik kofa, aki fill- és szemtanuja volt ennek a jelenetnek élesen vihogott. Többen odaváztak és az előkelő hölgy egy pillanatra zavartan nézett az öregemberre, aki ráemelte opálosan kék élettelen szemét.

Azán a drága hölgy hirtelen belekarolt az öreg koldusba és megindult vele a másik oldal felé. Egy-másba karolya lassan, végtelenül lassan mentek a kocsi és emberek zűrzavarában, néha megálltak, de az illatos hölgy egy pillanatra sem engedte el a vak koldus karját, szeliden magához szorította és közben beszélt:

— Na mingyárt ott lesziünk öreg bácsi... na még egy kicsit...

És csodák csodája egy percre megállt az élet Asszonyok, emberek dermedtek mozdulatlanságba és nézték a rongyos öregembert és a szép, mosolygó fiatal asszonyt, amint tipegték-topogtak a kocsiút közé-pén.

A rendőr is észhez kapott és felemelve gumibot-ját, ledlított minden kocsit, embert.

Ők pedig mentek az emberek meghatódott sorfa-la között a másik oldal felé. Egyszerre valaki elki-dította magát:

— Eljen!

Eljen harsogta az ucca. Valaki tapsolt, mindenki tapsolt, akár a moziban a nagy jelenet után, amikor a hős megmenti imádatját az indiánok kezétől. Ennél forróbb igazabb, őszintébb, tisztább tapsot még ember nem kapott soha. Valami furcsa mámor ragadta el az embereket és extázisban kiabáltak:

— Éljen! Éljen!

A sombori kiállításon készülékeink egy emeletnyivel emelkedtek ki

a földszintiek felett.

Aranyéremmel lett kitüntetve a

SABA-ORGON

kombinált rádió- és grammofon-zeneszekerény, melynek teljesítménye utólérhetetlen. Sok

10000

embernek nyújtott felejthetetlen élményt csodálatos teljesítménye.

Vendéglősöknek, szállodásoknak, mozioknak fontos.

Kérjen prospektust!

KONRATH D.D.

SUBOTICA

X. Y.-né megzavarodva, égő arccal állt meg öreg koldusával a másik oldalon. Bájosan remegett a megindulástól és egy asszony hangosan elsírta magát a tömegben.

— Mi az, mért kiabálnak? — kérdezte János.

Az elegáns hölgy nem felelt, gyors apró léptekkel elietelt és nem hallotta, mikor János nagyot sóhajtva mondta:

— Az Isten áldja meg szép naccsága...

X. Y.-nének ezennel a saját felelősségemre ki-talom az emberszeretett nagy aranyérmét a jóság rő-zsasziu szalagjával...

Szegedi Emil

*
— A Bácsmegyei Napló munkatársának királyi ki-tüntetése. Öfelsége Alekszandar király Sokesics József-et, a Bácsmegyei Napló belső munkatársát a közélet terén kifejtett értékes munkásságának elismeréséül a Szent Száva-rend ötödik osztályával tüntette ki.

— A miniszterelnök Szlovéniában. Az Avala jelenti Mariborból: Zsivkovic Petar miniszterelnök-helügy-miniszter, Korosec Antun erdő- és bányügyi minisz-ter társaságában inspekciós körútra indult. Delután megtekintették a maribori tartomány hatósági intéz-ményeit, majd átmentek a zagrebi tartomány területé-re Krizsevcei, Novimarasra és Varasdinra, ahol meg-tekintették a szolgabírórságot, a bíróságot és a községi intézményeket és meghallgatták a vezetők jelentéseit, továbbá elbeszélgettek a hatóságok képviselőivel és a polgárokkal. Este Krizsevceiről Zagreb felé távoztak.

— A szociálpolitikai miniszter tanácskozása a za-grebi polgármesterrel. Az Avala jelenti Zagrebből: Drinkovic Máté dr. szociálpolitikai miniszter szom-baton tanácskozott Zagrebban dr. Skruj zagrebi pol-gármesterrel a községi munkák ügyében. Elsősorban a Crikvenicán építendő Ladislav Domról tárgyaltak, amelyet Zagreb városa létesít a zagrebiak szá-mára nyaralóhelyül. A nyaralóhely 10—12 év alatt épül fel.

— A zagrebi saftverseny hatodik fordulója. Za-grebből jelentik: A zagrebi országos mesterképző sakk-verseny hatodik fordulója a következő eredménnyel végződött: Vogelnik győzött dr. Horovitz ellen, Ga-brovsek Filipcsics ellen, Trifunovic Nikolics ellen. Ne-deljkovics Dumics ellen, Weisz Schreiber ellen, Kova-cevics Martinovszki ellen, Meszicsiek Borkovics ellen. Az Alekszics Grencsarszki játszma remivel végződött. A verseny állása a hatodik forduló után: Meszicsiek, Nedeljkovics 5½, Vogelnik 5, Trifunovic 4½, Kova-cevics, Weisz 3½, Martinovszki 3 (1), Gabrovsek, Ni-kolics 2½, Dumics 2 (1), Filipcsics, Schreiber, Grencsarszki 2, Alekszics 1½, Borkovics, Horovitz dr. 1.

— Az angol Automobil Tourist Trophin megjavítót-ák az országúti sebesség világrekordját. Londonból jelentik: A Royal Automobil Club rendezésében szom-baton délelőtt 11 órákr tartották meg az angol Tou-rist Trophit, a világ egyik legnagyobb automobil ver-senyét. A versenyen 69 sportkocsi indult, amelyeknek hatalmas küzdelméből a német Caraciola került ki győztesen Mercedes Benz kocsin. A győztes ideje 5 óra 53 p 40 mp 410 mérföldön, ami 124,4 kilométer óránkénti sebességgel felel meg. Ez a teljesítmény az autók országúti sebességének eddigi világrekordját lé-nyegesen megjavította.

— Kitüntetések Szubotica. A Bácsmegyei Napló közölte a kitüntetett szubotica-i személyek teljes névsorát. Ebből a névsorból tévedésből kimaradt Manojlo-vics Milán mérnök, nyugalmazott vasutagazgató, aki a Fehér Sas-rend V. osztályát kapta.

— **Beiratások és vizsgák a szubotical iskolákban.** A szubotical gimnázium igazgatósága közli, hogy a beiratások a gimnázium minden osztályába szeptember első három napján lesznek. A szubotical leánygimnáziumba ugyancsak ebben az időben történnek a beiratkozások. A főgimnáziumban a pót-, magán- és különböző vizsgákat augusztus 25-től 30-ig tartják meg, míg az érettségi és póterettségi vizsgák szeptember első napjaiban lesznek. A gimnázium első osztályába beiratkozó tanulóknak a prijaván kívül az iskolai bizonyítványt és a keresztlevelet kell bemutatni. A többi osztályba beiratkozó tanulóknak viszont az utolsó bizonyítványt és prijavát kell benyújtani. A szubotical kereskedelmi akadémia első osztályába való felvételre augusztus 19-től a hó végéig lehet jelentkezni, míg a végleges beiratkozások szeptember első három napjaiban lesznek. Az akadémia többi három osztályába való beiratkozásra nem kell előzetesen jelentkezni, hanem szeptember első három napjaiban kell beiratkozni. A polgári iskolát végzett tanulók kötelesek már most jelentkezni különböző vizsgákra. Különbözeti vizsgát kell tenni szerb-horvát és francia nyelvből, algebrából, nemzeti történelemből és földrajzból. A kereskedelmi akadémia igazgatósága közli egyben azt is, hogy az akadémián külön leányosztályokat állítottak fel.

— **Tíz utassal felborult egy csónak a noviszadi strand mellett.** Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt súlyos baleset történt a noviszadi strand mellett. A kamenicai személyhajó, amely a nyári szezonban a noviszadi strandnál is kiköt, napok óta nem mehet be a kikötőbe az alacsony vízállás miatt és az utasokat csónakon szállítják partra. Szombaton délelőtt a csónak, amely a hajó utasait szállította, felborult és a tíz utas a Dunába esett. A kétségbeesett segélykiáltásokra mentőcsónakokkal siettek a feldoklók felé és hosszas küzdelem után valamennyiüket sikerült kimenteni.

— **Belefullt a pocsoljába egy kislgyermek.** Bezdánból jelentik: Halálos szerencsétlenség történt Bezdánban Magyar Gábor gazdálkodó portáján. Magyarék tízennégy hónapos kislányuk beleesett egy pocsoljába és mire észrevették, már megfulladt.

— **Romboló gyilkos vihar Amerikában.** Newyorkból jelentik: Philadelphában és környékén hatalmas vihar volt és súlyos károkat okozott. Négy embert a villár sújtott agyon, három a vízbe fullt, sokan pedig megsebesültek.

— **Vilmos excsászár unokaöccse belopózott a hágai konferencia egy titkos ülésére.** Párisból jelentik: Két párisi lap hágai tudósítója megszegte a titoktartást és hirt adott lapjának egy kínos jelenetről, amely állítólag a nemzetközi konferencia pénzügyi bizottságának legutolsó zárt tárgyalásán történt. Igaz-e vagy sem, azt nem lehet tudni, mert a hágai delegációk mélysegesen titkolóznak az esetről. Azt írja a Liberté és a socialista Soir, hogy az egykori német császár unokaöccsének, a szász-meningi hercegnek sikerült bejutnia a pénzügyi bizottság ülésére, amely titkos volt. A delegációk egyikének valamelyik pénzügyi szakértője, de nem német, a maga nevére szóló igazolványt és bejelentéget átengedte a hercegnek, aki így jutott be az üléssterembe és végighallgatta az egész tárgyalást. Már a végefelé tartott a tanácskozás, mikor egy angol pénzügyi szakértő felismerte a szász-meningi herceget s meg is szólította. Vilmos excsászár unokaöccse nem igyekezett titkolni kiltét — írja a Soir tudósítója — de lojálisan megígérte a bizottság elnököknek, hogy senkinek sem fog elmondani semmit abból, amit hallott és a bizottság tagjai is titoktartást fogadtak.

A mariolanai tenyészállattartás. A szeptember 8-án kezdődő mariolanai tenyészállattartás iránt az egész Bánáthban nagy érdeklődés nyilvánul meg. A kiállítás díszelnöke Kuzmanovics vszari főszolgabíró, elnöke Wagner Mátyás mariolanai nagybirtokos, alelnöke Csirics Dusan mérnök, járási gazdasági felügyelő Vrsac, főtitkára Dimics Dusan mariolanai jegyző, titkára Neir András mariolanai gazdász, a bizottság tagjai: Altmayer Jakab, Baas György, Debert Konrad, Mály János, Türk Gyula mariolanai gazdálkodók. A kiállításon részt vesznek a mariolanai és környékbeli földbirtokosok, nagy- és kiscsászák és hatóságok. Dr. Margan tartományi komeszár és Lukics tartományi gazdasági felügyelő a kiállítást a leghatósabban támogatásban részesítik. Körülbelül 400 szarvasmarha, 200 ló, 100 fajtású és számos aprófajta kerül kiállításra. A legszebb állatok pénzjutalomban részesülnek vagy díszoklevelet kapnak. A kiállítás szeptember 8-án reggel 6 órakor nyílik meg, délelben a vendégek tiszteletére bankett lesz a Wagner-féle szállóban.

— **Szombor város közgyűlése.** Szomborból jelentik: Szombor város képviselőtestülete Cvejanov György alpolgármester elnökelete alatt közgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatán csak egy ügy szerepelt, még pedig az utbizottság megválasztása. A közgyűlés tizenkét tagot választott be az utbizottságba, köztük négy tagot a városi tanácsból. A tanácsból Makszimovics Stevan polgármester, Ivkov György főmérnök, Katyanszki György gazdasági tanácsnok és Karakasevics Szima főszámvevő lettek a bizottság tagjai. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy megfelelően a tartományi komeszárnak azt az átiratát, amellyel az utbizottság hatáskörét kiterjeszti az egész járásra.

Megcsodálják az Ön haját?

Az Ön haja is lehet olyan szép, hogy mindenki megcsodálja. Selymesen lágynak, lazának kell lennie és az egészséges haj csodaszép selyemfényével kell bírnia. Mint annyi sok más ápolt nő, használjon Ön is állandóan hajmosáshoz Elida Shampoo-t.

Elida Shampoo-tól a hajháromszor oly dús, laza, könnyed, selymesen lágy, pompás fényű és finoman illatos lesz.

ELIDA SHAMPOO

— **Egységes záróra a bácskai tartományban.** Pénteken Matkovics Dobrica tartományi főispán elnökelete alatt konferenciát tartottak Szomborban, amelynek célja az volt, hogy a zárórarendelet végrehajtási utasítását a bácskai tartomány területére egységesen állapítsák meg. A konferencián a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamarát dr. Obuljen Mijo jogtanácsos, a noviszadi munkáskamarát Nikolics Aca főtitkár, a szombori iparosok egyesületét Idjosi Petar és Jozics Jakob, a szubotical iparosok egyesületét Vukovics Géza, a szombori kereskedők egyesületét Müller titkár, a munkásokat és alkalmazottakat Golner Szeffan, a magánalkalmazottak szövetségének főtitkára, a szombori építőmunkásokat Berotics Antun képviselte. Az anketón a legtöbb szakma tekintetében meggyeztek az üzletek zárva és nyitvatartásáról, csupán a kovácsműhelyek nyitvatartása körül indult meg hosszabb vita. A főispán és a munkaadók képviselői követelték, hogy a kovácsműhelyekben a munkaidő 12 órában legyen megszabva. A munkáskamara és a munkásszervezetek kiküldöttjei állást foglaltak a munkaadók követelése ellen és a tíz órai munkaidő bevezetését követelték. Az anketén elhatározták, hogy követelni fogják a vasárnapi munkaszünetnek az összes szakmákra való kiterjesztését. A munkáskamara kiküldöttje követelték, hogy az összes üzemekben az alkalmazottak maximális munkaidője nyolc óra legyen. Az anketét a kivánságot magáévá tette és a végrehajtási utasításokban ilven értelmű rendelkezést fog bevenni. Az anketét délután egy órakor ért véget.

— **Harmincötezer képeslap.** Szentáról jelentik: Egyik szentai műgyűjtő birtokában van harmincötezer képeslevezőlap. A levezőlapokat százhusz országból, a világ minden részéből, ahol csak postahivatal van, a Vajdaság legkittünőbb írója és költője kapta a legexotikusabb vidékekről, államférfiaktól, költőktől, művészekről, az országok kiválóságaitól. A gyűjteménynek felbecsülhetetlen értéke van a bélyeggyűjtők, autogramgyűjtők előtt, mint ahogy tudományos szempontból is óriási jelentőségű. A műgyűjtő a gyűjteményt teljesen díjtalanul engedi át megtekintésre Vig Lajosnál, a Bács megyei Napló szentai munkatársánál, aki ez ügyben szívesen nyújt felvilágosítást.

— **Parasztszekér és autó karambolja három súlyos sebesüléssel.** Rumáról jelentik: Lindenmayer Erzsébet és Spreitzer Erzsébet rumai asszonyok pénteken délután parasztszekérral haladtak az országúton. Az egyik fordulónál egy nagy sebességgel közeledő személyautó beleszaladt a parasztszekérbe. A karambol következtében a két asszony nagy ivben repült le a kocsirol és mindketten súlyos felső sérüléseket szenvedtek. A soffőr, akinek személyazonosságát eddig nem tudták megállapítani, szintén súlyosan megsebesült. A nyomozást megindították annak kiderítésére, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Magánvizsgák és beiratkozások a szombori főgimnáziumban.** Szomborból jelentik: A szombori főgimnáziumban augusztus 24-ikétől 31-ikéig lesznek a magán- és pótvizsgák. A beiratkozások szeptember elsején kezdődnek és 3-ikán fejeződnek be.

— **Háromszáz kereszt gabona elégett Sztanisicson.** Szomborból jelentik: Nagy tűz pusztított szombaton reggel Sztanisicson Feszler Jován gazda tanyáján. Eddig ismeretlen okból kigyulladt a cséplőgép közelében felhalmozott gabona és úgy a cséplőgép, mint háromszáz kereszt buza elégett. A kár egy része biztosítás útján megtérül.

— **Halálozás.** Noviszadról jelentik: Szombat délután hosszas szenvedés után meghalt Jobbágy Miklós postaigazgatósági titkár, a noviszadi társaság népszerű és közhetsősülésben álló tagja. Temetése vasárnap délután lesz.

— **Derült, igen meleg idő várható.** A hőmérséklet emelkedése most már olyan mértékűt öltött, hogy a kánikula ezuttal negyedven is újra beköszöntött. Erősen melegszik az idő egész Közép-Európában, de itt-ott zivatarok keletkeztek. Nyugat-Európában azonban óceáni légáramlás hatása alatt nagyobb kiterjedésben csapadékosabb az idő és Francia- és Németország határán hosszú front mentén voltak zivatarok, amelyek azonban szintén nem jártak nagyobb mennyiségű csapadékkal. A Meteorológiai Intézet prognózisa szerint tulnyomóan derült, egyelőre igen meleg idő várható.

— **Segítsünk.** Tan Pál 73 éves, munkaképtelen, beteg rokkant, a legnagyobb nyomorban él. Arra kérjük a jószívű embereket, segítsenek tehetségük szerint a szerencsétlen. Adományokat a Bács megyei Napló továbbit rendeltetési helyére.

— **A Szürke Solyom megérkezett Ljubljánába.** Az Avala jelenti Beogradból: Szombat délelőtt a Boka Kotorskából Ljubljánába érkezett a Szürke Solyom. A repülőgépet Turko pilóta vezette és a pilótán kívül még Michel, a gép konstruktőre is a repülőgépen utazott. A Szürke Solyom a rossz idő következtében kissé megsérült.

— **Németország kikapott a vízpoló hatostorna harmadik fordulóján.** Budapestről jelentik: Szombaton játszották le a vízpoló hatostorna harmadik fordulóját, amely két meglepetést is hozott. Az egyik meglepetés Németország veresége a svédektől, a másik pedig Franciaország kitünő szereplése a magyar csapattal szemben, amely csak nehezen tudta megszerezni a győzelmet. Az eredmények a következők: Svédország—Németország 3:1 (0:0), Belgium—Anglia 4:2 (1:1), Magyarország—Franciaország 10:6 (4:4). Vasárnap kerül össze a magyar csapat olimpiai legyőzőjével, a német csapattal, Franciaország Belgiummal és Anglia Svédországgal.

— **Az amnesztia Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Öfelsége Alekszandar királynak a harmadik királyi herceg kezesítése alkalmából kiadott amnesztia-rendelete folytán a noviszadi államügyészség fogházának tizenhárom lakója pénteken délután elhagyta a fogházat. Az amnesztiaiban a következők elítéltek részesültek: Kolarszki Zsivan (nyolc hónap), Milovan-csev Ráda (nyolc hónap), Ivanics Iván (nyolc hónap), Csobankovics Andjelko (hat hónap), Plavics Sztevan, Cloban Franja, Krsztonosics Petar, Radosevics Dániel, Iszakov Lázár, Sztefanovics Sztevan, Kokics Danilo és Szirácz Verona, akiknek kisebb büntetéseiket engedték el.

— **Nagy tűz Kumánon.** Becskerekéről jelentik: A szomszédos Kumán községben csütörtökön nagy tűz pusztított. Ismeretlen okból kigyulladt Dubics Sándor gazdálkodó háza, amely teljesen leégett. Az istállóban elpusztultak a lovak, a sertésőiban a disznók, a házban minden berendezési tárgy elégett és az udvaron nagymennyiségű gabona, széna és szalma estek a tűz martalékaul. A tüzetlők csak nagy erőfeszítéssel tudták megakadályozni a tűz tovaterjedését. A tűzkár körülbelül kétszáz ezer dinárt tesz ki.

SCHÜLERHEIM

STEČIK

NOVIVRBAS

Az ellátás díja havi 900 dinár. Kérjen prospektust

Neve önté et a novivrbási gimnáziumi tanulók részére. Szerb és német párhuzamos osztályok. — Szakszerű nevelés és vezetés. Szerb és német tárgyalás. Egészséges tanuló- és hálóterem k. — Kétféle konyha.

— **Országos tanítókongresszus Zagrebban.** Zagreből jelentik: Vasárnap délelőtt kilenc órakor nyitják meg ünnepélyesen az idei országos tanítókongresszust a zagrebi tőzsde nagytermében. A pénteki és szombati nap folyamán igen sok delegátus érkezett Zagrebba az ország minden részéből. A kongresszuson a tanítóság gazdasági helyzetéről fognak tárgyalni.

— **Halálra gázolt egy tízéves kislányt az autóbussz.** Zagreből jelentik: Halálos autóbalesés történt pénteken este a Zagreb legforgalmasabb pontján, a Zrinjevacon. Egy utasszállító autóbussz halálra gázolta Suskovics Ruzsica tízéves kislányt, aki apja kíséretében át akart haladni az úttesten. A szerencsétlen gyermek olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még kórházba szállítása közben meghalt. A gázoló sofőrt őrizetbe vették és megindították a nyomozást.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Eltemették Tjelovics Lukát.** Beogradból jelentik: Szombaton délelőtt ment végbe imponáns részvét mellett Tjelovics Lukának, a csütörtökön elhunyt nagykereskedőnek és mecénásnak temetése. Tjelovics Lukát, aki, mint ismeretes, harminc millió dinárt hagyományozott a beogradi tudományegyetemnek, az egyetem épületében ravatalozták fel és az egyetem rendezte a temetést is. Az elhunyt mecénást, aki mint harcos és hazafi is hervadhatatlan érdemeket szerzett, óriási tömeg kísérte el utolsó útjára.

— **Újrendszert repülőgépet talált fel Amerikában egy horvát kivándorló.** Newyorkból jelentik: Az amerikai sajtó rendkívül nagy lelkesedéssel ír egy újrendszert repülőgépről, amely egy kivándorolt horvát ember találmánya. A konstrukció, amely a hidrogéropom nevet kapta, rendkívül érdekes. Az új repülőgép váza egy van megszervezve, hogy a gép levegőben, jégben, földön és vizen egyaránt haladhat. Óránkénti sebessége 150 kilométer. A felfalát Martulics Lovrenak hívják és a dalmáciai Kostva községből a világháború előtt vándorolt ki az északamerikai Egyesült Államokba. A hidrogéropomot, amely a szakértők szerint fordulalmat fog kelteni a légi közlekedés terén, egy amerikai pénzszorongó vásárolta meg a felfalától.

— **Borzalmas családi dráma egy szerbiai községben.** Beogradból jelentik: Megrendítő családi tragédia játszódott le pénteken a szerbiai Bogatics községben. Triunovics Zsivorád kereskedő, a község leggazdagabb embere agyonlőtte nála husz évvel fiatalabb feleségét, majd maga ellen fordította a fegyvert és föbelőtte magát. Mindketten nyomban meghaltak. Az öngyilkos házaspár bucsulevelet nem hagyott hátra és így nem tudják, mi készítette a harmonikus családi életet élő és jó módú embereket a végzetes tett elkövetésére. A tragédia hátterének felderítésére a csendőrség megindította a nyomozást.

Szabadságról hazatérve

erejét akkor tartja meg, ha reggeli és délutáni tejebe 2—3 kávéskanál

OVOMALTINE - t

tesz. Jégbehűtött Ovomaltine a legjobbizú és egyuttal a legegészségesebb frissítő

— **A palicsi strandszépségsverseny győztesének uzsonnája és ingyen sörkóstoló a szubotica Városi-kávéházban filmfelvétellel egybekötve.** A nemrégiben Palicson rendezett strand-szépségsverseny öt győztesét, akiket a szubotica közönség és a kereskedők ajándékokkal halmoztak el, a Városi Kávéház igazgatósága vasárnap délután öt órára uzsonnára hívta meg. A strandszépségek uzsonnájáról ismét filmfelvételt készít a Stella-filmvállalat. Hétfőn délelőtt tíz óratól tizenkettőig a Gerber-féle sörgyár kitűnő speciális söréből a Városi kávéház terraszán ingyenes sörkóstolót rendeznek filmfelvételekkel egybekötve.

— **Szeptember elején nyitják meg a Kragujevac-krajevó vasutvonalat.** Beogradból jelentik: Az épülő Adria-vasút első része, a Kragujevac-krajevó vonalszakasz, mint jelentettük, befejezés előtt áll és a napokban már meg is indították az új vonalon az első próbajáratokat. A vonalrész az eddigi tervek szerint szeptember hó első napjaiban adják át ünnepélyes keretek között a forgalomnak.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Jovánovics Márkó velükakikindai ügyvéd iródtját Sztaribecsejre (Kralja Petra ulica 22. szám alá) helyezte át.

— **Földalatti pályaudvar épül Montrealban.** Londonból jelentik: Montrealban a Canadian National Railway tízmillió font költséggel óriási pályaudvart épít, melynek nagyobb része a föld alatt lesz. A fűst és a zaj elkerülése végett villanymozdonyok fogják bevontatni a pályaudvarra az összes vonatokat. A földalatti építmények fölött hatszáz ezer négyzetlábnyi terület lesz szállodák, üzletek és hivatalok céljaira, ezek bérjövödelméből fedezik az építkezés költségeinek kamatterheit.

— **Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.**

— **Dr. Kovács Sz. Imre** szülész és nőgyógyász hazakeréz és rendeléseit Subotica, Zriniski trg 2. sz. alatt ujra megkezdte.

— **Egész legénységével elsüllyedt egy portugál gőzös.** Lisszabonból jelentik: Az Ea 1300 tonnás spanyol gőzös a Rocca foknál összeütközött egy portugál hajóval. Az utóbbi percek alatt elsüllyedt, úgyhogy legénységét nem lehetett megmenteni. Az Ea a súlyos sérülések ellenére a maga erejéből ért a lisszaboni kikötőbe. Az elsüllyesztett portugál hajónak nevét még nem lehetett kikutatni.

— **Dr. Gábor Arthur** fogorvos rendelését Paje Dobanovačok ul. 15. szám alá (volt Szobonya ház) helyezte át.

— **Véres verekedés egy vrbászi kocsmában.** Vrbászból jelentik: A vrbászi Remlinger-féle kocsmában pénteken véres verekedés folyt le. Klinevszki Mita napszamos borozás közben összeszólalkozott Greiling Mihály fiatal suhanéccal, aki kért rántott és összeszurkálta Klinevszkit. A szurkáló legényt letartóztatták.

— **Ma vasárnap délután a palicsi stranden a Képes Vasárnap vajdasági strandkirálynő választása.** Tizenegy vidéki strand megválasztott jelöltjeinek részvételével.

— **Gyermekgyilkosságért letartóztattak egy vrbászi leányt.** Vrbászból jelentik: A vrbászi rendőrség letartóztatta Gombár Ilonka huszonhárom éves leányt, akiről kiderült, hogy újszülött gyermekét megfojtotta.

— **A szombori ipari és mezőgazdasági kiállításon általános feltűnést keltett a Gerber-féle sörpavillon, ahol a megszokott kitűnő Special és Góliát sört mérik.**

— **Vonatösszeütközés Lengyelországban nyolc halottal.** Varsóból jelentik: A Lodz felé vezető vasutvonalon, Karolev állomás mellett hibás váltóállítás miatt, összeütközött egy befutó személyvonat egy kimenő tehervonattal. Mind a két mozdonyt és tizenkilenc kocsi pozdórájává tört és amennyire eddig meg lehetett állapítani, nyolc emberélet veszett oda. Meghalt az egyik vonatvezető, a két gépész és öt katona. Tizenhat utas súlyosan megsérült. Minthogy néhány vagon, amelyekben katonaságot szállítottak, lángbaborult, félt, hogy az elégett teherkocsik üszkös romjai alatt még halottak vannak.

— **Máriaszobor szentelés Sztarakanizsán.** Sztarakanizsáról jelentik: Nagy Boldogasszony napján, csütörtökön délután három órakor magasztos ünnepség keretében szentelte fel Márton Mátyás sztarakanizsai prépost-plébános, pápai kamarás a néhány nappal ezelőtt a templomtéren felállított Mária Szent Szive szobrot fényes papi segédlettel. Konez Dezsó oromhegyesi plébános, Vargha Lajos és Szabó Dénes lelkészek is résztvettek az ünnepségen és az egyházi szertartásban. Óvári János szentai kőfaragó és szobrász a szobor alapzatát zöld gránitkőből, a főalakot pedig bronzból mintázta meg. Már délben valóságos bucsujárás indult a szoborhoz, három órakor pedig több ezer hívó gyűlt össze. A szent énekek elhangzása után Márton Mátyás prépost-plébános Dukai Andrást és nejét, Dukai Amáliát, a művészi tekintetben is kiváló szobor kegyeletes adakozóit magas szármalású szónoklatban üdvözölte és mintaképp állította hívói elé. Az ünnepségen megjelentek a város előkelőségei és az összes egyesületek kiküldöttei, akik virággal valósággal elhalmozták az új szobrot. A szentelés után szűkörről családi bankettet rendezett a Dukai-család, ahol több lelkes felköszöntő is elhangzott.

— **Uj ügyvéd Szubotícán.** Jankács Matej volt törvényszéki tanácselnök, aki egy évtized óta él Szubotícán és mint dr. Sztipics Károly, dr. Vojnic-Tunic István, dr. Katanec Mihovil és más ügyvédek helyettese működött, önálló ügyvédi iródt nyitott Szubotícán, Strossmajerova ul. 11. szám alatt.

— **Jogerős az ítélet a noviszadi Szloboda árdragítási pörében.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyaltak másodfokon a noviszadi Szloboda szálló részvénytársaság árdragítási ügyét. A Szloboda ellen annak idején dr. Cseremov György tisztiorvos és mások tettek feljelentést árdragítás miatt. A járásbíró az év május 15-ikén Anna Dezsó, a szálló igazgatóját és Lukacsics Szeván főpincért öt-ötezer dinár pénzbüntetésre ítélte. Felbezés folytán került az ügy a noviszadi törvényszéken dr. Novák törvényszéki bíró elé, aki helyben hagyta a járásbíró ítéletét. Az ítélet jogerős.

— **Uj községi orvos Topolán.** Beogradból jelentik: A szociálpolitikai miniszter dr. Sipacski Janko orvost Bácskatopolára községi orvosnak nevezte ki.

— **Eljegyzések.** Dr. Roser János berlini fogorvos, Roser József szentai nagykereskedő fia, eljegyezte Simon Alice Ruth kisasszonyt, Berlin-Charlottenburg, Hardenbergstrasse 14. (Minden külön értesítés helyett).

— **Weisz Dórá (Zagreb)** eljegyezte Bosčan Béla kereskedő Subotica.

DIÁKOTTHON

(DJAČKI DOM) SUBOTICA

Tan- és nevelőintézet az összes középiskolák tanuló részére vallás- és nemzeti különbség nélkül. Szakszerű vezetés és felügyelet. — Világos és egészséges tanuló- és hálóterem. Nyelvkurzusok és zeneoktatás. Fürdő és testgyakorlás. Jó és bőséges ellátás. Mérsékelt árak. Kérjen prospektust. 8939

— **Rogaska Slatina,** a világhírű fürdőhely gyomor-, bél- és májbajok, epekő, szív- és vesebántalmak ellen. Legelőss és legeredményesebb tartózkodás májusban, júniusban és szeptemberben. Kérjen prospektust.

— **Az Ön levertségének és szorongó érzésének egyetlen s közméret szere a MIRA keserűvíz.** Az emésztőszerveinek renyheségéből származó minden kellemetlen betegséget s ennek esetleges tüneteit egy pohár Mira keserűvízzel megszüntetheti. Kérjen tőlét »MIRÁT« mert ez jelenti Önnek az egészségét. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. Képviselő Trafikant Gábor, Szubotica.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserűvíz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József víz alhali megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárban, drogériákban és fűszerüzletekben. 18

KUPARI

TENGERI STRANDEÜRDŐ
DUBROVNIK mellett SHS.

Legnagyobb és legszebb tengeri fürdő a déli Adrián. Nagy modern szálloda, szobák már 20 dinártól kezdve. Első emeleti konyha, kitűnő ivóvíz, nagy gyermekjátékos ótér, 2 teniszpálya. Naponként koncert. Bar Dancig, autógarázs, posta, telefon, o. vas

Felvilágosítással szolgíll és szobarendeléseket előjegyez: FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, KUPARI 8254

SZINHÁZ

— **A noviszadi Színházegyesület közgyűlése.** A noviszadi szerb nemzeti színházegyesület holnap, vasárnap, a Matica Szrpszka nagytermében tartja az évi rendes közgyűlést. A közgyűlés iránt az egész Vajdaságban nagy érdeklődés mutatkozik, annál is inkább, mert a színházegyesület igazgatósága a közgyűlés elé terjeszti a szerb nemzeti színházegyesület új alapszabálytervezetét, amely lényegesen eltér az eddigi alapszabálytól. A közgyűlés iránti érdeklődést fokozza, hogy az új vezetőséget már az új szabályzat alapján választja a közgyűlés. A színházegyesület anyagiakban az általános gazdasági és színházi válság dacára igen szép anyagi s erkölcsi eredményt ért el. Az egyesület vezetőségének jelentéséből kitűnik, hogy a szerb nemzeti színházegyesület már kezd közeledni ahhoz a nivóhoz, amelyen a háború előtt állott.

TÜZÖN-VÉREN KERESZTÜL

A DÁNOSI RABLÓGYILKOS CIGÁNYOK TÖRTÉNETE

Irtá PÉTERFY TAMÁS

Szerencsét hoz a cigány

14

Az elhagyott grófnő megérezte, hogy jegyese nem tér többé vissza. A nazarénus molnárnál nem talált újabb nyomot, pedig kétszer is fölkereste a szent-életű bibliás embert. Második látogatása alkalmával azt mondta Szováti József a grófnőnek, hogy sokat kalapáltak a »hideg kovács« üllőjén. Látogasson el oda, mert ilyenkor csak a cigányok csináltatnak kovásvalást...

Szepessy Melánia grófnő tapintatosan érdeklődött a hideg kovácsnál. Munkát vitt neki, hogy ne tünjön fel a látogatása. Négy darab favázás vasfogas boronát rendelt a kovácsnál, amelyhez a mintát előre elküldötte.

A hideg kovács örült titokban, hogy ne lássák mások, de még a családja se. Azon örült magában, hogy ezek a cigányok megint szerencsét hoztak az ő részére.

Az előre küldött vasfogó boronát megnézte. Közönséges bognárnunka volt a fája. Gyöngye cigányvasból valók a fogak. Bo is repszettük a fát több helyen a vasfogak beégetésénél. No, mert a fába vert vasboronafogat nem minden üllőkapató tudja rendesen, pontosan beverni. Azt először vékony fúróval átúrják. Azután a kész vasfogat megtüzesítve, félig beégetik és úgy hagyják a lyukban lehűlni. Ha hideg a vasfog, akkor egészen beverik és az égetett fa nem fog megrepedni. Csupán az árával nem volt tisztában. Mennyit kérjen? Ezen gondolkodott a mester. Ha sokat kér, — ez lesz az utolsó munka, többet érrefelé sem jön a grófnő!... Ha rendes, mérsékelt díjat számít a munkájáért, fog ömlelni a munka műhelyébe a grófi udvarból, de az is meglehet, hogy nincs az olcsó árakhoz szokva a grófnő!...

Végre a feleségéhez fordult tanácsért és az életpárja kitanította:

— Aki a negyedik faluba jön kovácsmunkával, az három falu kovácsait hátra hagyja... Tehát válogatós! — magyarázta az asszony. — Különös, jó munkát keres. Azt megnézi. Elbírálja. Alkuszik. Lebecsüli. Lecepsüli! Azért kell tőle sokat kérni, hogy engedhess az árából!...

— Hátha nem alkuszik?... — kérdezte a kovácsmester nagy aggodalommal.

— Annyi baj legyen! — vágta rá vigan a felesége. — Annyi baj legyen! Veszek egy téli ruhát a sok rongy helyett. Ne ijedt meg Józsi.

Másnap eljött Melánia grófnő. Szép, fiatal leány volt és kedves. Behajtatott az udvarra, de amikor látta, hogy négyyszem között nem beszélhet a hideg kovácsal, le sem szállt a hintójából, hanem kihívatta.

Nosza rohantak ki a fogat elé a kovácsék. Férfi, asszony, gyermekek, még a szomszéd is elődugta a fejét a kerítéshez. Ha két szomszédja lett volna, két-öt oldalról kandikáltak volna be, de szerencsére a falu végéi utolsó háznak csak egy szomszédja van.

— Csókolom a kezeit drága méltóság! — köszönt a hintó mellé állva Babócsi kovács.

— Jó napot! Maga az a hideg kovács?

— Ugy csufolnak csókolom a kezeit méltóságos grófnő.

— Csufoľják?!... Én azt hittem, hogy ez valami kovácsművészetet jelent.

— Óh, nem azt, csókolom a drága kezeit! Csak így csufolnak...

— És a rendes neve?

— Babócsi József kovácsmester, szolgálatára a méltóságának.

— Tehát Babócsi mester?!...

— Igen is szolgálatára...

— Ebben a félig fa, félig vas borona ügyben igen intim szakkérdésim volnának...

— Állok készséggel szolgálatára méltóságos grófnő. Ha méltóztatna csekély hajlékomba befáradni.

— Óh, nem!... Tán Babócsi mester szállna föl az én kocsimra. Ide szembe velem és megbeszélnek a részleteket...

— De méltóságos grófnő!...

— Semmi szabadkozás! Parancsolom! Szálljon föl. Hagyja azt a bőrkötényt! Azzal keresi a kenyereit!...

A hideg kovács fellépett a hintó lépcsőjére és a grófnővel szemben letelepedett a kocsi pompás és kényelmes ülésére. A grófnő szót a kocsinak, mire a kocsi elrohogott. A gépűn túl, a meztől unál leszállt a hintóból a grófnő és intett a kovácsnak is.

Amint az oldalton annyira haladtak, hogy a beszédjüket a kocsis nem hallgathatta ki, Melánia grófnő beszélni kezdett.

— Na, hallja maga Babócsi mester! Maga bizonyosan meg is neheztelt reám!

— Miért méltóságos grófnő?...

— Mert én magát, az iparos mestert kigunyoltam, hideg kovácsnak szólítottam. De bocssássa meg Babócsi mester, én valóban nem sejtettem, hogy ez gunyvé!... Bocssásson meg kérem!...

— Sohase haragudtam érte! csókolom a drága kezeit méltóságos grófnő!...

— No, akkor térjünk át a tárgyra, amiért fölkerestem.

— Igen is a boronákra...

— Hagyjuk azt későbbre mester. Inkább azt mondja meg nekem, ha lesz oly szives, hogy nem jártak-e itt a napokban cigányok? olyan kóbor cigányok? hiszen tudja maga Babócsi mester, hogy mik azok a kóbor cigányok?...

— A sátorosok csókolom a kedves kezeit!...

— Igen, igen. Voltak itten?... — érdeklődött a grófnő.

— Voltak, két szekérrel.

— Nem sátorral? — kérdezte Melánia grófnő.

— Csak egy sátor vertek le szükségből... A sze-

keret vasaltatták. Addig sátor vertek, amíg a szekér elkészült.

— Ismeri őket név szerint Babócsi mester?

— A Bihar bandájából voltak.

— Van annak a Biharban más neve is...

— Igen is, Balog Mihály.

— De érdekes. Őket kerestem...

— A méltóságos grófnő?... — csodálkozott a hideg kovács. — Mi célból lenne rájuk szüksége? hiszen azok a kóbor cigányok nem értenek a vasborona készítéséhez...

Melánia grófnő megértette a hideg kovács kenyérféltését és mulatott rajta...

— A Bihar bandájából egy-két férfi neve érdekelt.

— Parancsoljon méltóságos grófnő! Megmondok mindent szívesen... — ajánkozott a hideg kovács.

— Hát először is, ott volt-e közöttük Kuna?

— Sztojka János, másként a csúf nevén Kuna, csak az első napon volt itt. Gavallér cigány legény...

— Meghíszem azt! — mondotta a grófnő.

— Volt annak pénze a vaidától, a Sztojka vajdától bőségesen. De nem szórta. Igen rendes dolgokra adta ki...

A grófnő csak mosolygott, mert azt hitte hogy az ifju báróról van szó, aki az ő értesülése szerint beült a cigányok közé Kuna néven, hogy a szép cigányleányt elnyerhesse.

— Mit vásárolt?

— Vasrőföt a szekérre. Vaspántokat a tengelyre. Cifra tengelyszőget vasból a tengely végébe...

— No, ezekre nem kellett sok pénz! — jegyezte meg kissé csalódottan a grófnő.

— Maradt még neki a bugyellárisában bőven! — mondta a kovács.

— Aztán hová ment ez a Kuna?

— Sztojka vaidához...

— Melyik faluba?

— Azt nem mondotta meg.

— Nincs annak a híres Sztojka vajdának állandó lakása?...

— De van, hiszen gazdag ember. Biharban lakik Bucsa községben, fenn a bércek között...

— Hiszen akkor nem kóbor cigány! — jegyezte meg a grófnő.

— Volt az is. Kolompár mestersége volt, de letelepedett Bucsára.

— Mit keresett a Biharék bandájában?

— Bizonyosan eljött a lányáért, a szép Luternicéért, hogy haza vigye, mert itt volt látogatóban.

— Luternica!... — döbönt meg a fiatal grófnő!...

— Igen. Jól mondtam csókolom a drága kezeit! Sztojka Luternica, Sztojka Ferenc cigány vajda leánya.

— Tehát mégis igaz... — suttogta szinte reszketve a grófnő.

— Micsoda kérem szépen?... — kérdezte a hideg kovács, aki sehogysem értette meg a dolgot.

— Az, hogy ez a különösen szép cigányleány nemcsak a cigányoknak, hanem a főnemes magyar uraknak is elveszi az eszét?

— Nem veszi az el, méltóságos grófnő. — magyarázta Babócsi. — inkább az urak vesztik el, ha meglátják azt a csodaszép gyermeket...

— Gyermekek? — kérdezte a grófnő.

— Tizenhatéves a tavaszon mult, Kuna mondotta. Ő csak tudja!

— No, persze, hogy ő tudja!...

— A méltósága tulajdonképpen a Kunát keresi?

— Valóban szeretnék vele találkozni Babócsi mester!

— Most már utol nem érheti, de hát ők hazautaznak Biharba...

— Mikor érhetnek azok oda? — kérdezte a grófnő kételkedve, mert azt hitte, hogy gyalogszerrel, kóborolva mennek.

— Egy napba sem kerül csókolom a kezeit, ha elindulnak.

— Nem látott azon a Kunán olyan nem cigányos viselkedést Babócsi mester? — kérdezte kis szünet után a grófnő.

— Nem én, kérem alásan a méltóságát. Egyik olyan cigány volt, mint a másik.

— A beszédjéből sem vette észre, hogy nem cigány?

— Nem annak kérem egy betűjéből sem!...

— Csodálatos!... — mondotta a grófnő.

— Mi csodálatos kérem alásan méltóságos grófnő?...

— Semmi... semmi... — beszélt a grófnő. — Jöjjön Babócsi mester! üljön fel a kocsimra. Haza viszem...

A kocsi a mezei uton hangos dübörgéssel elrohogott a falu végéi kovácsműhely felé. Megállt az uton, a ház előtt.

— Köszönöm a kedves értesítést Babócsi mester! Isten megáldja! — bucsuzott a grófnő. — Oh! Igen!... Készítsen tíz darabot a koronából kedves Babócsi mester és a számlát küldje el a tisztartóságra, azzal a megjegyzéssel, hogy Melánia grófnő személyes rendelése. Ez a foglaló — és azzal pénzt adott a kovácsnak.

— Aztán mondja még valaki, hogy nem hoz a házhoz szerencsét a cigány — fordult feleségéhez a hideg kovács, amikor belépett a lakásba.

— Négyet rendelt? — tudakolta a kovácsné.

— Nem! Tízet!

— Foglaló?...

— Kettőszáz korona...

A házastársak összenéztek.

— Nem bánom, ha hideg kovácsnének csufolnak ezentúl! Ötven koronába számítsd darabját Józsi! — biztatta felesége.

— Ide nézz! A rendelő borítékba négy boronát írt be és arra adott kettőszáz korona előleget. A tízet szöbelileg rendelte. Summa-summárom, magam kitalálom, még hatszáz korona jár a tíz különleges grófi boronáért.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG

Dijazások a szombori kiállításon

A szombori ipari és mezőgazdasági kiállításon — az eddig közölt díjazásokon kívül — még a következő díjazások voltak:

Baromfiakért

A bíráló bizottság tagjai: dr. Tibor Ervin, Széll István, Schmidt József, Baranyi Károly és Lehercz Rudolf.

Fiatál Plymthok után: Spitzer Vilmos aranyérmét, Popovics Radivoj aranyérmét, Meister Jakob ezüst oklevelet, Rosenberg Sándor arany oklevelet, Engusz József elismerő oklevelet, Krdics Mila bronz oklevelet, Steiger Péter elismerő oklevelet, Trumpf Fülöp bronz oklevelet, Ivkov Száva elismerő oklevelet, Cirilov Zsarkó bronz oklevelet, Gerber Lukács elismerő oklevelet.

Öreg Plymthok után: Ivkov Daniló elismerő oklevelet, Spitzer Vilmos ezüst oklevelet, Nikolics Iván elismerő oklevelet, Dulics Lázár elismerő oklevelet, Herman Mihály elismerő oklevelet, Tartományi gazdaság Kocsancsis elismerő oklevelet.

Fiatál Rhode Ilandok után: Machmer elismerő oklevelet, Karbiener Henrik ezüst oklevelet, Kiss Károly Malidjos bronz oklevelet. **Öreg Rhode Iland után:** Machmer Mihály aranyérmét, arany oklevelet, Machmer Lajos ezüst oklevelet, Hrabovszki István bronz oklevelet, Ivkov Daniló ezüst oklevelet.

Fiatál Leghornok után: Kronics Milán bronz oklevelet, Postnikov Iván bronz oklevelet, J. Konrád arany oklevelet, Gallus Farm aranyérmét, Cirilov Zsarkó ezüst oklevelet. **Öreg Leghornok után:** Ivkov Daniló bronz oklevelet, Bogácsics Iván elismerő oklevelet, Machmer Lajos bronz oklevelet.

Fiatál fehér Wiandott után: Steg Mihály arany oklevelet. **Fekete Minorka után:** Steigle bronz oklevelet. **Olasz fekete:** Cverkusics bronz oklevelet. **Langsan fekete:** Dulics Lázár aranyérmét. **Orplington fiatalok:** Brankov Milán ezüst oklevelet, Bozsics István ezüst oklevelet. **Sérge őreg Orplingtonok után:** Brankov Milán aranyérmét, Hrabovszki István bronz oklevelet. **Libák után:** Pavkov Lázár Szombor elismerő oklevelet. **Ruani kacskák után:** Nenadov Obrád Szombor ezüst oklevelet. **Pezma kacskák után:** Cár István Szombor

bronz oklevelet. **Nyulak után:** Dörner Imre arany oklevelet és ezüst oklevelet, Krotin Szvetozár Szombor arany oklevelet, Mister Jakob ezüst oklevelet, Leskovác Szlávko ezüst és bronz oklevelet.

Galambokért

A bíráló bizottság tagjai voltak: Magyar István, Raics Mihály, Jager Franja, dr. Lederer Dezső, Lukics József, Dulics Aloiz. Kiténtetéseket kaptak:

I/a. Bácskai hosszúcsőrű színesek után: Jager Franjo Szombor, 3 arany, 1 ezüst és 1 elismerő oklevél, Leskovác Szlávko Szt. Szivac, 3 ezüst, 1 bronz oklevél. **I/b. Hosszúcsőrű színesekért:** Jager Franjo Szombor, 1 arany, 1 ezüst és 1 bronz oklevél, Dulics Aloiz Szombor, 1 arany diploma.

II. Rövidcsőrű szegedi színesekért: Schmidt József 1 ezüst oklevél, Magyar István Szombor, 3 arany, 4 ezüst oklevél, Engusz József Szombor, 2 ezüst oklevél, Vavra Gyula Szombor, 2 elismerő oklevél, Bertron Gyula Kula, 1 arany és 1 ezüst oklevél.

Bécsiekért: Bilvarki Szevan Szombor, 1 arany oklevél, Cserni Jaroslav Szombor, 1 ezüst oklevél. **Bibicéért:** Engusz József Szombor, 1 bronz oklevél, Magyar István Szombor, 1 arany oklevél.

Sirályokért: Cserni Jaroslav Szombor, 1 bronz diploma. **Morkrompfokért:** Cserni Jaroslav Szombor, bronz diploma. **Szarkakiállító Cserni Jaroslav Szombor,** bronz diploma. **Indiaiakért:** Nikolics Iván Szombor, arany diploma. **Trömleokért:** Nikolics Iván Szombor, ezüst oklevél. **Schow-Hommeréért:** dr. Krecsarevics Sándor Szombor, arany oklevél. **Lengyel háuzéért:** dr. Krecsarevics Sándor Szombor, arany oklevél. **Angol páváért:** Vavra Gyula Szombor, ezüst oklevél. **Méltóak után:** Bischoff József Szombor, bronz oklevél, Vermes István Szombor, ezüst oklevél, Hrabovszki István Szombor, arany oklevél, 2 ezüst oklevél, 2 elismerő oklevél, dr. Krecsarevics Sándor Szombor, 1 elismerő oklevél. **Strasserokéért:** Hrabovszki István Szombor, 3 ezüst oklevél, 2 bronz oklevél. **Fluckokért:** Magyar István Szombor, 1 arany és 1 ezüst oklevél. **Brünni golyvásokért:** Leskovác Szlávko Sztariszivac, ezüst oklevél. **Angol bögyösökért:** Bischoff József Szombor, ezüst oklevél, 1 bronz okle-

vél, Vermes István Szombor, ezüst oklevél, Cserni Jaroslav Szombor, ezüst oklevél.

Éremmel díjazottak a következők: Jager Franja Szombor, 1 arany, 1 ezüst és 1 bronz érem, Dulics Aloiz 1 aranyérem, Jager Franjo Szombor, 1 ezüst és 1 bronzérem, Bertron Gyula Kula, aranyérem, Magyar István Szombor, 1 arany és egy ezüstérem, Schmidt Josp Szombor, 1 ezüstérem, Magyar István Szombor, 2 bronzérem, dr. Krecsarevics Sándor Szombor, aranyérem, Nikolics Iván Szombor, ezüstérem, Mrabovszki István Szombor, ezüstérem, Bischof József Szombor, ezüstérem, Cserni Jaroslav Szombor, bronzérem, Nikolics Iván Szombor, bronzérem, dr. Krecsarevics Sándor Szombor, ezüstérem, Magyar István Szombor, aranyérem, Magyar István Szombor, ezüstérem, Bilvaski István Szombor, bronzérem.

Komlóért

Bíráló bizottság: Dr. Tapavica Szima Szombor, Arnold Gross és dr. Offenberger Ferenc. Kitüntetést kaptak a komlótermelők közül:

1. Gross Arnold Szombor, aranyérem, Gradtes Vitomir Szombor, ezüstérem, Vizi Jan Petrovac, bronzérem, Vukicevics Gyoka Szombor, arany diploma, Praticsevics Aszt Vince Szombor, arany diploma. 2. A komlótermelés előmozdításának szervezéséért és statisztikai kimutatásokért: Savez Vojvodjanskij Hmeljarskih Zadruga Noviszad, aranyérem. A komló szakaszú kezeléséért: Magazin Cslanova Saveza Vojvodjanskijh Producenta Hmelja (kao Zadruga) Noviszad, aranyérem. A komlóiparfejlesztéséért: Platz Karl Ludwigshafen, aranyérem. Mintaszerű komlószák készítéséért: Granum d. d. Szombor, aranyérem.

Méhészetért

Bizottsági tagok: Dr. Lukics Miroslav Szombor, Werner Mihály plébános Martonos, Mudroch András Noviszad, Horvát Román Zagreb, Sasin Szteván tanító Szombor és Pelikán Lajos tanító Szombor.

Arany éremmel díjazottak: Dr. Lukics Miroslav Szombor méhekért, mézért és méhészeti felszerelésekért. Ezüst éremmel: Sasin István tanító kiállított méhekért és mézért. **Bronz éremmel:** Dr. Schlachter Vendel orvos Telecska. **Arany diplomával:** Pelikán Lajos tanító Szombor, kiállított kasokért és raifogó készülékért.

Vaj és sajt

A bíráló bizottság tagjai: Gross Sebastian Noviszlav, Cirilov Zsárkó Szombor és ing. Lebercz Rudolf Szombor.

Díjazottak vajért: Mlekara Gross N. Szivac, arany érem, Mlekarska Zadruga Krištala vajért és grafikonokért arany diplomát, Mlekara Zdravlie Szombor, elismerő oklevél, Mlekara Zadruga Luz, elismerő oklevél, Hemlinger Ferenc Bukin, bronz oklevél, Centralna Mlekara »Radice« Beli Manasztir, ezüst oklevél, Pfeifer Márton Csonoplia, elismerő oklevél, Pful Antal Bukin, arany oklevél, Wamoscher Ervin Kliszavuzsina, ezüst érem, Bukinska Zadruga Mlekara Bukin ezüst érem, Herman Márton Bukin, ezüst érem, Ragai Kiril Kucura, arany érem, Pazitnaig Pál ezüst érem, Mlekarska Zadruga Karanc bronz oklevél.

Díjazottak sajtért: Wolfart Miklós ezüst érem, Mlekara Gross Noviszlav arany érem, Mlekara Zdravlie Szombor elismerő oklevél, Wamoscher Ervin Szombor bronz oklevél, Mlekarska Zadruga Karanc arany érem, bronz oklevél, Lazics Zorka Szombor arany oklevél, Komenov Persa Sztanisics arany érem, Oves N. Szombor arany oklevél, Opancarev Deszanka ezüst érem, Dusanics Liubica arany érem, Zizics Liuba arany érem, Zecev Bosilika arany érem, Dedic Szlavkó bronz oklevél.

A szubotocai javadalmi hivatal felhívása a bortermelőkhez. A szubotocai városi javadalmi hivatal hírdetményt tett közzé, amelyben felhívja a bortermelőket, akik a saját részükre szolgáló bormennyiséget fel akarják menteni a megadóztatás alól, hogy szeptember elsejétől október 15-ig jelentkezzenek a javadalmi hivatalnál. A javadalmi hivatal szervezeti szabályrendeletének 34. pontja értelmében ugyanis a bortermelőknek nem kell városi javadalmi adót fizetni: ha a család öt tagból áll tíz hektoliter után, ha öt tagnál több 15 hektoliter után. A bejelentéskor fel kell tüntetni a pontos lakcímet. A bejelentéskor a bortermelő engedélyt kap a szűret megkezdésére. Aki a megjelölt határidőn belül nem tesz eleget ennek a felhívásnak, elveszti minden jogát és köteles az egész bortermelés után megfizetni a fogyasztási adót.

Közszemlére helyezték a szubotocai pénzügyigazgatóságon a részvénytársaságok múlt évi adókvitéését. A szubotocai pénzügyigazgatóság közli, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adókvitése az 1928. évre elkészült és a lajstromok a pénzügyigazgatóságnál közszemlére vannak helyezve. Ezzel kapcsolatban közli a pénzügyigazgatóság, hogy a kivetett adót tizennégy napon belül, vagyis szeptember elsejéig be kell fizetni, ellenkező esetekben a pénzügyigazgatóság az adót végrehajtás útján fogja behajtani.

A szombori kiállításról elszállították a hasított patájú állatokat. Szomborból jelentik: A beogradi tartományban — mint ismeretes — nagy mértékben elterjedt a száj- és körömfájás a hasított patájú állatok között. Erre való tekintettel dr. Tupajcs Milan, a bácskai tartomány főállatorvosa elrendelte, hogy a szombori kiállításra felhajtott állatokat azonnal szállítsák el, mert tartani lehet attól, hogy a járvány a bácskai tartomány területére is áttérjed. A főállatorvos rendelkezését már végre is hajtották és pénteken este az összes hasított patájú állatokat elszállították a szombori kiállításról.

RÁDIÓ

Berlin hétfőn hangversenyt ad a középeurópai rádió számára

A vasárnapi és hétfői program kiemelkedő eseményei

A vételi viszonyok az utóbbi néhány nap alatt sommival sem javultak és még azokat az állomásokat is nehezen lehet fogni, amelyek adása eddig többnyire élvezhető volt. Rendkívül rossz a vétel Budapestről is, ahol most csak a háromkilovattos tartalékállomás működik, miután a lakihegyi nagy adóállomást a vihar megrongálta. Vasárnap kezd meg egyébként a rendszeres közvetítést a mährisch-ostraui adóállomás, amely az eddigi kísérleti adások alkalmával kitűnően bizonyult. A mährisch-ostraui állomás olyan nagy hangerővel jelentkezik, mint Beograd és körülbelül ugyanazon a helyen működik, ahol eddig Kassa jelentkezett.

A rádió-program vasárnap meglehetősen változatos. Beogradban a rádiózenekar ad hangversenyt (20.30), Zagreb pedig népszerű operaszíndarabokat közvetít (20.30).

A külföldi állomások közül a hamburgi hangverseny érdemel figyelmet. A műsoron a legnépszerűbb operákhoz részletek szerepelnek (20.00). Königsberg hangverseny-programján szintén operaszíndarabok szerepelnek, kizárólag francia zeneszerzők operáiból (20.15). Toulouseban a színpadon zenekar fog hangversenyezni (20.30).

Turin operaelőadást közvetít (20.30), ugyancsak Róma is, ahonnan Puccini egyik dalművét hallhatjuk (21.00). Milánó is operaelőadást közvetít (20.30), míg Lipséből Wagner »Tristan és Isolde« című operájából közvetítenek részleteket (19.45). Bécsből operettet kapunk (20.05), ugyancsak Nápolyból is (21.02), míg Kassa érdekes magyar nyelvű előadást közvetít »Az Első szláv fejedelmek« címen.

Hétfőn az érdeklődés középpontjában bizonyára a berlini nemzetközi műsorközvetítés kerül. Berlin leadója kitűnő hangversenyműsört állított össze, amelyen Beethoven, Schubert és más kiváló zeneszerzők művei szerepelnek. A hangversenyen több berlini operaelőadó is közreműködik. A műsört Zagreb, Bécs, Budapest, Varsó, Kattovitz, Prága, Brünn, Kassa, Pozsony és Mährisch-Osttrau fogja átvenni (10.30).

Beogradban hétfőn este a rádiókvartett szláv hangversenye szerepel programon. A hangversenyen közreműködik Stefanovics-Kusuli Jován baritonista is. (20.30).

A hétfői program kiemelkedő eseménye még London Wágner-estje (20.00), Milánó operaelőadása (20.30) és Nápoly operaelőadása. Innen Donizetti egyik népszerű operáját közvetítik (21.02).

SPORT

Nagyszerű mezőny indul vasárnap a kikindai lóversenyen

A verseny öt versenyszámában huszonötezer dinár díj van kitűzve

A szubotocai Kralj Alekszandar lovaregylet vasárnapi lóversenye iránt rég nem tapasztalt nagy érdeklődés nyilvánul meg Velikikikindán. A legjobb vadásági versenystátlók összesen 35 kiváló lovat indítanak és a kikindai verseny a szezon egyik legkiemelkedőbb sporteseményének ígérkezik.

A részletes program a következők:

I. Földművesek versenye. (Díjazás 3500 dinár, táv 1100 m.) Indulnak: Vilma (Jozics Josip tulajdona), lovagolja Vondra. Napsugár (Botka Sztjepan) lovagolja Pintér. Bistrica (Vlaskalics Jován) lovagolja Szabó. Rufus (Pejics Milán) lovagolja Téglás.

II. Velikikikinda város versenye. (Díjazás 4500 dinár, táv 1100 m.) Indulnak: Cila II. (Lebach Gyula) lovagolja Pintér, Bubánat (Lebach Gyula) lovagolja Parak, Pravda (Futogi ménes) lovagolja Balázs, Nimita (Csánics testvérek) lovagolja Haar, Napsugár (Lebach Gyula) lovagolja Timon, Opál (Milovanovics hadnagy) lovagolja Schmidt, Kakas (Risztics hadnagy) lovagolja Vondra, Intrigant (Karagyorgyevói ménes) lovagolja Szabó, Od doboja Mulo (Karagyorgyevói ménes) lovagolja Palásti.

III. II. osztályú általános verseny. (Díjazás 5500 dinár, táv 1300 m.) Indulók: Romeo (dr. Dungyerszki

Gedeon) lovagolja Kertész, Orlov (dr. Dungyerszki) lovagolja Timon, Radio (Lebach) lovagolja Pintér, Ovidius (Csánics testvérek) lovagolja Vondra, Fekőt (Gyorgyevics Márkó) lovagolja Haar, Komet (dr. Dungyerszki) lovagolja Balázs, Gróf (Lebach) lovagolja Parak, Suti (Rizi kapitány) lovagolja Téglás, Szanda (Sola Veszelin) lovagolja Szabó, Violetta (Penava hadnagy) lovagolja Konopas.

IV. Divatverseny. (Díjazás 7200 dinár, táv 2200 m.) Indulók: Good Hope (Futogi ménes) lovagolja Kertész, Hopity (Lebach) lovagolja Pintér, May Baby (dr. Dungyerszki) lovagolja Balázs, Osvetnik (Brkics hadnagy) lovagolja Haar, Ovidius (Csánics testvérek) lovagolja Vondra, Ibar (Karagyorgyevói ménes) lovagolja Szabó.

V. Tiszti akadály verseny. (Díjazás 4500 dinár, táv 3500 m.) Indulók: Bosanac (Georgievics hadnagy) lovagolja a tulajdonos, Bravur (Pokorni kapitány) lovagolja Risztics hadnagy, Cleo de Merod (Seruga hadnagy) lovagolja Milovanovics hadnagy, Best (Protics hadnagy) lovagolja Makarov kapitány, Violeta (Peneva hadnagy) lovagolja a tulajdonos.

Az első versenyszám délután fél négy órakor kezdődik.

Ifjúsági ping-pongverseny Szubotocán. A szubotocai Ping-Pong Klub augusztus 24-ikén ifjúsági versenyzők részére ping-pongversenyt rendez. Jelentkezni lehet az egyesületben, Sudarevics uca 11. alatt naponta délután 2—4 óra között. Nevezési díj személyenként tíz dinár.

BÁCS

Omladina FC—Gajdobrai SC 1:1 (1:1). Bt: Varga (szubotocai ZSAK). Az eredmény nem reális, az Omladina állandó fölénye ellenére sem tud eredményt elérni. Az Omladina gólját Hermann rugja, az egyetlen gól az Omladina öngólja. A mezőny legjobb embere Kebetits I. volt. Varga jól bíraskodott.

A becskerekeli hajósegylet tenniszezői játszanak Szomborban a Hartmann-serlegért. Szomborból jelentik: Jelentette a Bácsregyei Napló, hogy a Hartmann-serleg elődöntői során Szombornak Becskerekkel kell játszania és a győztes kerül össze a középdöntőben a szubotocai Kék-fehérekkel, míg a középdöntő győztese az Odzsacsi Tenniszklubbal játsza a döntőmérkőzést. Az elődöntőt vasárnap játszáik le Szomborban és az eddigi jelentések szerint a Becskerekeli Tenniszklubnak kellett volna Szomborral játszania. Az előmérkőzés részletét tekintetében azonban lényeges változás történt, amennyiben nem a Becskerekeli Tenniszklub, hanem a Becskerekeli Hajósegylet tenniszezői fognak résztvenni a versenyen. A Hajósegylet ugyanis akkor jelentkezett a Hartmann-serlegmérkőzésre, amikor a sorsolás már megtörtént és a bizottság úgy döntött, hogy a két becskerekeli klubnak kell egymással játszania és a győztes megy tovább az eredeti sorsolás szerint. Ez a mérkőzés a Hajósegylet és a Tenniszklub között most megtörtént és a győztes a Hajósegylet lett, amelynek színeiben indult Balás Iván is, a nemzetközi klasszist reprezentáló volt Jugoszláv bajnok, míg a női versenyzők élén a kitűnő Demkó Eszter állt. A Hajósegylet szép küzdelemben 8:3 arányban győzte le a Tenniszklubot és így a Hajósegylet játékosai utaztak Szomborba, hogy az elődöntőt lejátszák. Balás Iván szereplését tekintve, a szombori meccsnek a becskerekeli Hajósegylet a favoritja.

MÉRNÖKISKOLA

ALTENBURG THÜR.

gépészeti — elektrotechnika, automobilszaki és repülőgépipar. — Ingyen prospektus!

MIÉRT

vásároltak legutóbb „PETKUS“ vetőmagtisztítógépet csávázókészülékkel

?

Állami vetőmagmésítő állomás, Belje-Kneževo,
2 darab
Ivan Kapelac malom, Prnjavorac
Raifeisenverein, Mramorak
Ilonka malom, B.-Petrovoseo
Kovács Géza cséplőgéptulajdonos, Nova-Kanjiža
Gazdaszövetkezet, Mariolana
Vincze Dezső, Supljak
Gazdaszövetkezet, Putinci
Stegh János malom, Pašičevo
Denzinger Mátyás, Kruševlja
Tóth Ferenc, Krnjaja
Trencz Mátyás, Nova-Palanka

Lazar Dundjerszki nagybirtokos, Čib
Ipacs testv. és Berta, Maradik
Gazdaegyesület, Ridjica
Djisalov és Drapšin malomtulajdonosok, Turja
Robert Bresslauer, Daruvar
Kanyó és Mándics, Sv.-Miletič
József Gözmalom, Čantavir
Srpska Zemlj. Zadruga, Mokrin
Gazdaszövetkezet, Sv.-Hubert
Schäffer Géza malomtulajdonos, St.-Kanjiža
Gavrilo Nikolič, Stepojevac
Oppermann István malomtulajdonos, Erdevik
Morgenstern és Metzger, Ban.-Kraljevićevo

MERT ma már köztudomásu ugy a szakkörökben, mint a gazdaközönség körében, hogy a mai kor legtokéletesebb vetőmagtisztítógépe a felvonók nélkül dolgozó PETKUS vetőmagtisztító és osztályozógép beépített csávázókészülékkel. PETKUS tökéletesen megtisztítja az összes magvakat minden idegen anyagtól és pontosan osztályozza fajsúly, csiraképeség és nagyság szerint. Az így nyert értékes vetőmag ugyanazon munkafolyamat alatt pácolható a beépített csávázókészülékkel

Legjobb referenciák a már üzemben lévő telepeknél

Vezérképviselőt:

Bárdos és Brachfeld, Novisad, Željeznička 105/107

Somborban díjmentes információval szolgál és üzemben bemutatja **Toma Gromilović**

(45)

Fiatalság,
üdeség,
szépség

Crème-Daruváru

A legújabb és legjobb a modern és tudományos kozmetikának. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üde lesz, eltávolítja az összes

pörsekenéseket, pattanásokat, szeplőket és foltokat, valamint az orr vörösdését is stb. Kívánatra már szétküldtünk kb. 30.00 próbadozót, amiért szívesen köszönjük és ugyanannyi megrendelést is kaptunk (kb. 2.000 db-ot). Önök azonban ne hiszjenek senkinek, hanem kerjenek tőlünk ingyenes próbadozót, hogy meggyőződhesseken. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk beküldenek 2 dinárt belyében. Valódi háromszögű dobozokban kapható minden jobb szaktüzletben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszerár, Subotica 11

Fotoamatőrök!

SOKKAL FONTOSABB

mint a nagyjok érzékenysége

AZ ORTHOCHROMASIA

a helyes árnyalatok elérésére

EZÉRT TEHÁT

lemezek és filmek. — Eddig tényleg utólrhetetlen.

Kitűző minőség: Olcsó árak!

GYERMEKKOCSIK

Sátoros 400 dinártól Sport 220 dinártól

Nyugágyak 130 din.

Reformszékek

Gyermekjátékok Disztárgyak

STERN BAZAR-ban

SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 68.2

UTOKUKAKA

1 galka masabb a starg-kanjižai

Csodakut-fürdő

mely a város alatt, gyönyörű árnyas parkban fekszik s nyugodt csendessége biztosítja a pihenést. A víz nagy rádióirtalma folytán orvosilag javulva izületi és izomreuma, isiász, zsába, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál.

Tiszta szép szobák, olcsó ellátás igen mérsékelt fürdőárak

MENETREND:

Subotica-ról vonat indul reggel 5, d. e. 10 óra 8 perckor, délután 2 óra 11 perckor, este 6 óra 55 perckor

Gyógyíthatatlannak látszó

viszketegséggel járó nedvező bőrgyulladást

gyorsan és biztosan gyógyítja

„NEO-DERMA“ kivonat

Forgalomba hozza

NADA LABORATORIUM, SUBOTICA

5600

Érdeklődőknek 10 dinár előzetes be-
küldése mellett küldünk prospektust

Kedvező áron **eladó Beogradban ház, kávéházzal, 1 üzlethelyiséggel és 4 lakással** a Carigradska

és a Vojvoda Dobrnjac ulica sarkán. — Felvilágosítással szolgál a tulajdonos: **Stojan Stojanović, Beograd, Knez Miletina 81**

Bácska nagyobb városában

40 év óta fennálló, gőzerőre berendezett kőfaragó üzem, csiszolda és fűrészelde nyugalombavonulás miatt **átadó vagy bérbeadó.** Érdeklődéseket „Sirkőgyár“ jelige alatt továbbít a kiadóhivatal 8878

Gazdaközönség figyelmét

felhívom a szombori kiállításon bemutatott

nemesített vetőmagvaimra

Pavillon: A 7.

Puskás Sándor, Tornyoš-puszta

8882

LÁTOGASSA MEG

A LEIPZIGI ŐSZI

MINTAVÁSÁRT

a világ legnagyobb vásárját
Mintavásár

Technikai vásár

Építészeti vásár

Tart augusztus 25—31-ig

Mindenmely felvilágosítással szolgálnak: **Kovács Dezső**
a Moser és Wertheim cégénél, Novisad, Mileticeva ul 36. Zvanični biro
Lajpcsig Sajma za Balkan, Beograd, Knez Mihajlova
212 ul. 33. - Leipziger Messeamt Leipzig

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozónak

ingyenes felvilágosítást nyújt a **FRANCUSZKA LINIJA**

Zagreb Beograd Sombor
Vel-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazon jóbarátoknak, kollégáimnak és ismerősöknek, kik drága jó Anyám elhunytával részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, az egész rokonság nevében ezúton mondok hálás köszönetet. Külön köszönetem fejezem ki Balogh urnak, a vasuti nyugdíjas szövetség elnökének és kartársainak.

Subotica, 1929. augusztus 17.

Özv. Janovics Jenőné
szül. Horváth Rózsika

Poziv

BAČKA fabrika špirita i kvasca d. d. održati će svoju vanrednu glavnu skupštinu

dne 1. septembra 1929. godine pre podne u 1/2 sati u kancelarijskim prostorijama Dr. Fischer Jakova i Dr. Kalmar Eleméra, subotičkih advokata (I. Aleksandrova ul. 4.), na koju se pozivaju deoničari sa napomenom, da onaj, koji namerava svoje pravo glasa izvršiti, dužan je položiti svoje deonice 3 dana pre skupštine kod Opšte Kreditne Banke D. D. u Subotici.

Dnevni red:

1. Izbor beležnika i dva overovljača zapisnika.
2. Izveštaj upravnog odbora o imovinskom stanju i predlog za izricanje likvidacije deoničarskog društva, kao i određivanje likvidatora i ustanovljenje nagrade istih.

9201

Uprava.

Oglas

SEVER tvornica električnih strojeva d. d. na vanrednoj skupštini, održanoj 27. aprila 1929. godine izreklo je likvidaciju društva počev od 1. maja 1929. godine. Na osnovu §-a 202. Trg. Zakona pozivamo poverioce društva, da svoja potraživanja u roku od 6. meseci, računajući od trećeg uvrštenja ovog poziva, ostvare, jer u protivnom slučajju njihovo potraživanje samo će u toliko dobiti izmirenje, ukoliko bude imalo društvo nerazdeljeno imanje

Subotica, 28. aprila 1929. godine.

Uprava

9200

SEVER tvornica električnih strojeva d. d.

SENAT GRADA SUBOTICE.

Broj: 14194/1929 sen.

Oglas

Gradska uprava u Subotici raspisuje drugu ofertalnu licitaciju:

1. za bušenje arteških bunara.
2. za liferovanja pocikovanih cevi od 4 cola ze bušenje.
3. za liferovanje šmrka.
4. za betoniranje jame za iste bunare.

Pobliže podatke mogu se saznati u gradskom gradjevinskom odelenju grada Subotice za vreme zvaničnih časova.

Ponude ima se predati do 23. avgusta 1929. godine pre podne u 10 sati.

Subotica, dne 17. avgusta 1929. godine.

9254

Gradski Senat.

I. Péter Király Csatorna R. T.

Fuvardijleszállítás.

Ezennel értesítjük az érdekelteket az I. Péter Király Csatorna R. T. Igazgatóságának határozatáról, amely szerint a csatornai vontatási illetékek a hajótest (A. tarifa) és a rakomány után (B. tarifa) a következő módon lesz állítanak:

1. A fennálló B) tarifa (rakomány) az áruszállítás tekintetében annyiban változik, hogy a szén további rendeltetig a IV. áruszállítási tételre szerint lesz szállítva.
2. A fennálló A) tarifából és a megváltoztatott B) tarifából, mint fentebb említve minden esetben és a további rendeltetig csak 90% (kilencven százalék) lesz elszámolva.

Ez a határozat már érvényre lépett.

Szombor, 1929. augusztus 8.

Uprava

9205

A. D. Kanala Kralja Petra I.

Uj cipészület

Trum ul. 20. szám alatt
divatcipészület és cipélszövőszövő
üzemet nyitottam
Szolid árak! — Pontos kiszolgálás!
TÓTH ERNŐ cipésmester.

Tenyészállatvásár
Kaposvárott

F. évi augusztus 24—27. között Tenyészállatvásárt és szeptember 2-ig Mezőgazdasági kiállítás tartatik Kaposvárott. A kiállításon a legelsőrendű tenyészetek vesznek részt és a kiállított törzskönyvezett fajállatok, nemesített vetőmagvak és gazdasági gépek olcsón beszerezhetők.

A kiállítási igazolványok alapján a határ augusztus 20. és szeptember 2. között vizum nélkül léphető át és a magyar vasutakon feláru kedvezmény van. Igazolványok a 30 D. árban kaphatók a felkért SHS gazdasági egyesületeknél és kereskedelmi testületeknél, nemkülönben a zágrabi magyar konzulátusnál és a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselőt Utaazási Osztályánál (Jakšičeva ul. 2.), ahol a vásárra vonatkozó minden felvilágosítást díjtalanul szerezhető be.

Könnyítések a magyar vizumok beszerzésénél

A Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zágrabi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szereznii, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapesten kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vizum nélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselőt Utaazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviselőnél (Beograd, Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületeknél, pénzügyintézeteknél és utazási irodáknál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapesten 50%-os kedvezményre adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utaazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógykezelőket szolgáló vasuti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyóként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselőt Utaazási Osztályánál (Beograd, Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

A fenti vizumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utazás a beutazás és kiutazás napjait is beleszámítva, összesen legalább 3 napot tölt Magyarországon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vizumdíjat utánfizetik.

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENŐNÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépség hibák gyógyítása villany és kvarcfénykezelés, paraffin terapia

Szeplők legújabb módszer szerint teljesen fájdalomtalan eltüntetése villannyal, hámleaszítás, kenőcsök alkalmazása nélkül.

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Fayence- és majolika falburkolólapok padlózati keramitlapok és samottanyag

nagy választékban jutányos árban állandóan kapható:

Schomann és Bauer cégnél, Noviszad

Gyümölcsöt és főzeléket csak eredeti WECK-üvegekben

főzőn be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben

Főlerakat: FRUCTUS, LJUBLJANA
Zagrebi egyedárúsítás: R. PAVARIC üvegkereskedő, Illica 37.

Háztartási iskola és konviktus Zemunban

A zemuni Szent Ferencrendi iskolai nővérek a közoktatásügyi miniszter engedélyével, tavaly Zemunban saját házukban háztartási iskolát nyitottak, amelyben a tanítás 1929. szeptember 1-től 1930. június 28-ig fog tartani. Az iskolában a növendékek elméleti és gyakorlati oktatásban részesülnek a háztartás minden ágában.

A háztartási iskolába beiratkozhatnak a beogradi és zemuni állami iskolák leány növendékei, akik a legjobb nevelésben fognak részesülni. Az intézet különös gondot fog arra fordítani, hogy a növendékek az iskolákban minél jobb eredményt érhesenek el.

Felvilágosítást nyújt:

A zemuni Szent Ferencrend iskolai nővéreinek intézete.

(Školske sestre III. r. sv. Franje, Zemun.)

9145

Lakatosok, kovácsok

és rokonszakmabeliek ipartestületi szakosztálya folyó hó 19-én, hétfőn este 6 órakor szakosztály közgyűlést tart, melyre ezúton hívja meg a kartársakat. Tömeges megjelenést kér

9250

a szakosztály vezetőség.

Árverési hirdetés

A Mcl-Obornyacsai Keresztény Fogyasztási Szövetkezet cég felszámolás alatt közhírré teszi, hogy a Mólivölgyön fekvő üzleti házáat, teljes berendezéssel, mint: asztalok, padok, pultok, mérlegek, bódék, boroshordók, de áru nélkül 1929. évi augusztus 28-án délelőtt 9 órakor a helyszínen 200.000 dinár kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen el fogja adni.

Bánatpénzül 20.000 dinár teendő le.

Az árverési feltételek és a vételárfizetés mikéntje a felszámoló bizottság tagjainál: Rafai Ferencnél, Viktor Sándornál, Udovicski Trivónál, Viktor Mihálynál, Viktor Józsefnél, id. Viktor Péternél mindannyian molli lakosok és dr. Zelenay Miklós sztaribecsei ügyvédnél tekinthetők meg.

Mol, 1929. évi augusztus hó 1-én.

A Mol-Obornyacsai Keresztény Fogyasztási Szövetkezet Felszámoló Bizottsága.

8847

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. körű szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovičeva ulica és a Radičeva ulica, továbbá a Kopunovičeva ulica és az Evtovičeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögletes parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett házhelyekül eladatnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotical Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII. Kujaza Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszínen özv. Pertics Ernesztné X. kör, Kopunovičeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929. augusztus 7.

Vermes Imre,
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

A sztarakanjizai iskola-nővérek leánynevelő intézete

szerb és magyar tannyelvű, elemi és polgári iskolába i ró, hennlakó növendékeket vesz fel havi 600 dinár tartásdíjjal. Mosás hantonta 50 dinár.

7875

Vil anyvilágító berendezés eladó

A következő részekből áll: 1 drb 12 Wolt, Q. b. 250/12—800 System Bosch-Dinamó, 1 darab kapcsolótábla wolt- és ampermérővel, automatikus szabályozó szekrényvel, elágazókészülék és 2 darab 25 Amperekapcsolóval, 1 Bosch-fényoszóró, 4 felszerelt menyezeculámpa, 2 felszerelt falilámpa, 7 darab »Svan«-foglat, 2 kapcsoló és 10 biztosító. Igen alkalmas hajó vagy autóbussz részére. Felvilágosítást ad az Apatin Hajósok Szövetkezete, Apatin, Főutca. Ugyanitt mindennap meg is tekinthet.

9075

Nagyságos Asszony! Figyelem! Ha a Figyelem! sombri kiállításra jön, okvetlen vásároljon egy divatos **FILCKALAPOT** Ár 100-250 dinár Mne Pauline kalapszalonjában, Prince Gjorgje ulica 13

Iskolatáskák

izléses, erős kivitelben csak vizsonteladónak gyári áron kaphatók

Uojvodina, Dobojiparnil Árjegyzéket és mintákat kívánságra küldünk

Pékség Noviszádon

jól bevezetve, amely 10 mm kenyeret süt naponta, 2 kemencével és teljes leltárral, más vállalkozás miatt azonnal átadó. Cim „Reklam” hirdetőirodában, Novisad, Vilsonov trg 8, Adamovic-palota

Magas tojástermelésű, németországi import-örz ektől származó amerikai fehér

Leghorn, Rhode Island és Plymouth Roks

kedvelő tojások darabja 6 dinár

Megrendelhető továbbá 4 hónap kortól 1 éves korig erőteljesen fejlett baromfi ózsi szállításra Kerjen árjegyzéket. Eladási és szállítási feltételek: 1. Az árak helyt franco Szubotica értendő, csomagolást és szállítási költségeket felszámítom. 2. Megrendeléseknél az összeg feltérse előre beküldendő, a tőbit utánvételezem

Jurić Márk fajbaromfi telepe **SUBOTICA**

Olesó, de jó javításra kész és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló

Poštanska ulica 4. **LUSPAI**

Kétszobás lakás

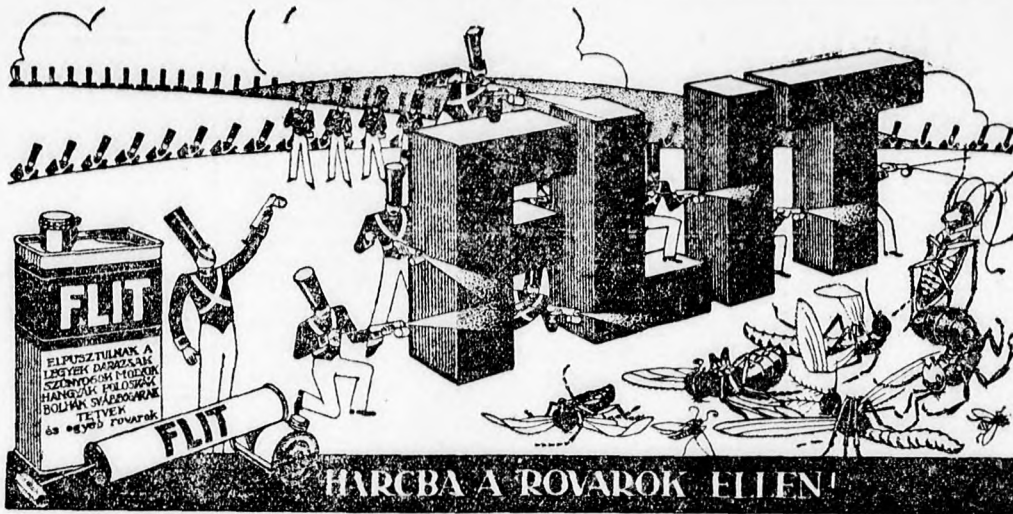
fürdőszobával **kiadó** **SUGAR MANÓ** TELEFON 47.

Ha gallérját, fényesen, fehérén és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC gőzmosodába Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Ne sajnálja a fáradságot és győződjék meg személyesen, hogy **2 dinár a sütemény** és 40 dinár a torta a **Steiner cukrászdában**

A sztara-anizsai határban, bogarasi állomás közelében **22 és fél láné jóminőségű föld eladó** Felvilágosítást nyújt Dr. Peczárszky ügyvéd, Senta

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések, dús választékban raktáron. Iródeberendezések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok **Éder Kálmán** legújabb különlegeségei gyári áron **Subotica, Vilsonova ul. 40**

Hol vásárol a vidéki Suboticán.

Butor legjobb — gyári áron

Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6 Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe! Kiváló stépen fest és vegyileg tisztít **WIHART IMRE** Sokolska ulica 3

Acélrollógyártás a legjobb kivitelben, olesón **Vásziics Péter** újonnan berendezett rollógyártótelepén Bene Sudarevićeva ulica 41

METROPOL-GARAGE

vállalja az összes rendszerű autók javítását garancia mellett! **Oslobodjenja (Senta) ulica 23**

A VILÁGHÍRŰ **DEKA** autógummi elismert német márka

RADIO KONRATH D. D.

rádiókészülékei olesók, jók, megbihatók

Mindenemű **cukrászgépek**: fagyaltgép habverő, sütővasak stb., továbbá **fa- és komópermetezők** készítése garancia mellett **Puskás gépműhelyében** Tolstojeva u. 7

Butor izléses és jó minőségben, méltányos árban, **részletre is** **Épület Mérth Lajos** asztalosnál **Portál** VII., Jugovića ulica 13.

Szenzációs ujdonság!

Minta oltalmazva 14903/1927. sz. a. **Fémkeretes és ovális kazetta és bőrönd** Főszajátosságai: 1. Pehelkőnyű 2. Tartós, masszív 3. Elegáns, keccs **Andrássyánál** Subotica sajjgyártó, nyerges és bőröndös Csirkepiac

Képviselő: **Takács Márton** gummiműhely, Zrinjski trg 24.

Pröbarendelés mindenkit meggyőz arról, hogy a legtehetősebb és legbiztosabb szigetelő az **AQUASIT** Vajdasági vezérképviselet: **Bácskai Cementárnyár, Subotica**

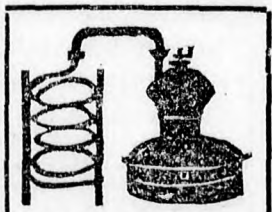
Kereskedők, iparosok, kik járavaló, egészséges tanoncot akarnak alkalmazni, bármilyen szakmában levőben forduljanak hozzám. Követek horvát gyermekeket a ny évre teljes ellátással tanoncnak. **Coovic Dimitrije** a H. vatski Radisa vo vodinali főmezői o tja, Csoka, Bánát. 9114

Bőröndök, ridikülők, pénztárcák, kazetták, nyergesek, az összes bőr- és lőszerszámok előnyös árban kaphatók **Fazekas Mátyás** bőr-árnyhelyében **IV., Vilsonova ulica 44.** Rendeléseket és javításokat olesón vállal 080

Morvai és Molnár működő- és cementárnyár Subotica (a vasutal szemben)

Elvállal mindennemű működő, vasbeton- és cementmunkát, **és szit** egy és többszínű **cement- és mozaiklapokat,** valamint dróthetetes és csömöszölt betoncsöveket **Árajánlattal díjmentesen szolgál 5409**

Forgalmas helyen ÜZLETHELYISÉG szeptember 1-re **kiadó** Bővebbet Novisad Jevrejska ulica 18.

Palinkafőző- és mosóüstök raktára **Mindenféle vörösréz munkákat és javításokat pontosan és gyorsan végez** **Pénzes Aladár** rézműves, Sombor, Đure Jakšića ulica 16, a Gazdasági Egyesület mellett **Kiállítás pavillon B12**

Férjhezadnám 26 éves, izraelita, jó megjelenésű, csinos, háziasan nevelt unokánövérémet. Leveleket „Komolyság” jellegre a kiadóhivatal továbbít 021

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. Előkészít polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire.

BUZIÁS gyógyfürdő

(Román Nauheim)

páratlan szénasavas, radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Értes gyógyhatás szervi, elhízás, érlelmeszedés SZIV. és VÉRKERINGÉSI ZAVAROKNÁL. Veséj, vérzegénység, izomsau, nőgyógyászati és kimerülés idegesség esetében.

NŐI BEFECSÉGEK, változatos zavarak, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépő ideggyógy (Tabes etc.) esetében a legjobb eredménnyel.

Természetes szénasavas sós-vasas fürők, ivókúrák, szakszerű orvosi kezelés, kútnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

ÚJ MODERN USZODA NAPÉNYES STRANDDAL. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld.

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgató: Buziás (Bánát)

A szombori kiállítás szenzációja

Čeljuska József asztalos

Sombor, Braća Janković (volt Zöld kert) ulica 12.

A) pavillon 14-es szobájában elhelyezett komplett ebédlő-berendezése

Figyelem! Figyelem!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a raktáron levő összes rőfősárukat 30 napig tartó olcsó áron árusítom.

Győződjék meg vétel öte ezre költség nélkül áruim minőségéről s annak jutányos áráról. Kereskedőknek árendemény.

FEKETE DÉNES rőfősáruüzlete, Szubotica

Spitzer Zoltán

ujspeciális szücs- és szőrmeáruháza

Veliki Beeskerek

Vojvoda Mišića ulica — a Nagyhid mellett

Állandóan nagy választék az összes szőrmeárukban Szőrmeakabátok, gallérok, bélések a legújabb párisi divat szerint

Speciális szücsműhelye átalaító és javítási munkákat pontosan végez

ANIŠIĆ-féle

saját készítményű montírozott gobelinretikülők, írómappák, kazetták, díszmütárgyak, lőszerszármok és nyergék

a szombori kiállításon

SOMBOR, Mária királyné tér 14

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legolcsóbb beszerzési forrása. Minden nagyságban kapható! Kérjen árjegyzéket!

Előrendü kivitel! MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérődekbe válaszshelyeg mellékelendő

LEVELEZÉS

Nősülés céljából levelezni óhajtok, csinos, intelligens leánnyal, 25 éves önálló kereskedő vagyok. Vagyonom cca 800.000 dinár. Minden teljesítművelre válaszolok. Ajánlatokat hozomány nem szükséges. Jelégere a kiadóhivatalba kérek. 9258

Pistol Végy nekem plafondiszi Zsarnócaimál Szentán, Subotički put 23, Nelly. 8970

Englisch Conversation wanted: address and terms send to Bácsmegeyi Napló Nro 9252 9252

Ki tud róla? Corić Fülöp szubotičai születésű szabásmestert, aki a háboru alatt Kramer Béla cégnél volt alkalmazásban, keresi hagyaték ügyben Corić Mihályné, Subotica. Aleksandrovo, Prava ulica 43. 8572

KIRAKATVÉGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELSŐRENDŰ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALBA« TÜKÖRGYÁRNÁL NOVI-SAD. 4377

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerint készülnek Brauchler butorai. Subotica. Halpiac.

HÁZASSÁG

Vidéki kereskedelmi társaság igazgatója és főosztályvezetője vagyok. Nagy elfoglaltságom és más ismeret hiányában ezután keresem házasság céljából oly háziasszonyt nevelt intelligens leány ismeretséget, kinek némi hozománya van. Bizalommal megírt teljesítmű és fényképpel ellátott leveleket »Szűret után esküvő« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. Névtelen, jeligés levelek papírkoszába. Diszkréció kölcsönös. Fényképet azonnal visszaküldök. 9250

Biztos állással és jó fizetéssel rendelkező zagrebi mérnök nősülés céljából levelezne megfelelő hozománnyal bíró, háziasszonyt nevelt leánnyal. Magyar nyelvtudás előny. Közvetítők kizárva. Csakis teljesítmű leveleket kérek közvetlenül címre. Diszkréció biztosítva. Ing. P. Pisarević, Zagreb, Jelacićev trg 5. II. 9068

Északamerikában dolgoztam 12 évig, háboru után hazajöttem, feleségem időközben meghalt. Vagyonommal gyermekeim nem ismertek apának, kénytelen voltam tehát újból nőstíni. Három feleségem volt, akikre lánce földet irattam, de hűtlenül elhagytak. Ittam bánatomban — kifogásolták. Legutóbbi feleségem leszoktatott az ivásról, sőt még az evésről is majdnem leszoktam nála, a végén ez is elhagyott. Most ismét hiv vissza magához, tudja, hogy pénzem van, nem elég az 75.000 dinár, amit nálam megtakarított. Tekintélyes összegű készpénzem van és most olyan özevgyasszonyt keresek, aki engem halálomig gondozna. Leveleket »Moravica« gazdálkodó jeligére a kiadóba kérek. 9158

Csinosnak mondott, 24 éves, izr. urileány házasság céljából megismerkedne 30 év körüli, hozományt nélkülöző, egzisztenciával bíró korrekt uriemberrel. Leveleket »A sors játéka« jeligével a kiadóba kérek. 9140

Grünwald ügynékség új helységében, Vojvoda Putnik trg 12. bevezette a házasságközvetítést. Házasulandó férfiak és férhezmenendő leányok forduljanak hozzám bizalommal. Ügyüket gyorsan és a legdiszkrétebben intézem el. Grünwald. 9224

Huszonnyéves fess, keresztény érettségizett fiu vagyok. 7 lánce földem, házam és szőlőm van. Csinos háziasszonyt nevelt leányt kevés hozománnyal is fellegül vennék. Fényképpel ellátott leveleket »Árva« jeligére a kiadóhivatalba kérek. Diszkréció kölcsönös. 9256

Huszonhat éves, jómegjelenésű gyárigazgató, másfélmillió dinár vagyonnal, nősülés céljából levelezni óhajtok hozzáillő hajadonnal, kinek 500—600.000 dinár hozománya van. Leveleket »Őszi esküvő« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 9255

Nőstíne sok legény, ha a leánynak szép konyhafelszerelése volna. Tehát ne sajnáljon levélben a pontos címével együtt 3 dinárért postabélyegget. Fűzi bádög-árugyár Szubotica címére beküldeni és meg fogja látni, hogy pénzért milyen szép dolgokat kap. 9175

Hölgyeim! 29 éves jómegjelenésű magas, barna, okleveles gazdálkodó vagyok. Saját vagyonom huszonhárom és fél lánce föld, ház és szőlő. Házasság céljából hozzáillő nők ajánlatát kérem »Középbácskai« jeligére a kiadóhivatalba. 9257

Sütemény 2 din. Haboskáv 5 din. Süteménnyel 5 din. Fagyalt egy szelet 3 din. Alkalmi és lakodalmas Torták olcsón 5408

„MIGNON“ Institoriz Gándor újonnan megújított krázdájában SUBOTICA, Strossmajerova ul. 22 Halpiac, Faragó mészáros mellett

Szörtelenítés szeplők és foltok eltávolítása a kozmetika legmodernebb és leghatásosabb eszközeivel PARAFFIN gyógy-éskozmeikai intézet Vel.-Beeskerek Főucca, (Lukinich-udvar) Orvosi felügyelet!

Előnyomdát legújabb rajzokkal, 1-a papíron legolcsóbban szállít Bleier Armin előnyomda-berendezési gyára Senta, Sokolska ulica 5

Szülő eladásra óvadékképes Helyi ügynököket keres minden nagyobb községben a 8 68 Dölbánáti Bortermelő Szövetkezet Ajánlatok az előláthatólag szükséges mennyiség megjelölésével RAIFFEISEN-GENOSSENSCHAFT, VRSAC címre intézendők

Ne mulassza el a Szombori Ipari és Kereskedelmi Kiállításán, augusztus 10—18. a ott kiállított elsőrendű világosművészi zongorámat és pianómat megkínéni, amelyek havi részletek és a is a legkedvezőbb feltételek mellett szállíto. RAAB ÖDÖN, Sombor

EUPHOSIL PARAFFIN THERAPIA

A legújabb eredményekben felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischia, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak esetében. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539 83

Szódavíz- és likörgyárosok gyártási céljaira szükség s éthert és essenciák a legelőnyösebben beszerezhetik a DESTILLERIE R. T. első jogosítvány rum-, likör-, essenciák, étherikus olajok és ethergyár cégnél, ZAGREB, B. cesta 25., postafiók 143 Árjegyzékek és használati utasítások ingyen 5-97

Rádióaktív termálfürdő RIMSKE TOPLICE (Römerbad) Kútnő hatású reuma, csú, köszvény, ischia, idegesség és női bajok ellen. — Szezon májustól októberig. Panzió az előszobában 60 dinár, a főszobában 80 dinár személyenkint Prospektus ingyen Fürdőigazgató

Malomtulajdonosok figyelmébe! SZÁLLITUNK »Gebrüder Bühler A. G. Uzwil« svájci gyártmányu minden modern malomgépet. VALLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését. KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb. Eppler és Mihók malomszerelők Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

STEFANEUM FIUINTERNÁTUS SOMBOR Legmodernebbül berendezett intézet elemi, polgári, gimnázium, tanítóképző és kereskedelmi akadémiát felkészítő növendékek részére nemzetiség és valláskülömbőség nélkül. Birtokos és felvételi az egész iskoláj tartama a ttt Képes prospektust kívánatra küld az IGAZGATÓSÁG

WEITZENFELD i DRUG SUBOTICA INTERURBAN TELEFON 192. Komló-, gabonás-, liszteszsákok vízmentes ponyvák Kerti és tüzoltó tömlők, mindennemű zsinagárak olcsó beszerzési forrása. Kérjen árajánlatot!

FOGLALKOZÁS

Művészeti fényképész háttérrel készít és régi vásznakat újra fest Bujdosó Lajos, Szubotica, Oslobodjenja ulica 7. 9272

Főpincér vagy chef de ring állást keres. 30 éves, rövid, francia származású fiatalember Suboticán, vagy más jugoszláviai városban. Szerbül és azonkívül németül és magyarul megfelelően beszél. Ajánlatokat »Desiré« jellegre a kiadóba kér. 9080

Fényképész tanulófiú fizetéssel felvétetik Lengyel Géza fényképésznél. 9000

Jó házból való fiút tanoncnak fizetéssel felvesz Rieger és Hunyadi. 9083

Komlószedőket, vidékről is, felvesz Herceg László, Szubotica. 9015

Tanonc, jobb házból való, teljes ellátással, ruházattal, 3 évre azonnal felvétetik. Berger József fűszer- és delikateszüzlet Noviszad, Ustavska 32. 9025

Kinderfräulein, intelligent, perfekt deutsch-kroatisch, im Haushalte mittlätig, zu einem sechsjährigen Mädchen für den 1 September gesucht. Adresse: Subotica, Postfach 32. 9203

Gépirókiasszony, lehet kezdő is, német-szlovén másolási munkálatokra kerestetik. Cim a kiadóban. 9171

Pomoćnik galanterijske, kratko i modne struke, koji znaju cipele i šešire, sa znanjem srpskog, nemačkog i madžarskog jezika, neka podnesu svoje ponude na t. t. Braća Glumac, Zemun. 9148

Intelligens szakképzett kárpitosmester bútórüszlevezetői vagy kárpitosműhely vezetői, esetleg segédei állást keres Cim a kiadóhivatalban. 9169

Magyar, német, szerb, francia, angol nyelv leckeit adok óránként aszerint — hetenként egyszer vagy többször, külön vagy társulva vétetnek — 20—10 dinárért személynként. A Berlitz rendszerű társalgási tanfolyam szerint a tanuló 3—4 hónapi tanulás után írni és beszélni tud. Sakkjátékot tíz leckén belül tanítok meg. Megkeresések »Polyglott« cím alatt a kiadóba intézendők. 9164

Két jobb házból való diákol teljes ellátásra (korrepetálással), esetleg egy vagy két jobb urat ugyanakkor teljes ellátásra felveszek. Cim a kiadóban. 9116

Pénzbeszedői, raklárnikoi vagy felügyelői állást keresek azonnalra 4—5000 dinár övaddal. Bácska bármely részére elmegyek. Cime Schmolka Noviszad. 8928

Gyors- és gépiró, perfekt német, szerb-horvát, nagyobb gyakorlatlaltal, francia, angol nyelvismerettel, minden iparban munkában jártas, szeptember elsejére állást keres. Cime Schmolka Noviszad. 9136

Tőkekereső társ kerestetik jól jövedelmező iparhoz. Cim a kiadóban. 9268

Főpincérnek, üzlethezetőnek övaddal és licenstérrel ajánlok, üzlethezető részére is. Ajánlatokat »Desiré« jellegre a kiadóba kér. 9080

Képviselők figyelmébe! A kik sorsjegyeknek részletezésre való eladásával akarnak foglalkozni, magas mellettkeresetért nyújtunk könnyen elhelyezhető cikk eladásával. Részletes ajánlatok »Magas kereset« jellegre a kiadóba küldendők. 9151

Házvezetőnőt, magánost, keresek azonnalra kóser konyhához magános urhoz. Cim a kiadóban. 9235

Kovácssegéd azonnali belépésre kerestetik. Ugyanott megvételre kerestetik nagyobb szabású stáfológép. Sešević János kovács, Sombor. 9237

Perfekt szobalány, éves bizonyítványokkal felvétetik. Dr. Wilhelm, Paje Kujundžićeva ul. 13. 9212

Fiatall, jobb lány (árva) házi munkára felvétetik. Dr. Wilhelm, Paje Kujundžićeva ul. 13. 9211

Szorgalmas, ügyes bejárónő felvétetik. Medák, Jelašićeva 5. 9183

Házmeester-pár, családias is, azonnal felvétetik. Ajtók, ablakok, csaknem újak, eladó. Homokot, földet bárki ingyen vihet az udvaromból. Bővebbet Dr. Blum fogorvos, Subotica. 9233

Pénztárnoknőt fűszerüzlet azonnalra keres. Cim a kiadóban. 9206

Tanonc, a villany és accumulator szerelő szakmában felvétetik. Wilhelm Vladislav, Pašićeva ul. 2. 9207

Elsőrendű varrónőket napidíjjal, tanulmányfelvétellel keresek Garay-szalóban Aleksandrova ulica 11. 9264

Jobb házból való fiukat tanoncok felveszek. Varga villanyszerelő, Poštanska ulica 6. 9237

Komoly perfekt férfi segéd rövid és divatúru üzletbe azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 9225

Urat és hölgyeknek jó keresetű egy védjegyzett kintűnő házikóknak a forgalomba hozatalával biztosítva. Érdeklődni naponta Dr. Jaska Morgenstern, Noviszad, Pašićeva ul. 31. II. em. 9221

Kéményseprősegéd szeptember 1-re felvétetik. III. Bannatska ul. 34. 9100

Házmeester nő felvétetik. Szép lakást és fizetést kap. Paje Dobanovackog ul. 3. 9251

20% koronabónok eladását közvetítjük. Szubotica Kereskedelmi és Iparbank (Vasuti parknál szemben.) 9214

Nagyobb kifizető, lehetőleg biciklivel, felvétetik. Cim a kiadóban. 9186

Tanoncot keresek rőfös üzletbe. Fizetésért megengedem lakást és étkezést. Lehetőleg fiatal jelentkezzen. Julio Hahn, Osijek I., Županijska ul. 41. 9196

Szakácsnőt, főzésben és sütésben perfektet, azonnali belépésre keresek. Singer Mátyás, Senta. 9208

Deutsches kinderloses Ehepaar sucht Hausmeisterstelle anz. Ver. 9181

Tanonc, jobb házból való fiú, középiskolával, jó fizetéssel azonnali belépésre felvétetik. Sonnenberg, Drug férfi és gyermekruházárúhá, Szubotica, Karađorđev trg 9. 9230

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasgömbök és szomszédok számát. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívástól kezdve kerülnek terjesztésre. Kérdezőkérdezőknek válasszák meg a mellékletet.

Vasuti tisztviselő elsőrendű referenciákkal, a szerb, magyar és német nyelvben tökéletesen jártas, levelezés és könyvelés, ügyvédi iradai teendőben is gyakorlott, megfelelő állást keres, esetleg vidéken is. Megkeresések »Képzett« jellegre Radio Reklam Subotica kérelnék. 9222

Kereset. Biztosított havi kereset 8000 dinárig. Képviselő (nők) Jugoszlávia egész területéről állami értékpapírok és más hasznos cikkek eladására, küldjék ajánlatukat »Zarada« megjelöléssel Jugomosse Zagreb, Zrinjevac 20 címre. 8672

A cipészszakmában elsőrendű szakmármesterrel bíró segéd, szerb nyelvismerettel, aki egyúttal önálló kirakatrendező, felvétetik Róth Armin cipőüzlet, Subotica.

Ujjonnan megnyitott angol szövet és cseh vászon gyár lékarakata keres képviselőket minden járási székhelyen. Csak reprezentálni tudó, szorgalmas, az állami tisztviselőknél és magánfeleknél a részletre való eladásban jól bevezetett képviselőkre reflektálunk. Részletes ajánlatok Noviszad, postafiók 189 címre küldendők. 9060

Négy középiskolát végzett fiatal asszony több évi üzleti gyakorlattal állást keres pénztárba vagy orvosi rendelőbe. Szives megkereséseket »Igényeim szerények« jellegre a kiadóba kérek. 9158

Fiatall ügyességű, magyar, német, szerb, szlovén nyelvtudással, állást keres. Szives megkereséseket »Üveges« jellegre a kiadóba kérek. 915

Művelődés kislány mellé megbízható középkorú dajka kerestetik. Cim: Subotica, Sokolska ul. 2. ügyvédi irodában. 9162

Foglalkozásnak sem rossz, ha megveszi a Vécsi-féle Kozmetikai Tanácsadó című könyvet. Ára 40 dinár s megtanulhatja belőle, miépp kell házilag elkészíteni a drága kozmetikai szereket. — Kapható minden könyvkereskedésben és megrendelhető a Minervánál, Subotica

Pincérgyűnőskég, Freudentfeld Vilmos Pancsevön ajánl, keres, elhelyez mindegyik, elsőrendű kávéházban. Iradókészlettel. 9214

Irodákisszony, perfekt szerb-német tudással, szép kézírással, jól számoló alkalmas a kassza vezetésére. Kimerítő ajánlatok fizetési igények megjelölésével a kiadóba kérelnék. 9219

Jó házból való 15 éves fiú elmenne cukrászinasnak szakmájára kitanulására. Cim: Nemes Pál, Titel. 9007

Kereskedők figyelmébe! Higiénikus SZABADALMAZOTT Élesztő-, vágó- és mérő eszközök

A készületek előnye, hogy az élesztő miután zárva van, kézzel nem érintjük, kímélve papírra esik. Utazóm ismertetés végéig szívesen felelősek. And. J. BALAZ mehanikai üzeme OSIJEK III. 9235

Kéfétközegű, ki a szakmában teljesen jártas, állást keres. Cim a kiadóban. 9238

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNAL NOVISAD, FUTOSKI PUT 137. 1734

Vendéglő házzal, 16 helyiséggel és 2 hold földdel, szlavóniai drávamenti fő utvonal mellett, évi 40.000 dinár jövedelemmel 95.000 dinárért eladó. J. Šestak, Podgajci, posta Donji Miholjac. 9010

Eladom az odzsacsi nagy állomásnál levő házamat és a vágányok közelében ugyancsak házhoz tartozó szabad telkemet, mely ipar-telep céljaira kiválóan alkalmas. Közlebbi felvilágosítással szolgál May Martin, Odzsacsi. 9197

EGY POHÁR SÖR 3 dinár

HIRT PALI BACSI VENDÉGLŐJÉBEN

Göré, ötvágós, jó anyagból épült, eladó Bácska Topolán, Lendvai utca 1948. 9150

Baranyában vasútállomás mellett 39 hold legjobb minőségű szántóföld épületekkel együtt eladó. Osijek, Državni drum 55. 9129

Eladó egy kitanult Doberman kutya Gajeva ul. 88. 9180

Benzinmotor, 3 lóerős, teljesen jó, eladó. Willheim-nyomda, Bačka Topola. 9062

Kovácsszerszám, komplett, haláleset miatt eladó. Özy Hajagos Ödön, Cantavir. 9218

Ház eladó. Cveta ul. 5. 9179

Háromüléses Pengeot autó, teljesen jó karban, olcsón eladó. Kapišta fényképész-nél. 9245

Szépalkusú villa Palioson eladó. Cim a kiadóban. 8903

Hálószobabutor, fehér, egyszerű személyes részaggal, tisztá, olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9213

Eladó nagyobb telek menhely mellett, Tálassy kert, Segedinski put. 9261

Eladó két női bicikli és egy koniakredenc, 1 diván. Csosak, Vilsonova ulica 28, Skadarska ul. 8. 9240

Két szobás utcai és udvari lakás mellettekkel együtt eladó. Aleksandrova ul. 11. 9106

Ezontán egy új ház, amelyben jólmunkáló pécület van, eladó. Cim: Molnár könyvtár. 9027

Ház műhelynek vagy ipar-telepnek kőszobás lakással nagyon olcsón eladó, esetleg hosszabbjárú részletezésre is. Érdeklődni lehet naponta d. e. 8—9 óra között Hekinger Károlynál, Városi Kávéházban. 9028

Eladó haláleset miatt Ada község központjában modernül berendezett vendéglő, gyönyörű teremmel színházteremmel és táncvígalmak rendezésére, fedett fűtött kuglypálya, billiárdasztalok. Bővebb felvilágosítást nyújt Özy Szabóné, Palics, Horgoski put 78 és dr. Király Károly ügyvéd Ada. Ügyvédek díjaztatnak. 8387

Adán forgalmas, egyváltó álló éjjeli üzlet öregség miatt eladó. Özy Nemes Jánosné, Ada. 9242

Templomülés, férfi és női, elsőrendű, kiadó esetleg eladó. Reiter Károly Subotica. 9108

Borbélyüzletborendezés 2 forgószeffel eladó. Cim: Manga Mihály nyug. postás. Szentá, Tiszapart. 9119

Ajtók, ablakok minden mértékben azonnali szállításra kaphatók. Mindennemű fa-megmunkálást vállal Mihály asztalos, Zlatarićeva ul. 22. (Tuzolák laktanya mellett). 9167

Irógépet, használtat, keresek vételre. Ajánlatokat gyártmány, billentyűzet, ár megjelölésével »Irógép« jellegre kiadóhivatalba. 9167

4 nyomásos cséplőgáz 7000 dinárért és egy 5-ös számú nagy Wertheim-szekerény eladó. Novák, Aleksandrova ul. 15. 9098

Templomülés, női és férfi, jó helyen, örök áron eladó. Cim a kiadóban. 9187

Palioson a fenyves soron villa szőlővel eladó. Cim a kiadóban. 9184

Megvételre keresek 14—15 HP lehetőleg nyersolajmotort. Bata, Senta, Beogradska ulica 64. 9209

Veszek lecsodott komlódrót. Braun Géza szítás, Srbobran (Bácska). 8084

Eladó prima nerpzesaniki nöbunda, egy prémmel szegett krepedesinál. Cim a kiadóban. 8728

Betegtolókoszik

járni nem tudó betegeknek, magánhajtásra is, amelyet a beteg maga hajthat. Kapható vidékre is. Irjon Aleksander Ignác mehanikus Szubotica, V. kör, Vároška ul. 18. 9097

160 dinár

10.000 kg durvaszemcsés, 10000 kg közepes és finomszemcsés, ab vagón Bogojvo. Nagymennyiségű Száva-sotterrel is rendelkezem. Johann Merkl, Sonta. 9033

»Palma« cipők kiváló minőségűt minden vevőm dícséri. »Palma« cipőárúhá, Huspiac, volt Mácskovics-ház. — Személyes megkereséseim megérkeztek. 3631

Eladó Szentá-Keveben, volt Sándor Károly-féle, 30 év óta fennálló, nagyforgalmu, konkurencianélküli üzlet, mely 1 hold telekből áll, szép kerttel, ujonnan bekezdve, jól felszerelt vegyeskereskedéssel, II. osztályu vendéglővel, megfelelő ivó-és táncteremmel, hozzávaló lakásokkal, mészárszék, jögyverem, göré, fűszer, olák nagy istállók. Értekezni lehet a helyszínen. 9027

Ház műhelynek vagy ipar-telepnek kőszobás lakással nagyon olcsón eladó, esetleg hosszabbjárú részletezésre is. Érdeklődni lehet naponta d. e. 8—9 óra között Hekinger Károlynál, Városi Kávéházban. 9028

Eladó egyvágós automatikus fagázos malom vagy bérbé kiadó. Ügyvédek díjaztatnak. Kladek Ferenc, Szubotica, Frankopanska 24. 9054

Eladó egy teljesen jókarban levő, keveset használt 8-as számú Ganz-féle hengerekéj ujonnan rovátkolt hengerekkel. Megtekinthető a Bánáti Hengermalom r. t.-nál, Vel.-Kikinda. 9035

Olcsó kintű kikindai hornyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagon-tételekben kapható Daničević (Palicsi) put 29. sz. alatti új tetőcserépet telepen. Rendeletet felvesz Centralna Banka k. z. Subotica, Aleksandrova ul. 8365

Jömeneteli vendéglő átvételéhez 10—15.000 dinárral, lehetőleg nőien fiatallembert keresünk. Licenstér és mestno pravo megvan már. Ajánlatok »Biztos megjelölés« jellegre a kiadóba küldendők. 8978

Használt boros hordók

minden mennyiségben azonnal tölthető 50 literrel 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 7112

Fűszerüzlet Szuboticán, forgalmas uton, házzal együtt eladó. Biztos megjelölést nyújt. Cim a kiadóban.

Auto és rádió akkumulátor

készítés, javítás, töltés mindennemű anyagpótlással Wilhelm, Pašićeva ulica 2.

12 HP benzinnmotor, szívógázra is használható, eladó. Junkerné, Srbobran. 8986

Modern belterületi lakház szobaközlebb eladó. Cim: Szosava ul. 8. 7246

Akácia oszlop épületfának, kerítésnek, 7 méteres, olcsón eladó. Šenoa 17. 8867

Fűzők, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben Gutainénál, VII., Ostojićeva ulica 32. 4839

Eladó 35 kat. hold a bácskogradišteri határban tanjavallal együtt. Érdeklődni Sirovica Istvánnál, Bačko Gradište. 8172

Slavóniában több kisebb-nagyobb birtok eladásával lettem megbízva, akik földet óhajtanak venni, ebbeli kívánságukkal forduljanak Gergely János, Mali Idjos. Levélre válaszolok. 8196

Jó állapotban levő használt Fordson-tractorkok, Oliver-ekék, Ford-antók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Szentá-Becsej és Szentá. 5635

Műlábak

műkarok, gyűgyűzők, támogatók és betegtoló-koszik, Schönbrunnál, Szubotica, Paje Kujundžićeva 20.

Stara Moravicán a főtéren sorokhá, nagy üzlethehelyiséggel minden elfogadható áron eladó. Szoci József, Stara Moravica 322. 9081

Házhelynek alkalmas 1 1/2 kapa szőlő terméssel együtt olcsón eladó. Körösi, Trumbićeva 7. 9038

Diófa rönköket és tuskókat, szárazat, vesek. Bata fegyverüzlet, Subotica. 9081

LIFKA-KERT

Vasárnap utoljára a nagy sikert aratott John Barrymor Camilla Hora újdonság

Vörös vihar

Hétfőtől szerdál

NICK CARTER

kriminális filmszenzáció, életveszélyes kalandok sorozata

Mindkét rész egyszerre

I. rész Borzalmas pók, II. rész Fehér asszony

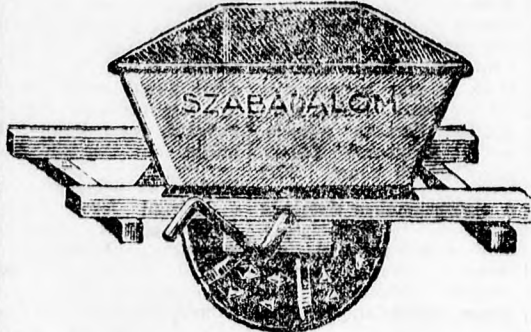
APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és alacsony költségű számú. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívóval jelölt leveleket továbbítunk. Kérjük: hirdetésben világos és világos megjelölés!

Erstklassige deutsche Lehrerin sucht Wohnung (möbliertes Zimmer) gegen deutschen Unterricht. Angebote an die Administration erbeten. 9160

Szép 2 szobás lakást keresek mellékkelhelyiségekkel gyermektelen fiatal házaspár részére. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 9159

Répa- és almavágó

BARZEL D.D. vasüzlet Subotica

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

J D O L K R E M

szót összeállítja, vagy 120 darab vegyes betűt beküld, kap ezért jutalmul

egy szép órát

Prva Jugoslavenska Čemična Fabrika d. d. Novisad

Ne mulassza el

megnézni a **Centralna Banka** rádióosztályán a legújabb **villanyrádiókat**

kitűnő hangszórókat, anódpótló és akkumulátor-töltő villanygépeket. Palicsiaknak külön 220 voltos anódpótló gépek

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára!

Ahova a fecskék szállnak

Főszereplő: **Gustav Früllich**

Hétfő-szerda

Kettős műsor! Kettős műsor!

EMBER KÜZDJI!

Egy játékos ember drámája. Főszereplő: **Rudolf Schildkrant**

ÉVA SZERELMEI

Filmjáték. Főszereplők: **Leatrice Joa és William Boyd**

Butorozott száraz szoba egy vagy két ur részére olcsón kiadó. Subotica, Gajeva ul. 80. 9117

Kétszobás komplett lakást keresek november 1-re. — Braća Stipančević, Aleksandrova ul. 9243

Butorozott kis szoba havi 75 dinárért kiadó. Palmotičeva ul. 79. 9132

Lakás, háromszobás és borbélyműhely üzlethelyiség kiadó Zmaj Jovina 25. 9120

Két diákot az iskolaévre teljes ellátásra felveszek. Vároška ul. 18. 9247

Gimnazistákat teljes ellátásra elfogad urak család a gimnázium közvetlen közelében, fürdőszoba, zongora, telefon használattal. Cim a kiadóban 9249

A főuccán egy ujonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vízvezetékkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágosítást nyújt Dunave biztosító Vilsanova ulica 11. 7821

Elvesztettem 1690 dinárt szombaton feltűzenkettő óraker Szegedi-uton, szegény inas vagyok, kérem a megtalálót szíveskedjék a pénzt a kiadóba juttatni. 9262

Négy lánc föld, szállással a város alatt kiadó. Zmaj Jovina 2. 9263

Értesítem a n. 6. közönséget, hogy szállón Lucia név alatt női-és férfi fodrász üzletemet megnyitottam a Népker színház bejáratával szemben. Elsőrendű ki szolgálás, olcsó bérletrendszere, a t. hölgy-és férfi közönség szíves pártfogását kéri. Kiváló tisztellel Farkas Károly, női-és férfi fodrász. 9265

Elvesztett egy fekete bőrri- dül Nagyboldogasszony napján az aleksandrovói kapu és Zsednik között a topolai országúton. A ridikülben 620 dinár készpénz és egy aranylánc volt. A ridikül egy szegény öregasszony tulajdona, kinek ez az egész vagyona. Kéri a becsületes megtalálót, hogy a ridikült illő jutalom ellenében adja le a kiadóhivatalban, vagy a szuboticei rendőrségen. 9190

Fehér Géza 16 éves horgosi fiú, szerdán délben eltűnt hazulról. Öltözéke fakóvörös. Édesapja kéri, ha valaki felismerné, hogy őt vagy a legközelebbi csendőrsőrt értesítsék, hogy a fiút feltartóztassák. Fehér Mihály, Horgos, Templom tér. 9176

600 dinárért

teljes ellátást (lakás, koszt, mosás) kaphat havonta 1-2 kisdiák szuboticei uricsalánál. Kényelmes külön szoba, remek kert, gondos felügyelet. Közlebbi felvilágosítást ad Milan Mijandzics fodrász-szalón, Subotica, Albina ulica 2. (Városi zeneiskola épülete).

Teljes ellátásra felvétetik Noviszadon két jó családból való diák. Noviszad, Ustavska ul. 50. 8639

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarít meg. Szuboticei egyszobású Barzel vasüzlet. 6117

1-2 diáklányt teljes ellátással elvállalok. Beograd, Knez Mihajlova 18. III. em. 16. szám. 8901

Haszonbérbe több évre kerestetik 20 lánc szántóföld város alatt. Senoe 17. 8863

Kölcsonszások, kölcsön- ponyvák kaphatók Lederer Dezső cégnél, Sombor. 8368

Apróhirdetéseket Szubotican az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašičeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Sany ruházletében, Gyümölcs-piac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Bescekeren ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Diáklányokat teljes ellátásra elvállalok. Cim a kiadóban. 9107

Ha reményteljesen szabadulni akar, használja a világszerte elismert póstyéni iszapot. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Postai szétküldés Blum gyógyszerár. Szubotica, főpostával szemben. Kérjen prospektust. 6190

Diákokat elvállal teljes ellátásra egy tanítócsalád. — Petrogradska (Kenyérgyár során) ul. 30. 9086

Négy szobás lakás fürdőszobával kiadó. Asztaltűzhely és szekrény eladó. — VI., Sienkijevičeva 11. 9017

300 dinárért teljes ellátást (mosással) kaphat uricsalánál bármilyen koru tanulók. Subotica L, Vlaška ulica 7. 9170

Dr. CARICSEVIC magán fogklinikája Beograd 7830 Kralja Milana ulica 5 szám (A prazni Kredit Bankkal szemben) Terazije. **BETEKEKET FOCAD** 8-1 és 2-7 óráig

Kiadvassott »Dama«-kat és különböző Magazinokat előfizetőktől átvennek. Ar-jánlatokat Kassowicz fotoszalón, Szentá. 9029

Zongora, Stügl, kitűnő állapotban, uriszoba kilenc darabból, nagy szmirnaszőnyeg, Cannova szobrok, vázák, étkezésszerviz, ágycak madracal, garderobszekrény, könyvszekrény, függönyök, konyhaberendezés eladók. Karadžičeva ul. 12 9173

10 HP Marschall kazán 28 éves MÁV golyósdob-csép-lével minden elfogadható áron, kivándorlás miatt, eladó. Jäger hirdetője, Bačko Petrovoselo. 9166

Kétfáratu malom berendezése eladó. Kopozó, monitor, előtisztító, konkolyozó külön is eladó. Uzenben naponta megtekinthető. — Fajti András, Ada. 9124

HA BIRTOKOT óhajt venni Magyarországon, forduljon a 20 év óta fennálló ingatlanközvetítő irodához **Fischhof Sándor** Szekszárd (Tolnamegye) A levélhez válasza 20 dinár melléklendő 8851

Horgos-kamarásérdői szép villa, télen, nyáron lakható, 1800 négyszögöl kerttel olcsón eladó. Tudakozódni Thomárynál, községi háza. 9132

Kétfáratu motormalom épülettel vagy épület nélkül eladó. Megyeri Mihály, Bačko Gradište. 9135

Kis családi ház eladó. Érceklődni Zap fűszeresnél. Majsai uton. 9101

Görögdiunnya, uradalmi faj, vagontelekekben és kisebb mennyiségben kapható Schwarz Antálnál, Nova Kanjiza. 9103

Eladók: Sózuzó, sódaráló, hengerrovátkoló és csiszológép, budai és sárospataki malomkévek, kőjártok, transzmissziók, olajok, szerzők legolcsóbb áron. Reiss Dezider, Subotica. 9112

A. E. G. írógépek **BEENCE JÁNOS** írógép mechanikus Szubotica Ciril Metod trg 20.

Vendéglő Bácska Topola forgalmas helyén, haszonbérbe kiadó, vagy örökáron eladó. Kedvező feltételek. érdeklődni Kasza Miklós fodrásznál, Bácska Topola. 9109

Tiszta méhviasz eladó. — Cim a kiadóban. 9104

Üzletajtó, teljesen új, olcsó áron eladó. Cim: Aleksandrovo, Čantavirski put 35. 9163

140 hold elsőosztályú szlavóniai szántóföld, három tagban, fundus instructus-szal jutányos áron eladó. — Felvilágosítással szolgál Béla Nád, Cepin, Osziyek mellett. 9161

Lakóház üzlethelyiséggel Subotica, Stosova ul. 11. szám alatt eladó. Tudakozódni ugyanott az üzletben. 9131

Keresek megvételre 10-12 HP petrolmotorot és darálómalmot 240-400 kg. óránkénti teljesítménnyel. Ajánlatok Jankovics Sándor Noviszad, Temerinska 43. címre küldendők. 9193

Eladó könyvszekrény, irasztal, papíralváykszekrény tájékpárak és más ingóságok. Megtekinthetők 12-4 között I. Sokolska ulica 7. 9177

Jól bevezetett öntöde, gépjávitóműhely, galvanizáló és csiszolóval eladó, esetleg külön-külön is. 3-8 HP villanymotorok eladók. Cim a kiadóban. 9269

KÖLÖNFÉLE

Előkelő család Noviszadon kényelmes lakással felvenne két-három diákot teljes ellátásra, ahol az illetők egyttal segítséget kaphatnak szerb, német és francia tantárgyekből. Bővebbet Noviszad, Ustavska ulica 35. 9189

Csorogyerek (leány) Odzsa-cin német uricsalánál teljes ellátást kaphat a jövő tanév tartamára. Az illető az itteni németnyelvű polgári iskolában kitűnő oktatásban részesülhet. Érdeklődni lehet Scherer Marci adótisztánál, Szubotican. 9198

Uj burgonya teljesen érett ra tárképen „JULIUS GYÖNGYE“ étk része legkittűnőbb metorsági fajta. Kapható vagontűnőben meggyezés s erint. Mészáros vasuton u. 40. el 50 dinár r. r. z. k. u. l. b. u. o. n. t. é. r. a. C. r. v. n. k. a. á. t. o. m. s. **DIENER NÁNDOR** gazdasága Cvenka 924

Bačka Topolán 17 hold, ugyancsak Čantaviren 17 hold prima föld, mindkettő tanyával együtt, kiadó. — Bővebbet özv. Vojsena Péternánál, Čantavir, Fő utca 400. 9130

Haszonbérbe keresek több évre 60-100 egészen 150 holdig bárhol fekvő földbirtokot. Bodo, Lajos, Veliki Bačkerek. 9034

HALBROHR SPEDICIJA SZUBOTICA Telefon 10. ELŐNYÖSEN VÁMOL, SZÁLLIT, BERAKTÁROZ

A szerkesztésért BRÓDY MIHÁLY idvöllétében HUBER TH JÁNOS felelős. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-i.-ndi. Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica.

Népek egyesülése

(A perzsa nászról Ida Rolandig)

Irta: Magister

Olyan lakodalmat még nem látott a világ. Vagy tízezer ember ült meg nászát, mert egy valaki úgy akarta, valaki, aki először gondolt arra, hogy az egész világot egyesítse. Sándornak hívták és »Nagy«-nak nevezték. Macedóniából indult, hogy meghódítsa a világot.

A »világ végéről« tért vissza Szuszába, a meghódított Perzsa régi fővárosába. Ott voltak a palotában az elűzött, legyőzött Dareiosz perzsa király leányai: Slotira, Parisatis, Drypetis, az anyjukkal. Zsákmányul estek. Imádták a királyt, aki elfelejtette velök, hogy tulajdonképp rabok, elfelejtette velök, hogy apjokat legyőzte és apjuk halott. Szatrával és Parisattal Sándor most megtartotta az esküvőjét — hogy hámuljon rajta az egész hadserege. Először nem értették meg, — politikai sakkluzást sejtettek — a király a perzsáknak azt akarja bizonyítani, hogy nem erőszakos hódító, hanem az esküvő tette a trón jogos örökösévé.

Ez a feltevés igaz volt, de emellett Sándor nagy tervet eszelt ki a volt leghatalmasabb uralkodó dinasztia palotájában: az egyesült macedon-perzsa világbirodalmat megteremtteni. Összeházasítással. Csak így tarthatja meg roppant birodalmát, ha nemzeti és faji különbség nem választja el meghódított országa népeit. Össze kell őket házasítani, — így kell összeforrasztani a népeket.

Ő maga adta meg a példát, hogy eljegyezte a perzsa királyleányokat. A legifjabbikat, Drypetist férjhez adta barátjának, szárnysegédjének, Hephaestiosnak. És aztán tisztjeinek, katonáinak is meghagyta, válasszanak perzsa leányokat maguknak feleségül. A tiszték és vagy tízezeren a katonák, követték uruk példáját. Ha nem is örömmel, de teljesítették kívánságát...

Sándor anyja Epirusból került Macedóniába, egész más környezetből, más szokások, más vallások hazájából. Apja szeszélyei sok viszontagságos óráit jelölték ki fiatal éveit és az anyja számára, akit így követni is volt kénytelen abba a más világba, amelyet épü megismert, amelytől épü az övé lett, mint a macedonai miliót. És aztán Sándor a filozófus Aristoteles tanítványa volt, ami intellektuális fokot adott gondolkodásának. A filozófián keresztül nézve a dolgokat, katonái lelkiületét is megmagyarázhatta, de nem érezhetett velök sohasem. Nem érezhette meg, mily nagy áldozatot hoztak ezek neki, mikor szokásaiktól és erkölcsöiktől olyannyira elütő néket kellett választaniok életpárul, — így még inkább rájuk nehezedett az otthonról elszakadtság nyomasztó érzése és a felfokozott honvágy hamarosan lázadásban tört ki. Sándor lecsitította őket, de ki is cseréltette legnagyobb részüket — »új anyaggal«. Az összeházasítás megakadt a Sándor hamarosan bekövetkezett halála után — a vezérek szerte-szétjel húzták nagy birodalmát, — a király perzsa özvegyeit is megölték. A népek egyesülése eszméjének érdekesen megkísérelt megvalósítása — megbukott.

Nagy Károly helyreállította a régi római világbirodalom határait, de tovább aligha ment hatalmának megerősítésénél. Halála után széthúzták a birodalmat — az utódok és a híres Welt Judit. Csak a korzikai ügyvéd fia, Napoleonnak, a császárnak sikerült újra összehozni Károly római császárságának határait. De Napoleon nem annyira Károly, mint inkább Nagy Sándor utódját látta önmagában és Nagy Károly birodalmának élén neki is meg volt a programja: az egységes — mondjuk — egyesült európai államok kiépítése. Ennek az egyesült európai államnak az a célja lett volna, mint Sándor koncepciójának, — a nemzetek közti surlódások elvesztek volna az egységesüléssel, amire szükség volt, ha meg akart maradni imperátornak. Merthogy éppen imperatori erős eszközökkel gondolta összerakhatni ezt a nagy épületet.

A császár apja korzikai volt, az anyja afrikai száracén származású és ő a franciák katonája is ura lett. De Napoleon nem lehetett — hazafi, mert a hazafisághoz nem volt a humusza. A kis korzikai sziget jelentéktelen függetlenségi harcra nem foghatott tüzet, amelyben a nemzeti érzés fellohogott volna, a franciákhoz pedig csak éppen annyi köze volt, hogy ő nevelték katonáinak. A franciákat ismerte ugyan, ismerte az érzelmi skáláikat, amelyeken játszhat, ismerte nemzeti ideáljait, de nem talált mindezzel érzelmi közönséget és az afrikai asszony és Korzika szülőtte érthetetlenül állt a mozgolódó, nemzeti aspirációkat annyira feltűtő Európa, sőt Franciaország előtt. Nem értette meg, miért nem akarják elfogadni azt a célkitűzését, amelynek megvalósításában látta az emberiség fejlődésének biztos jövőjét. Igen, igaz... minden áron az ő hatalmi drílljének szükségességét hozta ennek az alkotásnak az élére, — elvált a feleségtől, elvett egy császári hercegnőt, hogy dinasztia teremtse, örökösét ehhez a szerephez. A császári hercegnő (Mária Luiza) volt az egyetlen teremtmény, aki tudott hatni rá és aki talán mégis más úra vezette volna, ahhoz a belátáshoz, amely pótolhatta volna a hiányt, a nemzeti mozgolódások érzelmi motívumának megértését. Mária Luiza erre nem volt képes, szellemi horizontjából az ilyen perspektíva messzire kimagaslott és nem csatolta a szerelem a férjéhez, máz

pedig ez a szerelem megadta majdnem mindig a nőknek az intenciót az ilyen perspektívák megsejtésére, sőt meglátására.

Igy hát a népek elűzték Korzika és az afrikai asszony fiát és a népek egyesülésének eszméje megbukott.

*

1926. végén a világ nagy államférfiai Bécsben kongresszusra gyűltek össze. A kongresszust fiatal osztrák gróf, Coudenhove-Calergi hívta össze, hogy megvitassák az Európai Egyesült Államok megvalósításának lehetőségét. A gróf elképzelésében meglátott, hogy nagy szociális készültsége megbirkózott valamennyire romantikus hajlamával, ebből az elképzeléséből hiányoztak a »fantasztika« Sándor, a hidegen számító Napoleon módszerei: leszűrt konzekvenciák alapján a gazdasági egyesülésben kereste a megoldást.

A gróf apja galíciai kormányzó volt, de azelőtt Japánban képviselte Ausztria-Magyarországot. És a követ megismerkedett Tokióban egy japán hölgyvel, akit megszeretett és elvett feleségül. A fiatal gróf tehát szinte diszpozitívoképp kapta a nemzetközi világszemléletet, amely tervéhez hozzásegítette. De ezen a világszemléleten át nem érthette meg, hogy eszméjét nem fogadták azzal a lelkesedéssel, amelyet várt, sőt igyekeztek tőle többfelől kompromittálni. A fiatal Coudenhove-Calergi gróf is más körből választotta feleségét, mint ahonnan az osztrák arisztokraták elvárták volna. Igaz, hogy ez az asszony, Ida Roland

a modern színpad egyik legkiválóbb nőalakja, de az apja nem volt gróf, még csak nem is nemesi származású, hanem Galiciából eredt egyszerű zsidó kereskedő. És mégis a Burgtheater, a Habsburgok volt színháza, az osztrák köztársaság színháza szerződtette Ida Rolandot, aki kivitte azt, hogy az állami színház műsorára tüzött ki Bécsből sokáig száműzött darabot. — Rostand »Sasfiók«-ját, — azt a drámát, amelyben Napoleon fia keserű igazságokat mond a Habsburg császárnak. A »Sasfiók« szerepét Ida Roland asszony alakította, Coudenhove-Calergi gróf felesége.

Csakhogy 1927. január 1-én a színház felbontotta a művésznő szerződését. Az igazgató igyekezett hosszú kommunikékben a színház súlyos körülményeivel megmagyarázni, amiért a szerződést nem hosszabbította meg, mindamellett nyilvánvalóak lettek a felbontás politikai okai, különösen akkor, amikor az osztrák horogkeresztesek vezére, Liechtenstein János herceg a nemzetgyűlésen interpellált a szerződés megújítása miatt, hogy az akceptálás a Sasfiók további előadását és ez az osztrákok ideáljait sértené. Roland asszonynak büne volt, a származása és hogy a férje Páneurópa eszméjének vezére, Liechtenstein hercege Ida Rolandon keresztül akartak a férjére ütni! A botrány elült, nem értett a színháznak, nem értett a grótnak, de az Egyesült Európai Államok eszméje úgy látszott, elmerül.

Most Briand megszólaltatta, közvetlenül Huga előtt, de kevés remény van arra, hogy a német gróf és japán asszony fia elképzelése megvalósuljon.

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazni kíván az országában és ismeretlenül végül a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segítségével kison palotájából, autotaxin a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatról, a szállodában magánbiztosítónak jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy az illető miniszter egyáltalán nem tart magánbiztosítót. Erre persze az idegen még gyanúsabbá válik s a rendőrkapitány detektívet küld hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte Öfelsége nem akar nyilatkozni, de némi kis megvesztegetéssel keresztkülszí, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek négy-szemből elárulja a kiletét, s rendjelet ígér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vígőcektől látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megveszori, jól mutat a vicces társalgásokon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utamatot és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvtárossal könyvekről és irodalomról, írókról, kiadókról és a nyájias olvasókról. Ebben a boltban még egy érdekes férfival ismerkedik meg, s e két uriembernek a társaságában ebédel a »Medve« nevezetű restauránsban, ahol további ismeretségeket köt, akikkel aztán beszélgetést folytat a liberalizmusról, a szabadkőművességről, az antiszemitizmusról s a velük határos kérdésekről.

*

A király utazónak arra a kijelentésére, hogy mindenkit a testvéreként szeret, s szeretné, ha őt is mindenki a testvéreinek tartaná, az asztaltársaság tagjai elégedetten bólgattak. Látszott, hogy tetszett nekik ez az érzésmegnyilvánulás, és Harold ur, aki, úgy látszott egyik vezére volt az »emberségesek« szövetségének, igen barátságos hangon mondta:

— Valóban nemes nyilatkozat, és remélem, igazán őszinte. Ez esetben nagyon valószínű, hogy ha illetőségi helyének a páholyánál fölvetéért jelentkezne, a fölvetésének semmi akadályja se volna. S ha majd hozzánk tartozik, módjában lesz harcolni azon előítéletek ellen, amelyek a liberalizmustól, a kultúra e hatalmas dolgozó társától féltik a társadalmat.

— Kedvem mindenesetre volna hozzá, — felelte Öfelsége. — Kora ifjúságom óta rokonszenvezek a szabadelvűség tanaival, és mindig szívesen olvastam ama szép írásokat, amelyek azokat hirdetik.

— Szépek is azok, jó uram, de a mai kor s a mai ember elfordult tőlük.

— Remélhetőleg nem örökre, — jósolta a király. — Semmire tart örökké, — vette át a szót a könyvtáros, — és semmi se szűnik meg örökre. Minden volt és minden lesz megint. A történelem mindig ismétlődik... Biztos, hogy ezeknek az eszméknek is megjön a reneszánszuk, mint ahogy az igazán jó és nemesstartalmu könyvek is újból föltámadnak s mintegy második életre kelnek, ha hosszú ideig senki se kereste és kevesen olvasták is őket. Az igazán művelt és tisztult izlésű emberek jelében ma is van még nyoma a régi eszményiségnek, a lelki szabadság magaslatára vágyóknak s az emberiség érzés kultuszának.

Akiknek szívében ez a láng még nem aludt el egészen, azok nem harcias, hanem inkább szemlélődő természetek, akik a meggyőződésüket se forradalmi, se egyéb agitációs úton nem próbálják a társadalomra rákényszeríteni.

— Hát mit csinálnak?

— Várnak.

— Mire?

— Jobb időkre, amelyeket meghoz az embernek jobb természete, akit az Isten nem teremthetett azért, hogy ártson az embertársainak, hanem hogy a hasznukra legyen... A gondolkozásnak újabb s nagyobb átalakulásánál lehet, hogy a régi nyugalmazott jelszavak megint fölhangzanak s a skátrba helyezett liberalizmus újból bevonnul a kedélyekbe, a parlamentekbe, az egyesületi életbe, az egyházközségekbe s mindenüvé, ahol most — hiányzik, s ahol a hiányával megrontja a közszellemet.

— Mindent helyeslek, amit most hallottam. Csak azt nem, hogy hármely élet- vagy világnézet, amely hiányzik, megrontja a közszellemet. Hogyan ronthat valami, ami nincs?

— Egy igen régi iskolai anekdotával felelek kedves uram. A kis diáktól azt kérdezte a tanítója, hogy: mi a só? S a fiucska így felelt: a só az a fűszer, amely elrontja az ételt, ha nem tétetik hozzá. Bolond felelet, de a tartalma mégis igazság. Mint ahogy sokszor a legnagyobb boldogság mögé bujik a legigazabb igazság... Ilyenek a liberális eszmék is: rontanak a távollétükkel. Az egészséges társadalmi életnek ezek alkotják a savat-borsot. Mindenüvé kell belőle egy kevés. Mi megpróbáljuk ezzel a sóval, ott ahol szavunk van — sok helyen bizony nincs — kissé emészthetőbbé tenni azt a szellemi táplálékot, amelyet a közélet szakácsai kotyvasztanak.

— Szép hivatás, valóságos javítóműhely, — jegyezte meg a király.

— Szép, de hátlátlan mesterség és sokszor hiábavaló mesterkedés, kedves uram, de hát nemcsak Anglia kívánta meg — ahogy Nelson mondta —, hogy mindenki teljesítse a kötelességét, de a mi meg se írt szabályzatunk, a lelkiünkben élő saját külön Code Napoleon-unk is követeli, hogy ha jellemjavításra, erkölcsnemesítésre és szellemgazdagításra van alkalom, sose huzódozunk a munkától, a fölvilágosítástól s az előítéletek elleni küzdelemtől.

— Most én mondom, hogy ez a nyilatkozat nemes, s ha igazán őszinte, akkor nem vagyok rossz helyen az önök körében.

— Semmiesetre se a legrosszabb társaságban. Ez még az a város, ahol van némi nyoma a régi mentalitásnak s néhány hirmondója a pur sang-liberalizmusnak. Sok helyen ennél se talál belőle.

— A pártok ellentétbe helyezkednek vele?

— Óh, a pártállás nem döntő. Amint már mondtam, mi nemcsak nem politizálunk, de utáljuk is a politikát, amely éppen igen kiváló és igen sokat politizált államférfiu szerint rontja a jellemeket.

— E szerint az önök szempontjából a pártállás nem is fontos.

— Nem, nem, — felelte élénken a könyvtáros. — A becsületesség és az egyenesség, ami gyakran egészen-egy, az a fontos. De félek, ez is megrikult.

Utazónkat az a fölfogás elszomorította. Neki eddig csak kifogástalan becsületességű férfiakkal volt dolga. (Uralkodók abban a hibében élnek, hogy csupa makulátlan jellemű emberek veszik őket körül.) S most megzavarták ebben a hitében... Egyenesen a

könyvkereskedőhöz fordult. Gondolta: aki olyan jó könyvet árul s lebeszéli a vevőit arról, hogy rosszat vásároljanak, az mindenképpen megbízható egyéniség lehet.

— Nézze, kedves uram, ön iránt föltétlen bizalmat érezek. Összeköt bennünket a könyvek szerete. Én megvallo, bizonyos tekintetben tájékozatlan vagyok, — talán mert nagyon is magányos életet élek.

(Bizony senki se él olyannyira magányos életet mint a mindig kirakathat álló s a nyilvánosság előtt mozgó király, — gondolta e percben ő maga, s aztán folytatta:)

— Miről tudja meg, hogy valaki becsületes-e?

— Ezzel a kérdéssel uraságod zavarba hoz. Ezt a minőséget nem lehet úgy észrevenni és megállapítani mint egy színt vagy illatot, — azt megérzi az ember. Ha tudniillik ért az emberekhez vagy szerencsés fölismerő ösztöne van.

— Lehet. Önnel szemben például, kedves könyves uram, újcimen semmi kétségem. Érzem, hogy becsületes férfiú.

— Én is ilyennek tartom önt, — felelte a tudományok terjesztője.

Kezet szorítottak, s a király érezte, hogy becsületes ember kezét fogja, de azt is, hogy még igen messze van a céljától. Csak két nap óta van alkalma a társadalom olyan tagjaival érintkezni, akik a „közönség köréből” valók, s ez az idő bizony iskolának és tanulásnak ugyancsak rövidnek bizonyult... A történelem és a mese Harun al Rasidja valószínűleg éveken keresztül vándorolt embertanulmányozás, exigenciák kifürkészése és igazságtevés céljából. S ki tudja, elérte-e ő is, ami a szándékában volt?...

Egy ideig még beszélgettek, és újságokat böngésztek, s a társaság oszolni kezdett. A könyvkereskedő is fölkihelyezett, hogy megnyissa boltjának szentélyét azoknak számára, akik azgal a kérdéssel nyitnak be oda: mi a legújabb »sláger« az irodalmi piacon? Őfelsége is visszatért a hoteljébe, ahol lepihent egy órára, aludt is egy sort, s ébredése után borbélyért küldött, — már kezdett terhére lenni a kétnapos szakáll, amelytől szabadulni kívánt.

Mikor Figaro befejezte a szépítő munkáját s a király a tükörbe pillantott, meglepődve látta, hogy a borotva a szappanhabbal és szakállborostával a festéket is lesimította az arcáról, s hogy az üveg mögött Őfelségének jóltalált arcképe mosolyog rá. A királyné kozmetikai művészetének minden nyoma eltűnt. Az első pillanathon megijedt, de aztán vigasztalódni próbált: ráismerni senki se fog, a közönség legfeljebb a feltűnő hasonlatosságot veheti észre. Kinek jutna eszébe királyt keresni annak a privatier-nek a szerény egyéniségében, aki víg-cé-hotelbe száll és szabadgondolkodókkal meg egyéb zsidókkal ebédel?

... Harold ur, akivel kávé mellett abban állapodott meg, hogy délután érte jön, kopogtatás után belépett a 14-es számú szobába, s mikor annak lakóját megpillantotta, elállt a szava s hirtelenében köszönni is elfelejtett. Őfelsége szólalt meg előbb:

— Isten hozta!

Amaz mereven állott meg, mintha gyökeret vert volna a lába, s nem minden zavarodottság nélkül hebegte:

— Ezt a hasonlatosságot eddig észre se vettem. Mindig így hasonlít Uraságod a királyunkhoz?

— Néha nagyon, máskor meg kevésbé, — felelte Harun.

— Azért kérdeztem ilyen furesát, mert délbem ez a frappáns hasonlatosság elkerülte a figyelmemet. S valószínűleg a másokét is, mert máskülönbben szóvá tették volna.

— Nos, — mosolygott a magánzó, — az embernek ebéd előtt egészen más az ábrázata mint ebéd után. Ha jöködvü, más képet mutat mint amikor lehangolt. Néha tagadhatatlanul elkövetem azt a tisztelenséget, hogy kissé hasonlítok a királyhoz, aki hogy keleties kifejezést használjak — örökké éljen. De hát, ugy gondolom, ez nem fölségsértés.

— A keleti szellemü kívánsága?

— Az se, de a hasonlatosságom se.

— Persze, hogy nem. Hiszen nem szándékosan teszi.

— Egészen ártatlanul jutottam hozzá. S mindent megteszek, hogy mentül kevésbé legyen föltűnő, mert az bizony nekem se kellemes.

— Gondolhatom...

— A járókelők gyakran csodálkozva néznek, hoszszan megállanak s a fejüket csóválják. Némelyek mélyen kalapot is emelnek. Talán az jut ilyenkor eszükbe, hogy az ördög nem alszik, — hátha mégis a király az, aki áruhában sétál el mellettük... Már nem egyszer gondoltam arra, hogy szakállt növeszték vagy éppen álszakállt ragasztok, hogy kevésbé hasonlítunk egymásra, én és Őfelsége, de ennek az operációnak a kivitelét mindig halasztgatom. Mentségemül ilyenkor III. Napoleonra szoktam emlékezni, akinek uralkodása idejében nem kevesebb mint 5—6 uriember sétálgatott Páris boulevardjain, akik a megtévesztésig hasonlítottak a császárhoz.

— Igen, többek közt egy borbély is, az, aki Villemessant-hoz, a nagy royalista-lap szerkesztőjéhez járt.

— Villemessant ur híres mystificateur volt, s mikor egy vidékről érkezett barátja épp akkor toppant be hozzá, mikor a borbély távozott s az csodálkozással konstátálta a nagy hasonlatosságot, V. ur így

szólt hozzá: »Barátom, ez nem hasonlóság. Ez maga volt a császár.« — »A császár tenálad?« — kérdezte amaz. — »Nos igen. Sokkal feltűnőbb volna, ha én, a deklarárt legitímista mennék öhozzá.« — »És vajjon mit kerestél nálad?« — kérdezősködött tovább a jámbor vidéki. — »Ne mond meg, kérlek, senkinek, mert mélységes államtitok. Arról tanácskoztunk, hogy mily föltételek mellett volna hajlandó átadni a trónját Cham-bord grófnak, azaz V. Henriknek.« A jó ur természetesen nem hallgatott, s másnap mindenféle tárgyalást az »államtitok« Persze a vidéki pasast kivéve mindenki tudta, hogy föltűtetésről van szó. Állítólag a császár is értesült róla s nem is haragudott, mert a tréfa nem sokkal fiának a születése után történt, amikor a trónja még szilárd volt... Komolyabbnak látszott egy másik Doppelgänger-jének az esete. Ez annyira huzott a Felsőre, hogy állítólag a császárné is összetévesztette egyszer az urával — *homny soit qui mal y pense* — s megszólitotta Compiegne-ben: »Hát te, kedves Louis, hogy? kerülsz ide? Azt hittem, az államtanácsban elnökölsz?« Ezt az urat föl is szólitotta a főudvarmester, hogy változtasson valamit a külsején s főleg ne viseljen a császárhoz hasonló szakállt. Mit gondolt, mit felelt ez az ur?

— ?

— Hogy ő bizony megszokta már »igy«, s nem szándékozik sem a szokásain sem a szakállán változtatni, hanem ha terhére van a hasonlatosság Őfelségének, akkor változtasson rajta ő. Muszáj a császárnak éppen Napoleon-szakállt viselni?

Harold jóízűen nevetett.

— Ezt a mulatságos anekdotát nem is ismertem, — mondta.

— Nem is közölték még eddig talán sehol, — felelte a 14-es szám. — Csak udvari körökben adták mindig szájrul-szájra.

— És ön persze a királyhoz való hasonlatossága révén tudta meg, — tréfálkozott Harold. — Uraságodat valaki Őfelségének nézte és sietett a kedvében járni egy kis udvari pletykával...

A király szabadkozni iparkodott.

— Feleli ön, hogy az udvari orvos legbizalmasabb barátainnak egyike. Töle gyakran hallok egyet s más az udvarok életéből, amelyek máskülönbben hét lakattal elzárt könyv a nagyközönség előtt... Hát azt tudja-e, hogy egy másik uriember ellen, aki szintén nagyon hasonlít a császárhoz és máskülönbben parfümgyáros volt, még attentátumot is követtek el, amely szerencsére nem sikerült? A haláláig büszke is volt rá.

— Napoleon?

— Dehogy! Az ugy megszokta a merényleteket mint a nagy művészek a tapsviharokat, A parfümgyáros.

— Nos, önnek ilyen balesetektől nem kell tartania. A mi királyunk szerencsére, s az ön szerencséjére is, közkedveltségnek örvend, s uraságod nyugodtan sétálhat a városon végig, egyetlen hajaszála se fog meggörbülni. De mondhatom, a hasonlatosság rendkívüli.

— Én magam nem találok annyira megtévesztőnek, de némelyek szerint —

— Igazán naiv és ennélfogva hiszékeny lelkek közt, faluhelyen például, sikerrel játszhatná el Őfelsége szerepét. Micsoda vígjátéktárgy!

— Plágiummal vádolhatnának. Az eszme jó, de már nem új. *Schon dagewesen*. Különbben sohase is gondoltam efféle tréfára. Először: mert az élet komoly. Másodsor: nem hiszem, hogy egyetlen gondolkodó ember fölülne a komédiának; senki se hinné el, hogy Ő vagyok, — a királyok egészen más módon szoktak föllépni, beszélni és viselkedni mint mi szürke polgárok. És harmadsor: az igazat megvallva, nem is cserélnék vele.

— Azt elhiszem. Egy privatier-nek kisebb ugyan a hatalma, de kevesebb is a gondja mint a királynak, s éppen azért nem lehetetlen, hogy ő viszont szívesen cserélne önnel, ha ez módjában volna.

A 14-es számú szoba lakója mélyet sóhajtott, s alighanem a király volt az, s nem a magánzó, akinek az ajkai közül a sóhaj elrebbent. S aztán így szólt:

— Mindenki ott van a helyén, ahová a sorsa rendelte, s ott kell maradnia, amíg a sorsa parancsolja.

A cicerone pedig kérdezte:

— Megyünk?

— Szívesen, és pedig oda, ahová kívánja.

Harold ur az órájára nézett:

— Öt óra mult. Társaságba viszem. Művelt hölgyek közé.

— Meg fogom állni a helyemet köztük?

— Remélem, — mosolygott a király kalauza. — Oregonék boldogok lesznek, ha szalónjukat egy művelt idegen ur látogatása fogja élnikíteni.

— Miféle emberek?

— Jófélék. Es pedig a szónak nem éppen odiózus értelmében. Oregonék, amint mondani szokták, »házat visznek«. A háziur igen gazdag, de a gazdagságával nem él vissza. Másik előnye, hogy okosan műveletlen, míg a feleségének, aki áldott jó asszony, az a megbocsáthatatlan hibája van, hogy okatlanul művelt.

— Hogy értsem ezt?

— Oregon ur igen keveset beszél s így ritkán árulja el, hogy a szakmabeli képzettségén kívül (amely két sajtalmának az igazgatását könnyíti meg neki) jóformán semmit se tud, míg őnagysága, akinek igazán figyelemreméltó olvasottsága van, olyan sokat beszél, hogy ezt a műveltsége ki nem bírja. Sok beszédnek sok az aja, — mondják paraszton, s Oregoné

bizony néha kifárasztja a hallgatóit. De a konyhája, a teája és a szíve egyaránt jó, s ez jóvátész sokat... Mindketten derék népek. Se nem gyűlölködők, se nem irigyek. Oregon ur nem haragszik azokra, akik műveltebbek, s a felesége nem nézi le azokat, akik műveltebbek mint ő.

— Szóval: szeretetreméltó emberek.

— Azok, s bár igazán gazdagok, egy csöppet se irigyek. S ez nagyon jó és ritka tulajdonság a gazdagoknál...

— Kissé paradokszul hangzik. Azt hiszem, hogy az irigykedési hajlam a szegénységgel jár együtt.

— Azzal is. De a szegényeknek, mivelhogy több a dolguk s egész nap, reggeltől késő estig el vannak foglalva, nincs annyi ráérő idejük, hogy irigykedjenek mint a gazdagoknak, akiknek mindenre van érkezésük. Figyelje csak meg az ismerőseit.

A király elgondolkodott s így szólt:

— Mielőtt Oregonékhoz megyünk — ugy-e, így hívják őket? — szeretnék róluk még egyet s más halatani.

— Szívesen elmondok róluk mindent, ami még tudok, s mivelhogy ez nem valami sok, elkészülök vele, mire odaérünk.

Elindultak a hotelből.

A szálloda alkalmazottai, a tulajdonostól kezdve a kisportásig, mind mélyen hajbókoltak a 14-es számú szoba lakója előtt, sokkal alázatosabban mint eddig. Szerfölött imponált nekik, hogy vendégüket Harold ur társaságában látták, aki a városnak egyik legnépszerűlenebb, de egyszersemind egyik legtekintélyesebb embere volt.

Gondolták, a vendég, bár csekély podgyással érkezett, nem lehet valami egészen jelentéktelen firma, ha Harold ur őnagysága a bizalmára méltatja s karöltve halad vele keresztül a hall-on.

(Folytatás jövő vasárnap.)

Borsódi Ferenc:

Számadás

Itt állok a kapu előtt,
Hallom: már a zár csikordul
Én belépek, s amint fordul
Nincsen többé visszatérés.

Nincsen többé visszatérés,
Sötét kapu előtt állok —
Hogyha nyiták, mit tallok
Ködtakarja, messze tájon?!

Pedig én már jártam erre,
Ködtakarja, messze tájon
Én jó varázspapíromon,
Mesebéli tájton.

Lelkesedés — ostor esatta
Fürge lovam el se táradt,
Büszke alomparipámat
Ifjusággal sarkantyuztam.

Dal kísért, virág közt jártam,
Könnyű gond — szél s... felettem —
Rdm nevetett, rd nevettem,
Fülyörészve odébb álltam.

Borus eget sose láttam,
Soha én kopár vidéket,
Nem szakítottam tuskéket
Mikor virág után nyultam.

Pedig akik arra jártak,
Pedig akik ott élnek
Panaszkodva mást mesélnek,
Riasztó, borus meséket:

Régi kedvem el fog hagyni,
Jó lovamról le kell szólni,
Meztláb göröngyön járni
Zivatáros ég alatt.

Gond tör ott rdm: virág között
Vadat rejt a bokor alja,
Rám ugrik, ha léptem hallja
S ölét átkos öleléssel.

Ne szóljatok, nem így van ez!
Jártam én ott álomszárnyon
Titkot táro éjszakákon —
Most is úgy lesz, kell hogy legyen!

Felhő engem meg nem riaszt:
Zápor után virág terem —
A virágot mind fölleszedem,
Nagy utamra velem viszem!

S hogyha lábam fetvéreznem,
Ha a gondok megrohannak,
Fütyentek jó pellovannak
Felszállok a fellegbe.

A méltóságos ur előfizetőket gyűjt kopja helyett, a költő egy pohár tejből meríti az ihletet és a démonnakisrosszulmegymert nagy konkurrencia Portrék és szilulettek a tejtívó paradijsomból

(Forrai Zoltán rajzaival)

A múlt századvégi riporter az élet hajótöröttjeinek nevezné őket, sorsüldözöttnek és egyéni okokat kutatna tragédiájuk mögött. Mi azonban már más módszerekkel vizsgáljuk az ilyen összeomlásokat és hogy a divatos prognózisnál maradjunk: a nyomászó gazdasági válság áldozatainak mondjuk őket.

Különös ismertető jelük: a hajdani jómód nyomai az arcukon, járdákon, öltözködéskön és gesztusajukon. Mint ahogy az öskori leletekből következtetni tudunk a primitív ember életkörülményeire, úgy nyilatkozik nekünk minden szónál beszédesebben a letört férfiú egyetlen mozdulata, ahogy a kést tartja a kezében, ahogy eszik és amilyen finoman, nesztelenül kanalazza tágába a levest...

A szenvedély marad

A tejtívó karakterisztikus figurája: egy monoklis, öreg arisztokrata. A degenerációt nem lehet tőle elvitatni. Az arca fáradt, mint a mumjáé, szeme állandóan a távolba mered, mintha nem is itt ülne, hanem valahol messze, több ezer kilométernyire a kis fehér falu, tejszagu érkezédtől. Gyalog jár, nem fogaton és nem autón, de ha nem is esküszik meg az anyja életére, akkor is könnyű elhinni neki, hogy azelőtt négyfogatu kocsit repítette, hogy gyerek korában az asztal körül kergettek, ha nem indult elefánt vadászatra az afrikai őserdőbe. Vannak ilyen fejek, amelyek — akár egy élő napló — megőrzik a gazdájuk multját, származását és nincs az a jól felszerelt utlevél, amely tökéletesen igazolná címét, jogait, mint ez a sápadt, szarkalábakkal körülábrkolt monoklis arc.

— Parancsol a méltóságos ur? — pukkodlizik az éthördő leány.

A méltóságos ur kezébe veszi az étlapot, hosszasan tanulmányozza, mérlegeli, latolgatja az egyes fogásokat, érdekli az étel minéműsége iránt, aztán ábitattal mondja ki:

— Borjuvés feltétellel...

A boldogult Brillat Savarin bizonyára könnyezve ölelné magához a véninyancot, aki ezt a szimpla, sőt guszttustalan ételt ennyi grandezzaal tudja elfogyasztani. Ilyen sikkal, méltósággal, ilyen szertartással! A

A méltóságos ur

tejtívó tulajdonosa elhüvöltlen szemléli és még képes azt hinni, hogy az a fagyvas, zavaros lével és tökfőzelékek körített kis menü valami felséges étel lehet és talán sajog is a szíve, hogy potom páncsát ilyen menyüvei gyönyört árul.

— Tésztát?

— Mi van?

Ámbár kívülről ismeri a verszegély variációt, mégis tüzetes szemle tárgyává teszi az étlapot és fontoskodva habozik a sajt, a turócsusza és a mignon között.

— Egy turóst... sok töpörttyüvel...

A tejtívóban egy pengő egy ebéd, kenyérral és borávalóval összesen egy pengő tizenhat. Nagy menü egy pengő huszonhat. Kishivatalnokok, hivatalnokkisasszonyok, egész családok kosztolnak itt. Kicsit szegénykezevő jönnek, istenen, de hát nem mehet mindenki a Ritzbe? A méltóságos ur is heves lelki tusákat vívott önmagával, mielőtt rászánta magát, de a korgó gyomra elnyomta a büszke önértéket. Ma: törzsvendég. Néha, derűsebb pillanataiban diskurzusba elegyedik a nép egyszerű gyermekeivel. Kiderül, hogy közel atyafiságot tart több ma is jómódu pesti arisztokrata csa-

láddal.

— Azok a saját palotájukban laknak — morfondíroz — én elkártyáztam és ellőversenyeztem az enyémet. A maradékot pedig egy kis táncosnő vitte el.

Olyan közhely-tragédia, a Heltoi regényekben találni ilyen békebeli módra lecsuzzott méltóságosokat.

— Ön bizonyára szenvedélyes kártyás lehetett — kockáztatja meg tisztelettel egy belistás részletgyűnök.

— No, no... nem mondhatnám. Egyetlen és igazi szenvedélyem a konjagyűjtés volt.

„Ukrajna réme“

A részletgyűnöknek tátva marad a szája és a borjulus fele uton megáll a levegőben.

— Miit tetszett gyűjteni?

— Kopját — feleli olyan magától értetődően, mintha csak azt mondaná: bölgyet.

— És mire jó az?

Vállat vont. Ó, sancta simplicitás! Hát mire jók az élet többi botor szenvedélyei? A pénz, a nő, a rohanás? Ha ezt valaki nem érzi át tisztónt teljes magasztosságán, annak ugys hiába magyarázná.

— Volt az ön gyűjteményemben olyan kopja is, amellyel még a Krisztus előtti időkben hadakoztak. És a török időkbeli, egy gyönyörű, aranyozott hegyű, amellyel Szulejmánt bükték oldalba!

Ragvog a szeme, ahogy dicsékszik, büszkélkedik a kopjával, mint a hitu apák a kedvenc gyermekeikkel. A különféle kopják történetét úgy adta elő, mint az anyák a kisfiúk sikerút mondasait.

— És most is szenvedélyesen tetszik még gyűjteni?

— Igen. De nem koplókát, hanem előfizetéseket és hirdetéseket egyik naplira számra...

Az ukrajnai pogrom áldozatai

Micsoda tarka Babel! Anya a gyermekével, mellette egy morozus kövér ur, tőle jobbra pikáns görlicék színes diáksapkában, kurta, bokorugró szoknyában fagyfaltoznak és esicseregnek.

— Mit szólsz a Gaál Franciához?

— Láttad a Simon Böske legufagbb képét a Délibábban?

Ha súlyos, vad vita indul meg, hogy ki a nagyobb, a szőke az amerikai vagy a magyar szépségkirálynő?

A költők

Itt ül az észvesztő démon is, aki az Angol-parkban szokta extázisba ejteni a serdületlen ifjuságot. Szegényke már évek óta filmprimadonnának készül. Most is lázasan, mohón fogyaszt. Nem pezsgőt? tejbegrizt!

— Nagysád szereti a tejbegrizt? — érdeklődik egy kaján kereskedelmi alkalmazott.

A démon nyomban felhuzza kerek térdeit, akár a rák az ollóit, ha hozzáérnek és éneklő, nyafogó hangon felel:

— Igen... a kozmetikusom ajánlotta... ettől szebb lesz a teintem.

Inkább szörnyet halna, semhogy bevallja, hogy ez az ebéde. Hja, manapság nemesak a kereskedőknek, de a démonoknak is rosszul megy. Óriási a konkurrencia. A tisztességes asszonyok is tisztességtelen versenyt csinálnak. A démon lovagjai természetesen nem ebből a körből kerülnek ki. Csupán üres óráiban kacércdik kissé a méltóságos urral, meg a kövér zálogossal, akinek a szomszédában van a fiókja és ide szokott átruccanni ebédre...

A sarokban ül Piláf bácsi. Mért hívják Piláfnak? Neki magának sines sejtelve róla.

— Keine Ahnung — gesztikulált megrökönyödvé, amikor meginterjuváltam — was ist das Piláf?

Ő még nem evett soha piláft. De tényleg, bármennyire logikátlan is, érezni mindjárt az első pillanában, hogy ezt a szakállas, hajlotthátu, kaftános galiciát nem is lehetne másként nevezni, mint Piláfnak. Aranyos kedély. Gyűjt. Kis perselyt ráz az orruk alá és motyogja:

— Für die arme Kinder... az ukrajnai pogrom áldozatainak...

Ő még az ukrajnai pogromnál tart. Valaki meg is jegyezte:

— Szívesen adok én a vén esirkefogónak, csak az bosszant, hogy olyan lusta. Nem vesz magának annyi fáradságot se, hogy haladna a korral, az idővel és valami közelebbi, aktuálisabb precedensre ni-vatkozna!

Piláf bácsi annyira kényelmes, hogy sokszor nem is fordul el, hanem a szemünk láttára kotorja ki a perselyből — amely peccéttel van ellátva — a könyöradományokat. Ha pedig törzskuncsaftékkal áll szembe, ennyire sem zsenirozza magát, csak eltakarja a persely nyílását:

— Mein lieber Kind, adja ide a kezembe azt a pénzt, olyan keserves mindig kipiszkálni egy hajttüvel a perselyből!

Ihlet egy pohár tejtívóban

A nagy törzszakasztal: a köllők. Ez a leghangosabb. Itt tárgyalják meg a világ folyását, a legfrissebb irodalmi irányokat, ettől az asztaltól reszketnek a beérkezettek, legalább is így vélik az líju titánok, akik borzas hajjal, gyászkeretes körömmel transzsiroznak fel eleveneket és holtakat.

— Ezt hallgassátok meg, gyerekek! — teregetl ki maga elé papírjait egy pelyhesállu ifju és mielőtt még a társaság megakadályozhatta volna, felolvassa legujabb versét.

A többiek türelmetlenül várják, mikor telezi be: valamennyinek van egy kézírata, amit a plénum elé szeretne vinni.

— Remek! — lelkenedik a társaság esinos költő-nője — olvesson vidd el az Osvátnak!

Az ihletóra

A feketeinges legényke arról beszél, hogy most ön ki első verskötetével.

— Kassáktól akarok előszót kérni — mondja.

A többiek lehurrogják.

— Megörültél? Minek neked előszó? Meg tudsz e állani a saját lábodon is!

Aztán: vita a költészetéről. Ki a legnagyobb költő? Egy vicces legényke megjegyzi: »A Rotschild, meg a Ford!«

— Annak van miből...

A humort senki se honorálja, rendreutastító tekintettel fizetik ki.

Egy egészen fiatal poéta behúzódik az ablak melletti sarokba és dolgozik. Előtte papír, ceruza és egy peltár tej. Időnkint felemeli a fejét, kortyint néhányat a tejből, mintha csak ihletet akarna meríteni, részeg, mákonyos tekintettel pillant körül, aztán ujult erővel rója tovább a verssorokat. Költő 1929-ben...

Párisi film

Ahol még dul a politika — Szervezkednek a koldusok — Le az amerikaiakkal — Hol van az a Bastille?

Csak néhány napja vagyok párisi lakos. De egyelőre még tisztában vagyok. Azzal, hogy ennek a városnak is — mint akármelyik másnak — a vére, lényege a politika. Ezzel fekszik, kel, ebből táplálkozik. Uccája, tere, bárja, mozija, színháza, újságja, temploma, mind-mind politika. Vasárnap vörös, hétfőn fehér, kedden zöld, szerdán talán fekete, arany színű, amennyi az uccája. És ezek az uccák szídják, gyűlölik, tépik, marcangolják egymást egy kiló kenyérről, egy pár cipőért, esetleg egy borotvaszappanért is. Megszámíthatatlanul sok kisebb-nagyobb érdekes csoport teljesen elüto célkitűzésekkel párhuzamos vonalakon, hogy sohase találkozzanak.

De a politika ma már túlnőtt az emberek akaratán. Kozmikus erejű, valami újszerű nehézkedési erő, ami elől és alól nincs menekvés, azonos, közös, mindenre egyformán súlyosodó atmoszférikus nyomással.

Páris tudja ezt. Érzí. A zsebében érzi. És mert nagyon érzi, tudja, hogy ez olyan alap, amin a százszinre tagozódott, szétfolyó, egymást gyilkoló csoportokat szoros egységbe lehet vonni, olyan szilárd halmazállapotba, mint a gránit, vagy a gyémánt, amilyen szilárd, egységes már igen régen nem volt ez a népm.

Nemrégiben valamelyik német városkában kétszázegynéhány koldus és más hatóságilag szemeltartott egzisztencia, közös érdekképviseletbe, szak-szervezetbe tömörült. Cél egyszerűen: a hatóság elemi központi védekezés. Nem tudom, mi igaz benne, a lapokból tudom, de »Si non e vero — bene trovato« mondja Páris és máris folyik a szervezkedés. Országvilág szemé láttára nyilvánosan, sőt nagy dobbal. Nincs itt különbség érdekes csoportok között, a szinképzinei egybeolvadnak a sürgés-forgásban, van itt koldus elég és főként van ki ellen szervezkedni.

Egyben félelmetesen egységes ma Páris: Amerika ellen. A bankár ellen. Mintha a magántulajdonról való nézetek egy kicsit panaszokdának — mindegy: »Nem fizetünk!« ordítja ma egyetlen szédítő torok, elementárisan, érthetően, egyszerűen. Nem — gunyosan, fűgét mutatva a bankárnak.

Mert azzal itt már mindenki tisztában van, hogy Amerika innen egy frankot nem lát. Már nemcsak Cachin mondja, nem Blum, már nem is Boncourt, már — Poincaré mondta. Persze Poincaré felelős ember és jó stílusú, ő tehát pozitíve beszél: Fizetünk — ha a németek is fizetnek. De Párisban már fű, fa, virág, katoná, rendőr, finánc, civil, férfi, nő, öreg és fiatal, mindenki a negatív formát mondja: Ha a németek nem fizetnek — mi sem fizetünk. És ez itt köztudat, meggyőződés, tabu.

Bastille — mondja a villamoskalauz — végállomás.

Leszállok. Néhány lépés és merengve bámulom a birhedi börtön helyén emelkedő bronzoszlopot. A párisit már hidegen hagyja, nekünk idegeneknek van még érzékünk a mult iránt; medítálok: 1789. július 14. Delaunay... a lövetés... a lerombolás...

Mellettem kissé túlláplált, briliánsos, lornyonos nő betüzi a feliratokat. A megfoghatóságom — úgy látszik — rá is átragadt. Szemléltomást lágyul, az arca kipirul, két kezét a hasán összekulcsolja s miközben a változhatatlanba való belenyugvás jelül a feje szeliden aláhanyatlik, hirtelen egy egészen mélyről jövő sóhajítás robban felém.

Diszkrétan köhhintek. Önagysága észreveszi, egy pillantást vet a kezemben levő újságra, egy fokkal pirosabb lesz, aztán hátraszól valaki felé: **Jenő!**

A hazai hang jólesik és megnevel. Óvatosan félfordulatom veszek. Jenő — akiről rögtön megállapítom, hogy nem az én zsanerem — kezében félcilinderrel éppen egy rendőrrel tárgyal, nyilván eredménytelenül, mert hirtelen egy civile képeszkodik, aztán újra valami uniformis emberbe, majd egy arrasiető szatyoros nőbe, hogy végül egy hordárral állapodjék meg, akinek idegesen mutogat valamit, beszél, gesztikulál, erőlködik — hiába. Pedig a kérdezettek mind magyaráznak neki valamit, valószerűleg utba is igazítják, ám rövidesen faképnél hagyják szegényt, mert itt mindenkinck sürgős az utja. Szóval Jenő egészen beleizzad a céltalan futkosásba, a homlokát törli, bosszankodik és ahogy fejét csóválva tehetetlenül és ha lehet még groteszkebbül felémfordul, elhatározom, hogy meghalandszálom, ha engem is molostál.

Azzal lefizetek egy frankot, felteszom magam az oszlopterraszra és bámulom az alattam terpeszkedő szédítő házrengeteget.

Tíz perc múlva mellettem zihált Jenő.

— Jó napot — szólít meg ligeti bizalmassággal. — **Uraságod is a Bastille-t keresi?**

— Én — a világról sem. Ön talán azt keresi? — **kérdem enyhe »C« mollban.**

— Azt. Két hete vagyunk itt Párisban, mást se tesztek, csak szaladgálok a bulvárokon, mert az asszony mindent látni akar. Jól van, azért jöttünk — gondolom. Ma aztán azt mondja az ebédnél, hogy a Bastille-t is látni akarja. Mit árthat? — gondoltam, nézzük meg a Bastille-t is. Így aztán idejöttünk. **Jelenem, képről már ismerem, gondoltam mit kérdezős-**

ködjek, ugys megtalálom. De nem találom, pedig már leszaladgálok a lábam. Kérdezősködni hiába kérdezősködik az ember, senki se ért, sose hittem volna, hogy itt ilyen kevesen tudjanak magyarul. Ne aztán most mondja a feleségem, hogy kegyed magyar, erre aztán felszaladtam ide, gondoltam, innen hamarabb is megtaláljuk, de úgy látszik...

— Bizony úgy látszik megint hiába méltóztatott a tüdejét pusztítani — szakítom meg a szózuhatagot — a Bastille nincs itt.

— ??

— Nincs! Ebben a negyedben nincs!!

— Ugyan kérem — sajnál le Jenő jóakaratu kegyelgyintéssel — akkor maga se ismeri ki magát. Itt van az valahol, mondják is a franciák odalenn, hogy iszi, iszi, iszi, pedig az anyyi, hogy itt, csak azt nem tudom, hogy hol.

— Mit mondják magának — mégsincs itt. De meg-

nyugtatom — sehol sincs.

— ???

— Mert — tudniillik — a Bastille nem létezik, mint ezt nyilván tetszett már hallani, tekintve, hogy a forradalom lerombolta. Bizony. Ennek pont száz-harminc esztendeje. Később a város a köveiből a Concorde-hídat építette fel, a helyét planirozta és a közepére — mint látni tetszik — ezt az oszlopot emelte. De ezt megint egy másik forradalom emlékére. Szóval mit mondjak magának — a Bastille nincs itt.

— Ne és honnan szagoljam én ezt? — kérdi Jenő meggyőződéssel, aztán némi tündöcs után hamisítatlan hazai alkibgyeszítéssel csak ennyit mond az első lépesótokról:

— Enélkül is egész jól megélek. Amiben egyáltalában nem is kételkedem.

V-r.

RÉGISÉGTÁR

Valamelyik hetilapban láttam egy képsorozat, mely azokat a divatrekvizitumokat ábrázolta, melyek számára ma muzeumot kellene felállítani: a kalaptűt, a fűzőt, az »einlag«-ot, stb.

Ezeket a képeket nézegetve jutott eszembe, hogy csakugyan mulatságos volna egy ilyen muzeum. De nem csak divatjukat, mult tárgyakat, hanem a divatjukat mult felfogásokat, nézeteket, fogalmakat és típusokat is el kellene helyezni benne.

A társaság, vagy amit azelőtt így hívtak, maga is az élet komédiájának divatból kiment műfaját reprezentálja. Nem érdekel senkit, ép úgy, mint fotográfia, a társadalmi színű.

Egy szellemes bécsi író szerint az élet olyan, mint egy fejtetőre állított színház, melyben ismét a *comedia delle arte* jött divatba. Sem rendes műfajok, sem rendes szereplők nincsenek, dilettánsok játsszák a főszerepet és senki sincs az őt megillető helyen és szerepben.

Ha jól megfigyeljük, csakugyan azt látjuk, hogy a naiva félvilági hölgyet játszik, a félvilági hölgy anyaszerepet, az anya görlicét alakít. A segédszínész szerepet ad, az intrikus jellemzésint alakít és a jellemzésint komikus. A csitri démon akar lenni, a hősnő komikus szerepet kap, a komika szendét és a szende — a szende egyáltalán nem játszik ma szerepet!

Néhány ilyen megszünt tipust és fogalmat szeretnék megörizni ama muzeum régiségtára számára.

A kompromittált asszony.

Ki emlékszik még rá? Sápadtan és elhagyottan suhant mellékuccákon át. Szemében az üldözött vad félelme cikázott. A korzó közelében nagy kerülővel ment el. Ha ismerőssel találkozott, izgatottan leste, köszön-e, fogadja-e az ő köszöntését.

Férje kinozta szemrehányásaival, mert tönkretette a társadalmi karrrierjét. A féltékenységgel is kinozta, mert olykor felébredt benne a kétely, hogy nem »történt-e valami« mégis, akkor.

Rokonai közül a jóindulatnak titkon elmentek hozzá, leereszkedően beuzsonnázták az elibük tálat finom emnivalót. A rossz indulatnak egészen szakítottak vele.

Egynéhányszor Az után még megröbált bálba, nyilvános helyekre elmenni, de a társaság, melyhez csatlakozott, kesernyés arccal széledt el, hogy a terem másik sarkában újra összeverődjék.

Néhány lemondás és átlátszó kifogás után lemondott a társas életről.

Néhány férfi kíváncsi szemmel nézte, szívesen lett volna vele, olyankor persze, mikor a családja nélkül volt.

De a férfiktól fél Az őta. Ha valamelyik csatlakozott hozzá, remülten bucsuzott el akármilyen kifogással és futva iparkodott haza.

Csak a gyermekeivel érezte jól magát, de akkor is néha eszébe jutott Az, olyankor szenvedélyesen kapta öbe a kislát és könnyes szemmel csókolta bele a rémületét: mi lesz ha nagy lesz és megtudja?

Vajon mi volt Az?

Egy csónakparti, mely viharral és hajótöréssel végződött. Egy vacsora idegen városban, vagy kültelki korcsmában, amit valaki meglátott. Vendéglátás esto, a férj távollétében. Vonalekésés és éjszakázás ismeretlen szállóházban. Egyszóval az életnek valami clyan tréfája, mely összesodorta az asszonyt ártatlanságában, vagy ügyetlenségében egy idegen férfivel néhány órára.

A kompromittáláshoz csak ennyi kellett: egy férfi, egy véletlen és egy harmadik, aki meglátja.

A kompromittált asszonyt, sőt a kompromittált lányt is nyugodtan elhelyezhetjük muzeumunk régiségtárában. Ez a riadt szemü teremts, aki egy életen át fizetett egy óra könnyelműségéért, hála istennek nincs többé.

A kompromittált asszony, ma »érdekes egyéniség«, vagy »életművésze«. A kompromittált lány, »modern ember«, és »felszabadult öntudatos ifjúság«. Mindkettő a mai férfi ideálja.

Hogy ez így helyesebb-e, jobb-e, arról persze nagyon eltérnek a vélemények. De hogy így van, azon nem lehet vitakozni. Legfeljebb azon, hogy mért van így?

Tulajdonképpen érthetetlen! Hiszen férfiak és véletlenek ma is vannak, bár a véletlenek mindinkább helyet adnak az öntudatos szándékosságnak. Legjóképpen pedig van ma is harmadik, aki legresszabbkor jön, mindent tud, lát és hall és azt a tehniká minden rendelkezésére álló eszközével, valamint fantáziájának csapongásával és kicsapongásával felékesítve terjeszti.

Azt sem mondhatjuk, hogy az emberek jobbák lettek, megértőbbek, megbocsátóbbak.

Az emberek változatlan kéjjel mesélik és hallgatják meg az ugynevezett kompromittált adatokat. Azt is tévedés hinni, hogy az emberek erkölcszenebbek lettek, vagy mondjuk »modernebbek«, vagyis, hogy már semmiben sem találnak valamit.

Egyáltalán nem. Az emberek éppen úgy fel vannak háborodva mint ötven év előtt. Egyik azon háborodik fel, hogy ilyesmi történik, a másik halkabban persze, azon, hogy nem vele történik, a harmadik és ez a leghalkabb, azon, hogy ilyesmit emondanak.

Ez a halk és szerény harmadik felháborodik, akinek erkölcsi értéknél még nagyobb a ritkasági értéke, kijelenti, hogy »Igy nem lehet beszélni egy úri-nőről«. De azért nem vágja pofon a mesélőt — nem is vághatja, hiszen akkor *gavallér* volna és a gavallér is csak muzeumunk régiségtárában fordul ma elő — de meg nem is érdemes pofonvágni, mert ma már a pofon sem kompromittált. Az ember nem ijed meg a hallatára, de ne is csodálkozik ha elmarad.

Minthogy ilyenformán a mesélőt nem tartja viszsza sem a saját maga kompromittálásától való félelem, sem esetleges jó szívet nem aggasztja az, hogy a hölgyet lehetlenné teszi, tehát nyugodtan meséli a leghajmeresztőbb dolgokat, amikhez ma már véletlenre, rajtakapásra és tényekre sincs szüksége.

Mert minthogy sem vele, sem a hölgyvel nem történhet semmi, mért *ne* mondja, hogy *tudja*, hogy ezzel vagy azzal, itt vagy ott lakásuk van, vagy, hogy együtt szoktak havonta egyszer Bécsbe utazni.

Senkit sem érdekel, hogy *igaz-e*, amint a novellánál is csak a primitív olvasónak jut eszébe ez a kérdés. A művelt hallgató ilyen jelentéktelen árnyalatok iránt nem érdeklődik. Neki az a fontos, hogy a történet, mozi, vagy pletyka érdekes legyen.

S minthogy az igazságot senki sem ellenőrzi, hát a hölgy nincs kompromittálva, viszont a mesélőből nem válik rágalmozó.

Legszébb egyetértésben és együtt lépnek be azokba a szalonokba, melyeknek — ez persze ismét csak régiségtárunkban található — valamikor zárt és nehezen nyíló ajtajuk volt.

Ott bent, a »társaság« keretein belül találkoznak gyilkos és áldozat és legjobb egészségben mosolyognak egymásra.

A gyilkos nyugodtan mosolyog, mert azt hiszi, senki sem olyan aljas, hogy visszamondja neki!

Az áldozat viszont azért mosolyog, mert persze régen visszamondták neki és úgy gondolja, hogy az ilyen visszamondták neki és úgy gondolja, hogy az ilyen veszedelmes embert le kell feyverezni. Különben is megvan róla győződve, hogy csak irigységből mondta. Nem haragszik érte, mert hiszen alapjában véve nem ártott neki. Kompromittálni valakit nem lehet többé.

Minthogy a nők ugyszólván naponta kompromittáltják magukat, a kompromittáltság elvesztette tragikus értelmét.

Vannak felfelé ivelő női karrierok, amik kompromittáltságok láncolatából állnak.

Kompromittáltak és kompromittáltak közt megszünt a lényeges különbség.

Szegény kompromittált asszonyok, akik elhagyottan és elítélten éltek végig az életüket, elvérezve egy előítélet sulya alatt, kirekesztve az egyedül üdvözítő társaságból. Szegény régen meghalt, kompromittált asszonyok! Ha élének! Ha élének, de megvolnának lepve, a mai *nem* kompromittált asszonyokon!

Lucla

Legjobb hirdetési orgánom a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

LÉGYOTT

Irtá: SZEGEDI EMIL

Attól a perctől kezdve, amikor megigérté Mihálynak, hogy elmegy a lakására, elvesztette öntudatát, mint egy álomkóros járt kelt otthon a lakásban, végezte a házi munkát az anyja mellett, beszélt, nevette, de semmiről sem tudott számot adni magának, ami vele és körülötte történt addig az ideig, míg eből a hipnotikus állapotból fel nem ébredt. Anélkül, hogy arcán, vagy szemében visszatükröződött volna a gigászi benső küzdelem, két érzés csapott össze a lány lelkében. Érezte, hogy ő csak szemlélője a harcnak, amelyet a test és a lélek, a vágy és az ész, a nevelés és az ösztön vívnak egymással.

Délelőtt segédkezett a takarításban és éppen ugy dalolt, mint tegnap és tegnapelőtt. Valami megfoghatatlan, rejtélyes és új harmadik személy volt az, aki a vizesseprővel végigszántott a szőnyegeken, aki nevetett, aki odaszaladt az anyuhoz és csókot cuppantott az öreg boldogmosolyú szájára. Ez a mindentől független, külön élő, érző és cselkvő személy, csak nézte a küzdelmet és elkendőzte a vért, amely már kibuggyant a testből és a lélek S. O. S. jeleit belefulasztotta szélesen áradó fehér mosolygásukba.

Odahaza senki nem is vett észre semmit. Az anyja az ebédnél meleg pillantásokat küldött lánya felé, aki az asztal másik végében foglalatokodott az evőeszközökkel és megkérdezte az utótlót:

— Mit szólsz, milyen jó színben van Klári?

Az ember lassan felnézett a lányra, szürke szemel mozdulatlanul megálltak felette és Klári úgy érezte, hogy a vér eltűnik az arcából és leszalad mind a szívébe.

Apa elmosolyodott. Intett, hogy valóban jó színe van a lánynak. Klári megnyugodott. Apa nem vett észre semmit és az ebéd a megszokott szótlanúságban telt el.

Délután a szobájába ment és végigzuhan a diványon. Gyengének, nagyon gyengének érezte magát. Belenézett a tükörbe és megdöbbsent, mikor azt a nyugodt, eltökélt, üde arcot meglátta. Azt hitte gyűrött lesz a bőre és a szeme körül fecesgőz kék karikák húzódnak majd meg; a gyötörődés és harc kis jelzőszínei, de ehelyett nyugodt, szinte derűs, pajzán, talán kicsit kacér arc nézett rá.

— Min gondolkodsz, mitől félsz?

Mikor ezt a tiszta, békés arcot meglátta tudta, hogy a test győzött. A test ragyogt rá a tükörből és az, amit gyűröttnek érzett, a lelkiismeret volt, az bocsátott ki magából a ismeretlenül terjedő áruló kék karikákat.

Mintha csak ezeket a rezgéseket érezte volna meg anyu, bejött. Eszrevétlenül, firkészeve nézett végig a lányon, mintha titkot sejtene a féktelenül áradó jókedv és a pillanatnyi szótlan elmélyülés közt keletkezett kis és kitöltetlen szünetekben.

Klári érezte, hogy utolsó pontjához érkezett a küzdelem. Becsimpaszkodott az anyja nyakába, odahajolt a füléhez és súgta:

— Anyu kedves, délután elmegyek a...

Hirtelen megakadt, mintha a lélekzete fogyott volna ki.

— Elmegyek az Irmához és elmegyünk a fényképezéshez régi tervünk egy társaslap, hogy legyen emlékünk, mert kitudja...

Anyu kedvesen bölintett és arra gondolt, ki tudja, melyik megy előbb férjhez. Klári az anyja szemébe nézett és az jutott eszébe, ki tudja, mikor halunk meg.

— Jó csak menj — mondta anyu és kisietett, mert az ura, aki biztosan itthon felejtette kis angol pipáját, a kapuból harsogta a nevét.

Egyedül maradt és a visszafojtott izgalom heves reszketésben tört ki belőle. A szekrényhez támaszkodott, széduült és úgy érezte magát, mint egy kicsi pelyhely, amelyet kénye-kedve szerint sodor, dobál a szél. Egy pillanatra megjelent előtte anyu mély barna és az apja hüvös szürke szeme, de ez a két néző szempár nem tudta megállítani.

Gyorsan felöltözött. Az utolsó órák minden izgalma benne lüktetett mozdulataiban. Lágyan fogta körül a lakás csendje, a szomszéd szobában halkán, álmosító puhasággal vert a nagy fallóra. Készen volt és újból a tükörbe nézett. A homlokát ezüstösen fűdte be a veríték és úgy találta, hogy a kalapja sután áll a fején, nevelésesen nagy, mint az ósdi öregasszonyoké.

Kikukkantott a hüvös és homályos ebédőbe. Fél négy volt és a fekete mutatók pokofan szaladtak a fehér lapon. Visszahúzódott és lerokkadt a diványra. Gyilkos csönd volt a lakásban, kibírhatalan békés, hideg csönd, amely beette magát az idegekbe és felláztította a vért.

— Örökké ez a nehéz buta csönd, ez a mozdulatlan félhomályba burkolózott szoba. Anyu harisnyát stoppol a konyhaablaknál, a cicá végigterül a tűzhely langyos lapján és betegesen ketyeg a reklám óra, amelyet a fűszeres adott ajándékba.

Pehelykönnyűnek érezte magát, mikor felemelkedett a diványról. Lábuilhegyen az ajtóhoz lépett, fülét. Hevesen zakatolt a szíve. Öt órára ígérté, hogy ott lesz Mihálynál abban az idegen, titokzatos szobá-

ban, ahol illatos cigarettafüstöt lehelnek a butorok és a függönyök. Most, csak most az utolsó percekben fogta el szorongás, hátha anyu rájön, ha kiolvassa a szeméből a terveket...

Nesztelenül lépett az ebédőbe. Ebben a pillanatban, mintha vészharang szólalt volna meg, az óra ütemes, mély zengéssel verte el a négyet. A halkán hullámzó bugást ezerszeresen verte vissza a szíve, zengött riadozott körülötte a szoba, hogy meg kellett állnia. Nem jött be senki. Kisuhan az ajtón és végigfutott a köves folyosón. Könnyű cipője alig érte a kökorkákat, de mégis úgy tűnt fel neki, mintha dübörögne alatta a vasrúcsos folyosó, hogy kiszaladnak a lakók és kíváncsian néznek utána. Lefelé ment, amikor utólréte az anyja elnyújtott rimánkódó kiáltása:

— Klári... Klári...

Rohant ki a kapun és addig futott, amíg csak el nem halkult ez a panaszos kiáltás. Kijutott a Templom térre. Megnyugodott. Mihályra gondolt, aki most ezer kétség és izgalom közepette várja és idegesen szivja a cigarettákat.

Maga előtt látta a légyottra feldiszipített szobát, az asztalon a friss virágokat, amelyek bódítóan pihegnek a langyos homályban. Hosszúyaku palackokat látott, sűrű ismeretlen ízű borokkal, biborbéli gyümölcsöket, csillogó kristályokat.

Egyszer így olvasta valahol. Meggyorsította léptelt.

De mért mosolyognak rajta. Mindenki mosolygott, akire csak ránézett. Guny és bizalmaskodás volt az emberek nézésében, mintha csak azt mondanák.

— Tudom... tudom... tudjuk...

Valaki hirtelen megszólította. Hátrafordult. A szíverése megállt.

— Szervusz Klárucl, otthon a mamád?

— Vilma néni volt, anyu barátja.

— No kis butám, mért vagy úgy megijedve? Hozzátok megyek jó, hogy találkoztunk... ne siess úgy kifutladsz... — mondta Vilma néni és megveregette a lány arcát, majd, mint aki maga se hiszi el, amit mond hozzátette: Randevu ugy-e? Randevu...

Klára futott tovább. Érezte, hogy nem mehet egyenesen a Vasuti utcába, kerülőt tesz és más oldalról közelíti meg Mihály lakását. Külömben is így beszéltek meg. Isten őrizze, hogy valaki meglássa.

Idegesen tekintgetett hátra, mert mintha lépéseket hallott volna, amelyek kitérőn a nyomában voltak. Színtelenül ismerősökkel találkozott. Kénytelen volt megállni és unottan beszélni közömbös dolgokról, hogy észre ne vegyék bujkáló gondolatait.

Amikor a Malom térre fordult szemdermedve torpant meg. Lassu, hintázó léptelével szembejött vele az apja, a hóna alatt ott volt a barnafoltos akatáska.

Nem lehetett visszfordulni, még csak kapu sem volt a közelben, hogy beugorhatott volna. Érezte, hogy meginog, a tér lassan lebillen egyik oldalára, mintha a másik feléről hirtelen felemelkedt volna a malom kolosszális kötözéget.

Köszönt.

— Kezicsókóloom apus.

Az ember megállt. Aprókat integetett a felével és szeliden mosolygott. Valami közömbös dolgot kérdezett, olyasmit, hogy hová megy, aztán hintázó derékkal, mintha örökké hajlongana egy láthatatlan valaki előtt, e'tünt abban az irányban, honnan a lány jött.

A tér síkja újból kiegyenesedett Klári előtt. Pihegett és kezét örülten kalimpáló szívére szorította. Mit mondott volna, ha az apja megkérdezi, kihez, hová, miért megy?

Érezte, hogy semmit sem tudott volna hazudni annak a két eleven, szürke szemnek, amely rámosolygott.

Fáradtan és összetörtén ért a kapu elé. A kapu be volt zárva. Uristen, ha most várni kell, ha most erre jön valaki — villant át agyán.

Szeretett volna visszafordulni és rohanni vissza a csendes lakásba. A sarkon egy asszony fordult be az utcába, egy olyan kicsi halkjárású asszony, mint az anyja. Klári mohón szorította ujját a csengőre. Minden pillanat végtelenné tűnt fel a kapu előtt, de nem volt ereje visszafordulni.

Nagy, piszkos, öreg cseléd nyitott kaput. A karjáról még csurgott a szennyes mosogatólé. Bizalmatlanul végignézett a lányon és morcosan kérdezte, kit keres. Megmondta.

— Jaa — nyújtotta el a szót a cseléd és üres szemei undorító bizalmaskodással csillantak meg. Még jobban megnézte a lányt és Klári a szívében érezte szuró pillantását.

Roszzagu, kis folyosón ment keresztül. Kábult volt és tompán zuhan be a szobába. A sűrű füstből eléje toppant Mihály. Zavartan hebegett valamit, hogy igazán nem remélte. A cseléd ott motoszkált még az ajtó előtt, bizonyosan hallgatózott.

A szobában nagy rendtelenség volt. A mosdótálban benne volt még a zavaros víz, amelyben szétmálott cigarettavégek uszkáltak, mint a rothadó hullák. Nehéz, kellemetlen, fojtó szag ülte meg a hónaposzobát és meleg volt, mint a gőzfürdőben.

Klári az asztalra nézett, a virágot kereste, a kábitó illatu virágokat, az izes hideg gyümölcsöket, amelyeket majd egymás szájából fognak kiharapni. Semmi nem volt, szakadt törülköző hevert az asztalon, az ágyon pedig felelt borbó takaró. Mihály odabujt mellé kedveskedően, mint egy macska.

Klári majd megfulladt, a szíve görcsösen lüktetett. Csufnak, szegényesnek, undorítóknak látta a szobát, a cigarettafüst ránehezedett a mellére és szüntelenül szétdobált rongyokba és tárgyakba botlott. Már csak valami duruzsoló zümmögést hallott. Lecsukta a szemét és a ködön keresztül a cseléd vigyorgó arcát látta, amint az ajtódeszka mögött hallgatózott...

Teljes crejéből belecsapott Mihály arcába. Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó és anyu lépett be. Még egy másodpercig látta csodálkozó arcát, aztán minden valami puha kavargó szürkeségbe zuhan.

Mikor újból felnyitotta a szemét, sötétség volt körülötte, az ablakon apró csillagok ragyogtak be és ő ott feküdt felöltözve, illatosan, kis kalapjában a diványon. A szomszéd szobában békésen ketyegett az óra, csend volt, szélid, békés nyugalom, anyu pedig némán ült az ablak mellett és mosolygott.

— Elaludtál kisliányom — mondta és Klári szeméből kicsordult egy könnyesepp...

Az ebédő órája hetet ütött.

Elkészt...

Paulina

Az Aventinuson volt egy kurtakocsmá. Matrózok jártak oda éjszakánként s piros bort iddogáltak.

Paulina, a kis, maszatos konyhalány hordozta a tálakat. Vörös haja volt és kék szeme.

Egyszer, amint elhaladt egyik asztal mellett a pörkölt hallal, valami kappadóciai hajóács ijedten a tunicájához kapott s fölugrott.

— Hol a pénzem? Megloptak. Tolvaj — rivallt — tolvaj.

Kavarodás támadt. Közben a tolvaj — egy hajólegény — kerekelt oldott.

— Ez volt — mondták többen s körülvettek Paulinát.

A lármára az utcáról két praetori katona rontott be, csörrenő karddal: az éjl órség.

Elővették a rabszolgalányt.

— Ide azzal a pénzzel.

— Nincs nálam.

— Akkor velünk jössz, babám.

— Nem — sikított Paulina — nem. Én ártatlan vagyok — s meg se moccant.

— Indulj — vezényelt egyik katona — az alacsony és kancsal — s úgy meglökte a lányt, hogy az kitértogott az uccára.

Ott megint csak állt, mint a cövek.

Erre a másik katona — magasabbik — a karjához ért.

— Ne nyulj hozzám — ordította lány. — Hagyj engem. Mert megharaplak.

A katona nevetett.

De mikor megragadta a karját, hogy előre tuszolja, a lány ráugrott, mint egy vadmacska s végigkarmolta az orrát. A katona vére csorgott.

Most a kancsal próbálkozott. Paulina hirtelen feleje fordult. Arcul köpte.

— Disznók — sivalkodott s kibomlott vörös haja és kék szeme izzott — disznók. Emberek, segítetek. Emberek, én egész nap dolgozom, szegény vagyok, ártatlan, esküszöm az anyám sírjára, az édesanyám sírjára, ártatlan. Emberek, emberek.

Az emberek, akik a csöndes, nyári éjszakában halgattak, ámulva nézték a két zsoldost. Dulakodtak a lánnyal, ököllel-karddal verték. Mégse bírtak vele.

Aztán fönnyalódtak s úgy vitték.

— Dögök — üvöltött a levegőben, kalimpálva lábával — dögök. Öljetek meg. Gyilkoljatok. De azért kikiabálom, hogy ez a ronda, ez a kancsal multkor a kocsmában meg akart ölelni. Igenis, meg akartál csökelni, te koszos, te rühes. Gazemberek, gazemberek. Mindnyáján gazemberek. Minden zsoldos gazember. Az uratok, Caesar is gazember. Caesar is gazember. Jupiter — hadonászott a kezével az üres égbolt felé.

A szörnyű ordítására, mely nem csitult Róma utcáin, fölébredtek az emberek. Hálókötönsben, papucsban csoszogtak a kapuk elé s hallgatták ezt a vad rikácsolást, a hangot, az óriás hangot, mely utcáról-utcára haladt a rabszolgalánnyal együtt. Sárga telehold lebegett a Colosseum fölött.

Amikor Mutius Argentinusnak, a stoikus bölcsnek villája elé érték, a lány még mindig átkozódott, dübörgött. Hangja el nem rekedve rikoltozott az éjszakában.

A bölcs ezen a késői órán Rufus-szal, a költővel csevegett, az atrium szökőkútjánál.

Mindkötten fölálltak a márványpadról s bámultak, míg a jajveszkelő némbert el nem cepelelték. De hangját még azután is sokáig hallották a sötét kisutcákból.

— Mért kiabált? — kérdezte a bölcs. — Mj akart?

— Igazságot.

— Nevetséges — jegyezte meg a bölcs. — Minden indulat nevetséges.

— Minden indulat fonséges — szölt a költő. —

Milyen fonséges volt ez a lány, milyen hatalmas. Az,

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBE

Horace Vernet

(1789—1863)

A régi Párisnak egyik legismertebb kávéháza a *Café Foy* volt a Palais Royal-ban. Nem volt valami rentábilis üzlet, mert a vendégei jobbára csak újságokat olvastak, beszélgettek, politizáltak, de nem kártyáztak és nem dözsöltek benne. Ennek a »rosszul menő« kávéháznak egy fecske szerezte meg a nagy klientúráját. Bizonyítéka annak, hogyha egy fecske nem is csinál nyarat, de szerencsét egy is hozhat. Ez a története.

Egy reggelen új vendég telepszik meg a kávéházban, akit ott még nem ismertek, elfogyasztja a kávéját, iszik hozzá konyakot, s mikor fizetésre kerül a sor, akkor veszi csak észre, hogy otthon felelte a tárcáját. A pincérnek nincs kedve hitelezni, zálogot követel tőle, sőt policájával fenyegetőzik.

— Hivja a gazdát, — utasítja őt a vendég, aki egy csöppet se ijed meg.

Az megjelenik, s értesülvén a dolog állásáról, így szól:

— Megbizok a becsületes arcában. Rendben van. Nem kell zálogot hagyni. Majd ha egyszer megint erre vetődik, forduljon be hozzánk és fizesse ki a kis tartozását.

E percben a vendég észreveszi, hogy a kávéház egyik sarkában festékes fazék és mellette ecset áll, — fölugrik és így szól:

— Tudja mit, uram. Találtam rá módot, hogy minyárt kiegyenlíthessem a számlámat.

Fog egy székelt, azt a billiárdra helyezi, fölhasználja, s néhány perc alatt fecskét fest a menyegzetre, s alája jegyzi a nevét: *Horace Vernet*. Aztán a kávéshoz fordul:

— Reméllem, jó uram, hogy ez a kis munka ér annyit mint egy demi-tasse kávé és egy pohár konyak. Mégis, ha úgy találná, hogy nem, akkor legközelebb, ha érrefelé járok, majd pénzzel is fizetek.

De arra nem került a sor, mert mikor a jeles festő pár nap múlva a kávéházba jött, a gazda hajbókolva sietett eléje, s azt mondta, hogy ha akar, életfogytig kávézhat nála ingyen, mert neki köszönheti, hogy az üzlete így föllendült.

Amint a közönség megtudta, hogy Horace Vernetnek egy képe látható a *Café Foy*-ban, tömegesen látogatta, s a helyiség hosszú ideig divatban is maradt.

Jókai és Gyulai

Gyulai Pál, a nagy kritikus (1826—1909) sohase tartozott azok közé, akik Jókai Mórnak (1825—1904) a tüneményes tehetségét bánták, sőt felvívóiratában, a Budapesti Szemleben néha túlzottan bírálta és bíráltatta a népszerű regényíró pártatlan képzeletének a regényalkotásait. Annál is inkább — és pedig rokonszenvesen — jellemzi őt az alábbi eset, amely egyszerűsége és Gyulai Pál objektívitásának és lelkiismeretességének is beszélő példája.

Abban az időben, amikor mindketten, a nagy elbeszélő s a kiváló kritikus is a Svábhegyen laktak, új regény jelent meg Jókaitól (alighanem a *Szerelmek Bolondjai*). Gyulai persze, még mielőtt a mű könyv-árusi forgalomba került, kapott egy példányt a nyomdától, s azt nyomban, mielőtt a Svábhegyre »utazott«, át is tekintette. A kritikuskok gyorsan olvasnak. Mire fölér a hegyre, már kész is az ítélete. A Jókai-villa kapuja elé érve, becsöngött. Maga a háziúr siet ki és nagyot néz, mikor a kérelmetlen kritikust meglátja.

— Nos, mi újság? — kérdi.

— Hát csak az, Móric, hogy elolvastam az új regényedet.

— És? — érdeklődik Jókai, aki már tudja, hogy nem fog valami hízelgő véleményt hallani.

— Hát az bizony gyöngöcske, — feleli Gyulai.

S ezzel már fordul is és hazafelé baktat, ahol aztán újból, s most már figyelmesen olvassa a regényt végig. A szerkezete természetesen most se tetszik neki s a jellemek rajzát nem tartja plasztikusnak, de gyönyörködik a leírások művészi szépségében, a költői képzeletének színes csapongásában s a mesészöveg rendkívüli ügyességében. A szebb helyeket kétszer is átolvassa. Közben sok óra mulik el, Gyulai észre se veszi, hogy már éjfélre jár az idő, fölkel a székéről s az igazságérzetétől hajtva gyors léptekkel siet a Jókai-nyaraló felé, ahol hatalmasat csöngött.

Szerencsére maga a költő kel föl az ágyból és nyit ablakot, s nem a házsártos felesége, mert akkor jaj lett volna a késő háborgatónak! Még a szelidlelkű író is türelmetlenül s bosszusan kérdezi:

— Miféle garázda lump háborgatja az embert ilyen késő éjjel?

Gyulai, mint még soha, majdnem alázatosan mentegetődik:

— Én vagyok, Móric. Azt akartam mondani, hogy a regényed nem is olyan rossz, amilyennek első látásra gondoltam.

Giacchino Antonio Rossini

(1792—1868)

nemcsak pompás operáiról híres, amelyek közt legnépszerűbb a *Szevillai Borbély* lett, de sok szellemes

mondásáról is, amelyeket annakidején szívesen kolportáltak szerte Európában.

Egy fiatal dalénekesnő, aki inkább a szépségével mint az énektudásával aratott diadalokat, valamelyik nagyháztartó párisi bankárnak az estélyén a háziur felkérésére elénekelté Rozina áriáját a Szevillai Borbélyből. A jóméglelenségű karsu énekesnőt nagy tapsviharral árasztották el, amelyet inkább köszönhetett gyönyörű vállainak, szép nyakának és villogó szemének, mint a hangjának. A közönség frenetikus tetszésnyilvánítással honorálta a produkcióját és viharosan követelte az ária megismétlését. A szünnemakaró bis-kiáltásokra a lány mintegy tanácsotkérőleg a háziurra nézett, aki helyeslő fejbólintással csatlakozott a »közvélemény« ítéletéhez. A hölgy erre megismételte a dalt, amelynek éneklése közben szép domboruságai és egyéb bájai újabb tetszést váltottak ki a társaság köréből.

Mikor aztán a ház ura megköszönte neki a maga és vendégei nevében a műelvezetet és elismerését, az énekesnő így szólt:

— Kérem, én kétszer énekeltem el az énekszámot.

A bankár megértette a gyöngéd célzást és még egy hasonlóértékű bankjeggyel kedveskedett a »szerelem« művésznőnek.

Pár nap múlva a fiatal hölgy az opera foyer-ban találkoztván Rossinival, boldog mosollyal fordult a Szevillai Borbély szerzőjéhez:

— Drága Mester, nem is képzelem, mily hálával tartozom önnek. A napokban egy szoarén elénekeltem Rozinának az áriáját s nem kevesebbet kaptam érte ezer franknál.

— Gratulálok, — mondta röviden Rossini.

Amaz pedig kacéran folytatta a társalgást:

— És mit tanácsol Mester? Mit vegyek ezen a pénzen?

— Tudja mit? — felelte Rossini, aki nem volt valami nagy véleménnyel a hölgy tehetségéről. — Vegyen leckeórát Marchesinél.

Marchesi asszony (1821—1913) volt abban az időben és még sokáig azontul a legkitünőbb énektanárnő egész Európában.

Lord Byron

(1788—1824)

Ez a nagy költő egyike volt a legeredetibb embereknek, s talán nem nagyon igazságtalanok vele szemben azok, akik azt állítják, hogy kereste, sőt hajszolta is az eredetiséget, ami egyébaránt az olyan ragyogó emének, aminő ő volt, igazán megbocsátható.

Az az állítása, hogy minden okos ember babonás egyszersmind, világhíres lett, s e mondat III. Napoleon (aki tagadhatatlanul okos és határozottan babonás is volt) az íróasztala fölött bekeretézve őrizte.

Kevésbé ismert, de autentikus az az előítélete, amellyel a nagy költő a szürke szemek iránt viseltett. Gyakran figyelmeztette a barátait:

— Óvakodjatok a szürke szemektől és ne bizzatok bennük!

S mikor egyszer valaki arra figyelmeztette, hogy neki (Byron-nak) is ilyen a szeme, a Childe Harold költője mosolyogva mondotta:

— Nos, hát nincs elég ok arra, hogy az emberek óvakodjanak tőlem?!

Ludwig Börne

(1786—1833)

korának egyik legkitünőbb zurnalisztája és igen szellemes kritikusa volt. Az esprit-jét néha a tárgyilagosság rovására gyakorolta, s Goethevel szemben például nagyon igazságtalan volt. Faust nagy költőjéről soha senki se nyilatkozott oly gyűlöletesen mint Börne, aki *Briefe aus Paris* című művében nem egy helyen rettentő invektívákat dob a költőóriás felé, egyenesen jellemtelenséggel is vádolván őt. Nem is tagadta, hogy gyűlöli a németeknek már akkor elismert legnagyobb íróját, míg ez Weimárban csak mosolygott, ha ellenségének egy-egy nyilatkozata a füléhez jutott.

Börne, mikor valaki egyszer őszintén megmondta neki, hogy csak árt magának, ha e kitünő férfit gyalázza, mert arra fogják magyarázni, hogy iriglyi őt, dühösen kiáltott föl:

— Hogy én irigylem ezt a »Fürstendiner«-t! Megvetném magam, ha egyetlen közös vonásom volna vele!

Pedig volt. Börne se szerette, csakugy mint Goethe, ha azt kérdezték tőle, hogy hogy érzi magát? Ez a kérdés izgatottá tette, s a legtöbbször nem is felelt rá. Mikor kérdezték tőle, mért iszonyodik annyira ettől az ártatlan kérdéstől, azt felelte:

— Magam se tudom.

S aztán hozzátette:

— Talán, mert nem tudom azt felelni rá, hogy: jól.

aki haragszik, az, akinek igaza van, hatalmas. Ennek a lánynak is igaza lehet.

— Miért gondolod?

— Mert úgy haragudott.

— Mit ér vele? — kérdezte tündöve Mutius — Az őrszobában majd agyba-főbe verik. Vagy el se jut odáig. Belökik a Tiberisbe.

— Az mindegy — mondta a költő. — Az igazság az utcán ment és ordított. Mi pedig meghallottuk a szavát. Fölríadtunk ágyunkból, nem bírnak többé elaludni, nem tudjuk folytatni előbbi vitánkat. Rőla gondolkozunk. Az igazságról. Lásd, még mindig erről beszélünk. Ez is valami.

Kosztolányi Dezső.

Kisztihand

A napsugár a nyitott ablakon át — a jegyzőné ebéd után szellőztetett — beszórta a szobákat friss aranyverettel: májussal, tavasszal!

A kicsike asszony csodálkozó szemmel nézett körül: a szobák mintha kacagnának... Minden csak úgy roskadt a forró aranyrőzsák alatt! És ebben a ragyogó, kacagó otthoni környezetben a kis asszony nagyon mélyen megreszketett. Valami felfájt: az egyedül!

A jegyző a kaszinóban van.

A kaszinó! Mi is lehet ott?!

A jegyzőné majdnem elsírja magát. Hogyan lehet a kaszinóba menni: mikor így süt a nap, mikor így bomlik az akác, mikor így fáj az a kései, félig hervadt orgonavirág?

Vagy talán elfogytak már a mesék? Miklós szerelema már nem él? De hiszen akkor vége mindennek! Így: egyedül legyen?

Nem! Akkor legiőbb lesz meghalni.

Valaki beküldött a nyitott ablakon:

Jegyzőné asszony!

A tanítóné volt.

A kis jegyzőné még soha sem látta így ezt: a másik asszonyt. Hervatag arca most valamit megmutatott, mint örvény nyílt fel előtte. Megkapaszkodott az ablak párkányán, hogy el ne essen...

Ez az asszony, ó szegény asszony! Ezt már elsodorta az örvény — ami ma öhozza is bekopogtatta. És látta a többi is: a papné, a doktorné és most ő is beáll a sorba... igen: hiszen várták és várják őt ezek az asszonyok!

Ezek, akik tudják már azt, ami neki most a halál sötét árnyéka: hogy lassan meghal a mese.

Szegény kicsi jegyzőné kihajol az ablakon és a kaszinó felé néz — ahonnan Miklósnak most ide kellene futni és megfogni az ő remegő kezét: hogy nem igaz a tanítóné és a többiek sem igazak.

Csak május van! Csak mese van!

De Miklós nem jön, ő is felejtkezik — falusiasan: kártya, bor...

És az örvény mély vonalakat húz a jegyzőné szívébe, amik holnap felérnek majd az arcig és olyan lesz — mint a tanítóné.

Sápadt vagy lelkem, gyere kicsit sétálni — mondta a tanítóné.

— Most? Most nem tudok! Bocssás meg!

A tanítóné a kis asszony szemében kutatott.

— Nem, nem tudok! — küzdött a sirással.

— Egyedül vagy? — kérdezte a tanítóné.

A kis asszonyban felcsuklott a sirás.

A tanítóné szeliden, hervatag arcában sok anyasággal simogatta az ablakszélén reszkető kis kezeket.

— Majd elmúlik a fájás — suttozta. Később már nem fáj olyan nagyon...

De hirtelen ő is elhallgatott.

A kis jegyzőné egészen közel hajolt a tanítónéhoz és most ő kereste annak tekintetében a könnyek forrását.

— Hát ez a mi sorsunk?

A tanítóné feje is előrehajolt úgy, hogy az arcuk összeért és a két asszony arcában most már nem volt semmi különbség.

— Kisztihand! — köszöntött rájuk valaki.

A Rozi volt, Kis, szöske parasztlány. Tavaly még iskolába járt, most valahol városban szolgál. Hazajött — megmutatni magát. Megmutatni a nagysága kimustrált ruháit, amik vézna kis testén figyeznek. A ferde sarkú bál cipőt, amiben alig tud lépni. És a műveltségét: a kisztihandot.

A két testvérré lett asszony nézte a cselédet...

— Kisztihand!...

És emlékeztek... Valamikor, ó, milyen régen — két fiatal lány lelke erre a szóra felöltözött szent remegésekre: hogy jön, jön valami!

És most ott megy a kis cseléd a cifra rongyaival. Kisztihand... Kisztihand!!

Krisztály István

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA

bármelyik naptól kezdve lehet
előfizetni s az előfizető rész-
sül a könyvkedvezményekben

Péntek estétől — szombat estig

Irta: Gergely Boriska

Alkonyodott. Az imaház előtti hosszú padra ült Eszti ke Nánival, a sváb szolgálólánnyal. Nani kis kerek nyakrót húzott elő szoknyájának kétszázhuszonötödik ráncából és ujjahegyéit megnyalva a haját igazgatta. Eszti ráfelejtkezett bámulta a fényes, szabályosan kétfelé szaladó cakkokat. Egyszer látta, hogy Nani miként csinálja. Valami olajjal jól megetette a haját, aztán középen kétfelé fésülte. Ekkor a fésű hegyével ravasz kis lezuhásokat eszközölt ötször egymás után az egyik oldalon és ugyanígy a másikon. Eszti próbálta szűzke fejére utánozni a Nani cakkokat, de bizony neki nem sikerült sehogy.

Az imaházból monoton mormolás szűrődött kifelé, amibe olykor beleharsant az előimádkozó tenőrja és átvette a hangok egyeduralmát. Aztán egy elnyújtott *omen* uszotti kifelé és széthullámozott a templomudvar orgonabokrai között.

Nani kapkodva rejtette el a tükörképét, mialatt Eszti soha nem képzelt föledezést tett a Nani köténye alatt. Nani nyilván a nagy sietésben nem talált rá azonnal a kétszázhuszonötödik ráncra és ily módon megbolygatta a mély álmot alvó többi szöveghullámot. Legközelebb a kötény alatt váratlanul megnyílt egy ilyen ok nélkül megbolygatott redő és kivillant a fekete, aztán lilá, végül egy fehér ráncerdő.

A Nani félig kinyitott, mint egy könyv, ha szélesen borítják fel a födelét.

Az imaház fehérre meszelt falát rücskössé tette egy jégverés és még messzi voltak az őszi ünnepek, amikor ragyáinak kikozmetizálását remélhette. Talán ezért sárga könnyeket csurgatott ki két apró szemén a padlás szelelő lyukán, ahol egyébként galambok röpködtek ki-be, mint békés szimbólumai a felekezeti tilreimességnek.

A kiskapu közepén levő vasfogóra a kántorék Árpia székot akasztott és így kényelmes hintát biztosított magának. A hinta olyképen önműködött, hogy Árpi a küszöbnek feszítve a cipője orrát, hátra lökte magát és a sarkig taruló ajtó aztán magától visszavágyott újból és újból az elhagyott küszöb fölé.

Az imaházból zajongva jöttek ki a hívek. Péntek este volt. Árpit valaki székéstől együtt lekasztotta függő helyzetéből és az uccára tette. A júniusi por finom harna lisztjében széles férialtapok nyomai sokasodtak és az elhaladó hívek nyomában felszállingóztak a porszemek, mint az asszonyi sóhajtások.

A csoportból egy tizenkétéves fiú vált ki óvatosan és visszairamlott a padhoz, amelyen Eszti ült Nánival, a sváb szolgálólánnyal. Odament Esztihez és természetesen, egyszerűen, mint péntekesti kalácsra a család fő — rátepte tenyerét a kis lány fejére. Aztán a nagy fekete szemekbe belesudálkozva hirtelen lehajolt és égő szomjusággal esőkolni kezdte a kis lányt.

Nani széles vigyorgással nézte és piros arca még véresebb lett a gyönyörűségül. Kezeit combjaira csapkodta és vihogott.

Eszti mire lélekzethez jutott, elpityeredett:

— Megállj, megmondalak mamuskának.
— Kis buta. Hát a menyasszonyom vagy!
Bandi futott a nagyapja után, akinél vendég volt minden második szombat, amikor a szomszéd városkából elengedte a főnöke.

Eszti úgy érezte magát, mint akit megütöttek. Szíve alétlan kalimpált és amikor leereszkedett a padról, ahonnan a lába még nem ért a földig, megszüdült. A torkába mintha kemény gombóc akadna volna meg és kis illa karikák röpködtek a szeme előtt. Befutott a házba a rózsákkal, violákkal teli udvaron át, be a kántorlakba és ott a sötét szobába belefúrta arcát az ágyba és pihegett.

— Hol van Eszti? — kérdezte később a kántorné, amikor már Árpi, Zoli, Jani, Rózsai, Nuszi, Simi mind ott zajongtak az asztal körül és hejtött maga a kántor is.

Az asztal végében nagy karos gyertyatartóban gyertyák égtek és az óriási asztal tíz ember számára volt megterítve. A családtagok kilencen voltak, de mindig akadt egy szegény vendég szombat és ünnepnapokon Garten Izidor kántor asztalánál.

Eszti a kántorgyerekek orgonasiójában a harmadik, lassan kismopolgott a sötét szobából. Mikor Nani behozta a talakat, vigyorogva mesélte el a csókhistóriát. Eszti szegényében sírni kezdett és szeretett volna az anyjához bujni, de már régen nem ő volt a legkisebb és ez az odabújás kántoréknál mindig a legkisebbnek a privilégiuma volt.

Édesapa a felszett kalácsból Esztiének adta ma a »serclit«, amit az nagyon szeretett. Megvigasztalódva rágicsált.

Meleg párakönvén ételillat terjedt szét a szobában. Szűresülés, kanálcassotgás, nyugtalan apró lábak rugdalósa asztal és szék láb körül sajátos zajjal telítette meg a szobát. Simi, a legkisebb, anyja mellett tünődött a széken, amelyre egy ládkó és egy kispárna volt helyezve, hogy Simit a szükséges színvonalra emelje.

Nani dudorászva ágyazott a szobákban. Nagy vörös keze alatt csattogott a párna és az ágy alól csikorgva gördítette elő a fiúkat, a pótágyat, amellyel a

gyerekek létszámfelettlenségét az ágyval szemben kellett egyensúlyba hozni.

A kántor meleg szordinós hangján az estebédi imát zengte és a gyerekek csendesen mormolva mondták utána.

II.

Eszti arra ébredt, hogy a szekrényajtó hangosan csikorog. Erre a csikorgásra szoktak egyébként sorra felébredni szombatban reggel a kántorgyerekek.

Eszti nagyon szerette ezeket a szombat reggeleket. Nem kellett iskolába menni és volt idő az ágyban küssé elgondolkozni a dolgok fölött. Ilyenkor a plafon gerendái közé pingált cífraságok új arcot kaptak. A piros sík vonalak között ezeregy csoda tárulkozott. Volt itt hínáros erdő apró manókkal és egy pókhasu királlyal. A pókhasu király nagyon hasonlított Epstein urra, aki elnök volt a hitközségben és egyáltalában mindenütt elnök volt, még a takarékban is az volt. És mellette az a két kis kerek figura olyan volt, mint amikor mellette megy az Ella, meg a Magda, akik lányai az elnökpókhasunak és iskolatársai Esztiének, a felekezeti iskolában a második emlemben.

Eszti szíve nagyot dobant. Egy széles füles körből ott a plafonon a Bandi szemét látta... igazán éppen olyan... Hirtelen a fejére rántotta a takarót.

A csikorgós szekrényből az asztalra került egy egész halom fehér vasalt holmi. A tiszta ingek. A kántorné átböngészte, nem hiányzik-e gomb, nincs-e szakadás, ambar ez megtörtént a ruhák tisztogatásakor eme pótisorozáson is rokkantnak nyilvánult néhány. Ezek könnyű szolgálatosként később ablakpucolóvá és portörölközővé váltak.

A szoba néhez álomszagú levegőjébe lassan belecsengett az ébredő gyerekek álommámoros hangja. A fiókos ágyak lakói között az alsó és felső régiókban egyaránt megindultak a párbeszéd. Ezekből később viták keletkeztek, amelyek végül perbeszédékké fajultak a mama mint legfelsőbb bíróság előtt.

Nuszi és Rózsai voltak a legidősebbek, aztán Eszti, és lefelé már mind fiúk voltak a többiek.

— Unberufen — szokták mondani a vendégek és amíg Nani a családhoz nem került ennél többet nem is tudtak németül a gyerekek. Ambar azontul is inkább a Nani tanult meg magyarul, mint a gyerekek németül. A nap a felhuzott roletták nyomán aranyfoltot szórt a pallóra, épen oda, ahol mamuska állt. Eszti nézte. Az egész mamuska aranyba volt foglalva és sima fekete haján kis külön kullóket kaptak a fények, mint a szomszéd Kati néni falán a Mária-képen. Hunyorgatva nézte a szivárványba szikrázó fekete fejét mamuskának és szeretett volna kérdezni valamit.

Egyáltalában jó lett volna, ha mamuska odajönne az ágyhoz és megcirogatná...
Mint egy kis macska nyújtózott el erre a gondolatra és a fejére, arcára, egész testére kívánta ezt a simogatást. De a kicsikék már mind ott lábatlankodtak hosszú ingecskejükben a mamuska lábai körül. Ledobta a takarót és talpra ugrott.

Megtelt a szoba gyermekszivajjal, lejt sikitásokkal a mosdótál környékén, ahova Nani szakadatlanul hordta nagy virágos pléhkanosban a friss vizet.
Nuszi a kántorgyerekek sorrendjében a második kócos fekete fürtelt hátra rázza, dühös erővel nyomkódta a cipőt az asztalra illesztett Zoli lábára. De a láb sehogy so volt hajlandó belecusználni kinőtt hüvelyébe. A cipő orra a bottólól már szájjá volt elváltotva és megnyílt mint egy harsásé. Zoli sírni kezdett, a cipő is nyekergett, nyilván mindkettőjüknek fájt a nyers erőszak és Zoli mint a két inzultált fél közül az intelligensebb a meddő harcnak véget akarván venni előre lödítette a lábát, hogy essen le róla az a cipő. A rugás sajátos eredménnyel járt. A cipő lejtében rászaladt Zoli lábára és így a cipős láb ért feljéltalátha Nuszi gyomrát. Nuszi ráütött Zolira, a cipőre nem.

Nuszi és Zoli bögtek, viszont a cipő sunyin hallgatott.

A folyondárral befutott terrazon terítve volt a reggelihez. A napsugár aranypénzeket szórt rá, amelyek ide-oda legbeve játszódtak a fehér abroszon. Az asztal közepén kerek réztálán egy nagy kuglóf érkezett és felvágott részén barna cimetesikók és mazsolák kandikáltak ki. Az ünneplőbe öltözött gyerekek nedves fényesre keféltek hajukkal szalángzókat kifelé és Nani szétraktá a cseszékét a gyerekek helyeire.

Később Eszti leült a terrasz küszöbére és dus szőke haját előredobva arcába, Bandira gondolt. Furcsa féltős színvonnással gondolt rá, mint amikor szombatot somot tépett az uraság kertjében vagy mint amikor megtalálta az Árpi palavesszőjét és nem adta vissza, mert aranypapír volt rajta: csillagos. És a Bandi hogy összecsokolta! Amikor a csalámadában bujcskáltak. Akkor is akarta, de Árpád is látta és meg is mondta édesapának. Bandi akkor piros volt és mondta: Esztiét feleségül veszem, ha megnövök.

— Ha jó és derék ember leszel, nekem adjuk fiam, ezt mondta akkor édesapa és a Bandi este is mondta, hogy menyasszonya neki.
Eszti dühös lett. Most én mindig csak menyass-

zony legyek, amíg csak megnövök és mindig engedjem, hogy a Bandi benyálozzon? Gyenge émelegést érzött.

— Nyisz... egy furcsa kis csattanás. Eszti ijedten csapta ki arcából a megforrósodott hajtömveget. Bandi állt mellette széles vigyorgással és egy fürtöt szorongatott a kezében Eszti hullámos hajából, amit zsebkiésének kis ollójával nyiszentett le, megsértve ezzel a cselekedetével a szent szombatot.

— Emléke — mondta és kivéve noteszát, gondosan behelyezte a körbe futó kis hajcsomót.

Mialatt a fiú a hajtincsel babrált, Eszti nézte őt. Eietében most nézte először. Eddig csak látta. Szépnek találta. Bandi és csodálkozott ezen. Milyen tönnyes fekete a haja, nagy söctökék a szeme, olyan mint a Magda alvóbabájáé és az arca fehér meg piros ahhoz képest, hogy fiú, egész lányos arca van. És ekkor külön megnézte Bandi száját, amellyel őt esőkolta. Piros lett és most elfelejtette, hogy a csók nyálas.

Edéb után amikor az orgonafa árnyékában Rózsai az *Uj földes ur*-at olvasta, Eszti odatelepedett mellé:

— Rózsikám mond, esőkolt már meg téged fiú?
Rózsai tizenhárom éves volt és a misztikumokat már tilos és disznó dolgokat ítélt:

— Taknyos, min jár az eszed!

Alkonyatkor ismét gyűltek a hívek az imaház előtt. A gyerekek a templomkertben labdázak. Róbert, a nagyberlő fia mindig Esztiének dobta a labdát. Havas Pali is, Bandi is, és a többi fiúk is sokat.

Később, mindenki a terrazon volt, a szoba már sötétedett, de Eszti beszaladt mégis. A tükör elé állt. Nézte magát.

III.

A gyerekek már lefeküdtek. Kántorné asszony még ott ült a függő lámpa kerek fényében és egy kis fehér hölmin babrált.

Az asztalfőn Garten ült kurta pipáját élvezettel szívva, amit ma egész a csillagok feljöttéig nélkülözött. Őlében a legkisebb gyerekek feküdt és félálomban játszadozott az óralánccal.

— Mit veszel reggel a piacon tatus... Talán egy pár csirkét vehetnél...

A tatus ránczolt a feleségére. Furcsa kurta mosoly villant ki a bajusz és szakál között:

— Csirkét ennél mamus?

— Nem bírom a marhahúst...

— Fektesd le mamus ezt a gyereket. Elaludt a kis csirkefogó.

— A te »vakarcsod«, mondta kántorné és a hangjában gúny is volt, de inkább pafás, szemrehányás féle.

Garten keze a szakálláról rátévedt az előtte guggoló gyermekét vetkőztető anya fejére:

— Amit a jó Isten ad mamus...

— Már elég lett volna...

— Ahogy az Isten akarja mamus...

— Ezeket se győzzük ruhával, cipővel, étellel.

— Majd csak ad erőt az Isten, ne busulj mamus,

majd ahogy eddig volt, ezután is meglesz ami kell.

— Ma reggel is: hét ing, hét darab kuglóf...

— Ezután is megsegít, hogy legyen minden szombatra minden gyerekek tiszta ing és kuglóf.

Eszti keze még ébren volt. A sötét szobában nagy fekete szemek még jobban kitágultak. Lélekzetfóvja figyelt az ajtó világos följárába, amelynek keretében a másik szobából belátszott az asztal körüli jelenet és behallatszott a beszéd.

A szavaknak rettentő titkos értelmét érezte, mert bár magyarul beszéltek és Eszti értette a szavakat mégis semmit nem tudott felogni azok értelméből.

— Amit a jó Isten ad — azt mondja édesapa... Mit várnak vajjon tőle? Istent most úgy képzelte, mint egy hófehérszakállú böles rabbit, a minden rabbi főnökét, aki az égből látja az emberek dolgait és büntet, meg ajándékoz. Most mamuskáék nem tudják biztosan, hogy büntetést kapnak-e vagy ajándékot, talán azért aggodalmaskodnak, de édesapa mégis inkább az ajándékban bizik, így gondolta Eszti és tőle várja, hogy legyen a gyerekeknek tiszta ing meg kuglóf.

Eszti szíve kurta ijedelemmel gyorsabban kezdett dobogni. Nem is tudta, hogy ezek is az Istenől függenek, hogy ilyen egyszerű dolgokkal foglalkozik az égben az Istenke. Homályos érzése támadt arról, hogy dolgok vannak és történések, amolyokkal szemben gyengék édesapa és mamuska. Ez nagyon fájdalmas érzés volt, a kis lány testét forróság lepte el. Szeretett volna leszökni ágyacsakjáról, odabujni mamuskához, hogy ne féljen egy atól, amit a jó Isten ad, de mamuska épen a Simi vitte aludni. Simi feje ráborult mamuska vállára. Eszti mégis égő vággyal akart volna tenni valamit a mamuskáért és édesapáért. Ugy gondolta egész héten jól fog viselkedni és minden nap reggel, délelben és este fogja kérni a jó Istent, hogy ajándékot és ne büntetést küldjön mamuskáék-nak meg hogy ezután is jusson minden gyerekre minden szombatban tiszta ing, meg kuglóf és hogy a Bandi jóra való legyen ha megnő, elveszi őt és akkor kevesebb darab kuglóf kell és eggyel kevesebb ing.

Az első férficsók zavaros izgalmból kis gondolát rügyek pattantak a zsenge öntudatba és az élet ropantságából ennek következtében fölértékelte a legfontosabbat: a kenyérgondot.

Igazságos ítélet

Irta: Somlay Károly

A szomjuság bizony kiforgatja az embert a valóságából — mormolta Kimbala Márton kalaposmester, mikor a gyapjuveréstől fáradtan, izzadt arcáról könnyével letörülte a veritékes port.

Hosszában nőtt, nagylépésű, gémynyaku, fenekeshangu ember lévén, nem csuda, hogy megszmujhozott Szerencsére, csak a szomszédban, az ucca verőoldalán van a Mócsing, ahol olyan finom sustorgót mérnek, hogy az angyalok nyála is megcsurranik érte.

Nem is töprengt hát sokáig, nem kaparászta a kupáját, hanem mint aféle gondosan állapodott férfi, kilépett a műhelyből.

Az udvaron a körtefa alatt pelyvával kevert agyagot dagaszt lábacskaival az Amál, májszter felesége.

Ámbár Kimbala Márton már az ötvenet is tetézte, az Amál alig lehet több huszonöt évesnél. Fehérhomlokú, gondörhaju menyecske. A kemencetapasztáshoz szükséges agyagon táncolván, duzzadt lábikrái bizony kőféhéretek a kétkettes kurtácska alól.

A mester a surccal helyrefésülvén téhénfarkformájú bajuszát, aszondi az asszonytak:

— Ej no, megszmujzatom. Mondok, átlépek a Mócsingba egy szifonyos kevertre.

— Ehun e, má megint a kocma... Biz a, mindig csak a kocma... Inkább káposztalét innék, mer' a bor megzavarja az eszt — csuszamodik meg a hékám nyelve.

Am ez a piros nyelvecske olyan, mint a zápor. Nincsen, aki megállítsa. Kimbala mesternek bár lángban játszik a szeme a bosszuságtól, de mégis torkán akad a szó. Mindazáltal egy nyomós okkal több, hogy átlépjön a Mócsingba.

Ebből talán mégsem keredkedett volna veszedelem, ha a sánta Kotyogi János kötélverőmester gégejének csapján is nem ugyanez időben lapadozik a szárazság.

János mester nagyfejű, laposképi, zömök aglegény, aki egyre azon töpreng, hogy a ballába hosszabb-e a jobbnál, vagy a jobblába kurtább-e balnál? No, de az ördögök regimentében is a sánta ördög a legnagyobb kőpé; ő sem utolsó a maga fajtájában. Hires nőhódító is lévén, azzal dicsekszik, hogy általa már számtalan családszarv növekedett némely férjek koponyájának tar boltozatán.

Az ő háza is árnyékoldalon, a Kimbala háza mellett van. A két házikó udvarát csak sövényfonás választja el. A pillantása hát hamarosan odatévedt az Amál gömbölyű tégdekálcsára, bájjal ringó testére.

Tűzelt is a feje. Ugy doromboltak benne a dévaj gondolatok, mint a méhek a kaptárban. Tátogott, mint a csuka a szárazon. Emelgette a szemöldökét. Az ég tudhatná, hová bugárzottak el a gondolatai.

Karikába csavart bajuszát megsodorintván, a füle alatt tenyésző szakállpemetet megcirógatván, megárgaskodta a sövényfonást.

— Aranybáránym, gyenge virágszálom — nyihelelők halkan a szerelembe esett dalia.

— Hallja, fejbeverősi lesz a vége, ha az uram meglátja — mondja mosolygón Amál.

— Eb a lökce, kilopom én a Kimbala feje alól a csizmáját is... Legény vagyok én a talpamon, violám.

— Maga mán csak egy kiszolgált dohányacskó — kacag a menyecske.

János mester bölcse cselekedett volna, ha odébb hajad. De állott, mint a kőszent; passogván mindszünetlen a kétkettes kurtára és hallgatván az asszonyka nótáját:

Venecke az uram, de azért szeretem,
Hejha, megölelem!

Kötélverő János csak nézett, nézdegélt. Majdhogy ki nem durrant a szeme gubója.

Ebből keredkedett aztán a gyűlölködés: a kalapos észrevette a kötélverő incselkedését.

— A gyehenna... A sántán tartson rajtad dögvőst! Ugy eldöngetem ezt a labibetárt, hogy lángot vet a hátán a condra — morogta és eltökéltette, hogy az Amál is megkontyolja.

Ágaskodott benne a virtus, hogy ő majd megmenti a becsületet.

Mindenekelőtt rádöngtetett az asztalra, hogy egy kis lével, cseppfolyós tüsszel élessze a bátorságot.

E közben János mester is átlépte a Mócsing küszöbét. Ő is gyakrabacskán szeretett elbejárogatni a Mócsingba. Melegen üdvözölte a kalapos, aki úgy nézett rája, mint a gyermek a katulyábólkipattanó krampuszra.

János ésszel élte a világot. Okos ember létére a szomszéd szuró pillantásaiból rögtön megállapította, hogy valami baj ólálkodik körülötte.

— A megvadult baromhoz nem tanácsos füzes üszöggel közeledni — gondolta és egy másik asztalhoz telepedett a kármentő mellé.

Mulott az idő. Sűrűn szaporodtak a literék a két mester előtt. Egyik is, a másik is elnyirkosult a Föld anyatejének, a venyigéből fakadt nedűnek bőségétől. Az egyszál májko pedig nyomkodva hegedűjén a Kimbala nótáját, hogyhát: Arra gyerjél, amőre én, majd meg tudod, ki vagyok én...
Egy szobatudós előadást tartott a francia akadé-

Szegény megbusult lélek már csak az orra nyergéig látott; mindazáltal egy alkalmas pillanatban olyan akkurátosan trafálta el a sórtartóval a gaz nőcsábászt, hogy homloka tüstént föltek a koppanástól.

— Kiverem én a párad a bőrödből... Ki én — hördült fel a köteles és egy szalmaszékét ragadva, a kalaposra rohant.

Az ám, csakhogy ez is nagytermészetű ember. Ha elszakad az epéje, ő se nézi: cselő-e, hajsz-e.

— Ha én megcsaplak, nem marad belőled, csak a rezes ormányod — kiáltotta és karjain felgyűrte az inget.

A Mócsing gazdája a legvalóságosabb perében lépett közbe. A harciac feleket lenyomta az asztal mellé.

— No bizony, Kimbala ur, maga a kukacot is őriáskigyónak nézi — békítette a kalapos. — Azért, hogy Kotyogi ur néhány szót váltott az Amállal... Mi a fitty, csak egydarabban maradt azért a menyecske.

— Bezzeg a... Jól mondja, komám... Csak egydarabban maradt — higgadt le a kalaposban a féltékenységek démona és hazafelé ballagott.

Holdvilágos, ezüstszínű est volt.

A háza kiskapujánál visszafordult, hogy egy utolsó pillantást vessen a Mócsingra.

Bár ne fordult volna vissza...
A kötélverő tudniillik most lépett az uccára. Talán dohányt vagy mit akart vásárolni, mert a szatocsbolt felé sántikált.

Kimbala mester lehiggadt lelke a látványra hirtelen elváltozott; de az elváltozásnak nem a fontolgató értelem volt az indítója. Egy követ kapott fel a földről, aztán célba vette Kotyogi mestert. Ez látván a veszedelmet, nyomban hasra terült; a repülő kő tehát az ő feje helyett a szatocs boltjának ablakát találta. Teletalált volt.

Ebben a stádiumban került az ügy a városbíró színe elé.

— Igaz, hogy maga dobta a követ, amelyik a szatocsbolt ablakát bezúzta? — kérdezi a bíró ur Kimbálától.

— Osz! minek tagadjam?

— Akkor fizesse meg a kárt.

— Én fizessem?

— Csakis.

— Méghogy én?

— Maga a tettes.

— A tettes bár én volnék; de a kár oka a kötélverő.

— Hogy érti ezt, Kimbala barátom?

— No biz, aki lelke van, a követ bár én dobtam, de Uram bocsá, nem az ablakot céloztam.

— Ez valószínű.

— Nohát... Én a köteles fejét céloztam. Ha ő te nem bukik, az ő korpamagazinjából duffanik a kő, nem az ablakhoz... No, nem így van?

— Valahogyan ekképpen kell lenni.

— Vagyis más szóval, ő az oka, hogy az ablak betört... Fizesse hát ő az ablakot.

— Hát fizesse... Salamon király se hozhatott volna igazságosabb ítéletet — mondta a bíró és feltolta redős homlokára a pápaszemét.

TERE-FERE

Mi kell a tánchoz. A newyorki Ransellaer-társaság miután megállapította, hogy a tánc áldozatokat is szed, foglalkozni kezdett a kérdéssel. A tanulmányból kiderült, hogy a charlestonhoz 11.33 kalória kell, a black-bottomhoz 18.96 kalória, a fox-trothoz 4.78 kalória, a sümihöz 4.02 kalória, a polkához 7.56 kalória s a marzurkához 10.87 kalória.

Szív és tett. A francia sajtó körkérdést intézett a nevezetes írókhoz és tudósokhoz, milyen viszonyban van az értelem és érzelmi életünk s hogy azok, akik a történelemben cselekedtek, vajon érezték-e és általában hogy milyen arányban kell lennie bennünk a tetterőnek s az érzelmiének.

Erre a kérdésre André Maurois, az ismert regényíró ezt felelte:

— Nem hiszem, hogy az igazi boldogság a cselekvésben van. Kétségtelen van benne valami öröm, de az, aki igazán boldog, nem gondol arra, hogy cselekedjék. Az az ember, aki cselekszik, elfelejti az életét. Legtöbb esetben csalódott is az érzéseiben. Napoléon se cselekedett volna, ha husz éves korában vidám, boldog hadnagyocskó és nem az az epés, boldogtalan katoná, akiben állandóan zubog a becsvágy. Állandó harc van a nagy szerelem s a nagy cselekvés között. Ha két ember megtalálja egymást, az annyira boldog, hogy más becsvágyat nem is érez. Minden nagy tett mélyen egy erős érzés lakozik, melyet az illető eszményesít. Azt hiszem, hogy a nagy tettek a szívből fakadnak, de ártanak az érzésnek, átalakítják, más térére viszik. Mesterséges dolog részekre bontani egy embert. A szív, az érzékenység, a tetterő szoros összefüggésben van egymással. Ha kimetszünk egy szívet a testből, az elpusztul. A tettembernél a szív nem pusztul el, hanem elsorvad. Ennek ellenére mégis a szív minden tett forrása, emeltüje. Hogy miképpen élünk? Azon kell igyekeznünk, hogy amennyire lehetséges, ne áldozzuk föl szívünket a cselekvésnek, sem a cselekvést a szívünknek. Szükségünk van a szenvedélyekre, mert nélkülük nincs ember. Az ember boldogsága és nagysága egyaránt abban van, hogy meg tud feledkezni önmagáról. Csak akkor boldog, ha elfelejti önmagát. Akár azért, mert szeret valakit, akár azért, mert nagy tettet visz véghez...

Mark Twainről, a híres amerikai humoristánál egy éjszaka betörők jártak s több száz dollár értékű ezüstneműt raboltak el.

Másnap a humorista az alábbi hirdetést ragasztotta ki villája kapujára:

— Figyelmeztetés a betörő uraknak! Mától kezdve nálam az ezüstnemű hádogból lesz. Az asztalterítőket s az egyéb háziszereket jobbra találják, mindiárt az első szoba mellett, a kiskosár tözsomszedságában, melyben a tarka macskám alszanak. Ha szükségük van a kosárra is, tegyék a kiscicákat arra a pokrócra, mely balra található. De csöndesen, hogy föl ne ébresszék őket. Ne csapjanak nagy zajt, mert könnyű álom van. Sárképőim az esernyőtartó alatt vannak, az előszobában. Ha elmennek, kérem csukják be az ajtókat, mert gyűlölközik a légzhuzomat.

Egy szobatudós előadást tartott a francia akadé-

— 1760-ban a francia nyelv — mondotta — hanyatlani kezdett.

— Hány órákor? — kérdezte Victor Hugo.

Hírek a londoni rendőrségről. A londoni rendőrség egy idő óta erősen támadiák ellenfelei. Ujabb azzal vádolják, hogy a letartóztatottakból meg nem engedett módon, testi fenytéssel, kinzással veszi ki a vallomást.

Hogy mi itt az igazság, azt nem tudni. Kétségtelen, hogy a bűnözők, a gonosztevők nem hagynak mindig maguk után olyan nyomokat, melyekből Sherlock Holmes kétségtelenül megállapíthatja a tényálladékat. Érdekes egyébként, hogy ennek a detektívtipusnak megteremtője, Conan Doyle azon a nézetben van, hogy a jövőben a rendőrségnél teljesen fölösleges lesz a detektív s majd médiumokkal pótolják őket. Bizonyos abban, hogy a lelkitudományok fejlődése teljesen átalakítja a világot: létre jön azzal a valamivel való közvetlen érintkezés, amit ma még tulvilágnak hiszünk s az orvostudomány, a lélektan, mindenekelőtt azonban a kriminológia új korszakba lép.

— Minden rendőrségi osztályon — írja Conan Doyle — lesz egy médium s egyetlenegy bűnöző se menekülhet majd el. Maga a büntény szinte teljesen lehetetlenné válik. A médiumok már most is gyakran megmondják, ki követett el büntényt. Ha kezükbe adjuk a meggyilkolt egy ruhadarabját, képesek magukat lelkileg abba a helyzetbe beleélni, mikor a büntényt elkövették s azt is meg tudják mondani, milyen körülmények között történt a gyilkosság.

Most a Scotland Yard minden bizodalját a rádióba veti. Ujabb csodálatos rádióközpontot szereltek fel a londoni rendőrségnek, ahova befutnak egész Angliából a jelentések. Egyetlen szobából irányítják a rendőrség ténykedését, a repülőosztagok elosztását, a rendőrség járművei pedig szintén rádióval vannak felszerelve, úgyhogy ennek a hivataloknak felelhetnek is.

Amerika. Egy nagy newyorki fodrásznál egy ur hajnövesztőszert kér.

A tulajdonos átnyujt nek egy palackot, mely huszonöt dollárba kerül.

— Ilyen drága? — szörnyülködik a vevő. — Legálább biztos hatású?

A tulajdonos, akinek oly dus fűrtjei vannak, mint Absalonnak, a fejére mutat és így szól:

— Tessék ide nézni. Én is ezt a hajnövesztőszert használtam.

És hogy végleg meggyőzze vevőjét, hozateszi:

— Azelőtt pedig ilyen voltam.

Erre leveszi a parókáját.

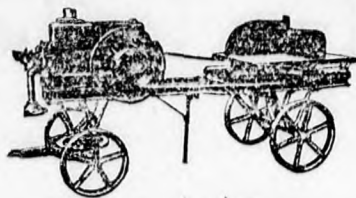
A muzumban az apa magyaráz a fiának egy szoborcsoportot.

— Lásd, fiacskám, ez Minerva.

— És az — kérdezi a fiu — aki mögötte áll, ugye a férje?

— Nem, fiacskám. Minerva nem ment férjhez. Ő volt a bölcsesség istennője.

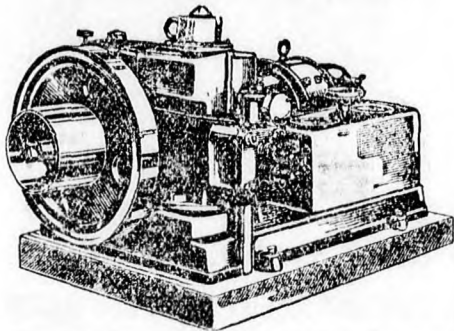
Parkett-gyári tölgyhulladék **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként **32** d'nir. Nagybani vétel-nél na j y á: engedmény **J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

DEUTZ
PETROLEUMMOTOROK
IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI CÉLOKRA
RECORD-ERDŐS
R. T.
NOVISAD

A SZOMBORI KIÁLLÍTÁSON
ÜZEMBEN

DEUTZ szivattyuaggregátok
DEUTZ világítóaggregátok

GYERTYA

Angrosszisták! Kereskedők!

Ha olcsón akarják beszerezni sirra való staniol méces, templomi és asztali gyertyaszükségletüket, kérjenek gyári ajánlatot

Resch József „MARIJA“ gyertyagyár SZOMBOR

A legdivatosabb

ridikülők

valamint jöminőségű **bőröndök** olcsón

Schlagernél, készítőnél kapható Subotica, Aleksandrova ul. 1.

SZANATORIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlov venac 23. TELEFON 5-49.

DEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, idegzsíró, bémulások, ismét.
SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátérineferektú és, lábujjak, csipőferdülés és egyéb teletti hibák gyógyítása. Ortopéd készülékek. — Vizsgálóintézet. Elektroterápiák.

Klinikai laboratórium (Dr. Lcm. Šić vezetője alatt) Teljes rön genitézset. Belsőrdők (Enterocœanor) MÉRSEKELT ÁRAK Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Kajan

KERESÜNK szerelőt, ügyes képviselőket
NYUJTUNK magas jutalékokat
Előnyben részesítjük saját autójával rendelkező urakat
VILAGCÉG vagyunk, amelynek gyártmányai különösen nagy becsben állanak

Ajánlatok „Hoher Provisionssatz 484-1“ jellege alatt az INTERREK-LAM D. D., Zagreb, Marovska 28 címre intézendők. 9229

Jugosz'áviai tengeri világfürdőn lévő **nagy szálló, étterem és kávéház** amelyik évtizedek óta fennáll s igen jó hírnévnek örvend,
finanszírozót vagy társat keres

A szükséges tőke 200.000 dinár
Cím a kiadóhivatalban

Olcsó árak Olcsó árak
Divatos Izléses
Tartós Elegáns

Stressburger
DIVATBŐR KÜLÖNLEGESSÉGEI

Allardó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. Bárny-szálló mellett

Garantirano čist
Schweinfurter Zeleni
№ 1922 1/2 Kg.

KEMIKALIJA, NOVISAD
AR E TEODORVIĆ, (SLUKINA) ULICA 7.

Henger-rovátkolót

azonnali belépésre keresünk

Ajánlatokat fizetési feltevésekkel körítjük. Csak azok ajánlata jöhet számításba, akik a **precis rovátkoláshoz** értenek
DOMOVINSKA INDUSTRIJA MLINA D. D.
Veliki becskerék

Külföldi gyár fiókja keres

gyors- és gépirónót szerb-horvát és német nyelvtudással, valamint

mérlegképes könyvelőt hosszabb gyakorlattal, szerb-horvát, német és magyar nyelvtudással

A gazdasági gépszakmában jártassággal rendelkező tisztviselőket előnyben részesítünk. — Ajánlatok „MEGBIZHATÓ 443“ jellegre JUGOMOSSE, BEOGRAD, címre küldendők. 9128

Fiatal rövid russegéd

aki a kirakatrendezést is érti, szerb, magyar, német nyelvtudással **felvétetik.** Írásbeli ajánlatok **Landsmann Adolf** céghez, Noviad, Kralja Petra 29, intézendők 9223

Tölgyfahordók

használt, jó állapotban, 600—800 literesek

eladók

C. A. Pachany i sin naslj. d. d. Brod n/S

Eladó

falusi ingatlan

KOTLINA községben (Baranya megye) eladó 2/4 telek prima föld és ház, Branjin Vrh községben 4052 négyszögöl szőlő, kerttel és présházzal, SUZA községben 925 négyszögöl szőlő

Érdeklődők forduljanak:
Dr. Péchy Karlo ügyvédhez
Dárdán

Komlózsák

7-3-2-1-90-1-80-1-60 kilogramm súlyban
eredeti gyári árban

ujólag legolcsóbban csak
EUGEN HERED

Novisad, Jermenska ul. 3. kapható

Telefon 21-98. Sügöycím: Jutersa

Képvislet:
Zsák, zsineg- és kötélárnyár Silvio Papo Sarajevo

Eladó kedvező áron:

Két gőzkazán, 80 lóerős normális és 120 lóerős maximális megterheléssel, 10 atm. nyomással, a lendkerék átmérője 3.000 mm., Maschinenbau-Anstalt Humboldt, Kalk bei Köln gyártmány.
Három vízcsöves kazán, 100 négyzetméter tüzelőfelülettel, 10 atm nyomással, fenti gyártmány.
Két új, még nem használt öttonnás, 45 HP Gräf & Stift teherautó, gummix nélkül.
Két használt, ugyanolyan gyártmányu, hordképességű és erősebb teherautó gummixkal.
Három komplet. géptéglaszató, Steinbrück, Graz gyártmány.

Részletes felvilágosítással szolgál:

CIGLANA UDEONIKKE ZADRUGE A.D.
BEOGRAD, Knz Miletina u lica 86. — Telefon 19-30

WELKER TESTVÉREK CRVENKA Szódásüvegfej (szifón) öntés Szódavizgyártógépek lerakata A Teslic-gyár, Sisak, főlerakata

Mezőgazdák
figyelmébe!

Mezőgazdák
figyelmébe!

A világhírű „PRACNER“-féle kanalas és tolokerekes egyszerű és kombinált vetőgépek, WESTFALIA rendszerű láncos műtrágyaszórók a legmodernebb kivitelben. Leszállított áron, hosszulejratu hitelre kaphatók a vezérképviselőnél

SZENES KÁLMÁN gépraktárában, SUBOTICÁN

Teherautó

pótkocsival együtt
azonnal eladó
Felvilágosítással szolgál
CIGLANA LUDREG

Čoka községben

orgalmas helyen
sarokház
űszer- és vegyeskereskedés-el, amely műszárossnak vagy péknek is alkalmas
eladó
JUHÁSZ LAJOS
kereskedő 9050

Felvétel a Messinger Karolin féle leánynevelő-intézetbe

Veliki becskereken
A 28 év óta Veliki becskereken fennálló, a város központjában fekvő, minden modern kiválósnak megfelelő leánynevelő-intézet, amelyben három év óta az állami szerb leánygimnázium van elhelyezve, felvesz növendékeket 7 éves kortól 16 éves korig. Privát tanítás: német, francia, angol nyelvben, zenében, festészetben, kézimunkában. Kitűnő ellátás, szigorú felügyelet.
Propektust kívánatra készségeggel küld az
1241 Igazgatóság.

Főmolnárt keres

kétvagónos kereskedelmi és vámörölmalom
azonnali belépésre.

Csakis elsőrendű, szakképzett erők ajánlatát kérjük az eddigi működés és a fizetési igények megjelölésével „Szlavóniai malom“ jellegére a kiadóhivatalba küldendők. 9/99

A nagy szenzáció még mindig tart!

A hatóságilag engedélyezett
végeladáson

mélyen leszállított áron kiárusítom óriási választékban összes cikkeimet, ugymint:
férfi fehérnemű, kalapok, nyakkendők, sétabotok, férfi és női selyem- és fiórharisnyák, nyári és kötött és szövött Jäger-áruk, keztyűk

Azonkívül az őszi idényre rendelt új árukat is, melyek a gyárakból most érkeznek és amelyeket még át kell vennem.
Az ujonnan érkező cikkeket is gyári áron alul árusítom
Vuković Gerő, Szubotica, Főtér

Üzletfelosztás folytán a teljes berendezés portállal együtt eladó

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dáko, golyó, sakk, dominó, Lignum-Santum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.
esztergályosnái, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Eladó

Amerikába költözés miatt
1 faragásos háló-zoba, 1 könnyű szalón, 1 díszes taragvinyos áll-tükör, 2 antik barokktámszék, szekrények, ottománok, asztalok és egyéb bútorok, eredeti olajfestmények, pasztlélek és rozkarcol.

Novisád, Futoška ul. 143

Kuglibabák
kugligolyók
nehéz masszív gummigolyók nagy választékban rakítáron

őzv. Berber Jakabné
műesztergályos üzembén
Subotica, Bene Sadarević ul. 32

ISKOLAKÖNYVEK

magyar és német nyelvű iskolai kézikönyvek, melyeket a Magyarországi Könyvtárak és Könyvesboltok eladója által. Argyeztetés in yen küld a kiadó.
Lipsitz & Lampel
Subotica 7/54

Van-e szebb, mint a természetes, friss szín?

Minden öntudatos nő színt helyes megjelenésre. Ertenie kell azt, hogy megjelenésével kellemesen hason. Ezt mindig el is érheti, mert van-e szépség, amely meggyőzőbb, mint a lehetetlen arc és a meleg ajkak? A KHASANA-SUPERB-arcpirosító nemcsak teljesen feltűnéskéül árnyalatos ad, amely mindenütt csodálatot kelt fel. A „Khasana-Superb“ nem is különleges arcfesték. Közvetlen használat után maga az arc alakítja át a narancsszíni krém természetes-piros színe. A színrnyalat ragyogó és lehetetlen, a sötét vagy világos bőrnak megfelelően. Színezésében, mindenben és teljesen hozzáalakul az arc színéhez. A KHASANA-SUPERB-arcpirosító az ajkaknak adja meg a szükséges árnyékolást — semmi más. A kettő együtt — ajak- és arcpirosító — ellentétlen az időnek és víznek, sőt a csóknak is.
A tükre is igazolni fogja Önnek, hogy ezekkel a segédeszközökkel, a természetes és kedves színezésnek majdnem hihetetlen kifejezését ér el — és senki se jött, hogy Ön

KHASANA SUPERB-et használ.

S. H. S. lerakat:
JUGPHARMACIJA D. D.
ZAGREB
kozmetikai osztály.
Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M. - London
MINDENÜTT KAPHATÓ!

ELŐNYOMDÁT
legmodernebb stílus rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít
LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára
Relet-festéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

REGI SISTEM **BENCZE-féle PATENT** **PATENT BENCZE**
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÖK
a legjobbak
Miniat és arajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐNY, ZSALU ÉS SZÖVÖTT FAREDŐNYGYÁR
VEL BEČKEREK

Hölgyek figyelem!

Kérjék a **COMTESEN** higienikus specialitások prospektusát!
Ha a hölgyeket egészségük állapota érdekli!
Ha a hölgyek az elegáns vonalukat akarják megtartani!
Ha a hölgyek az uraknál sikert akarnak elérni!
Beteg asszonyt nem lehet szeretni!
Hajadonának, fájás, elvált, fiatalas zonyonak és idő ebb hölgyeknek már régen őszeköltetében kelene állani a COMTESEN higienikus specialitásokkal!
Hölgyek a legmagasabb társadalmi körökben is a COMTESEN higienikus specialitások csupán diszkrét felajánlásával szép mel-lékjövödelémhez juthatnak.
Keresünk minden nő sőg részére diszkrét munkatár-nőket!
Hölgyeket utazó képviselőként magas kereset biztosítása mellett felvesszünk!
Minden evébbeli és a legdi-zkrétebb érdeklődők is
„Representantura“ Kucura, Bácska
cimre intézendők, amely cím alatt Bernstein, Feldmann & Co. wieni cég jogoszávat vezérképviselőte működik.

KOMLÓZSÁKOK

prima cseli anyagból
liszt-gabona-zsákok
ugy új mint használt
vizmentes ponyvák
olesón kaphatók
SCHOTTEN I DRUG ZAGREB
NOVISZÁDI FŐKÉPVISELETNÉL ÉS LERAKATNÁL
MILAN BERL, NOVISZAD
Jovana Subotića br. 9.
PONYVA- és ZSÁKKÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT
Telefon 23-30. Távirati cím: „JUTE“

Čantavir közelében, a szentai határban
13 lánc jóminőségű föld
eladó
Ertekezés Dr. Peczarszky Milutinál Čantavir-
ren vagy szállásán

Informátorokat keresünk
minden városban és községben, akik
információs irodák részére már dol-
goztak. Ajánlatok "454" megjelöléssel
Jugomosse, Beograd, Terazije 25 címre
küldendők.

Budapesten
egészséges, szép fekvésű lakásban
két vagy három tanulónak
teljes ellátást adnék
Gondos felügyelet. — Francia és német társalgás.
Szíves megkereséseket „Jelenleg Szubotićán” jel-
légre a kiadványba kérek

A helyes kezelés!

Az állatok egészségi állapota elsősorban az okszerű ete-
téstől és a megfelelő gondozástól függ. Hasonlóképpen
a mezőgazdasági gépek jókarbanmaradása, ezáltal a
teljesítőképessége és üzembiztonsága is a megfelelő
kezeléstől és a felhasznált kenőanyag minőségétől függ.
Éppen a mezőgazdasági gépek kenésére kell különös
gondot fordítani, miután ezek igen súlyos üzemi
viszonyok mellett dolgoznak.

Kizárólag a Vacuum Oil Company magasértékű Gar-
goyle-kenőanyagait használja és óvakodjék hasonló
hangzású utánzatoktól! Ezáltal biztosítja gépei üzemi
biztonságát, teljesítőképességét és jókarban maradását.

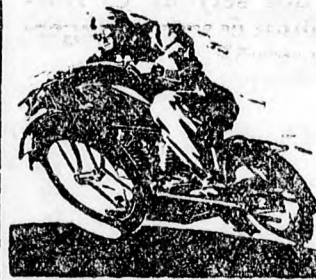

VACUUM OIL COMPANY D.D.

GRAND
ALFA
PIGGIO
& C
AGYU
AUTO
PRAGA

ELEGÁNS
MEGBIZHATÓ
TAKARÉKOS
HOSSZU ÉLETTARTAM
Megtekinthető a szombori kiállításon
RECORD-ERDŐS R. T., NOVISAD
OSIJEK VEL. BECKEREK

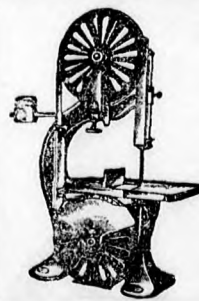

Az összes gyártmányú motorkerékpárok legpreci-
zebb és leggyorsabb javítása.

Fellegi József Novisad

Futoški put 92, nagytapasztalatu és egyedülálló
speciális motorkerékpár- és autójavitóműhelyében.
A legbeteggebb és legkomisszabb hibájú kerékpárt is
visszaadom az életnek. Állandóan raktáron min-
denféle márkájú használt, olcsó és kitűnő álla-
potban levő motorkerékpárok és autók, u. m.:
D-Rad, Harley, Ariel, FN, Puch stb., stb.
Motorkerékpárokhoz alumínium mellékkocsi ké-
szítést rendelésre vállalom. Elsőrendű anyag.
9101

Szubotićán a legnagyobb választé-
kban és legolcsóbban
Butorok ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállá-
latnál szereshetők be.
Bena Sudarevićeva ul. 4.

2 évi hitelre is!

**Asztalosok, butorgyarak, fűrésztele-
pek és faúrügyárosok figyelmébe!**

BÜTTERLING leipzig-i famegmunkálógépgyár, Európa egyik
legnagyobb cégének vezérképviseletét Jugoszlávia területére
átvettem. Raktárból azonnal szállíthatok olcsó gyári áron
legmodernebb, legújabb kivitelű, legalkalmasabb golyóscsap-
ágyazású gépeket és szerszámokat. — Minden gép szíjnélküli
meghajtásra, beépített villanymotorral szállítható.

Jellinek József
Subotića, Višionova ulica 51.

SANATORIUM TERAPIA

VRNJAČKA BANJA

TULAJDONOS ORVOS Dr. KUCHAR-DURLÉN AGOST

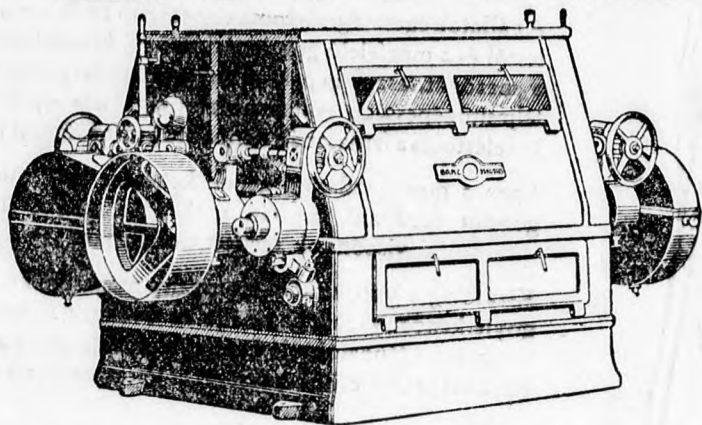
Két magyarsági borszáló orvosi - Telefon 2 - Prospektuál kőszárággal küld az igazgatóság.

A szanatórium gyönyörű szép, kies erdős ligetben fekszik, saját
gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tu-
dományos alapra fektetett dietikus konyha, szigorú orvosi felügye-
let alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terápia.

Tekintse meg a
szombori kiállításon**ISPANOVIC** asztalossaját találmányu komplett hálószobaberendezését és praktikus, saját
patent ablak- és ajtó-vasalását! — Butorpavillon 16. szám

Üzem: SOMBOR, Braća Janković ulica 2

100% SIKER A GANZ

HENGERSZÉKKEL

JUGOSZLÁV GANZ RÉSZV.-TÁRS.
BEOGRAD

 Karadjordjeva 75.
Tel. 23-90, 44-33.

ZAGREB

 Draškovićeva 27.
Tel. 55-87.

 Hogy zavartalan legyen vétele,
k ö v e t e l j e n
 rádiókereskedőjétől mindenkor

Orion Echo csősorozatot

H4 nagyfrekvencia erősítő

A4 audion

W4 ellenállás erősítő

L4 végerősítő

S4 árnyékolt rácsu csövet, vegyen

ORION hangszórót
akkumulátorjai tölté-
séhez használjon
ORION
TÖLTŐ-KÉSZÜLEKET
használjon telep he-
lyett
ORION
anódpótlót

készülékét pedig csak ORION alkatrészekből építse össze.

Jugoszláviai vezérképvislet

Zwirschitz Károly, Sombor

Párizsi uccsa 10

8885

Telefon 250

 DIABOLO

Minden gazdaságban nélkülöz-
hetetlen a
DIABOLO

TEJSEPARATOR

A sombori kiállításon tekintse meg és
és kérjen prospektust!

Kapható 12 havi részletre is!

C pavillon 13

» FLY - T O X «

(„Fláj-toksz“)

kiirtja

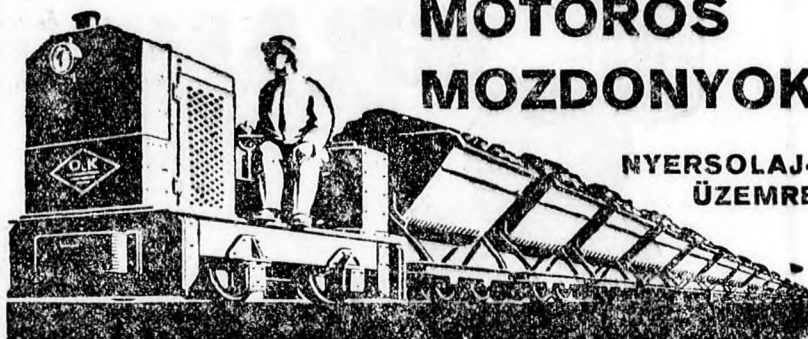
 a molyokat, poloskákat,
 legyeket, szúnyogokat,
 valamint az összes rovarokat
 és azok petéit.
Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és
nem hagy a ruhán és fehérneműn foltot.
MINDENÜTT KAPHATÓ!!
Eredeti kék csomagolásban,
francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség
részére
KEMIKALIJA
vegyszerek nagy-
bani raktára
NOVISAD
Arse Teodorovića
(Sijukina) ulica 7

6601

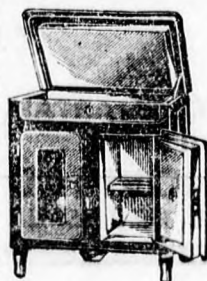
**MOTOROS
MOZDONYOK**

 NYERSOLAJ-
ÜZEMRE

DIESEL-MOTOROS MOZDONYOK
könnyű vágányok számára. Különösen csekély üzemköltségek. Feltétlenül üzem-
biztosak a legnagyobb munkaképesség és tartósság mellett. 7.5 PS munkaki-
fejtés számára. — Szolgálati súly 2.3 tv és nyomtávolság 550 mm-től feljebb.
ORENSTEIN & KOPPEL R. T.

Zagreb, Samostanska 2/1. — Tel. 50-64.

6900

Szabadalmazott

jégszekrényeink
árait leszállítottuk!
Mielőtt jégszekrényt vásárol,
kérjen árjegyzéket és ajánlatot
BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és rézárnyártól

SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

BÉCSI VÁSÁR

1929 szeptember 1-től-7-ig (A Rotundeban szeptember 8-ig)

KÜLÖNLEGESSÉGEK:

Nemzetközi rádióvásár

Táp- és élelmiszer kiállítás
Szállodaszemlé kiállítás
Szállodaszemlé kiállítás — Az orosz szovjet kiállítás, a délafrikai Unio kiállítás
Műesaki újdonások és találmányok
Építési és utépitési vásár — Az osztrák bányászati Francia iparművészeti és luxusáru kiállítás
Bécsi szórmedivat-szalon

Irodaszerek kiállítása — Reklámvásár
Mezőgazdasági és erdőüzemi mintavásár
IV. osztrák árpabemutató — Kertészeti kiállítás
Tejgazdasági kiállítás — Apró állatok tenyésztése
Birodalmi borkóstoló

II. osztrák állatvásár

(1929 szeptember 5-től-8-ig)

Tenyészállatvásár (haszonállatvásár) — Lóvásár

Nincs útlevelevizum! Vásárigazolvánnyal és útlevelel szabad határátlépés Ausztriába. A magyar átutazóvizum a vásárigazolvány alapján a határon kapható. Jelentős menetdíjkedvezmények a jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, az Adrián és a légiforgalomban. — Mindennemű felvilágosítással, valamint vásárigazolvánnyal, ára 55 dinár, készséggel szolgál a

WIENER MESSE A. G. WIEN VII

valamint a leipzigzi őszi vásár tartama alatt a Bécsi Vásár leipzigzi kirendeltsége, Österr. Messhaus, valamint a tiszteletbeli megbízottak:

SUBOTICÁN: Schenker & Co., Paja Dobanovački 3
Kereskede mi és Iparbank
„Putnik“, Kralja Aleksandra ulica 8

790

A tudomány

Antiszeptikus fog-,

Bakterológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő elősdiaktól, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét

Kitűnő védekező-szer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, sranyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!

száj- és garatviz!

cillu nak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedéseknél kitűnő hatású öblítő-szer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bizalmas gyógyszer használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Ara üvegenként 24 dinár.

5752

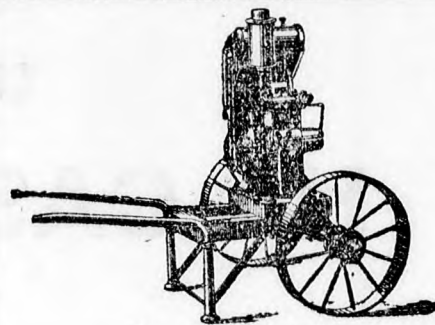
RENAULT

Jugoszláv vezérképviselő

EDUARD KRAUS NOVISAD

9134

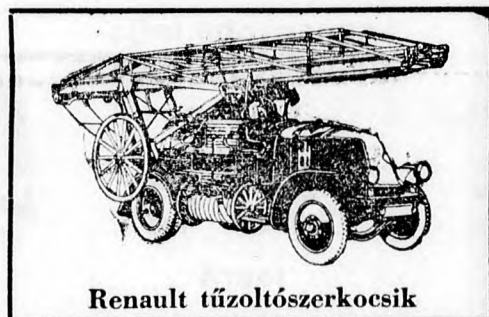
Renault motor

Renault tűzoltófecske

Állandó raktár a legkülönbözőbb típusú Luxusautók, 8—70 üléses autóbuszok, kitűnő és felülmúlhatatlan rugózású teherautók. Teljes felszerelésű tűzoltószerkocsik és fecskendők az összes autók és teherkocsik, valamint az összes alkatrészek. Renault villanyvilágítási telep, Renault traktorok szántáshoz, csépléshez és mindenféle mezőgazdasági célokra.

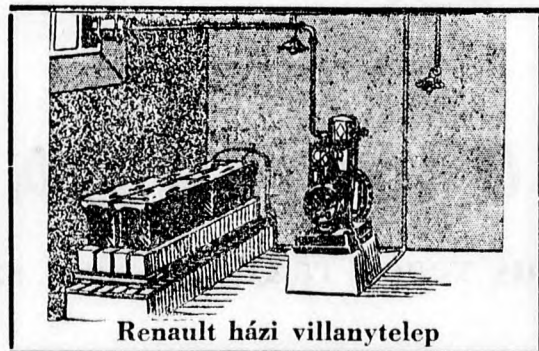
A Semperit autógummi vezérképviselő.

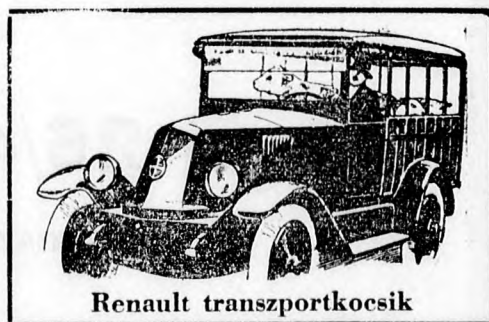
Renault tűzoltószerkocsik

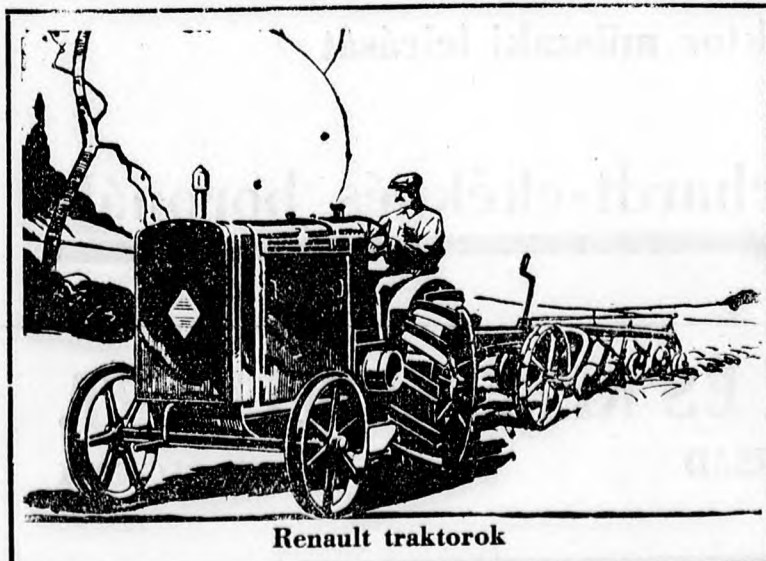
Renault teherautók

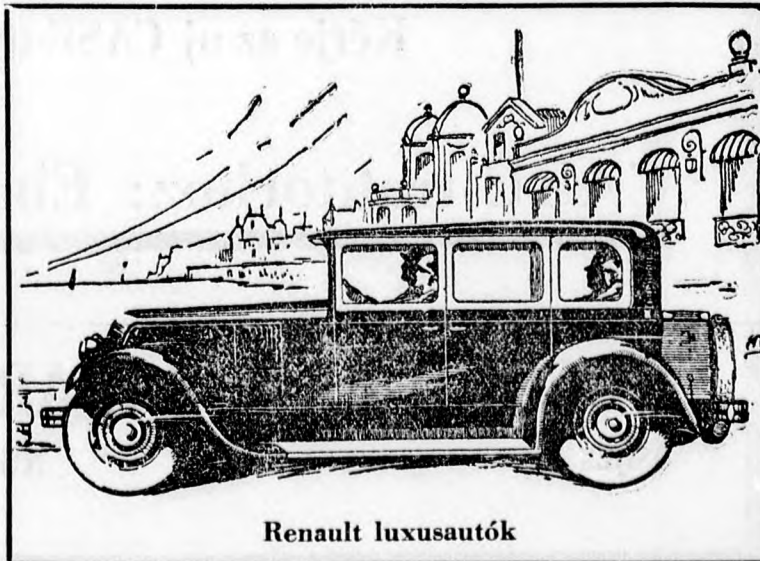
Renault házi villanytelep

Renault transzportkocsik

Renault traktorok

Renault luxusautók

18 traktormárka van képviselve az országban

Mindegyik gyár dicséri saját gyártmányának takarékoságát és tartósságát

Melyik traktort választja?

TÖBB ERŐT KAP

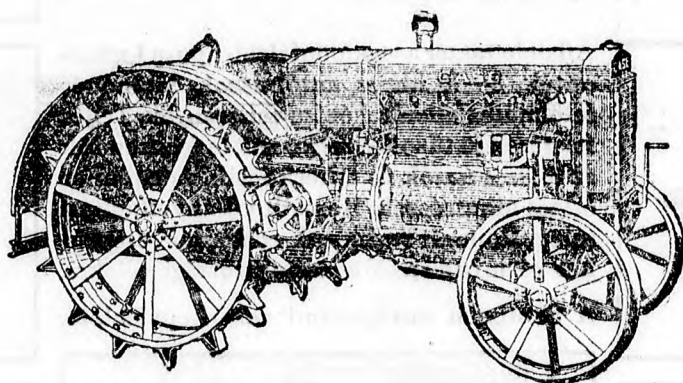
UGYANANNYI PÉNZÉRT

HA CASE-TRAKTORT VESZ

Legnagyobb teljesítmény a vonóhorgon

30·8

lóerő

Legnagyobb teljesítmény a szíjtárcsán

44·01

lóerő

Az új 26/40 lóerős CASE-traktor

augusztus végén raktárról lesz szállítható

Kérje az új CASE-traktor műszaki leírását

CASE-traktorhoz: Eberhardt-ekék és boronák

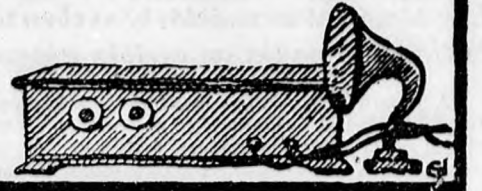
RECORD-ERDŐS IPARI ÉS KERESKEDELMI RT.

OSIJEK

NOVISAD

VEL. BEČKEREK

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Oroszország

Dr. Munk Arthur emlékiratai

A *Bácsmezei Naplóban* most egy cikksorozat fejeződött be, amelynek szerzője dr. Munk Arthur, már régebben is ismert és tisztelt név a nyomtatott betű birodalmában. Ez az írás nemcsak könyvalakban is meg fog jelenni, — mint hallom, külföld is érdeklődik iránta, — hogy most már a napi események tarka forgatagától elkülönítve is folytassa a maga független életét, amelyre terjedelménél, komolyságánál s a benne rejlő egyéb irodalmi értékeknél fogva teljes önértékeléssel tarthat számot. Magam kérek most szót, hogy véleményemet — amely teljességre természetesen nem tarthat számot, erről a nemsokára megjelenendő könyvről elmondhassam, úgy, ahogy a napról-napra közölt folytatások olvasása közben bennem kialakult.

A háboru alatt az emberek négy csoportba keveredtek: az otthoniakra, a frontkatonákra, a semlegesekre s a hadifoglyokra. Az első három alakulat hamar megszólalt, velük körülbelül tisztában is vagyunk. A frontról leggyorsabban a generálisok jelentkeztek tanulmányokkal, memoárokkal, amelyek ma már az őszinte unottság portengerében alszanak. A frontkatonák és a kisebb »szarzs«-k most jelentkeznek s úgy látják, hogy a tollhoz ők értenek jobban. Mindenesetre érdekes, hogy egyetlen tábornok könyve sem tudott olyan messzemenő érdeklődést kelteni, mint a Markovics Rodioné, Remarqué, vagy mint gondolom, a dr. Munk fog kelteni.

A dr. Munk könyve az eddig legkevésbé ismert kategóriáról szól, a hadifoglyorról. Ez a kategória hirtelen született, a háboru első napjaiban s mire a háborunak vége lett, egy egész külön világot jelentett. Egy hatatlan társadalom ez, amelynek nincs otthona és nincs egzisztenciája, amely belerögt a többi emberek közé, egy új klasszis, akár egy ferdén nőtt fog, amely szétfogja a többi, hogy magának helyet csináljon. Ezekről mi keveset tudunk eddig s főleg azt nem tudtuk, hogy milyen irtózatossá szenvedéseikkel volt kiközösítve a hadifoglyó léte, milyen könnyelmű labdája volt a változó óramutatóknak, ma a fehérek kinozták meg őket, holnap a vörösek gyötörték, egyszer az őrség pusztította el őket, máskor a flektifusz szántott beléjük: az ember önkéntelenül is arra a híres mondatra emlékezik vissza: vajjon csakugyan mindent megiontottak és megdöntöttek odahaza?

Az egykori reklamációra íme itt a válasz: a pleni azt mondja, hogy rettenetesen elhanyagolták őket, — senki nem törődött velük, embereken és társadalmon kívül állottak, szenvedtek, éheztek és nélkülöztek, hordták a lét legsúlyosabb keresztjét ártatlanul és tehetetlenül.

Az ember szinte lelkiismeretfurdalást érez, ha elgondolja, hogy millió és millió ember a borzalmak milyen válogatott skáláján ment keresztül, anélkül, hogy ezen hátki is igyekezett volna segíteni — néhány vöröskeresztes komissziót kivéve, amelyeket azonban szintén nem kell nagyon komoly értékre taksálni.

En a dr. Munk írásának legfőbb értékét ebben a nagy morális hatásában látom. Aki ezt a könyvet egyszer is elolvasta, az sohasem fog háborúra uszítani többet, az nem kívánja a mások szenvedését, vagy ártatlan halálát. Lelelkiismeret felrázó könyv ez, amely hivatva van arra, hogy komoly hangjával, szentenció nélküli okos és nyugodt beszédével, abszolút hiteltelenségével magáshasználásra készítse az olvasót. Van valami ünnepi benne, dacára annak, hogy az író abszolút távol áll minden álpathostól, valami ünnepi, amit az ember olyankor érez, mikor a templomból kijövet gondolkodni kezd. Az olvasó jobbá és filantropiá válik általa. Tisztelet adassék annak aki írta.

Vannak azonban ennek a munkának egyéb értékei is. Aki — mint én — soha sem járt Oroszországban, az bizonyára kíváncsi rá, hogy milyen ott az »élet« — az emberek, a városok, az utcák, a házak, a vasutak, a nép, a társadalom, a szokások stb. Erre ez a könyv kimerítően válaszol, anélkül, hogy direkt foglalkozna vele. Meglátod benne az orosz nép arcát, az orosz katonai jellemrajzát, az orosz kisváros hangulatos életét (Sadriuszki), megismered a folyókat, az utakat, a tókat, amelyeket eddig sohasem láttál ugyan, de az író úgy írja le, hogy szemcédéllel feltárod. Ez is egyik kiváló értéke a könyvnek: a pontos, élethű rajz, amely a természetet utánzó pontossággal jellemez és elvénne tesz. S milyen kitűnő emberábrázoló ez az író: a Grosz elvtárs komisz arcát nem lehet elfelejteni, az emberi komisszágnak ez a tökéletes rajza kitűnő,

De ott vannak a többiek is: a svetengai törökök, Bálint hadnagy a humoros házasságzedelgő, a kerítésen átmászó kadét, a sápadt orosz medikus, a lecsuszott cári tisztviselő, a megkötyagosodott vörös parancsnok, a conservatív bárónó a cár környezetéből, a dánok, a svédek, civilek, katonák, foglyok, szabadok, a világ minden natiója tarka zsidóságban, városok, mezők folyók, vasutak, kórházak, táborok, magánlakások, hivatalok: egy külön, eddig nem ismert világ, amely a dr. Munk tolla alól elevenen gördül elénk. Aki ezt mind meg tudta írni, ilyen frissen közvetlenül élénk varázsolni, az író a javából.

Mint látnivaló ez az író egy egész tömeget forgat. Feltűnő, hogy ez mily könnyedén megy. Nincs ebben az írásban semmi erőltetett, semmi kiagyalt. Ez a stí-

lus egyszerű, közvetlen, keresettség nélküli. Igénytelennek látszik, de erő van benne: mindent kifejez amit akar, oly magától értetődő természetességgel, hogy egy 14 éves fiatal gyerektől felfelé mindenki élvezettel olvashatja. Hatásvadászat nélküli, értelmes becsületes beszéd ez: a hatást belső értékei biztosítják, a hang komolysága, megfontoltsága és megbízhatósága. Nekem ez a könyv nagyon tetszett amikor először olvastam s nagyon tetszett mikor másodszer olvastam. Semmi kétség egy abszolút becsü irodalmi alkotással állunk szemben, amely józan, okos, becsületes és megbízható. Szokatlan örömemre szolgál, hogy az első között lehetek, akik ez előtt az értékes írás előtt tisztelettel meghajolhatnak.

Ambrus Balázs

KÉT FAJANKÓ TÖRTÉNETE

Az egyiknek Josef Bar a neve. Hermann Kesten, ez a két kötetével méltó feltűnést keltett fiatal német író mondja el az életrajzát.

A »kicsapongó ember« — ez a könyv címe — furcsa teremtmény. A szabadság mániákusa. Otthonát, foglalkozását, egész egzisztenciáját félredobja csak azért, hogy szabad legyen. Szeret egy leányt. Az is szereti őt. Erre Josef megjegyzi: mi lesz a drága szabadsággal? Elhatározza a szakítást és apját, a szocialista képviselőt kéri meg, hogy ezt éjnek idején azonnal tudassa a leánnyal. Az apa hosszú vonakodás után elmegy. De nem jön vissza. *Ugyldtszik, neki nincsenek ilyen szabadság-skrupulusai...*

Josef szakít mindennel és mindenkivel. Kivándorol. Közben összeütközésbe kerül a rendőrséggel, bebörtönzik, majd újra kiszabadul. Hollandiában forradalmárok közé keveredik; anélkül, hogy tudná, katonaszökevény lesz belőle, körözik, megszőkik. Elfogják, elítélik, újra kiszabadul. És így tovább...

Kusza, zavaros história, amit Kesten az olvasónak elmesél. De oly frappáns mondatokat illeszt egymás mellé, hogy stílusának varázsereje alól az sem szabadulhat, aki szíve mélyéből utálja Josef Bart, ezt a meghibbant tökfilkót, az apját: a tele szájjal morált prédikáló, közben pedig legelvetemültebb életet élő szélhámost, a rendőrséget, az ügyészt, Josef menyasszonyát és mindenkit, akivel csak megismerkedik a történet folyamán.

*

Archibald Olson Barnabooth a másik. Valery Larbaudnak hívják az író, akinek ezen impozáns nevű ur ismeretségét köszönheti. Intim naplójegyzeteit a »Nouvel« Revue Française nozta forgalomba. — az előttünk levő kötetben büszkén díszleg a jelzés: Huszonkettedik kiadás.

Ki ez a Barnabooth? Amerikai multi-milliárdos, huszonháromeves és arról álmodozik, hogy névjegyet készített magának a következő felirással:

A. O. BARNABOOTH
évi jövedelem:
10,450,000 Font sterling.

Szóval, valaki, akinek irtózatossan sok a pénze. Több, mint eddig bárki másnak a világon. Sőt több, mint amennyi egyáltalában lehetséges.

Nevezett A. O. B. (a rövidség kedvéért ezentul így tiszteljük) folyton gondolkodik. A gondolatait papírra veti. Például ilyen gondolatai vannak: Nem illő dolog, hogy egy milliomos gondolkozzék. (Ezekből a nem illő ügyekből áll az egész kötet).

A. O. B. nem tudja, mit kezdjen pénzével. Dözsöl és — vásárol. Valami megfoghatatlan szenvedéllyel gyűjti maga köré az új és még újabb holmikat. Kéjesen magába szívja a vásárolt tárgyak illatát (különösen szereti a friss hősrszagot), a következő napon azután mindent szétozotat a személyzet között.

Azután nagy utazásra indul. Minden kényelemlől lemond, semmit sem visz magával, csak egy kis kézi bőröndöt. A bőröndben is alig van valami: mindössze vagy két tuccat csekkfüzet. Emellett azonban önértékesen megállapítja: ezentul nem fog vagyonának élni. Egyre jobban elhatalmasodik felette az érzés, hogy a gazdagság csak rosszra vezet. Ugy képzeli, hogy mások előtt kevesebb az értéke, mert pénze van; folyton tépi, marcangolja önmagát.

Közben azért mást is csinál. Például elcsábít egy fiatal török leányt. Azután a Savonarola éjjeli mulató páholyában ül virradatig és — verseket ír. Amikor

pedig nem ír, akkor együtt van egy Désir du Coeurnek elnevezett nővel, akihez mély és nagy plátói barátság szálai fűzik. Valamelyik estén belebotlik egy uccasarkon egy nőbe. Hazamennek és a nő legnagyobb megdöbbenésére, lírai hurokat kezd megpendíteni. Elmondja neki az életét; hogy ő milyen előkelő családból származik és milyen gazdag. És megkérdezi tőle: akar-e a felesége lenni. A nő rémülten elmenekül. Itt valami nincs rendjén, — gondolja magában.

A. O. B. unatkozik. Mindenkit elcsábít, aki az utjába kerül, de mégis unatkozik. Új időtöltés után néz. Lopni kezd, hogy megismerkedjék a tolvaj lelkiállapotával. Azután fogházakat látogat és »helyzetanalumányokat« végez. Majd megvásárolja egy spanyol gróf nevét, címerét és egész vagyonát. Estére a változatosság kedvéért viszont csengetyüt lop, másnap pedig autóturára indul Európában és közben magyar szobalányokkal barátkozik Triestben.

Azután újabb lelki konfliktus középpontjába kerül. Megszeret egy leányt. Az is szereti őt. (Lásd a fentemlített német kollégát.) Szintén nem akarja elvenni: félti a szabadságát. A leány házasságon kívül is az övé lenne; de ettől is visszaretten: hátha erkölcstelen az, amire rá akarja szánni magát. (Mégis csak meghatáro: A. O. B. barátunknak a könyv 245-ik lapján már eszébe jut az a szó, hogy erkölcs.)

Folytassuk? Ugyan minek? Ismét utazni kezd, gyors egymásutánban szerencsétlenni látogatásaival Sztambul, Kopenhágát és Szovjetországot párhuzamos tanulmányutakat végez csendes kolostorokban és mámorosan tobzódo lakókban, hogy azután elkeseredve kiáltson fel: Már egy éve készülök új embert faragni magamból és még mindig nem értem el semmit!

Az önéletrész vagy regény, vagy ugyan minek nevezzem, — méla akkorddal végződik. Újból beleszeret egy leányba és ezúttal nincsenek lelki »gátálai«. Elveszi feleségül és elindul vele valahová messze Délamerikába vagy még azon túlra, a bizonytalan jövő felé új existenciát keresni magának.

Ne kérdezzük, hogy erre vajjon szükség volt-e. A fő, hogy abbahagyja a naplóírást. És ezt igen okosan teszi.

Hát kérem, ez volna ebben az állítólag nagy sikert elért párisi könyvben. Annyi bizonyos, hogy különös írás. Igazán nem való átlagolvasónak. Talán úgy lehetne legjobban jellemezni, hogy unalmasan érdekes. Azaz inkább érdekesen unalmas. Egyfolytában lehetetlen keresztülrágni magunkat rajta, ez az elejétől végéig pillanatra nem lankadó spleen-nel kevert egyéni pszichoanalízis hallatlanul próbára teszi az idegeket.

Azután még valami. Kaleidoszkopszerűen váltakoznak Valery Larbaud történetében emberek, képek, és gondolatok. Csakhogy...

Csakhogy. Tetszik ismerni a régi anekdotát. A falusi gazda feljön Pestre és jegyet vált a színházba. A második felvonás után hazamegy. Otthon megkérkezik: Nos, öreg, mit láttál a színházban. A gazda legyint egyet. — Jöttek emberek, akiket nem ismertem, beszéltek dolgokról, amik engem nem érdekeltek. Erre otthagytam az egészet.

Könyvű volt ennek a falusi bácsinak. A kritikus azonban nem szökhett meg a harmadik felvonás előtt. Végig kellett olvasni mind a háromszáznegyvenhét oldalt.

Mindkét könyvet melegen ajánlom.

(k — ny —)

Hadüzenet Amerikának

Egy német író szenzációs könyvben tiltakozik Európa beteges Amerika-láza ellen és élesen támadja az újvilág gépezetté sülyedt társadalmi és kulturális életét

A háború utáni Európa legérdekesebb kérdése az Amerika-probléma. Gazdasági és szellemi életünk minden terén nagy mozgolódás észlelhető és egyre erőteljesebben nyilvánul meg az a tendencia, amely egész berendezkedésünknek amerikanizálódását tűzte ki céljául. Az európai könyvpiacokon egyre másra jelennek meg munkák, melyek napnál világosabban igyekeznek kimutatni, hogy Európa számára csak egyetlen kivétel ut mutatkozik a mai forrongó kaotikus válságból: félre kell dobni minden elavult felfogást, megszokott és beidegződött tradíciót és teljesen új alapon, az amerikai példa nyomán kell megalapozni az előjövendő évszázadokat.

Ez az amerikai láz szédületes méreteket öltött és csodálatos módon hosszú időn keresztül alig hangozott el más vélemény, mint a feltétlen csodálat és lelkesedés hangja az új világ kétségbevonhatatlan egyoldalú rendszerével szemben. Most azután szóhoz jutott a másik oldal is. Adolf Haffeld, aki előkelő német napilapok tudósítójaként hosszú éveket töltött Amerikában és ezen idő alatt természetesen a politika a gazdasági élet, a pénzvilág és a szellemi arisztokrácia vezető személyiségeivel szoros összeköttetést tartott fenn, hatalmas könyvben száll szembe Európának már-már hisztérikus amerikanizációs törekvéseivel. *(Amerika und der Amerikanismus)* és ki akarja mutatni, hogy egész társadalmi és szellemi életünkre halálos csapást mérne ezeknek a törekvéseknek a sikere.

Haffeld azzal kezdi, hogy mi még igen-igen kevés ismerjük Amerika igazi arcát. A közszájon forgó legendák a Fordizmust valami csodaszernék tekintik, elfelejtve azt, hogy ez a folyamat egy fiatal faj egészséges életösztönét szellemi közönné változtatja és millió és millió ember önálló megnyilatkozását kaszárnyaszerű egyhangúsággal idomítja.

A legnagyobb baj az, hogy Amerika túlságosan gyorsan fejlődött és így ez a fejlődés nem is lehet organikus. Így azután, amikor tudatára ébredtek annak, hogy a régebbi kultúra eredményeivel nem vehetik fel a versenyt, akkor — miként Floridában is történt — a legpontosabb utánzással felépítenek egy másik Velenecét, vagy Sevillát és elhittetik magukkal, hogy ezzel a jó izlésnek tettek szolgálatot. Hiszen milliókba került az építkezés!

A newyorki kikötő bejáratánál álló szabadság-szobor mindennél ékebben szemlélteti az amerikai élet kettősségét. A szabadság szobra és a könyvek szigete, *Elis Island* — *micsoda látképp ellentmondás!* Az anekdota szerint egy francia ember, mikor először futott be hajója a Hudson-öbölbe, így kiáltott fel: Nagyszerű ez az emlékek! Mi is szoktunk a halottainknak szobrot állítani...

A bevándorló első benyomása

Itt nyeri a bevándorló első benyomását az amerikai civilizációról. A legjobb tengerentúli ajánlólevél sem ér semmit. A híres függetlenségi nyilatkozat régen feledésbe merült. Ki beszél ma már az emberek egyenlőségéről? Hogy ez a túlzásba vitt öntudat mire képes, az érdekesen nyilatkozik meg a közelmúltban, mikor az egyik ismert kritikai folyóirat, a *Forum*, pályázatot írt meg az *«americanism»* legpontosabb definíciójára. A díjat egy főiskolai tanár nyerte meg a következő válasszal: *«Amerikanizmus az az érzés, amely lelkemben élne akkor, ha megtudnám, hogy leányom külföldihez akar feleségül menni.»* Ez a felfogás némileg természetes is: az amerikai a külföldet azoknak a szegény ördögöknek keresztül ismeri meg, akik évente százezerszámra csődülnek városaiba, éhbéért mindenféle megalázó munkát elvégeznek és mihelyt csak némileg is elsajátították az angol nyelvet, legfőbb vágyuk az, hogy származásukat gondosan eltitkolják és minél előbb százszázalékos amerikai válják belőlük.

Ez pedig nem könnyű folyamat. Ehhez testben-lélekben benne kell élni abban az amerikai felfogásban, amely az emberben tárgyat, a polgárban szavazatot és a gyermekben nyersanyagot lát. Így azután beadja a nyersanyagot az iskolagyárakba, ott saját rendszere szerint feldolgozza s mire kikerül: kész amerikai válik belőle. Csoda-e, ha ilyen körülmények között gondolkodógéppé válik az ember? A *magazinok* hetenként husz vagy harmincmillió olvasó számára jelölik ki a józlás határát, ezek állapítják meg, hogy milyen erkölcsös novellákat kell olvasni, milyen meghatározott szindarabokat kell előadni és milyen jellemezhetetlen olajnyomatokat a falakra akasztani. Azt a szellemet, mely ezt az izlés-gépezetet mozgásba hozza, legjobban a kaliforniai törvény jellemzi, mikor Ovidius Metamorphosisának áruháza betöltötte azzal az indokolással, hogy annak néhány részlete a jó erkölcsöt sérti... A daytoni majom-perről ezekután ne is beszéljünk.

A következménye ennek a tömegkultúrának az, hogy például 1926-ban az emberek milliói meggyászolták a rablógyilkos Gerard Chapman *«hősi halált»* árasztották el cellokát, az újságok hasábjain között szerelmes leveleit pedig valóságzárta falta az a hisztéri-

riás olvasóközönség, amely teljesen érzéketlen Shakespeare tragédiáinak megrázó erejével szemben.

Fantasztiikus mesék a kereseti lehetőségekről

Csodákat mesélnek nálunk a fantasztiikus amerikai kereseti lehetőségekről. A dolog azonban úgy áll, hogy havi ezer márka kereset Németországban talán több, mint nyolcszáz dollár Amerikában, a belső »szociális vásárlóérték» szempontjából. Ez annyit jelent, hogy ezer márka lehetővé tesz egy bizonyos egyéni életmódot, míg nyolcszáz dollár nem elég ahhoz, hogy az illetőt a tömegből szemmeláthatólag és lényegesen kiemelje. A *létszámomtól mindenki megkeresheti, aki dolgozni akar és tud*, — ez ma, az európai munkanélküliség borzasztó áradata közepette persze igen nagy szó — az általánosságból kiemelkedni, valamilyen egyéni igényt táplálni alig lehet. Ezekután igazán természetesnek tarthatjuk, hogy az amerikai semmin se csodálkozik, viszont minden nulla iránt, mely a világnézetet reprezentáló számokhoz zárul, őszinte tisztelettel viseltetik. El tudja válni képzelnél Európában: mit jelent az, ha a számok maguk alá gyűrik a szellemet, a gépek az embert? Nem, legyünk azzal végre tisztában, hogy az *amerikanizmust importálni nem lehet*. A kieszt, tervszerűen épített és magától kialakuló, épülő kultúra sohasem értheti meg egymást.

A nagy tömegek nem törődnek a politikával

Érdekes körülmény az is, hogy Amerika mind a mai napig nem vette magának a fáradságot, hogy az államról és annak feladatairól kissé gondolkozzék; a politikai filozófia, egy Aristoteles vagy Hegelnél teljesen ismeretlen. Nem lehet tehát csodálkoznunk azon, ha a *nagyitömeg politikai nemtörődősége is évről-évre szinte ijesztő arányban növekszik*. Az 1924. évi választások idején a választóknak alig fele adta le a szavazatát, míg az ugyanakkor folyó angol választás a szavazatok 76, a Hindenburg-választás pedig 82 százalékát mozgatta meg.

Az amerikaiak egész más dolog érdekli. A múltkoriban egy newyorki újság megkérdezte olvasóit, *kitet tartanak Amerika legnépszerűbb embereinek*. A legtöbb szavazatot Jack Dempsey, a boxbajnok és Douglas Fairbanks, a nálunk is ismeretes filmsztár kapta. Ehhez nem kell kommentár.

A politikával az amerikai keveset törődik — ez némileg érthető is a két párt egyeduralkodó következtében — a politikát különben is a pénzhatalmak irányítják, a nép pedig a pénznek ebben a letörhetetlen vezető szerepében valami magától értetődő természetességet lát. Ha egy chikágói milliomas egy interjú folyamán azt mondja, hogy életének vezetőeszméje ez a mondat: *«ha gazdag akarsz lenni, annak egyetlen módja: kevesebbet költeni, mint keresni.»* akkor ezt a rettenetes üres valódi amerikai izű frázist a lapok hatalmas betűkkel első oldaluk élére állítják.

Egészen külön figyelmet érdemel a géptéssé váló emberek állandó ijedt ellenségeskedése minden szabad gondolattal szemben. Bár történelmileg tekintve, Amerika az első állam, amely a felvilágosodás kedvének gondolatát, az állam és egyház szétválasztását törvénybe iktatta és az alkotmány 6. pontja határozottan kimondja, hogy semmiféle állás betöltésénél nem szabad vallási körülményre tekintettel lenni, a gyakorlat azonban ezzel szemben az, hogy *előnké csakis református ember választható*. Jellemző, hogy maga Edison, aki igazán nem tagadja atheista felfogását, egy ízben kijelentette, hogy katolikus embernek elnökké választása az Egyesült Államokban a lehetetlenségek közé tartozik.

Jó embert akarnak csinálni minden amerikaiból

A törvényhozók egész sora dolgozik szakadatlanul azon, hogy az *amerikaiból jó embert csináljon*.

Az európai ember el sem képzei, hogy eközben a leghatározottabban magániermeszteti ügyekbe is beavatkozik. Long Beach —Hollywood egyik külvárosának — vezetősége a strandfürdő látogatói részére a következő klasszikus rendelkezést adta ki:

Szigorúan tilos Long Beach bármely parkjában, udvarán, utcán, terén, uccáján, körútján, strandján és más nyilvános helyen, vagy annak közelében bárkinek a más nemhez tartozó egyénre vagy egyénnel kedveskedésbe, gyengékedésbe, dédelgetésbe, pacskolgatásba, csókoldozásba és szerelmeskedésbe bocsátkozni; ugyanugy tilos fejjel, vagy bármely más testrészrel a másik nemhez tartozó egyének bármely testrészére a fenti helyeken vagy azoknak közelében ülni vagy feküdni.»

Az alkoholtólmat is ebből a szempontból kell megítélnünk. Nem az a fontos, hogy szeszharát polgárként minden nap adagjáról lemondani, nem is azért lett belőle elsőrendű politikai probléma, hanem azért, mert ez a rendelkezés még az eddiginél is mélyebben nyúl be az emberek magánéletébe. Pedig

ezek a beavatkozások lassanként már a legkonzervatívabb meggyőződésű amerikai benszültöt előtt is tűrhetetlenné kezdenek válni.

A pénznek előbb említett egyeduralma a vallás területén is érdekes módon mutatkozik. Európai ember ugyancsak csóválná a fejét, ha megpillantaná a villannyal kivilágított keresztet valamelyik amerikai templom tetéjén és elolvasná az újságok templomba hívó felszólításait, amelyeknek ez a mottójuk: *Fektesd pénzedet Istenbe! Sok amerikai lelkész ugyanugy propagálja a tanait, mint ahogy a kereskedő az áruját kintja.*

Vannak templomok, amelyekben a vasárnapi istentisztelet mellé jazz bandet szerződtek, hogy a vallásos áhitatot szakszofonnal fűszerezzék. Máskor meg egy leleményes pap azt hirdeti, hogy a következő vasárnapon, ebben és ebben az órában, ebben és ebben a templomban *vadonatj számkalapját a közönség előtt fogja megenni amennyiben nem sikerülne neki minden kétséget kizáró módon bebizonyítani Isten létezését*. A rekordok és a sport iránti láz szől abból a közleményből, amely hírül adja, hogy egy nappal előbb *tizenhét órán át tartó bibliavetés volt az egyik templomban*. Hajnali egy órakor kezdtek és este hétkor fejezték be. George Washington Smithné nagy érdemeket szerzett, amennyiben a valóság gyülekezethen 16 órát és 50 percet töltött egyfolytában; Thomas Jefferson Milnerné buzdó igyekezete ellenére is csak 16 óra és 40 percig tartotta ki...

Az amerikai iskola a tömegnevelés szolgálatában

Az amerikai iskola is a tömegember tömegnevelésének szolgálatában áll. Ennek egészen fantasztiikus megnyilvánulása az az írógépalaku szerkezet, amelyet egy óhíói állambeli tanító talált fel. *Ez a gép nagyszerűen helyettesíti a tanítót, amennyiben automatikusan kérdéseket ad fel, a hibákat nyilvántartja és jutalmakat is oszt — bonbonok formájában.*

A feleletek számozva vannak és a tanulónak csak egy gombot kell megnyomni; ha eltalálja a helyes választ, megkapja a cukorkát. Kétségtelen, hogy ez a találmány csak egy embergyűlölő és megosztosodott iskolamester agyában született meg, viszont jellemző, hogy a Schooland Society — ez az igen előkelő folyóirat — valamint több nagy napilap részletesen és komolyan foglalkozott az ügygel. Fordizmus a gyermeklélek részére — ez a legújabb kecsgetető kiltás, amellyel az amerikanizmus még boldogítani akar bennünket! Ami pedig ezután ennek a nevelésnek az eredményeit illeti, a kaliforniai egyetem egyik professzora J. B. Finley nem is olyan régen állította ki a bizonyítványt, mely szerint *az iskolájukat bevégzett emberek 75%-a nem tud hibdtlanul írni és olvasni angolul sem.*

Az egyik nagy amerikai egyetem a múltkoriban kérdőívet körözött pár hallgatója körében. A kérdések olyan eseményekre vonatkoztak, amelyeknek általános műveltség alapján egyetemi képzésűnélkül is közismerteknek kellett lenniük. A *válaszok szomorú csalódást okoztak*. Bismarckról tizenhét ember sem tudta, Bernard Schawt 24 hallgató amerikai írónak további 15 pedig halottnak mondta; Goetheről sokan mint német muzsikusról beszéltek; Kantort pedig 73 azt sem tudta hogy élt valaha. A legérdekesebb pedig az, hogy az orosz írók között említették Nietzsche, Joseph Conrad, Balzac és Maupassant nevét...

A világháború Amerika felett sem mult el nyomtalanul. Az európai gondolatvilággal való érintkezés egyszerűen megvilágította előtte, hogy mennyi örömet, mennyi szépséget és mennyi értékeset rabolt el a túlzásig hajtott puritanizmus. Amerika is élni akar és az évtizedeken keresztül beidegződött hajszja a pénz és az érvényesülés után idézte elő, hogy a sokáig elnyomott, de most egyszerre kirobbanó élnivágyás a *jazz hisztériás hangzavarban tör utat magának*.

Haffeld érdekes fejtegetéseit sokáig lehetne még követnünk. Véleményét röviden így foglalja össze: *«Határozottan állok, hogy az európai átlagember boldogabb az amerikaínál. A mi régi szép kontinensünkön sokkal gazdagabb élmények kínálkoznak, szebb és érdekesebb itt az élet...»*

A tárgyilagos olvasó azzal az érzéssel teszi el ezt a hallatlanul érdekes könyvet, hogy egészen új világ nyílt meg előtte. *«Aki végigolvassa ezt a munkát, nem fog többé amerikanizmusról prédikálni»* — hirdeti a borítékra nyomtatott vastagbetűs mondat.

Annyi bizonyos: a szerző elismerésemelőlő bátorsággal és leplezetlen szókimondással fog hozzá, hogy az Amerika-bálynánt löesse arról a magas tálapatól amelyre a háborúk és a forradalmak idegkítőresem átment Európa azt helyezte. *Haffeld kissé elveti a súlyköt* és értetlenül halad el az amerikanizmus nem egy kétségtelen tiszteletreméltó eredménye mellett, azt senki sem fogja rossz néven venni, aki az eddigi Amerika-irodalom tulhajtott és vak himnuszaira viszsza gondol.

Az igazság alighanem valahol a középuton van: mindegyik világrész a maga módja szerint boldogulhat. Éppen ezért nagyon feleslegesnek tartjuk annak a kérdésnek a feszegetését, hogy melyik berendezkedés a helyesebb, a célravezetőbb. Kölcsonösen tanulhatunk egymástól: ez az igazság.

Egy szer volt, hol nem volt, volt egyszer egy vidám társaság. Három jókedvű legényből állt a társaság, még pedig egy kovácsból, egy szabóból, no, meg egy vadászból. Gyakran összekerültek, mulatoztak, és vidám terefereivel töltötték az időt.

Egy szép napon ismét együtt üldögeltek és beszélgettek. Beszéd közben szó került mindenféleiről, többek közt arról is, hogy mily nehéz az élet, s mily sovány a kereset. Ekkor hirtelen így szól a vadász:

— Menjünk ki a vadász, ha több jobb móda jutunk. A legények hajlottak az okos szóra, hamarosan felkészültek és nem sok időbe telt, s messze jártak az országon.

Jártukban-keltekben egy sűrű, sötét erdőbe jutottak. A mint mennek-mennek, egyszerre csak látják, hogy az erdőnek ritort a csillagos éjnyolát, s ök még mindig az erdőben tévelygtek. Azt se tudták a szegény vándorok, hogy mit tevők legyenek, amikor a kovácslegény fölmaszott egy fára és széttekintett a sötét éjszakában.

Amint néz-nézeget, egyszerre csak világoz meg a társaság tagjai nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha kondonlók magunkban. A szerencsés véletlen úgy akarta, hogy mi, hajléktalan, szegény vándorok itt töltünk egy éjszakát, — Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

Az ilike-picike

Egy szer volt, hol nem volt, volt egyszer egy vidám társaság. Három jókedvű legényből állt a társaság, még pedig egy kovácsból, egy szabóból, no, meg egy vadászból. Gyakran összekerültek, mulatoztak, és vidám terefereivel töltötték az időt.

Egy szép napon ismét együtt üldögeltek és beszélgettek. Beszéd közben szó került mindenféleiről, többek közt arról is, hogy mily nehéz az élet, s mily sovány a kereset. Ekkor hirtelen így szól a vadász:

— Menjünk ki a vadász, ha több jobb móda jutunk. A legények hajlottak az okos szóra, hamarosan felkészültek és nem sok időbe telt, s messze jártak az országon.

Jártukban-keltekben egy sűrű, sötét erdőbe jutottak. A mint mennek-mennek, egyszerre csak látják, hogy az erdőnek ritort a csillagos éjnyolát, s ök még mindig az erdőben tévelygtek. Azt se tudták a szegény vándorok, hogy mit tevők legyenek, amikor a kovácslegény fölmaszott egy fára és széttekintett a sötét éjszakában.

Amint néz-nézeget, egyszerre csak világoz meg a társaság tagjai nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha kondonlók magunkban. A szerencsés véletlen úgy akarta, hogy mi, hajléktalan, szegény vándorok itt töltünk egy éjszakát, — Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

— Talán csak nem haragszik meg a kunyhó gazdája, ha ajtaja nyitva, se közel, se távol egy teremelt lélek.

Morgó Mackó újabb kalandjai

A nemzetes urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

Másolta KORO PAL

Ezzel kiragadtam az ámuló Hümmögő Zsuzsánna kezéből az ecetes kendőt, azt a tintásüveg fölé tartottam és aztán facsarni kezdtem. A kendőből az ecet szépen belecöpögött a tintás üvegbe, azonban még több csurgott melléje. Az egész asztallapja tele volt ecetvel.

— Hümmüm, — hümmögött bosszusan Hümmögő Zsuzsánna és a tiszta kék kötényével letörölte az asztalról az ecet-tengert.

Aztán átvette tőlem az ecetes kendőt és kiment. Én pedig megírtam a levelet és a városi cégnél egy pár rajgalmot rendeltem. Azt írtam, hogy küldjék utánvéttel.

Mikor a levelet beletettem a borítékba és azt megcimeztem, megnéztem a tárcámat, hogy van-e levélbélyegem, amit a levélre kell ragasztani. Nem volt.

— Muncurkó-ó-ó! — ordítottam el magamat olyan hangosan, amint a torkomból kifért.

Kétszer-háromszor is ordítottam, de Muncurkó csak nem jött be. Végre megnyílt az ajtó és belépett Hümmögő Zsuzsánna.

— Nem magát hívtam, öreg szipirtyó, — mondtam neki, — hanem a Muncurkót. Azonnal küldje be nekem azt a boccot.

— Hümmüm, — hümmögött Hümmögő Zsuzsánna, — sér-

Vél. Becsűkerek II. k. k. 108. szám alá, ki szeretne veletek levélben megismerkedni. Írjatok okvetlen és a pontos címeket is, hogy ő is tudjon válaszolni nektek. Horváth Lenke, Gyurák Manca és Rózsi, Roth Pál, Sevitzer Erzsike: Örömmel fogadlak mindnyájatokat a Habostorta táborába. Szépen és helyesen irtok, jó gyerekeknek gondollak mindannyitokat, csak aztán igyekezzetek, és szorgalmasak legyetek, akkor még jutalomkönyvet is kaphattok.

X v Lekvár

Imre Mancsi

Kék pad

Imre Mancsi

iiii RA ii

Roth Gyulától

MA HOLNAP

Pakay Ilonkától

FEDÉL 1.

Szőts Erichől

B lekvár Bajkál S

Horváth Erzsitől

A mai számunkban közölt rejtvények megfejtői között egy szép könyvet sorsolunk ki

Kovács, Kovács, lelkescském!
Eliotom a tüzeckédd!

foocskáján:

A Kovács aig telepedett le a tűz mellé, ott termelt előtte az icike-picike emberke és így ingerkedett vele ezüstös hangon. — Ma én maradok otthon, — mondta vesztőfőző tekintet-tel a hatalmas erőt Kovács. Majd megállásátok, én tulajdon az icike-picike tacsok eszén.

— Ma én maradok otthon, — mondta vesztőfőző tekintet-tel a hatalmas erőt Kovács. Majd megállásátok, én tulajdon az icike-picike tacsok eszén.

— Ma én maradok otthon, — mondta vesztőfőző tekintet-tel a hatalmas erőt Kovács. Majd megállásátok, én tulajdon az icike-picike tacsok eszén.

Vadász, vadász, lelkescském!
Eliotom a tüzeckédd!

dalol ezüstös hangocskáján:

— Csak merjed kioltani a tüzeckédd! — kiáltott a szabad bátran. Persze nem lehet az icike-picike emberkétől. Csakhogyan az emberke azt mondta, hogy: pszt! s ebben a pillanatban az emberke, hogy: pszt! s a tűz ismét kialudt, az icike-picike emberke meg úgy el-
látnak, mint a köd-pára. Nem sok időbe tel és hazatért az er-
dőből a Kovács meg a vadász. Jó darab vadat, meg izes gyö-
keret hoztak magukkal és meg akarták főzni a levest. Keresik
dezik a szabótól, hogy mi történt? A szabad nagy keservesen
bepanaszolja a társainál az icike-picike emberkét, hogy így,
meg úgy, a huncut jószág kioltotta a tüzeckédd, Ekkor kapja ma-
gát a vadász és otthon marad, a társait meg kiküldi az er-
dőbe. Hamar tüzet gyújt, vizet melegít és odai a tüzhely
mellé. Ekkor megjelent neki is az icike-picike emberke s így

Szabó, szabó, lelkescském!
Eliotom a tüzeckédd!

gy dalol ezüstösen hangocskáján.

egy fazék vizet a közeli forrásból és mire visszaterünk zsák-
mányunkkal, jó levecskét főzünk, — ajánlotta a Kovács.
A szabad ezalatt tüzet rakott, odatett egy fazék vizet a tűz-
helyre és odai a tüz mellé. Amint üdögél és nézeget a lo-
bogó lángot, ott terem mellette egy icike-picike emberke és

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: Alexander, Testvér és Betű.

Helyesen fejtették meg: Kaszás Klára és Flórika, Sente Mária, Horváth Lenke, Róth Gyula, Halász Gyula és Flórika, Imre Manci. Komáromi Erzsike és Rózsika, Papp Eszti. Kocsis Gizike, Sáfrány Évike, Gyurák Manci és Józsi, Berky III, Szorád Erzsé és Feri, Péter Etelka, Szorád Manci, Pakay Ilonka, Pajzer Ilona, Schubert Bakuci, Szalkity Mica, Schullmann Rózsika, Olasz Sárika, Dukász Mariska, Schumichraszt testvérek, Domonkos Katóka, Dévity Ilona, Balogh A., Miskolcy M., Schweitzer Erzsike, Dieners Karcsi, Újvári Bandi, Brückner Laci és Gyuszi, Polacsek Imriske és Lacika, Groszberger testvérek, Horváth Erzsé és Szűts Erich.

A jutalomkönyvet Pakay Ilonka és Groszberger Anci nyerték el.

ÜZENETEK:

Horváth Erzsé: Megigérted, hogy nem leszel türelmetlen, megint csak türelmetlenkedsz. Az nyér, akinek a nevét a sorsolásnál kihuzzuk. Téged elkerült a szerencse. Lehet, hogy legközelebb a te neved húzzuk ki, lehet hogy az Erich-ét is. Imádkozzál, s légy jó és türelmes kislány, s meglátod okvetlen fogsz nyerni. A Halász Flórika is egyszer nyert. Az Erich levelét, amit ígért hogy fog Budáról küldeni, türelmetlenül várom. **Brückner Laci és Gyuszi:** Intézkedtem, hogy küldjék el a jutalomkönyvet. Lehet, mire e sorokat olvasod, már meg is kaptad. **Újvári Bandi:** Berék gyerek vagy te Bandi, mindenről pontosan beszámoltál, helyesen és szépen írsz, dícséretet érdemelsz érte. **Balogh és Miskolcy:** Miért nem írjátok ki a keresztneveteket is, hogy tudjam fiúk vagy lányok vagytok-e. **Dévity Ilonka és Pajzer Ilonka:** Mászor a megfejtéseket írjátok egy papírra, és ne vagdossátok össze a Habostortát, hanem gyűjtésétek szépen össze, és később is tudtok majd olvasgatni belőle. **Dukász Mariska:** Későn kaptam meg a leveled. Mászor igyekezz korábban küldeni a leveled, hogy idejében kapjam meg. **Olasz Sárika:** Néked is szól a Brückner Lacinak írott üzenet. **Szalkity Mica:** Póstára tetük. **Pakay Ilonka:** Moldvay Sándor címét nem közölhetem, mert még nekem soha sem írt. **Komáromi Erzsike:** Írj Pakay Ilonkának, ki szeretne veled levelezni. Közelebbi címet nem írt. Írj ide, és majd én elküldöm néki. **Szorád Erzsike és Ferike:** Írjátok Péter Etelkának

Nem telt bele nyolc nap és megjelent a királyi kastély.

— Nyolc nap múlva érte Jövök.

eltávozott, ezt mondta:

fekezte emberke csak hallgatta a jó leány beszédét és meledt így esett a dolga, hogy nem vesztél éhen a rengetegben. A — Sose busulj mitattam, édes jó apám. De jó is, hogy igéret hallatára. Rámოსолығотт édesapjára s így szólt:

— Jaj, leánykám, nem így gondoltam én ezt. S ezzel el- busulj leánykájára türelt és így szólt:

előtled, mint a legkisebb leányod? — A király megismogatta De apám, édes jó apám, hát az agyad kedvesebb beszéde és hamar sirastra görbült piroz szájaacskájára.

— Busul a király. A királyleányka ugyancsak elbusította apja — Bar inkább a legkedvesebb agyaram futott volna eleim, apja vállára, simogatta, csökölgatta.

zással eléltük szabad a király legkisebb leánya. Odabornul az Amint elérkeznek a királyi kastély elé, nagy örömjön- ra vágyom, — hangzott a felelet. S aztán utnak indultak.

— O, így nem alkuszunk, nem kell nekem a kutyád, más- agyaram is, csak vezesse haza.

— Szíves örömet neked ajánlékozom akár a legjobb ezt mondta: A király szívesen beleegyezett az emberke föltételebe s ajánlékozod azt, aki elsőnek fut elébed a kastélyodból.

— Hazakísérlek, szívesen megmutatom a helyes utat, mosolygott az emberke — ám meg kell ítélned, hogy nekem átvált.

— Vessz haza jó emberke, — kértél a király a fekezte hát az éhségtől, szembetárlalkozik egy fekezte emberkével.

mendegelt előre-háttra, jobbra-balra s a mikor már majd meg- fele indult, egyszerre csak nem találja az utat. Járt-kelt, is benne, de amikor már megelégette a mulatást és haza- a király fölkerekedett az erdő felé, meg is találta, vadászott

hallott, a vadász volt a legkedvesebb mulatás. Mondom, rály nagyon szerette a vadászn. Akármint is látott, akármint is ország felé, ennek is az erdeje felé. Mert ez a ki- Volt egyszer egy király, aki szintén fölkerekedett Mese- valahogy...

A mesorzággal de messze! Menjünk, menjünk zvere- kek, hét évszaka, hét nap meg se állunk, majd csak odaérünk

A FEHÉR FARKAS

tegetni azt tud, de azt nem tudja, hogy a Muncurkó ilyen fál-
ban még az iskolában van és azt tanulja, hogyan legyen ille-
delmesebb, mint az apja.

— Ne bölcsekedjék nekem itt, Zsuzsánna asszony, ér-
tette? De ha már itt van, hát maga végzi el azt, amit a Munc-
curkóra akartam bizni.

— Hümmhüm, — hümmögött Hümmöge Zsuzsánna.

— Hát figyeljen ide. Nyissa ki jól a fülét, nehogy fordít-
va csináljon mindent. Itt van ez a levél is, itt van öt dinár.
Elmegy a postára, vesz egy öt dináros bélyeget, ráragasztja
és aztán a levelet bedobja a postaszekrénybe. Megértette?

— Hümmhüm, — hümmögött Hümmöge Zsuzsánna, átvét-
te a levelet és az öt dinárt és azzal elment.

Egy negyed óra múlva visszatért. A kezét nyujtotta fe-
lém és láttam, hogy két ujj között egy teljesen piszkos, ma-
szatos levélbélyeget tart.

— Nézze csak, nemzetes ur, — mondotta, — haza kel-
lett jönnöm, hogy egy kis kovászt kenjek a bélyeg hátuljára,
mert sehogyse akar a falra ragadni.

— Mit beszélsz maga, maga szerencsétlen? A bélyeg nem
akar a falra ragadni? Hát ki volt az a taglózni való barom,
aki magának azt mondta, hogy a bélyeget ragassza a falra?

— A nemzetes ur, — válaszolta Hümmöge Zsuzsánna ár-
tatlan arccal.

— Én?

— Igen, hümmhüm, — hümmögte Hümmöge Zsuzsánna, —
a nemzetes ur mondta nekem, hogy itt van egy levél és itt
van öt dinár, menjek a postára, vegyek bélyeget, ragasszam
rá és a levelet dobjam a postaszekrénybe.

— A levélre kellett volna ragasztani a bélyeget, maga
ügyefogyott.

— A levélre? Hát nem a postának a falára?

— Nem hát.

— Én pedig úgy értettem, hogy a posta falára kell ra-
gasztani, mert a nemzetes ur azt mondta, hogy menjek a
postára, vegyek bélyeget és ragasszam rá. A bélyeget meg-
nyalaztam és a falra ragasztottam, de lesett onnan. Párszor
megpróbáltam, de nem sikerült. Hát most azért jöttem haza,
hogy majd lisztel és vízzel csináljak egy kis kovászt és a bé-
lyeget azzal ragasztom a posta falára.

— Nem a falra, hanem a levélre, maga szerencsétlen

— A levélre már nem lehet, kérem.

— Miért?

táig. Eppen akkor értem oda, amikor a két inas a szekrényt a postás szobájában a sarokba állította. Odarohantam, könyvtőttem a szekrényajtót és magamhoz vettem a levelet, amely csakugyan a szekrényben volt. Csak aztán magyaráztam meg mindent az ámuló postásnak, Kenguru Ibrahímnak, aki jóízűt nevetett, amikor meghallotta, hogy miket művelt Hümmöge Zsuzsánna.

Kenguru Ibrahím azután öt dinárt adott egy levélmögöge Zsuzsánna.

— A mai postával továbbítottam is a nemzetes ur levelet, így aztán magam ragasztottam a bortékra.

— Mondotta Kenguru Ibrahím, akitől barátságosan váltam el, amikor hazatértem, utközben egyszerűen csak szembejött velem Hümmöge Zsuzsánna. A kezében egy kis táskát volt.

— Itt viszem a kovászt, nemzetes uram, — kiáltott meszeszól, — megyek a bélyeget fölragasztani.

— Ragassza maga buta fejére és ne menjen a postára, — mondtam neki és ott hagytam az utközben.

Mint ahogy azonban a levél rendben volt, már nem is nagyon bosszanodtam a Hümmöge Zsuzsánna oktondiságán és este, amikor a vacsorát fölcsomagoltam, nem is tettem neki szemrehányást.

— Mert azt már bedobtam. Gondoltam nem lesz nagy baj, ha előbb bedobom és a bélyeget csak aztán ragasztom a posta falára.

— A postaszekrénybe dobta a levelet?

— Nem.

— Hát hová?

— A postás szekrényébe.

— Nem a postaszekrénybe, hanem a postás szekrényébe dobta! Beszéljen világosan, Zsuzsánna asszonyt, mert attól tartok, hogy a maga zagyva szavaitól én is olyan buta leszek, mint maga. Mit csinált?

— Kérem szépen, amikor láttam, hogy a bélyeg sehogyse ragad a posta falára, hazafelé indultam, hogy, mint mondtam, kovászt kenjek a levélbélyeg hátára. A levél pedig ezalatt a kötényem zsebében volt. Azonban amint hazafelé jöttem, találkoztam két asztalosinással, akik közül az egyik kis kocsit húzott, a másik pedig tolt a kocsit.

— Mi köze a két asztalosinasnak a levelemhez?

— Tessék csak várni, nemzetes ur, mindjárt megmagyarázom, mert látom, hogy nem érti. A kocsin, amelyet a két inas húzott és tolt, egy nagyon szép szekrény volt. Kérdeztem tőlük, hogy kié ez a csudaszép szekrény. Azt felelték, hogy a postásé. És akkor eszembe jutott, hogy a levél ott van a kötényem zsebében és hogy onnan könnyen elveszthetem azt. Azért hát azt gondoltam, hogy beledobom a postás szekrényébe, nehogy utközben elveszítsem. Azért hát bedobtam a levelet a postás szekrényébe.

— A két inas pedig biztosan összetépte a levelemet, — mondtam haragosan.

Hümmöge Zsuzsánna nevetett.

— Ne tessék attól tartani, nemzetes ur. Nem látták, hogy bedobtam a levelet a szekrénybe. Mert van ám nekem is magamhoz való eszem és értem a csiziót, nemzetes uram. Azt mondtam nekik, hogy uccu, inasok, nézzetek, arra szaladt egy sánta nyul a bokorba, könnyű lesz utólni. A két inas erre usgyé, szaladni kezdett, én pedig fölnyitottam a szekrény ajtaját és a szekrénybe dobtam a levelet. Az inasok egy darabig keresték a sánta nyulat, de mert nem találták, hát újra megindultak a kocsival.

Mérgesen föluggottam a székről és akkorát löttem Hümmöge Zsuzsánna, hogy majd hanyat vágódott. Szó nélkül kirohantam a házból és még annyi időt sem vettem magamnak, hogy kalapot tegyek a fejemre. Meg sem állottam a pos-

Csakhogy a kovács tul járt az emberke eszén. Csak fogta,

Jobaráit.
 picike emberke kiszolgáltatta volna az emberke nek a három
 Vács elereszt az emberkét? Hát mi egyeb, minthogy az icike-
 történi. Mit gondoltok, gyerekek, mi történt volna, ha a ko-
 emberke nyakraalóját, mert ha elereszt, akkor nagy baj
 A kovács még erősebben markolta meg az icike-picike
 mat se egy embernek.

Mindig emberzsagot érzel, és sose látjuk még csak a nyo-
 — Ugyan, már ne légy oly ostoba, — felelte a feleség.
 szagot érezek.

— Hup-hup! Emberszagot érezek. Hup-hup! de jó ember-
 Az emberke egyszerre csak elkezdett szimatolni.
 berevő kusza haját.

ott állt mögötte, s egy nagy csonthésszel fésülgette az em-
 zepén ciciant-csonthésszen ült az emberke. A feleség meg
 egy hatalmas, gyéren világitott terembe érték. A terem kö-
 lyosba, s anélkül, hogy a kunyhóból csak kimozdulnak volna,
 Egy ajton át egy nagy szobába mentek, onnét egy pincefo-
 A kovács fölönfoglta az emberkét és megindult a menet.
 emberke.

— Hát jöjjenek ök is, — nyögte az agyvonsányragatót
 tól szó sem lehet, hogy a társainat elhagyjam.

elereszték. A földet fogom, úgy vezess bennünket, mert ar-
 zvon fáj a szíved, hát elmegyünk veled. Ám ne gondold, hogy
 — No, nem bánom, — mondta a kovács. Ha olyan na-
 lem, — sírta az emberke.

— Kovács, kovács, lelkecském, könyörülj rajtam, jer ve-
 szus válasza.
 — Már hogy a manóba mennek veled, — hangzott a bo-
 — Vadász, vadász, lelkecském, jer te velem!

— Nem megyek biz én, emberkém!
 lelkecském, jer velem.

— Ó jai, ó jai! könyörüljétek szegény fejemen. Egyikö-
 tük, ha velem jön, örök életre boldog leszen. Szabó, szabó,
 legényke zokkva könyörögött:

a kovácsot. Most meg ök ütötték az emberkét. Az icike-picike
 Nemsokára visszatértek a társai is az erdőből és felváltották
 egy elhángyolt a apró jászagot, hogy csak egy porzott.
 húzta volna, csakhogy a kovács nem ismert irgalmat, hanem
 fogott a szusza. Az emberke úgy ordított, mintha nyátra
 kon ragadta az emberkét és addig rázta, rázogatta, amíg ki-
 De már erre egy kukkot se szolt a kovács, hanem tor-

egyre fogta a fülét meg a nyakraalóját. Egyszerre csak be-
 érnek ismét egy mellékfolyosóba, s onnét egy sziklaszoros
 elé, amely előtt egy nagy kő terjeszkedett. Az emberke rá-
 szolt a kovácsra:

— No, most hengeresd el ezt a követ, másszál át a nyil-
 lason, s ha a másik végén kiérsz, kurjantsd el magad.

— Éljen! meg vagyok váltva.

— Igen ám, csakhogy addig nem bírom a követ elhen-
 gergetni, amíg azt a fickót tartanom kell, — mondta a ko-
 vács és átadta az emberkét a vadásznak. A szabóra nem
 merte rábizni, mert gyenge legénynek tartotta. A vadász a
 fülét, meg a nyakraalóját fogta a rakoncátlan emberkének,
 a szabó meg, amennyire tőle kitellett, erősen tartotta az icike-
 picike lábszárait. A kovács összeszedte minden erejét és el-
 hengergette a nyilásról a nagy követ. Ebben a pillanatban
 recsegés-ropogás támadt, úgy zugott a sziklafal, mintha min-
 den pozdorjával tört volna. Hupp-hopp! egy szempillantás
 alatt vakító fényzőn sugározta be a tájat, s az ámuló legé-
 nyek előtt valóságos tündérpalota emelkedett. A legények
 szorosan tartották az icike-picike emberkét, izibe átmásztak
 a lyukon és torkuk szakadtából kiáltották:

— Éljen, éljen, meg vagyok váltva!

Az icike-picike emberke versenyt kiáltozott velük és mire
 hármat számoltak, eltűnt a szemük elől.

Ekkor a kastélyból pompás ruhájú zenészsereg lépett az
 ámuló legények elé és rázendített egy gyönyörű táncmuzsi-
 kára. Aztán három csudaszép királyleány lépett a legények
 elé s eljárták előttük a mátkatáncot. Mögöttük lepedett ki-
 rályi palástba burkolva az icike-picike emberke.

— Fogadjatok köszönetemet, amiért végre megváltotta-
 tok bennünket, — mondta kegyesen az icike-picike király.
 Fogadjatok köszönetemet és bizzatok bennem, majd elnyeri-
 tek méltó jutalmatokat...

Az icike-picike király csakugyan beváltotta az ígérését.
 A három deli legényt hercegi sorba emelte és hozzájuk adta
 feleségül gyönyörűséges leányait.

Most pedig mindnyájan együtt élnek örömben és boldog-
 ságban. De az a legjobb a dologban, hogyha akármelyikük
 tüzet rak, senki sem oltja el a tüzecsékjüket. Ime, az én me-
 sém is véget ért, akinek nem tetszett, felejtse el, akinek meg-
 tetszett, az olvassa el még egyszer az icike-picike emberke
 meséjét

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Régi kopott füzetem, Máglya stb. Kedvesen csengő-bongó sorok, csak egyvalami hiányzik belőlük: a mondanivaló. Jó verset csak elhatároló és elhatározó élmények birtokában lehet írni, különben a legkészségesebb toll is el-elsikklik a gics felé. Mélyebben nyúljon önmagába és hagyja az avas emlékkönyvromantikát.

Margnerita. Kedves kisasszony, bármennyire is kellemetlen, de kérdésére válaszolva meg kell mondanunk, hogy nem érdemes versírással foglalkoznia. Tipikus dilettáns dolgozat, a hivatottiság leghalványabb szimptomái nélkül.

Anyám, Biedermeyer, stb. Kedves dolgok, de a mi igényeinket nem elégíti ki egyik sem. Szívesen várjuk a folytatást.

Mozna. Ez nem vált be. Modoros és hiányzik belőle minden eredetiség.

Az asszony. Ezerszer elalólt sablon, amelynek problematikusan értékét a gyöngye megírás meginkább lerontja. Nem merjük biztatni.

Minek, A múlt értéke stb. Most sem álmódott szépet. Reménytelenül dőcögő versikék. Csakis házilag lovagolja a Pegazust.

Vándorutam. Rokkant dal. Mélyérzésű ember írása, technikája azonban még igen fogyatékos. Sokat és változatosan olvasson és csak azután fogjon tollat.

Lyza. Egyszer már megíztuk Önnek, hogy kéziratait kivételesen megőriztük. Az írásokat bármelyik hétköznap délelőtt tízenegy és tízenkét óra között átveheti Debreczeni Józsefnél a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségében.

Asszonyok. Színes, meleg sorok is akadnak benne, egészében azonban terjedős és helyenként naiv. Fegyvermeztebb, ökonomikusabb hangot próbáljon megütni. Elbeszélő készsége megcsillag a novellában és ez mintha eredményesebb jövőre nyújtana garanciát.

FUTÓTŰZ

Kodolányi János új regénye

Most jelent meg **Kodolányi János** nagy regénye a **Futótűz**.

Mindenfelé az eltelt tíz-tizenöt esztendő szellemi, gazdasági, morális likvidálása folyik. Most kezdik csak valamennyire tisztán látni a dolgokat és most nyulnak csak hozzá a szellemlet képviselői az elmúlt eseményekhez. A magyar irodalomban eddig kevés olyan könyv akadt, amely a komoly analízis és irányjelzés pretenciójával léphetett fel. Talán *Zilch* Lajos *Két fogoly* című regénye és *Markovics* Rodion világhírű könyve az egyetlen, amely szívfőtartóan komoly mérlegelésre és elismerésre. *Szabó* Dezső beigért nagy regénye a *Megereát az eső* töredék maradt és egyelőre aligha lát napvilágot a magyar irodalmi és kiadói viszonyok miatt. Az első komoly kísérlet az elmúlt tíz év feldolgozására **Kodolányi** regénye, a **Futótűz**.

A regényben **Kodolányi** a legizgalmasabb és leg-súlyosabb idők, az október előtti hónapok rajzát adja azzal a merészséggel és szinte kegyetlen realizmussal, amely majdnem minden munkáját jellemzi. A regény szimbólum: egy vidéki család életén, küzdelméin, gyámoltalanságán, hipokritaságán és gyávásgán keresztül egész osztályokat, politikai, társadalmi és morális kapcsolatokat jellemez, egy alföldi kisváros képéhez egy egész országot komponál és apró vonásokkal sorokat mutat be. De mindez többé-kevésbé egyszerű és hűl fotográfia lenne, ha **Kodolányi** nem venné segítőnek a pszichoanalízis eszközeit és nem tárná fel a végső és elvitathatatlan okokat is, amelyek az eseményeket és sorokat felidéztek. A regény így kétségtelenül: dokumentum a forradalom előtti magyar élet dokumentuma.

Ezzel a regénnyel **Kodolányi** hatalmas lépést tett annak a társadalmi freskónak a megírásában, amelyet eddig megjelölt hét kötetben kezdett meg. Olyan fejlődés bizonyossága a **Futótűz** ami csak azokat nem lepte meg, akik föltétlenül hittak a fiatal író nagy tehetségében. **Kodolányi** mindössze harminc esztendő. De ez a könyve már tökéletesen érett, tiszta, lehangadt, emberlátásában objektív. **S Kodolányi** sokoldalúságát mutatja, azt, amely öt egyedülállóvá teszi a háborúutáni irógeneráció között: az esszéistát, a kritikust, az igazságért verekedő harcost, a lírikust. Regényére legjellemzőbb az, amit az előszóban ír: „... kik és mik az ember szabad harmónikus életének ellenségei s miféle módon lehet és kell őket az ellenségeket elpusztítani, hogy megint szabad, harmónikus, tehát természetes emberré válhassunk». Ezt kutatja **Kodolányi** az emberi élet minden területén s minden megnyilvánulásában. «Az író, ha becsületesen és igazán írónak megi nevezni magát, az ember szabadságának, harmóniájának szolgáltatásában áll...» — mondja másutt és ezzel világosan kifejezi saját céljait és a regény irányvonalát.

A **Futótűz**zel **Kodolányi** végleg beérkezett. Oeuvrejét ezzel tetőzte be.

(—)

A leghíresebb német háborúellenes regény szerzője — önmagáról

Ez a híres háborúellenes regény nem az »Im Westen nichts Neues«. S a szerző nem *Remarque*. *Ludwig Renn*ről van szó s az ő regényéről a »Kriegsroman«. Az »Im Westen nichts Neues« után a *Krieg* a legnépszerűbb háborúellenes regény. Németországban majdnem elérte *Remarque* rekordját és ahogy *Remarque* hirtelen avanszált a legnagyobb írók közé, *Renn* is ez az első regénye tető híressé.

*Ludwig Renn*ek most jelent meg az első önéletrajza. Régi tisztai családból származik; ősei hetediziglen katonák. Az anyja orosz, moszkvai német, akinek szülei régi hivatalnokgenerációk utódai voltak.

— Olyan fejletlen gyenge gyerek voltam — írja *Renn* — hogy az első elemiben csak nyolc éves koromban vettek fel. Az iskolában nem voltak sikereim, a tanárok igen lebecsültek, sőt egy ízben az igazgató azt tanácsolta apámnak, hogy vegyen ki az iskolából, mert direkt ostoba vagyok. A jótanácsot azonban nem fogadta el és én tovább kínlódtam az iskolapadokban. Nagyon gyöngye, satnya, kis, félénk gyerek voltam és elhittem azt, amit mindenki mondott nekem: hogy buta vagyok. S ebben volt is valami igazság; fejből számolni nem tudtam, a leckét sokszor elfelejttem megtanulni. Az iskolai dolgozataimban ezzel szemben szokatlan jó előmenetelt tanusítottam és a matematikához is értettem valamit.

— Körülbelül tizenhétéves koromban hirtelen nőni kezdtem. A természet egyszerre akart behozni mindent. S megfigyeltem, hogy nem is vagyok olyan nagyon buta, sőt előbb sem voltam olyan nagyon buta. Csak annak látszottam, mert kis gyöngye fizikumommal nem éreztem biztonságban magam a többi kamasz között. S elkezdtem kételkedni a tanárok bölcsességében és a szülők csálhatatlanságában. Ez volt a kezdet, így indultam ki az életembe.

Renn ezután elmeséli, hogy lelkesedett a költőért és szerette és naphosszat járta az erdőket. Minden vágya az volt, hogy katonatiszt lehessen. A családi

tradíció nem hagyta nyugton. A gyöngye fizikuma miatt azonban szó sem lehetett erről. Amikor viszont meg-erősödött, kiábrándult a katonatiszti pályából.

1914-ben bevomult a drezdai gránátosokhoz. A kaszárnyaéletet hamarosan megszerette. S mikor kitört a háború, mint hadnagy nagy örömmel ment ki a harctérre. Azt hitte, hogy a háború egyszerű romantikus alkalom a hősiességre.

— Az orosz-japán háború után olvastam egy könyvet a háborúról. A könyv címe »Rasplata« volt, a szerzőjének nevét elfelejtettem. Ebben a könyvben csodálatos pontossággal volt megírva az orosz-japán háború története. De nem történelmi szárazsággal, hanem elevenen, a részletek kidomborításával és a hősiesség dicséretével. Elhatároztam, hogy a háborúról én is írok egy könyvet, ha elkövetkezik. S megvallom, abban az időben direkt kívántam a háborút, mert látni akartam, átélni és írni róla. Az írói karrieremet tettem fel rá. Józian pillanataimban azonban nagyon szegyletem ez-ért magamat és volt idő, amikor lemondtam erről a könyvről és a háborúról. Am a véletlen mégis azt akarta, hogy a háborúval érjem el az első irodalmi sikert. A »Krieg« volt ez a könyv. S ha rá gondolkodom: igen messzi esik régi ideálmomtól *Rasplata*tól.

Renn ezután több apróbb háborús élményt eleve-nít fel. Elmeséli például, hogy a harctéren egy ízben találkozott egy sebesült katonával. Sárosan, gyöngyosan, a vértől piszkosan vonszolta magát a köztérhely felé. *Renn* szóbaeszkedett vele, megkérdezte hol sebesült meg, hova való, melyik ezredben szolgál. Köz-el fél óráig beszélt a sebesülttel. Amikor elbucsztak egymástól, a sebesült katona bemutatkozott neki. S *Renn* meglepődve figyelt fel a névre. A legjobb barátja volt, iskolatársa, akivel éveket töltött egy iskolába.

Egészen új ember lett belőle: idegen. A háború csak a nevét hagyta meg. M.

FILM-HIREK

A fekete dominó ünnepélyes bemutatója. A berlini nagy »Aafa« filmgyár a Fekete dominó című Harry Liedtke filmjének bemutatóját az ottani Titania mozgószínház palotájában augusztus hó végére tűzte ki. A film ünnepélyes bemutatása keretében kerül színre s a bemutatón a film szereplői is részt vesznek. Fellépnek: Veröbes Ernő, Hans Junkermann és Lotte Lorring. A szcenáriumot Robert Libman és Walter Reis írták. A fekete dominó nálunk Jugoszláviában a Mosinger Filmvállalatnál jelenik meg.

A világsajtó a Tempo! Tempo! című filmről. Luciano Albertini új filmjét a Tempo! Tempo!-t a kritika nagy szimpátiával fogadta és egyforma elragadtatással írnak róla a lapok. A Berliner Tagblatt dicséret a rendező ügyességét és izlését, amelyekkel a szereplőknek kiváló teljesítményre nyújtott alkalmat. A »Neue Zeit« bomba sikerről ír és szívesen regisztrálja azt a tapsvihart, melyet a közönség a filmet fogadta. A nagyszerű filmben Luciano Albertini mellett Fritz Kampers, Hilda Rosch és Trude Berliner viszik a főbb szerepeket.

A Trojka felvételei gőzcrövel folynak. Strizevski monumentális filmjéhez már minden előkészület megtörtént, már a felvételeket is megkezdtek. A monumentális díszletek már állnak és egy időben öt helyen folynak a filmfelvételek. A statiszták számára egész sátorház épült. A film felvételeinek színhelye egy pezsgő életű város képét mutatja, ahol autók száguldanak az operatőrökkel, motorbiciklis futárok viszik a parancsokat és lovasok ugratnak fel s alá. Hogy ilyen felkészültség mellett a Trojka valóban tízmillió dinár-

ba, vagy még ennél is többre fog kerülni, annyi bizonyos.

A Trenk báró kosztümjel. A filmpiacon már régen nem volt olyan film, mint aminő a »Trenk báró«, amelyben Petrovics Szvetisláv játssa a főszerepet. A filmben előforduló jelmezek a szabóművészet remekei és azokon egyedül hónapokon keresztül dolgozott a szabók egész serege. Berlin legelőkelőbb iparművészeti terveztek a ruhákat, a legdrágább és legnehezebb selyemből készülték. A díszítések mesteri kézimunkák, amelyek méltán feltűnést fognak kelteni. A rendező Conaro Richelli, akinek a nevéhez már nem egy nagy alkotás sikere fűződik. A Trenk báró nálunk szeptember 1-én jelenik meg.

Anyák töviskoszorúja. Marry Carr az anyák szerepében utólráhetetlen. Amerika rajong érte, Európában pedig most egyengeti számára a siker és diadal utját »Az anyák töviskoszorúja« című film. Az anya megrendítő életregéiáját, szenvedéseit, csalódásait Marry Carrnál megérezhetően esetelnie nem tudni senki sem. Marry Carrt imádják a tömegek, mert a filmek tartalma, amelyekben a szent »Anyá« játssa a főszerepet a tömegek szívéből fakadnak és közel állnak hozzájuk. A nagy amerikai tragika minden egyes filmje általános sikert jelent a mozi minden rendű és rangú látogatójának.

Zoro és Huru startja. Zoro és Huru első 1929—30-as slágerfilmje, amely Afrikában játszódik le, szeptember hó 1-én startol az egész országban. Egyidőben három kópia fog a kitűnő burleszkból megjelenni.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 18.

BEOGRAD 11: Gramofonhangverseny. 12:10: Gramofonhangverseny. 13:15: Hírek. 17:30: Népies Zene. 20: Popovics Jován előadása. 20:30: A rádiózenekar hangversenye. 21:30: Pontos idő, hírek. 21:40: Szerb dalok zongorakisérettel. 22:25: Rádió fúvós szeptett.

ZAGREB 11:30: Délelőtti hangverseny. 17: Hangversenyközvetítés a »Manon«-ból. 20:30: Esti hangverseny. 22:10: Könyvü zene.

WIEN 11: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18:30: Gítár-kamarazene. 19:15: Karl Henchel emlékkünnep. Közreműködik: Gustav Fúkar hangversenyének. 20:05: Victor Flemming: »Die gold'ne Meisterin« című operettjének előadása.

BERLIN 6:30: Reggeli hangverseny. 9: Reggeli ünnep (organahangverseny). 11: Mit akar a Studio? (Feloivasás és hangverseny). 12: Tézene. 13: Szóra-

koztató zene. 14: Vidám történetek. 14:30: Vakok hangversenye. 15:30: Gyermekmesék. 15:55: A magyar-német vízipólómérkőzés (képtáviratozás). Utána szórakoztató zene. 17: A magyar-német nemzetközi vízipólómérkőzés lefolyásának közvetítése. 13: Gramofonhangverseny. 20: Népszerű hangverseny.

BRESLAU 11: Katolikus reggeli ünnep. 12: Klaszikus bécsi táncok. 15:30: Gyermekóra. 16: Szórakoztató zene. 17:10: Nyári zene. 18:30: Kerékpáros világbajnokság közvetítése Zürichből. 19:30: Dalok. 20:15: Vidám hangverseny. 22:50: Táncczene.

FRANKFURT a/M. 7: Hajó-hangverseny. 8:15: Katolikus reggeli ünnep. 12: Fúvószenekari hangverseny. 14:15: Nyári zene. 18:30: Kerékpáros világbajnokság közvetítése Zürichből. 19:30: Dalok. 20:15: Vidám hangverseny. 22:50: Táncczene.

LEIPZIG 8:30: Organahangverseny. 11:30: Tézene. 13: Gramofonzene. 15: Házzzene. 17: Bécsi keringő. 19:45: Richard Wagner »Tristan és Isolde« című operájának közvetítése

PRAHA 7: Reggeli hangverseny közvetítése Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 12: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató zene. 19.30: Esti hangverseny. 21: Katonazene. 22.20: Táncczene.

STUTTGART 12: Orgonahangverseny. 14: »A gólyakalifa«, gyermek-mesejáték. 15: Szórakoztató hangverseny. 16.30: Nemzetközi kerékpárbajnokság mérkőzésének közvetítése Zürichből. 19.45: Wilhelm Bauer: (bariton) balladadrája. 20.30: A házizenekar hangversenye.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11.15: Görögkatolikus istentisztelet. 12: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd kb. 17.15: A nemzetközi hatos vízipólo-torna helyszíni közvetítése a Császár-fürdőből, magyarul és németül, az osztrák rádió adóállomás részére németül. 18.30: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19.50: A nemzetközi hatos vízipólo-torna eredményei magyarul, németül és franciául. Majd: Sport- és lövész eredmények. 20.15: Színmű előadás a Studióból. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 19.

BEOGRAD 12.10: Gramofónhangverseny. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Hírek. 17.30: Táncczene. 20.30: A rádiókvartett szláv estje. 21.35: Pontos idő, hírek. 21.40: Dimitrije Djordjević előadása. 2.05: Gramofónhangverseny.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Berlinből.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Ifjúsági előadás. »A tiroli hegyekben«. 18.50: Rádiókiállítás a bécsi nemzetközi vásáron. 20.05: Guy le Feuvre (London) angol és olasz áriákat és dalokat énekel. 20.30: Hangversenyközvetítés Berlinből Közép-európai műsorcsere. Utána esti hangverseny.

BERLIN 14.15: Vidám óra, gramofónzene. 16.55: Hugó Wolff-dalok. Utána szórakoztató zene. 19.30: Balajkahangverseny. 20.30: Nemzetközi hangversenyközvetítés Wienbe, Budapestre, Warszawába, Prahába.

FRANKFURT a/M. 15.15: Ifjúsági óra. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.20: Németország és Amerika felolvasás. 21.45: Szimfónikus hangverseny. (Katonazene.)

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: A modern tánc a zongorairodalomban. 20.45: Tarka zenés est.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Katonazene. 20.30: Hangversenyközvetítés Berlinből. Közép-európai műsorcsere. 22.20: Gramofónzene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Képek Indiából. 21.15: Szórakoztató zene.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házióriának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.15: Szórakoztató zene (Zenekari hangverseny). 18.30: Budapesti Székesfőváros Népművelődési Egyesület hangversenye a városigeti Inarcsarnok előtti zeneavilágból. Közreműködnek: K. Eitner Irén és ifj. Toronyi Gyula operanékesek, továbbá Rigo Jancsi és cigányzenekara. 19.45: Kovács Andor előadása: »A kikiáltótól a konferánzig«. 20.30: A közép-európai műsorcsere-sorozatban a berlini rádióállomás műsorának közvetítése. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bauer szalózenekarának hangversenye.

KEDD, AUGUSZTUS 20.

BEOGRAD 12.30, 12.45: Gramofónhangverseny 13.15: Hírek. 17.55: Rádiókvartett. 20: Szerb-német beszélgetések. 20.25: A Grujić cigányzenekarának hangversenye. 21: Pontos idő, hírek. 21.10: Átvitel a Ruska Lira étteremből. Balajka zene. 22.10: Ismeretlen részletek nagy emberek életéből. Jovanović Kosta előadása. 22.35: Rádiókvartett.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Esti hangverseny. 22: A hangverseny folytatása.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: A vitorlázó sport Ausztriában. Dr. Hans Frisch előadása. 20.02: J. Offenbach: »Hoffmann meséi« című operájának előadása.

BERLIN 14: Amerikai és európai táncok (gramofón). 17: Délutáni hangverseny. 19.30: A legújabb sláger-zenészművek. 20: Szórakoztató zene. 20.30: »Az idegen asszony« (hangjáték).

BRESLAU 14.35: Gyermekóra. 16.30: Operarészletek. 20.15: Zenekari hangverseny.

FRANKFURT a/M. 13.30: A bajor humor. (Gramofón). 16.15: Délutáni hangverseny. 20.25: Heinz Fischer zongorahangversenye. 22.15: Orosz ária- és dalest.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Kamarazene. 22: Időjelzés, időjárásjelentés, újsághírek, sporthírek, utána jazz-band.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Fuvószene-kari hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: K. Solc zongorahangversenye. 22.20: Kávéházi zene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 21: Vidám szimfónikus hangverseny. 22.15: Laszky Béla és Susanne Bachrich hangversenye.

BUDAPEST 8.30: A Szent István-napi helyszíni közvetítés. 12.00: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik: Laurisn Lajos, a m. kir. Operaház tagja. 15.30: Ritók Margit meséi: »A

néma város és a néma erdő«. 16.45: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. 17.30: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Angolparkból. 18.45: Tarka délután. Dalok, tréfák, egyfelvonások. 20.45: A hatos nemzetközi vízipólo-mérkőzés eredményei magyarul, németül és franciául. Sport- és lövész eredmények. 21: Szabadtéri művészi játékok a Margitszigetről. Utána kb. 22.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, AUGUSZTUS 21.

BEOGRAD 12.10: Gramofónhangverseny. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Hírek. 17: Gyermekek órája. 17.25: Rádiókvartett. 18.25: Német irodalmi óra. 20: Spasic Velislav előadása: A horvát sajtó történelméről. 20.30: Hangverseny. Közreműködnek: Jelka Stamatović hangversenyénekcsnő, Lovro Matačić zongorista.

Nem kell már magas anód-feszültség, mert a

TUNGSTRAM BARIUM

csövekkel
kis feszültséggel nagy eredményeket érhet el

gora, Jován Mokranjac csello. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.40: Egyfelvonásos komédia a Studióból. 22.10: A rádió zenekar hangversenye.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.35: Esti hangverseny. Közreműködik: Elsa Martens. 22: Táncczene.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 18.15: Egy óra az asperni repülőtéren. Rádió-riport. 19: Citerával és dudával cserkészés a népzene birodalmában. 20.05: Tarka-est. 21.05: Rudolf Bandler operaénekes hangversenye. »Humor a zenében«. 22: Könnyű esti zene.

BERLIN 14: Vegyes karének és szólóhangverseny (gramofón). 17: Szórakoztató zene. 21: Szimfónikus jazz.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató hangverseny. 20.15: »Wellen um Reginald« vidám hangjáték. 21.30: Vidám dalok és szavaltatok.

FRANKFURT a/M. 13.15: Norvég és szláv táncok, gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Filharmónikus hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 15: Ifjúsági óra. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Franz Baumann dalestje.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: A cseh filharmónikus hangversenye.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12: Térzene. 15: Gyermekmesejáték. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Filharmónikus hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Györi Lakatos Tóni és Misi cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A Magyar Rádió Újság »Morse« tanfolyama. 16.10: Csermely Gyula novellái. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Szórakoztató zene. 18.25: Szieberth Ernő MÁV főfelügyelő előadása: »A barcelonai világiállítás«. 19.45: A nemzetközi hatos vízipólo-torna eredményei magyarul, németül és franciául. Ügetőversenyeredmények. 20: Színműelőadás a Studióból. »Pánk-bán«. Szomorújáték 5 felvonásban. Irtó: Katona József. Utána kb. 22.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 22.

BEOGRAD 12.10, 12.45: Gramofónhangverseny. 13.15: Hírek. 17.30: Dajnlajn mérnök előadása: Ausz-

Tudja már hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előfűt, vagy e'őfűtetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audion/ámpát, vagy egy XD 4 végerősítő/ámpát. Az e'őfűtetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi tolyoiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapédányt a Funkmagazin-ból
WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe-talozgasse 6

tria a modern utasforgalomban. 18: Táncczene. 20: Arkadja Avercsenko meséi. 20.30: A Grujić és zenekarának hangversenye. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.40: Dragomir Izrailjevics jugoszláv dalestje. 22.20: Szerb lírai előadás francia nyelven. 22.40: Rádiókvartett.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.30: Hangversenyközvetítés Prahából. 21: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. 20.05: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye.

BERLIN 14: Gramofónzene. 17.30: Operaáriák. Utána szórakoztató zene. 20: Giacomo Meyerbeer »Ördög Róbert« című operájának közvetítése.

BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 20.15: Fuvószene-kari hangverseny. 22.30: Szórakoztató tánczene.

FRANKFURT a/M. 12.30: Táncczene. 16.15: Dél-

utáni hangverseny. 18.30: Leo Fall: »Stambul rózsája« című operettjének közvetítése. 21.45: A nevetés órája, előadás.

LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 16.30: Tarka zenésdélután. 20: Szórakoztató hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Zenekari hangverseny. 20.25: Wagner-hangverseny. 22.20: Gramofónzene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.45: Fall Leo: »A Stambul rózsája« című operettjének közvetítése. 22.15: Gitár-duettek.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits-szalózenekar hangversenye.

12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.15: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 19.15: Harsányi Zsolt felolvasása: »Az ember tragédiája születése«. 19.45: debreceni Récz Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 20.45: A nemzetközi hatos vízipólo-torna eredményei magyarul, németül és franciául. Utána kb. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann jazz-band.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 23.

BEOGRAD 12.10, 12.45: Gramofónhangverseny. 13.15: Hírek. 17.30: Háziasszonyok órája. 18: Rádiókvartett. 20: Német-szerb beszélgetések. 20.30: Rádiókvartett. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.40: Kirándulások a Szávára és a Dunára. 21.50: Citerahangverseny. 22.40: Gramofónhangverseny.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 22.10: Szórakoztató zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Zeneakadémia. 20.05: Zenei humoreszkek.

BERLIN 14: Gramofónzene. 16.30: Kerti hangverseny. 19: Hegedűhangverseny. 20: Zenekari hangverseny.

BRESLAU 16: Kamarazene.

FRANKFURT 12.15: Részletek régi operettekől. (Gramofón). 17.30: Délutáni hangverseny. 20.15: »Das Märchen« és »Der Mörder« című hangjáték közvetítése. 22: Zenekari hangverseny.

PRAHA 11: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.60: Délutáni hangverseny. 20.30: Erwin Schulhoff zongorahangversenye. 21: Katona zene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 13.00: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Paraszt-dalok. 21.30: Japán dalok.

BUDAPEST 9.15: A rádió házióriának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak.

15.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16.20: Az Országos Állatvédő Egyesület mesédélutánja. Mesél: Koncs Margit. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.15: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 18.30: Garamszeghy Sándor, a Nemzeti Színház művészeinek előadása: »Szibéria Tündéré«. 19.20: Tomcsányi István m. kir. postafőmérnök előadása: »Képtáviratozás és távolbalítás«. 19.55: Ügetőversenyeredmények. 20.10: Részletek Erkel »Hunyadi László« című operájából. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 22.15: Gramofón táncczene. 22.30: Rigo Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 24.

BEOGRAD 12.10: Gramofónhangverseny 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Hírek. 17.30: Gyermekek órája. 17.50: Rádiókvartett. 20.25: Rádiózenekar hangversenye. 21.25: Pontos idő, hírek. 21.35: Egy jugszláv kapitány feljegyzéseiből. 22: Öregség. Nusic Branišlavl jelenete. 22.25: Táncczene.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Nada H. Konjović és Koloman Hudec hegedűhangversenye. 22: Táncczene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Mesék a nyárról és a napról. 18.35: Kamarazene. 21: Arkady Awertschenko: »Der Selbsterlöser« színművének előadása. Utána esti hangverseny.

BERLIN 14: Gramofónzene. 19: Zenekari hangverseny. 19: Mandolinhangverseny. 19.35: Hogyan utazzunk állatokkal... vagy emberekkel (felolvasás). 20: Kabaré 25 évvel ezelőtt.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 22: Újsághírek, sporthírek, utána táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 15: Ifjúsági barkácsoló óra. 16.30: Részletek berlini operettekől. 18.05: Barkácsoló óra. 19: Toronyzene. 20: Rádiókabaré.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Jazz-zene. 19.45: A tamburicaegylet hangversenye. 20: Rádiókabaré. 22.25: Katonazene.

STUTTGART 12: Gramofónzene. 15: Ifjúsági zenéóra. 16: Szórakoztató zene. 20.15: Rádió-kabaré.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Manchen Mariska gyermekdélutánja. Zongorán kíséri: Polgár Tibor. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Dr. Buda László felolvasása: »Napi jeremiádak«. 17.45: Lakos Tibor és Mocsányi László zenehumoristák hangversenye. 19: Szász Károly felolvasása: »A színház«. 19.35: Gramofónhangverseny. 20.35: Sport- és lövész eredmények. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye